

קונטרס

הבינו

ירח האיתנים

חג הסוכות

תשפ"ז

שנה ט'
חוברת ב'
גליון 435

שיעורי

הרב שמעון
שפיצער שליט"א

לתרומות וחכיות בהפצת הגליון
ושיעורי הב'יני, צרו קשר עם 'מכון
הב'יני': 718.387.1122 או במייל:
info@machonhavineini.com

לקבלת הגליון וקונטרס הב'יני המלא,
או לקבלת השיעורים, שלחו מייל:
info@machonhavineini.com

קו עדכונים לשיעורים, פארברענג
ליל שישי, ומעמדים מיוחדים בא"י.
073-347-8404

072.257.7726 א"י

718.686.8300 ארה"ב

0333.070.6585 בריטניה

0480.20.1618 בלגיה

קול הב'יני

עימוד
נחמן אייזנבאך
(+972) 053-3153-305

מפתח הענינים

יום חמישי שבוע שחל בו סוכות י"ג תשרי תשפ"ד

ז. כניסה לצילא דמהימנותא באופן המשפיע לכל השנה ז

למען ידעו דורותיכם | בחינת הרגשה ממש | הרגשה שנכנסים לקדושה | עולמך תראה בחיך | ישראל יתבי ברזא דמהימנותא | עליית מדרגה מחג הפסח | חלון עם וילון לשום מה? | שהם משתחוים להבל ולריק | אתה בחרתנו מכל העמים | חוקי הממשלה אינם חלים עליו | נסיונות הסוכה כהכנה לנסיונות השנה | שים לב אל הנשמה | בוא ברוך ה' למה תעמוד בחוץ? | מעשה באדם שחסך מכאובים | אתה הכינות מאור ושמש | עולם שיש בו כללים אחרים | הורם והוכנס לצילא דמהימנותא | אני שיך לליגה אחרת | היכי דמי אהבת ה' | אין לי מה לחפש בחוץ | עצה טובה להתעסק בעבודת החג | לא ראינו שינה בעינינו | אין צורך להיות בעל יסורים

חול המועד סוכות י"ז תשרי תשפ"ו

יט. הכנסת הדעת לדרגה שהאדם נמצא בה יט

לתת לנלמד לחלחל פנימה | לקח טוב נתתי לכם | ממושגים נשגבים לעולם המעשה | אלע שונאים זאלן גיין אין די ערד | כלים להתרגשות והתפעלות | התורה יורדת למקום נמוך | הצורך לדבר נובע מדעת | שתי מדות בעמי הארץ | כנגד ארבעה בנים דיברה תורה | כוונות האריז"ל לילדים | כך מקרבים את התורה | נענועים למתמודדים עם יצרים | הבור ריק ואין בו מים | שמירת סוד כסימן לשמירת הברית | המפספט אחרי אמירת תהלים | חייבים למצוא דרכי חיבור | וימינו תחבקני בסוכת בית החולים | כך יוצאים מהרגשת בדידות | זקוק לחיבוק יותר מכולם | היצר הרע מכה בסנוורים | תמיד יש מה שלבו יחפץ | תיישרנו באורח סלולה

יום שלישי א' דחול המועד סוכות ט"ז תשרי תשפ"ג

לב. היו"ט שמשריש בנו את הידיעה שהקב"ה יודע ומכיר בצרכינו לב

למען ידעו שקיבלו מה שלא ביקשו | יו"ט סוכות גדול מפרשת המן | המצבים מגדלים את ישראל | הפוך בה והפוך בה דכולה בה | תפילה מתוך קבלת המצב | מדרגת תהילה גבוהה מתפילה | שמחתו של יהודי משותק | מה המלאך מבין בעבודת הישראל? | גדלותה של מסירת האהבות לה' | תפילת מנחה אחרי כשולן צורב | תפקיד מיוחד לאחר הכשלונות | זמן שמחתנו בהשפעה לכל השנה

יום שלישי א' דחול המועד סוכות ט"ז תשרי תשפ"ג

מב. אות הנצחון בלקיחת הד' מינים וההקפות סביב הבימה מב

הדמיון של הצלחה בעולם הזה | סדר עבודת הימים מבפנים לבחוץ | להראות מה מרכז חיינו | כוח השמחה למשוך ישועות

יום רביעי ד' דחול המועד סוכות י"ט תשרי תשפ"ד

ושאבתם מים בששון - שמחת ההשתוקקות לקרבת אלוקים נא

שמחת המים התחתונים | מה לו לאדם ולשמחת המים? | מילוי הרצון כמפתח לשמחה | עבדו את ה' בשמחה | אין שמחה בלי רצון ותשוקה | השמחה תלויה בהכרת הסיפור | מדת השמחה כמדת התשוקה | ושמחת לפני ה' אלוקיך | שמחה והודאה על העתיד | ההשתוקקות מעוררת שמחה | לב טהור ברא לי בניגון של ריקוד | שמחה של כיסופין

שמחת בית השואבה, וויליאמסבורג תשפ"ה - חלק א'

קנין האיכות בשמחת החג ס

שמחת בית השואבה, וויליאמסבורג תשפ"ה - חלק ב'

התמונה הכוללת של כלל ישראל סג

שמחת בית השואבה, וויליאמסבורג תשפ"ה - חלק ג'

עבודת הריקודים סו

יום ראשון ערב הושענא רבה תשפ"ו

עבודת הושענא רבה להתפלל מתוך חוסר אונים סט

סדר העבודה של תשרי | שמירה מעולה למוח וללב | שפע אבל מסוכן | פיטום הקטורת אחרי התפילה | הושענא רבה הוא חותם | חותם בתוך חותם | מנעול שמסנן את הנכנסים | הקוד היהודי - דלותי ולי יהושע | שפה שאינה מובנת לגוי | אמרתי תהלים ונושעתי | חיבור מצריך הרגשת חסרון | יש לי אך ורק תפילה | כשכלו כל הקיצין נפתחים השערים | רק יהודי יכול לבקש על נס | כי אתם המעט מכל העמים | ככלי מלא בושא וכלימה | שתי אמיתיות משולבות | מלכא דלית ליה מגרמיה כלום | אנו יכולים להיות דוד המלך | בדור שכולו חייב | הסתירה של מדת המלכות | המקבל הוא המשפיע | החיים והמוות ביד הלשון | הפה הוא צינור בלבד | תיקון עוון לשון הרע | מעיד עדות שקר בעצמו | מי אני ומה אני לדבר? | שלימות של הושענא רבה

יום חמישי ה' דחווה"מ סוכות תשפ"ד

בשמיני עצרת נכנסים לעולם הבא פב

כולם חגים סביב החג הזה | כולן עצות לדביקות בה' | אושפיזא דשלמה המלך | עולמך תראה בחיך | התכלית היא קרבת אלוקים | מנוחה ממלחמת היצר | פגישה עם הקב"ה | וירא מנוחה כי טוב | טרחת הדרך אל החלוקה החינמית | במיטה לא

חג הסוכות

מרגישים כלום | חייבים להיכנס לבית הכנסת | הריקודים מבטלים את הקליפות |
הדרך להפטר מטרדן | כך יוצאים מקהילת הס"א | לא מניחים ספר תורה ויוצאים

יום ראשון ה' דחול המועד סוכות תשפ"ו

לשמוח ב'שמחת תורה' מבלי להביט בחסרונות פט

מה שאפשר לפעול ביום הזה הוא מחמת רוב הקירבה | האור עצמו בלי כלים |
הקושי שאין מבנה מסודר ליום הזה | לחזק את קשר האהבה | גילוי בחינת 'עוז
וחדוה במקומו' | אהבה מקלקלת את השורה | המנהגים הם כדי להביא לתכלית
ולא להיפך | תשוקה מתוך הטוב שיש לנו

סעודה שלישית פרשת בראשית תשפ"ה

לקשור ולהמשיך ימי חודש תשרי לשאר ימות השנה צח

שלושה חלקים באדם - ומפליא לעשות | חודש תשרי בשני חלקים מקבילים | אין
החודש תלוי בהרגשים | הכל נשאר חרוט במוח | קשר על גבי קשר | עושים עוד
מפתחות | העמדת כלי בעשייה | הנעליים והגרביים שבגן העדן | קדושת חול
המועד בחודש טבת | את ההחלטות מקבילים רק בתשרי | תמיד יש מה לעשות |
הצרכים הרוחניים עומדים בראש הרשימה | מאפלה לאורה הוציאנו | הזמזום של
חודש שבט | הפער בין בני האדם | הפער בין הימים | אסרו חג בעבותים עד קרנות
המזבח

יום רביעי פרשת בראשית כ"ג תשרי תשפ"ו

ישועות ברוחניות ובגשמיות על-ידי קניני חודש תשרי קח

ישועות האדם תלויות בכליו | ההרגשים הם קניינים של אור | נר ה' נשמת אדם |
מציאות בלתי ניתנת לערעור | תרופה אינה חורצת גורלות | כיון שנפתח השער |
חרב פיפיות בידי הצדיקים | הפתח פתוח והשפע זורם פנימה | זמן לעשיית בדק
בית | זמן להוציא את הרצון לפועל | עד הנה עזרונו רחמיך | סתירה בין שמיעה
לראיה | הצלחה גוררת הצלחה | כך נראה יהודי כשהוא טבעי | חליפי חליפין
אסורים | אמור לצרותיך כמה גדול ה' | אותו א-ל בכל המצבים | הישועות באות
טיפין טיפין | צועדים עקב אחר אגודל | התורה והצרות הן ללא גבול | סימן לשמחה
שברון לב | לך א-לי תשוקתי

- חלק א' - סוכות

יום חמישי שבוע שחל בו סוכות י"ג תשרי תשפ"ד

כניסה לצילא דמהימנותא באופן המשפיע לכל השנה

הבנה שמביאה אותו לידי התפעלות, אזי הוא מרגיש את הדבר. הוא מביא לזה ראייה מהפסוק 'מבשרי אחזה אלו-ה'. היתכן לפרש 'אחזה' כפשוטו?! הלא אי אפשר לראותו. אלא הכוונה שהאדם יודע ומרגיש בנפשו ובקרבו. אכן כן, מה הפירוש ראייה? ראייה היא דרגה של ידיעה, כי כך האדם אומר: לא רק שמעתי, אלא גם ראיתי במו עיני, ואם ראיתי, אני מחובר אל הידיעה יותר חזק. הרי למה האדם מתפעל כל-כך כשהוא רואה בעיניו? התשובה היא כי כשהוא רואה, הידיעה חודרת עמוק עמוק בנפשו, והוא מרגיש אותה.

ממשיך שם בזרע קודש: "גם הלא בלימוד יכולים ג"כ לזכור". הנה כי כן, כמה פעמים התורה אומרת זכר ליציאת מצרים? התורה מצוה להזכירו כל יום בק"ש, וכן בליל פסח, אז צריך לא רק להזכיר, אלא גם לספר סיפור יציאת מצרים באופן של שאלה ותשובה, אך כל זה בדרגה של דיבור, אבל כשמגיעים למצות סוכה, הקב"ה אומר: כאן אני רוצה לבקש ממך משהו אחר. אני מקווה שכבר התקדמת קצת מאז פסח, אני מקווה שכבר כיפרת על עוונותיך בראש השנה ויום כיפור, כעת צא מביתך והיכנס לסוכה, ועכשיו אני רוצה שתרגיש יציאת מצרים - לא רק תזכור.

למען ידעו דורותיכם

ידוע מה שהעידו צדיקים על הרה"ק רבי **נפתלי צבי מראפשיץ** זיע"א **ששורש נשמתו היא ממצות סוכה**. בכל יום מימות השנה עוסק היה במצוה זו, אם על-ידי בניית הסוכה... עוד קורה, עוד משהו של עשייה בשביל הסוכה... ואם על-ידי לימוד מסכת סוכה. כך אנו יכולים למצוא יסודות גדולים על מצות סוכה בספרו **זרע קודש**, וללמוד מאת מרא דשמעתתא.

הנה על ליל א' דסוכות אמר כך: **בפסוק** נאמר: 'למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים'. **"ידיעה** זו פירושה **שתרגישו הקדושה**". הקב"ה אומר: אני נכנס עמכם בסוכה, כדי שתוכל למשש את הקדושה. "דאם לא כן, הוה ליה למימר למען תזכרו".

בחינת הרגשה ממש

לפלא לציין שכך כתב **בעל התניא בתורה אור** פרשת **משפטים**: **"דעת אין ר"ל ידיעה בלבד, אלא בחינת הרגשה ממש"**. והאמת שהדברים ידועים שדעת היא חיבור כמו 'האדם ידע את חוה אשתו'. וממשיך שם: **"כשהשכלה ניכרת ונקבע בנפשו"**. כשיש לו לאדם **הבנה כל-כך עמוקה בדבר,**

הרגשה שנכנסים לקדושה

הוא ממשיך עוד: "רק שצריך להרגיש בכניסה לסוכה שנכנס לקדושה, כמו ביציאת מצרים שפתאום נכנסו לקדושה אף שהיו מקודם בטומאה". אע"פ שהאדם אומר מה אני ומה חיי, הרי אני מכיר את מצבי שאינני מזוכך לגמרי, אבל גם במצרים הקב"ה לקח את בני ישראל הגם שהיו שקועים במ"ט שערי טומאה, הוציאם משם בבת אחת והכניסם תיכף ומיד אל הקדושה, ואם כן אף אתה יכול להכנס אל הקדושה. **רוצה הקב"ה מן האדם שכאשר האדם נכנס אל הסוכה, ירגיש שהוא נכנס אל הקדושה.**

בהמשך הוא אומר שזהו ענין מצות עשה שהזמן גרמא, הוא לא ענין טכני בלבד, אלא הביאור הוא כי **כשמגיע זמן זה הקב"ה שולח אור מרחמנותו** ית"ש, מבחינה של 'וחנותי את אשר אחון', בחינת שם 'א-היה'. כלומר, זה מגיע ללא אתערותא דלתתא, כמו שאמרו **חז"ל** על 'וחנותי את אשר אחון' - אע"פ שאינו כדאי. הקב"ה אומר: כמו שביציאת מצרים שלחתי קדושה במהלך של אתערותא דלעילא, כך **בכל שנה כשמגיע הזמן הזה, אני שולח את האור הזה, ועכשיו אתה צריך לפעול מצדך שתוכל להרגיש אותה קדושה.**

עולמך תראה בחיך

נרחיב את הדברים בס"ד.

היסוד הראשון הוא זה שהקב"ה **רוצה שנרגיש את הקדושה**. שהיא לא תהיה ידיעה בעלמא, אלא שנרגיש אותה. אבל יש כאן יסוד נוסף שתלוי בראשון, והוא שהאדם צריך לקלוט **שכאשר הקב"ה הוציא ממצרים**, הוא הוציא מעולם אחד והכניסו לעולם אחר. **הוא הוציא מהמהלך**

הגשמי, מהלך המזלות, מהלך הטבע, **והעמידו בעולם אחר, עולם שיש לו כללים ומהלכים אחרים.**

ובכן, כל עוד האדם יושב בעולמו הישן ומדבר על רוחניות ואומר פרפראות, עדיין לא הרגיש יציאת מצרים. הוא שמע אולי על יציאת מצרים... כן, כן, כן, מישוהו פעם אמר לי. כן, אני חושב שפעם שמעתי את העניין... אבל **במצות סוכה רוצה הקב"ה שהאדם ירגיש שהקב"ה החליף לו לגמרי את המקום שבו הוא נמצא**. אינך באותו עולם שהיית בו.

אך מה? כדי להגיע אל העולם הרוחני אשר יש לו כללים אחרים והרגשות אחרות וכללים אחרים של תענוג, אין צורך ללכת כברת דרך של מספר מסוים של קילו-מטרים, כאילו היו אומרים שצריך לצאת עם חללית מחוץ לאטמוספירה ושם נמצא את העולם הרוחני. לא כן הדבר. הקב"ה מגלה לאדם **שהדרך לצאת מן העוה"ז ולהיכנס לעוה"ב היא התורה, קיום התורה ולימודה, כל האופנים של התקשרות להקב"ה**. וזה באמת אפשרי שהאדם יהיה לו עוה"ב בתוך העוה"ז, בבחינת עולמך תראה בחיך. אך כדי לזכות לכך, אמר הקב"ה: **דבר ראשון אתה צריך לקיים מצוה זו** - צא מביתך והיכנס לצילא דמהימנותא, **וכשאתה עוסק במצוה זו, אתה יכול לזכות לסייעתא דשמיא לשנות את מהלכי מחשבתך ואת הדברים המביאים לך תענוג, ולהתרחק מן הרע עד כדי שנאתו, ואז תיכנס אל העולם החדש.**

ישראל יתבי ברזא דמהימנותא

רצונו של הקב"ה הוא שאחרי שישהה האדם שבעה ימים בצילא דמהימנותא, **יישאר שם גם הלאה**. הרי כך איתא בזוה"ק

**היותר גבוהה בו דורשים מן האדם שיקיים
'למען ידעו דורותיכם'.**

האמת היא, אנו רואים שבעת יציאת מצרים גם היה כך. בשלב הראשון הופיע עליהם אור פתאומי כאשר לילה כיום יאיר, אבל עדיין היו בתחילת הדרך. רק מאוחר יותר, אחרי שהיתה להם קריעת ים סוף והתעלו והזדככו, או אז הגם שהיו במקום נחש שרץ ועקרב, אשר **ה'אור החיים' הק'** פרשת מסעי מדבר על גודל הטומאה ורוב הקליפות שנמצאות שם, הם היו מוקפים בענני הכבוד כאילו אינם נמצאים במדבר. מי שרצה יכול ללכת במדבר - לבריאות. הם לא היו במדבר. הם היו בצילא דמהימנותא.

חלון עם וילון לשום מה?

זוהי התוצאה של יציאת מצרים. כל העולם יכול לצעוק, להיות עסוק בתאוות ובשקרים ובכסף. אליו כל זה אינו קשור. **הוא נמצא תחת כנפיו של הקב"ה**, הוא נוסע בדרך זו, הוא מדבר בשפה זו, **הוא משתוקק לרוחניות, מעניין אותו רק רבש"ע, הוא נהנה רק מקרבת האלוקים.** כל שאר הדברים - עורבא פרח. לא שייכים אליו. הוא מציץ מהחלון בסוכה ורואה שעדיין ישנם אנשים שחיים בעולם השפל - נו-נו, שהקב"ה יאיר להם. יום אחד אף הם ייכנסו לכאן. אולי זו הסיבה שעושים חלונות בדפנות הסוכה, שנדע שיש עולם חיצוני, אבל אנחנו אין לנו כלום עם זה. הרבה פעמים מתקנים שם וילונות. צריך שתהיה היכולת לסגור את החלונות. **העולם החיצוני לא קשור אלי. הוא קיים, אבל אני נמצא כאן.**

זוהי העבודה שהקב"ה רוצה מן האדם, והיא מיסודות היהדות. הסוכה משרישה זאת באדם, אבל זה צריך להיות מהלך

(פרשת אמור) **שכאשר האדם נכנס אל הסוכה, הוא נכנס לצל האמונה, כלומר, הוא מזכיר לעצמו שהאמונה בה' היא זו שחוסה עליו**, היא זו שנותנת לו את הטוב ומצילתו מן הרע, וכך אינו ירא מן המקטרגים.

לשון הזהרה הוא: "ישראל יתבי ברזא דמהימנותא בלא דחילו כלל דהא מקטרגא אתפרש מנייהו" - ישראל יושבים בסוד האמונה בלי שום פחד, כי המקטרג כבר נפרד מהם. "וכל מאן דאיהו ברזא דמהימנותא, יתיב בסוכה כמה דאוקימנא דכתיב 'כל האזרח בישראל ישבו בסוכות', מאן דאיהו ברזא דמהימנותא ומזרעא ושרשא דישראל ישבו בסוכות" - **וכל מי שהוא בסוד האמונה יושב בסוכה.** כמו שהעמדנו, שכתוב, כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, דהיינו, **מי שהוא בסוד האמונה, ומזרע ושוורש של ישראל ישבו בסוכות.** ועוד שם: "דכל מאן דיתיב תחות צלא דמהימנותא אחסין חירו ליה ולבנוי לעלמין ואתברך ברכתא עלאה". **כל מי שמתיישב תחת צל האמונה, מנחיל חירות לו ולבניו לעולמים, ומתברך בברכה עליונה.**

עליית מדרגה מחג הפסח

נפלא מאוד. הוא מביא לעצמו ולבניו חירות. למה חירות? פשוט מאוד, כי מדברים כאן על יציאת מצרים. הולכים שוב לחגוג את חג הפסח, אך במקום לחגוג אותו בבית בדרגת סיפור יציאת מצרים, חוגגים אותו על-ידי יציאה מן הבית אל הסוכה. בחג הפסח חגגו את החירות עם כמה סממנים, עם הסיבה, עם הנחת כלי המלכות על השולחן, וכדומה. אבל האדם עדיין לא עזב אז לגמרי את עולמו הישן להיכנס לעולם של חירות. בחג הסוכות הוא עושה זאת. **אכן חג הסוכות הוא הדרגה**

על האדם להסתכל על עצמו ולהבין שאם עדיין הוא משתחוה להבל ולריק, אינו יכול לומר עלינו לשבח. אבל **עליו להבין שאינו אדם כזה, ואע"פ שיש לו לבושים וכיסויים**, במהותו אינו כזה. הוא אדם מסוג אחר. **ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה.**

אתה בחרתנו מכל העמים

זה מה שהאדם עושה בסוכה. ולכן מצוות סוכה אינה פועלת בלי שמחה. כפי שעלינו לשבח צריך לומר בשמחה, כך בחג הסוכות צריך להיות בשמחה, כי **חג הסוכות מתחילתו ועד סופו עיקרו שהאדם יקבל יותר עומק באתה בחרתנו מכל העמים**, יותר עומק בשלא עשני גוי. עליך ללמוד את זה, עליך להבין את זה, עליך לשים לב לזה, עליך להרגיש ולראות שיש שני עולמות שאפשר להיות בהם.

וכפי שאמרו **חז"ל** (נזיר כג, א) בשנים שצלו את פסחיהם, אחד אכלו לשום מצוה ואחד אכלו לשום אכילה גסה, זה שאכלו לשום מצוה - 'צדיקים ילכו במ' (הושע יד, ו), וזה שאכלו לשום אכילה גסה - 'ופושעים יכשלו במ' (שם). הנה כי כן, יכולים להיות אפילו שני אחים או שני שכנים שמתגוררים זה לצד זה ואינם חיים כלל באותו עולם. הקב"ה רוצה שהאדם יבין שמדובר באמת בשני עולמות.

חוקי הממשלה אינם חלים עליו

כאמור, הרה"ק מראפשיץ ביאר בענין 'למען ידעו' - למען תזכרו לא נאמר, אלא 'למען ידעו', **שהאדם צריך להרגיש את הקדושה**. עכשיו זה לא לזכור יציאת מצרים, אלא להרגיש יציאת מצרים. ועל זה ראינו שכמה שהאדם ירגיש משמעות הדבר

החיים, לזכור שהקב"ה הוציאנו ממצרים ולא בכדי. הקב"ה אומר: בשביל מה הוצאתי אותך ממצרים? בשביל מה נתתי לך את התורה? האם כדי שתהנה מהמתנות ותישאר בהתנהגותך כמו גוי? אתה ממשיך לרדוף אחר הממון ואחר התאוות בדומה לגוי, ואתה מודה על התורה משום שאתה זוכה לראות את בניך כשתילי זיתים סביב לשולחן, ואתה מתמוגג מרוב נחת, האם בשביל כך בראתי אותך? האם בשביל כך נתתי לך את התורה? **נתתי לך את התורה כדי שתבין שעליך לצאת מן העולם החשוך ולהיכנס לעולם חדש מלא אור**, כאשר שום דבר לא מעניין אותך מלבד קרבה והשתוקקות והודאה להקב"ה והשגה בתורה, מחיקת העוונות הישנים כדי לזכות לעוד ועוד הבנה והשגה.

הקב"ה אומר: זה מה שעשיתי לך. כשהוצאתי אותך ממצרים, לא רק הפרדתי אותך מהקליפה, אלא הושבתי אותך בסוכה - 'כי בסוכות הושבתי'. למה אתה בורח מפה?

שהם משתחוים להבל ולריק

במצות הסוכה, האדם מקיים למעשה את מה שאומרים בעלינו לשבח. שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות האדמה. אין לי שום שייכות אליהם. שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם, שהם משתחוים להבל ולריק. להשתחוות פירושו להתכופף - להיכנע. בשביל מה הגוי מתכופף? בשביל מה הוא יוצא מן הדרך? בשביל ההבל. הוא עושה את הכל כדי לקבל עוד קצת הבל. למי הוא מתכופף? למי הוא מתחנף? למי שנותן לו עוד קצת כסף, עוד קצת כבוד, עוד קצת תאווה. הם משתחוים להבל ולריק יומם ולילה.

ושבט, אשר גם אז הוא צריך לבחור אם להיכנס לצילא דמהימנותא או למצוא לעצמו פתח של היתר. יש לו דרך איך להשיג כסף. זה לא כל-כך הגון, אבל הוא שמע מאיזה רב שהתיר. או כעין זה לגבי מאכלות מפוקפקות. לא נאמר מאכלות אסורות. ניתן לזה שם מכובס. יש לו איזה היתר. לא נוח לו. חם לו, פניו נוטפות זיעה, יש לו כיבוד אב ואם קשה, בין אדם לחבירו קשה.

שים לב אל הנשמה

עומד האדם על מפתן הסוכה ועליו לבחור באיזה עולם הוא רוצה לחיות, **האם אני רוצה להיכנס לצילא דמהימנותא והקב"ה כבר יסדר לי את העניינים, כמו שנאמר 'השליך על ה' יבך והוא יכלכלך'.** בכניסתי לסוכה, לא הגוף הוא העיקר. אני אמנם דוחף את גופי פנימה, אבל העיקר הוא נשמתי שנכנס הנה. לנשמתי נעים מאוד בסוכה. לא חם לה. לגוף יש קצת טענות, בסדר, נדבר אתו אחרי יו"ט. עכשיו אין הזמן שלו. יש עת ספוד עת רקוד, עכשיו הוא עת רקוד. אומרים לגוף - לא עכשיו, לא בחודש תשרי. לגוף חם. הוא כל הזמן מזיע, אבל לנשמה נעים מאוד. תחשוב מי אתה. הקב"ה בחר בנשמתך והכניס אותך כאן לתוך הסוכה.

כשהאדם מסכים לעשותו, זה מלווה אותו בכל השנה. גופי תובע כל מיני דברים, אבל נשמתי איננה זקוקה להם. טוב לה מאוד. היא לא צריכה עכשיו את הכסף. להיפך, היא מאוד מרוצה מזה שהיא יכולה להתאפק מלעשות דבר שאינו כהוגן. היא שמחה שהיא יכולה לקחת קצת מכספה ולתת לצדקה. גופי לא מרגיש נוח עם זה. בסדר, אדבר אתך אח"כ. כעת אני רוצה להיות בצילא דמהימנותא.

שאחרי יציאת מצרים הקב"ה הושיב אותנו בתוך ענני הכבוד... יש נחשים ועקרבים, יש חום וקור, אבל מה זה קשור אליך? יש אינפלציה, יש גזירות ממשלה, יש חוקים שפוגעים בכלכלה. מה כל אלה קשורים אליך? הם קשורים אליך רק אם במהלך מחשבתך אתה מתקשר אליהם ומתפעל מהם, ואומר: אוי ואבוי! אני עלול להיפגע ולהפסיד מזה. כמה שאתה מכניס את עצמך לעולם זה, אתה מוציא את עצמך מן הסוכה. אינך מקיים תשובו כעין תדורו.

עליך להבין שהקב"ה נותן לך את העצה להיכנס לסוכה ולהבין שכל הסיפור אינו קשור אליך. היכנס לתוך ענני הכבוד. כמה שתסכים לעשותו ותעמול לעשותו, תראה שאתה נמצא בעולם אחר.

נסיונות הסוכה כהכנה לנסיונות השנה

אכן **הסוכה היא כעין מראה למה שהאדם מרגיש לגבי נסיונותיו,** כי בדרך כלל מזדמנים לו שם נסיונות לא מעטים המערערים את שיווי משקלו. בתחילה כשהוא נכנס לסוכה הוא כולו מלא אורות ואינו לוקח בחשבון מה שממתין לו. אך כיון שחולף הליל ומגיע צהרי היום, והוא בשנתו הראשונה שם, פתאום הוא מגלה שקרני השמש בוקעות מכל צד והילדים מתרגזים בזה אחר זה, והוא אומר לעצמו: לא נוח כאן. כעין זה יתכן שיהיה לו נסיון לגבי השינה בסוכה, אם מחמת רעש מהשכנים, או מחמת שאר עניינים, וחולפת לו המחשבה במוח: אולי אפשר להקל. ואף שאינו מקיל למעשה, סוף סוף הוא מרגיש לא נעים.

ולמעשה זה משמש כעין מראה לנסיונות שפוקדים אותו בחדשי טבת

בוא ברוך ה' למה תעמוד בחוץ?

כשהאדם נכנס לצילא דמהימנותא - הוא מרגיש טוב מאוד. אבל כדי להגיע למקום הזה באמת, עליו לעשות את פעולה: לעזוב את העולם הישן, ולהיכנס לעולם חדש. לקיים תשובו כעין תדורו. אל תעמוד עם רגל אחת בפנים ורגל אחת בחוץ. התיישב פנימה. יהיה לך כל-כך טוב, רק אל תתנגד. האדם מטבעו נוטה להתנגד. לא-לא-לא! אני פה. אינני הולך לשום מקום. תשובו כעין תדורו. זהו מצבי וזה הפלא ופלא.

לפעמים שומעים אדם אומר: לי טוב עם זה, אין לי שום בעיה - אבל אשתי אינה מסכימה. כך צריך האדם לגבי הישיבה בסוכה. לי טוב כאן, אני מאוד מרוצה כאן, זה לכתחילה שבלכתחילה. לגוף יש קצת טענות. בסדר.

אבל עליך להסכים לעזוב את העולם הישן ולהכנס לעולם החדש מתוך הבנה שהעולם החדש טוב בהרבה. זה אמנם לוקח זמן. זה לא קורה מיד. אנו כל-כך עסוקים בלהנעים לגופנו כדי שיהיה מרוצה, שמפני כך מצליפים ללא הרף בנשמה. למה? כי הגוף ביקש. הוא כל-כך מכובד, אני לא יכול לפגוע בו.

אבל מה יהיה עם נשמתך?

העיקר שתבין שאם תעשה את זה בחג הסוכות... תיכנס לסוכה ותבין **שלהיכנס לצילא דמהימנותא** פירושו **לשנות את מהלכי המחשבה**, ולומר: **הקב"ה מתנהג אתנו אחרת. הוא נותן לנו שפע למעלה מדרך הטבע**... אז יהיו לך חיים נעימים בהרבה, חיים של קרבת אלוקים ושפע עד בלי די.

מעשה באדם שחסך מכאובים

סיפר לי אברך שהלך להרחיב את דירתו וביקש לעשותו באופן שלא לבוא לידי עגמת נפש. לשם כך בדק היטב כמה כסף יש לו וכמה יוכל להשקיע ואיך יעשה את כל השלבים על פי סדר הגון. כחלק מזה, הוא פנה לשכנים והסביר להם בדיוק רב מה הוא רוצה לעשות, היכן הוא רוצה להרחיב, איך ומתי, ושאל להסכמתם, הכל כדי שלא לפעול בפזיזות באופן שאח"כ יבוא לידי עגמת נפש.

יום אחד, אחרי שכבר היה עמוק בתוך הבנייה, הוא קיבל הודעה משכנו הקרוב אליו, בה הוא כותב: לא הבנתי שאתה מדבר על עד די כך. אני רואה מה שאתה מרחיב פה ופרצת ימה וקדמה צפונה ונגבה, וזה גוזל ממני את הכל, את האור ואת האוויר, ועל כן אני מבקש שתעצור תיכף ומיד. לבקשתו הוא צירף גם אזהרה האומרת: אם לא תעצור, אנחנו נשתמש בכל האמצעים העומדים לרשותינו כדי לעצור אותך.

ובכן, מי שנקלע פעם למצב כזה, יודע איזה משא כבד מתיישב על הראש. אוחזים כבר באמצע, פועלים לפי התכניות, וכאן בא אחד ומודיע שילך בכל חומר הדין. אפשר להיתקע עם זה שנים, להסתבך הן בבין אדם לחבירו והן בכסף, והעגמת נפש יכולה להיות נוראית.

הוא ניסה להתייעץ עם אנשים, מה ואיך לומר לו, וייעצו לו ללכת אתו בשמאל דוחה וימין מקרבת. אבל הקב"ה עזר לו והוא אמר לעצמו כך: אינני מרגיש שיש לי מספיק ישוב הדעת לדבר עם פלוני כיהודי. אדבר אתו רק כשארגיש שאני מדבר אתו כיהודי. בינתיים נמתיך. כך הוא החליט. והקב"ה הוסיף לעזור לו.

אתה הכינות מאור ושמש

המחשבה (כלומר, שתבין שאין זה קשור לפלוני אלא לדינים שיש עליך למעלה), דהיינו 'לגגך', כאמור, ואז **אם תדבק את מחשבתך בבורא ב"ה**, אז **כי יפול הנופל**, ודרשו רבותינו **זכרונם לברכה** (ספרי) שראוי ליפול, כי הדינים ראויים ליפול משבעת ימי בראשית, כנודע, רוצה לומר **שיפלו הדינים ממך** והבן."

האברך מעיד שהוא השתומם. שהקב"ה דיבר אתו כל-כך ברור! חזר האברך לביתו, פתח את המאור עינים, ולמד את כל הדיבור יחד עם נוות ביתו. הבה נלמד. מה הקב"ה אומר לנו? הוא מספר שאחרי שהרגישו כל-כך שלווים בידיעה שאין זה קשור לפלוני, הוא פנה לפלוני ואמר לו: אולי נלך ליהודי חכם ונראה איך להתפשר. אמר לו הלה: דבר ראשון בא אלי הביתה ותראה למה אני מתכוון. חבל, נראה לי שאינך קולט למה אני כל-כך ברוגז. הוא הסכים מיד. הוא נכנס אתו לביתו ודיבר אתו כיהודי אל יהודי. הלה לא דיבר אתו קשות, רק אמר לו: אני רוצה להסביר לך. לא הבנתי שתרחיב באופן כזה. חשבתי שתרחיב באופן אחר, ואני חושש שזה יפריע לי. ואז הוסיף ואמר לו: לך תברר, אולי אפשר לשנות קצת את התכנית.

הלך האברך לברר, ומה יצא? יצא שאי אפשר לשנות את התכנית. התקשר אל שכיניו והודיע לו שבירר ואי אפשר לשנות את התכנית. ומה השיב לו שכיניו? - בסדר, תמשיך להרחיב לפי התכנית, רק אל תפתח חלונות לכיוון ביתי. תם ונשלם. רבי חנניא בן עקשיא אומר...

עולם שיש בו כללים אחרים

כך זה נראה כשהאדם שוכן בצילא דמהימנותא. אם לא היה מכניס את עצמו

הקב"ה הזמין לו את הספר **מאור עינים** ונפתח לו בפרשת כי תצא. הוא התחיל ללמוד: 'כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך'. הנה איתא **בגמרא דגיטין** (ז, א) שלח ליה למר עוקבא בני אדם הקמים עלי וכו' שרטט וכתב ליה 'דום לה' והתחולל לוי והוא יפיל אותן חללים כו'. הענין הוא כי מה שלפעמים מצערים בני אדם לאחד, הוא מחמת הדינים שיש עליו למעלה ומתלבשים בבני אדם למטה לצער אותו, כאמור על **פסוק** 'ה' לי בעוזרי ואני אראה בשונאי' (תהלים קיח, ז) פירוש **כי הוא לעזר מה שמתלבשים הדינים למטה בבני אדם, כי מזה יוכל לראות מה שלמעלה גם כן כך**, רוצה לומר 'ואני אראה' למעלה 'בשונאי', פירוש על ידי שונאים שלמטה. והתקנה לזה **להעלות את עצמו לבחינת עולם המחשבה** ששם אין דינים כמו שכתוב (שם ה, ה) 'לא יגורך רע', והיינו **על ידי ששותק ומקבל את הבא עליו יחיל ודומם, ומעלה את מחשבתו**, כמו שכתוב 'דום לה' וגו' פירוש שיעלה את הדומיה דהיינו המחשבה לה', ואז יפלו חללים, פירוש, **הדינים נופלים על ידי דביקות מחשבתו לה'**, וכמו שהגג הוא עיקר הבית, כך **המחשבה העיקר באדם וסוככת עליו, כי על ידי המחשבה נשמר האדם ויודע להתיישב את עצמו כנודע** לכן נקרא המחשבה בשם גג. והנה כשאדם בונה בית, מתעוררים הדינים, ובפרט בחוץ לארץ, כי הן מלאים כל חללי דעלמא, כנודע, והוא מצמצם את גבולן (על-ידי שהוא בונה בית יהודי שבו יעבדו את ה', יחנכו ילדים, יערכו שם סעודות שבת קודש, סעודת פורים ושולחן הסדר וכן הלאה). לכן אמרה התורה 'כי תבנה בית חדש', 'ועשית' הוא מלשון תיקון, 'מעקה', מלשון מעיקים המעיקים לך, **תתקנם על ידי שתדבק את עצמך למעלה למקום**

מוחו נוסע על נתיב אחר לגמרי. זהו מה שהקב"ה רוצה באמרו 'למען ידעו'. אתה צריך להרגיש, כי אם לא תרגיש, שוב תחשוב על כל דבר שהוא נסיון וסטירה.

הורם והוכנס לצילא דמהימנותא

סיפור נוסף ששמעתי מאברך, והפעם עם פרשה רוחנית. הלה התמודד שנים רבות עם נסיונות קשים ביהדות. מסביב הכל היה נראה נוצץ, התורה והתפילה, אבל בפנים הוא היה כל-כך אכול. הוא ידע איזה יצר הרע שחור יש בתוכו וכמה הוא נכשל וכמה רחמי שמים הוא צריך. מה לעשות? אינני יכול. כבר החלטתי אלף פעמים שאני מפסיק ועדיין אני באותו מקום.

בליל יום כיפור, אחרי אמירת כל הסליחות והפיזטים, הוא חזר לביתו והתחיל לבכות בדמעות שליש לרבש"ע: אל תשליכני מלפניך. אני לא מבקש ממך שום דבר חוץ מזה. עזור לי. אני רוצה להיות טהור, אני רוצה להיות קדוש, אני רוצה להיות קרוב אליך, והמצב הזה לא יכול להימשך. הוא בכה ובכה. דבר אחד אני רוצה. אני רוצה להיות בעולמך - לא להיות מוצלח.

המעשה היה אשתקד ביום כיפור (תשפ"ג). אנו עומדים יותר משנה לאחר מכן. הקב"ה קיבל את תפילותיו. שנה ראשונה בחייו שהיתה שנה טהורה זכה ונקייה. הקב"ה עשה לו נס. אכן כן, הקב"ה גם ניקה אותו מן העבר. זה היה כרוך בקשיים - קשיים די גדולים. אבל לא היה לו שום ספק לגבי הנעשה. הקב"ה הרים אותו, הכניסו בצילא דמהימנותא, וסידר אותו הן להבא הן לשעבר. הוא הוציא אותו מדבר שהיה כל-כך מורגל אליו, ויחד עם כן הוא מכבסו בבורית כדי שיוכל לזכות לרוח הקודש.

בצילא דמהימנותא, היה הסיפור מתגלגל ונמתח על פני כמה וכמה שנים, ובאותן שנים היה סובל מצרות ומעגמת נפש, ולא היה יכול להרגיש הנאה לא מגשמיות ולא מרוחניות, והיה נקרע מאלוקים ואדם. הדברים פשוטים. אין צורך לדבר, אבל תראו כמה אנשים לא זכו להיות בצילא דמהימנותא, ותראו איך הם נראים.

כמה מאיר לו לאדם כזה שנמצא בצילא דמהימנותא. הוא אומר כך: מה יש לי עם כל מה שקורה בחוץ? תן לי להיכנס לעולם אחר, עולם שיש בו כללים אחרים. אכן כן, מי שחי בסוכה, יש לו כללים אחרים. הכלל הראשון הוא: אם יש לך בעיה, פתח מאור עיניים. יש מהלך. יש פתרונות לבעיות. חושבים אחרת, מגיבים אחרת לדברים ולאנשים. כל-כך טהור. 'הרים כדונג נמסו'. הרים שלימים נמסים כמו דונג. הכל נהפך כאילו לא היה. בדיל ויעבור.

אילו היה האדם קולט כמה העולם האחר ממשי... המוח שלך מתחיל לפעול אחרת. מה מדבר אליך? למה אתה משתוקק? על מה אתה מתפלל? על מה אתה מצפה? כשמישהו אומר לך שבקדושת כתר של הימים הקדושים אתה יכול לפעול לעצמך או ילדים טובים או עשירות או אריכות ימים או רוח הקודש, במה אתה בוחר? ובכן, אם יש לך ספק, סימן הוא שעדיין אינך בצילא דמהימנותא. אם יש לך שאלה, אין זה אלא שאתה עדיין בעולם הישן ואתה מסתכל מהחלון ורואה שיש צילא דמהימנותא. מי שיושב בתוך צילא דמהימנותא, אין לו שאלה.

ואף לא לגבי ילדים טובים. פשוט לו מאוד מדוע הוא הגיע לעולם ומה התכלית של נשמתו בעולם. יש לו כללים אחרים.

החדש, כך הוא סולד יותר מהדברים שהיה רגיל בהם. הוא מתחיל למאס מהבטחון הנדיבים. מה, אני צריך עכשיו להתחנף לפלוני ולמצוא חן בעיניו?! היעלה על הדעת שאנהל את חיי לפי מה שפלוני אומר או חושב עלי?! פע! זה נגמר.

רק מי שעדיין נמצא בעולם הישן מכלכל את צעדיו לפי מה שאחרים אומרים או חושבים, אבל זה עולם מלא חושך, מלא כאב. וכי האדם לא מרגיש בעצמו כמה זה חלול? ומאידך - **כמה זה מאיר כאשר הוא מתחיל לחשוב אחרת ונהפך לאיש מסוג אחר לגמרי!** איך אדם אומר: אני שייך לליגה אחרת. אני לא מאותו סוג של אנשים. אתה יכול לשמוע את השיג ושיח של האדם כדי לדעת מאיזה סוג הוא. אינך זקוק ליותר מחמש דקות של שיחה בכל נושא שהוא עם האדם כדי לראות באיזה עולם הוא חי. אתה יכול לדבר אתו על 'נייעס'. תראה תיכף ומיד מה מדבר אליו, מה מביא לו התפעלות, מה לא מביא לו שום התפעלות, על מה הוא מסתכל בהערצה, למה הוא משתוקק.

היכי דמי אהבת ה'

הגה"צ **רבי אברהם ארלנגר** זצ"ל, בעל ברכת אברהם על הש"ס, ביקש פעם לתאר היכי דמי אהבת ה', אמר כך: דמו בעצמכם שמודיעים לכם מן השמים שבשעה הקרובה תהיו פטורים מקיום התורה והמצוות; תוכלו לעשות ככל העולה על רוחכם במשך כל אותה שעה ולא תענשו ואף לא תיפגם נפשכם, וכעבור אותה שעה תחזרו לחיובכם כבראשונה, מה הייתם עושים במשך שעה זו? ובכן, מי שאהבת ה' מפעפעת בלבו, היה חוטף באותה שעה ונותן מעשר כספים יותר מחומש.

העיקר הוא שהוא נמצא עכשיו בעולם אחר. הוא לא פה. הוא בצילא דמהימנותא. הוא בעולמו של הקב"ה. אמנם כן, כשעוברים עליו קשיים, הוא צריך להתחזק. הוא לא מלאך. בצילא דמהימנותא מכניסים אנשים, 'ואנשי קודש תהיון לי' - לא מלאכים. אבל מה רץ לו במוחו? מה מסתובב לו בראש? מסתובבים לו בראש דיבורים של ה'אור החיים' הק', מאמרי חז"ל, דברי התנא רבי עקיבא לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, הקב"ה מנקה אותי, הקב"ה מרומם אותי, תראה, הוא מרומם אותי, 'אכן שמע ה' לקול תפילתי'.

מה הוא ביקש? אכן כן, אפשר לבקש ולקבל (זיך אויסבעטן) - 'דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב'. מה הוא ביקש? הוא ביקש להיות קרוב אל ה'. אני לא רוצה להיות כפי שאני חי היום. אני רוצה להיות קרוב אליך, אני רוצה להיות בצילא דמהימנותא. וזה מה שהקב"ה נתן לו.

אני שייך לליגה אחרת

אלה הם סיפורי החיים האמיתיים שלנו. זה לא בחינה, כאילו אומר: כתוב בספרים שנעשה צירוף בין שני שמות. השמות והצירופים שבספרים, נועדו רק **למשוך את האדם מתוך פרשיותיו, לרומם אותו, ולהכניס אותו אל תוך העולם הנכון - עולם שבו 'אוהבי ה' שנאו רע'**. אנשים השייכים לעולם הזה - אינם מסוגלים לסבול אנשים שחיים חיים שקריים ומגושמים. כדוגמת רבי שמעון בר יוחאי כשיצא מן המערה. אמנם הוא היה בדרגה גבוהה לאין ערוך, עד שכל מקום שהביט בו - נשרף.

אבל ככל שהאדם מוסיף להכנס בעולם

לא בדיוק כפי שהוא רוצה, הוא מרגיש מצוקה. כל מוחו עסוק בזה ואינו נותן לעצמו לפתח את המושגים החדשים של נוחות. אתה מדי עסוק בהתגוננות, אתה חוסה בצלם של דברים אחרים. האדם צריך לעשות את הצעד המוציא אותו מאותה נוחות.

עצה טובה להתעסק בעבודת החג

עצה לדבר היא מה שדיברנו בעבר בשיעורי הבטחון **שכאשר האדם שקוע במילוי שליחותו, זה גובר על ההרגשות שיש לו**. אם אין האדם עושה כלום, אלא רק יושב ונח, הוא יכול לשמוע את הזבוב מגיע מרחוק - את אשר יגורתי בא לי. הוא מרגיש אותו מתקרב, ובדמיונו הוא שומע כבר שני זבובים. אם קצת חם לו, הוא מרגיש את החום מציק לו. זה באמת בעיה בשבילו. הוא מרגיש כל דבר קטן, ושומע כל דבר עד הסוף. מדוע? כי אינו עושה כלום, וכיון שאינו עושה כלום, נשמתו כבויה, וממילא הוא מרגיש כל דבר כי הוא בשר ודם. לא כן הדבר **כשהאדם שקוע לגמרי באיזה דבר, כי אז אינו שומע ואינו מרגיש**.

יש שהאדם יושב בסוכה עם משפחתו ואינו עושה כלום. בשתי הדקות הראשונות הוא עוד התלהב, אבל אח"כ הוא לא עוסק בכלום. סתם מדברים דברים בטלים, אז הוא מרגיש כל דבר. מה לעשות? כל דבר כואב לו פי עשר. ובכן, לו חכמה תשכיל, **מיד שאתה מתחיל לראות שכל דבר כואב לך וכל דבר גוזל ממך את שמחתך ואת ישוב דעתך, קח ספר חסידי ותתחיל להתלהט בחג הסוכות**.

כך הרי נכנסים אל הסוכה. היכנס לצילא דמהימנותא, היזכר בדיבור נאה, תשמע

הוי אומר: השאלה היא מה קרה עם האדם, מה קרה אתך, האם נשאתר אותו דבר, אך כפעם בפעם אתה מכניס לקופה איזו צדקה או כל מצוה אחרת שתעמוד לך כזכות, או **שהתרחקת מאותה דרך חיים, ואתה מבקש אך ורק את הקב"ה**. הוא יודע את זה, הוא מרגיש את זה, הוא יודע היטב מדוע התורה צותה 'וקשרתם לאות על ידיך והיו לטוטפות בין עיניך'. מצוה זו אינה אצלו בבחינת חוקה. הוא מבין שהאהבת ה' צריכה להשתרש בתוך המוח והלב. הוא לא רוצה לצאת. מגיע מוצאי סוכות ואינו רוצה לצאת מהסוכה. צועקים לו בל תוסיף. ברגע שהוא שומע שהקב"ה צוה כן, מיד הוא יוצא ושב לביתו, באמרו: **אותו אני מחפש, את הקב"ה**.

אין לי מה לחפש בחוץ

אבל **לצאת מהמציאות של צילא דמהימנותא, אינו יוצא**, כי אין לו לאן לחזור. הוא שואל: לאן אני יכול לחזור? הדבר דומה למי שמסובך בחובות וכדומה והנושים רודפים אותו, והקב"ה עזר לו שבשבת הוא יכול להתנתק מהכל, לשיר להקב"ה ולהיות כל-כך קרוב אליו, כי בצאת השבת אינו רוצה לצאת מן השבת. לא תמיד משום שהוא במדרגה כה גבוהה, אלא משום שהוא מספיק חכם לדעת שאין לו מה לחפש בחוץ. כשאני יוצא מן השבת, כשאני מסיים לומר ויתן לך, לא מחכה לי אושר גדול. לאן? לאן אתה רוצה שאברח? הן אני יודע מה מחכה לי. עזוב! תן לי להאריך בסעודה שלישית כמה שיותר.

אך בשביל כך צריך האדם להתרגל למשמעות האחרת של המושג נוחות - באקוועמליכקייט. האדם רגיל כל הזמן להתגונן. מספיק חם? מספיק קר? אם זה

שהצדיקים אמרו: אתה יודע מה? אתה מצטער, צא מהסוכה. אם אתה מצטער, זה באמת לא בשבילך.

אבל אם הוא נראה כמו שהיה בזמן שבת המקדש קיים, שלא ראו שינה בעיניהם... הולכים מחיל אל חיל... כאן רוקדים, כאן מתפללים, כאן מוסף, כאן ד' מינים. קדימה! - אזי אין לו זמן לחשוב.

אכן גם אם אין האדם מצליח בכך לגמרי, עכ"פ זהו הרעיון. **תבין שכמה שתוסיף להיות עסוק בתורה ומצוות וגמילות חסדים ובשמחת החג... רקוד בסוכתך ותראה ששום דבר לא מפריע לך...** ואז כל השנה דברים פחות יפריעו לך. לא תהיה כזה מפונק ומצומצם, כי הדברים החיצוניים מפריעים רק למי שיושב בחוסר מעש. **לא כן כשהוא שקוע בתורה ותפילה, בשמחה ובהודאה, כי אז אין כואב לו כלום.**

וזה מה שהקב"ה אומר: כפי שלא מציקה לך הזיעה כשאתה שקוע באיזה דבר לגמרי ואתה בשמחה, וכפי שלא מפריעה לך השעה המאוחרת בליל הסדר... האדם יושב בליל הסדר בראש השולחן ושר שירות ותשבחות עם בני ביתו. הוא כל-כך נהנה, הוא כל-כך זורח. מה אכפת לו שהשעון כבר מורה כבר על שלוש וחצי. ברוך השם שזכיתי שאני יכול לשיר שירה חדשה, שאני יכול לומר שיר השירים, שהצלחתי לגעת בנקודה כל-כך עמוקה בלבי... כך זה יקרה לך גם במשך השנה, וגם כשתיקלע לפרשה של ממון.

אין צורך להיות בעל יסורים

כשהאדם נמצא באותו עולם מנותק, שום דבר לא כואב לו. אפשר לראות אדם שמרגיש בעל יסורים נורא עד מאוד, מדוע? כי פלוני אמר לו ופלוני דיבר עליו סרה.

מבנך איזה פירוש מאלף, שיר שירה, אל תתן למוחך להיות ריק בסוכה. אם מוחך ריק, אתה יוצא מצילא דמהימנותא. אמור לעצמך: אני רוצה ללכת לצילו של הקב"ה, אשר שם הדברים פחות מכאיבים אפילו מבחינה טכנית. לשם אני רוצה ללכת. כל השנה זה כך. **כשהאדם מכניס את עצמו באמונה ובשבת קודש, דברים פחות מפריעים לו.**

לא ראינו שינה בעינינו

רואים זאת בכל-כך הרבה אופנים. אם תאמר לאדם להישאר ער כל הלילה. אל תעשה כלום. שב כאן על הכסא הישן בבית החולים. מיד תראה שהוא מתחיל להתלונן על הכסא שאינו נוח ועל העייפות שמשתלטת עליו. לעומתו, אדם שיושב בליל שבת ושר ניגונים להקב"ה, אינו שם לב על מה הוא יושב ואינו זוכר בכלל מה השעה.

כך הוא לגבי שינה וכך הוא לגבי אכילה וכך הוא לגבי כל דבר. מי שיושב בטל, לא די שאינו שוכח לאכול, אלא כל היום הוא חושב אולי שבת היום ועוד לא אכלתי סעודת רבי חזקא. כל היום באה לו המחשבה במוחו: שמא עוד לא אכלתי. וכעבור שתיים, הוא רוצה לאכול שוב... אפשר לאכול כבר ארוחת ערב עכשיו, נכון? יש אנשים שאוכלים כבר בשעה חמש... לעומת כן, כשהאדם עסוק, אפשר לראות אותו נזכר פתאום: אה, באמת שכחתי לאכול היום.

כך הוא הדבר כשהאדם יושב בסוכה בחול המועד והכל ישנוני ומתנהל בעצלתיים, כיון שהוא נותן לעצלות להשתלט עליו, אינו יכול להיכנס לצילא דמהימנותא, כי כל דבר מקפיץ אותו. כפי

כנגדו אפשר לראות אדם שמדברים עליו סרה בכל עת ואינו מרגיש שום יסורים. מה בכך שפלוני דיבר עליו? הוא לא שמע בכלל. הוא דווקא כן שמע, אבל מבחינתו הוא כאילו לא שמע. זה לא נקלט אצלו בכלל. הוא נמצא בצילא דמהימנותא. אמור מה שאתה רוצה, אני ממשיך ללמוד.

אומר הקב"ה: 'למען ידעו דורותיכם - כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים'. **ביציאת מצרים נתתי לכם את הכח, זה כבר בתוכם. נולדתם קדושים 'כי חלק ה' עמו', ואתם יכולים להראות זאת. היכנסו לעולם זה...**

חול המועד סוכות י"ז תשרי תשפ"ו

הכנסת הדעת לדרגה שהאדם נמצא בה

לתת לנלמד לחלחל פנימה

ללמוד בכולל חצות. כך תוכל להספיק הרבה יותר, כי תלמד באין מפריע. כבר תוכל לנוח אחר כך בהמשך היום. אני מכיר אנשים רבים שישנים אחר הצהריים. גם אחרי תפילת ערבית תוכל לישון שתיים שלוש שעות. אני אומר לך, תוכל ללמוד הרבה יותר, להתעלות הרבה יותר, ואולי גם בשביל הפרנסה זה יהיה לך יותר טוב."

אני שומע. לא חייב להיות שאני מתנגד. תן לי לחשוב, תן לי לראות אם זה יעבוד בשבילי.

האדם למד בחודש תשרי עד שהגיע אל ארבעת המינים, הרבה מאוד דברים. הקב"ה מנהל את העולם, 'מלכותך מלכות כל עולמים', 'והיה ה' למלך על כל הארץ', 'ידע כל פעול כי אתה פעלתו'. הוא למד על **מחילה סליחה וכפרה**, הוא למד על **הקרבה שיש לכלל ישראל עם הקב"ה**, מלכיות זכרונות ושופרות, 'כי אנו עמך'. נכון שהאמנת בכל אלה, אבל **כעת אתה צריך לתת לזה לחלחל בתוכך**. לא משום שאתה מסתפק חלילה. לא זה הענין. אין הענין שאתה צריך לישון על זה לילה כדי לראות אם זה אמיתי. חס ושלום. ידעת שזה אמיתי עוד לפני ראש השנה. אבל זה צריך להיות חלק ממך, זה צריך לכבוש אותך.

ובכן, זוהי עבודה ששייכת לעבודה הנענועים, לתת לכל הנלמד עד כה לחלחל פנימה. אפשר לצרף לזה גם את השמחה, כי סוף כל סוף ארבעת המינים נועדו לעורר שמחה, כלשון הפסוק 'ושמחתם

בענין עבודת הנענועים, מובא בספרים רבים, כל אחד בסגנונו, שקיימת שם העבודה להמשיך לאדם את הדעת שכבר נוצרה בראש השנה ויום הכיפורים ולהחדירה עמוק בתוכו. הרי זה כמי שקנה תרופה ועכשיו הוא צריך להכניסה לפיו ולבולעה. ואם יאמר האדם שהמשל רחוק כי כשקנה את התרופה עוד לא עשה כלום, נביא משל אחר ממי ששמע מושג בתורה, אבל עדיין המושג לא נבלע בדמו. הוא לא גרם לו לשנות את התנהגותו, כי הוא עדיין לא נעשה חלק מצורת חשיבתו. הוא עדיין לא נעשה ההשקפה הראשונה אצלו.

הרי זה כמי שחברו מוסר לו תורה שלימה, עצה למצוקה שיש לו, כי אם אדם מיושב הוא, בדרך כלל, תגובתו הראשונית היא: "אני שומע". הלה מסתכל לו בעיניים ושואל: "כן או לא? מה אתה מתכוון כשאתה אומר אני שומע?" והוא מסביר: "אני מתכוון לומר ששמעתי מה שאתה אומר. אינני מתנגד. אבל עכשיו הנח לי לישון על זה לילה, הנח לי להתבונן בזה". הלה שואל: "לא הבנתי, מה זה יעזור לך? אתה רוצה לחשוב על זה פעמיים? אתה רוצה להתייעץ עם מישהו אחר?" והוא שוב מסביר לו: "אמרת לי רעיון שזה עתה שמעתי עליו לראשונה. כדי שאוכל לבחון את טיבו, אני צריך תחילה לתת לו לחלחל ב".

אחד בא ואומר לו: "אני חושב שמאוד כדאי שתשנה את סדר יומך, שתתחיל

נתתי אותה? הן אחד מהדברים שקיימים בשבת הוא זה **שהיא מכפרת עוונות**. אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו. **ואם היא ניתנה בשבילך, התעלה בדעתך שלא אתן לך דרך?** אני נותן לך את יום השישי, אני נותן לך דרך לחזור בתשובה קודם השבת, **אני עושה הכל כדי שתוכל לקבל את המתנה**."

כך הוא לגבי הדעת שהקב"ה נתן לנו בחודש תשרי, אשר היא מאוד נחוצה לנו ומשמשת לנו כסם חיים לכל השנה, כי כפי שנתנה לנו, **נתן לנו גם את המצוות שתפקידן להמשיך אותה ולהחזיר אותה אל תוכנו**.

ממושגים נשגבים לעולם המעשה

נבוא לראות מעתה מה משמעות הדברים באופן מעשי. הנה אפשר להתבונן אפילו בצורת הלולב בלבד, בצינור שבו, כפי שהמקובלים מביאים, ולהבין שאחרי שהאדם קיבל בראש השנה דבר שכלי שהוא מרומם יותר, הוא מקבל עכשיו מצוה הנעשית בידיים. הוא מנענע את ארבעת המינים לארבע הרוחות, הוא מודה, הוא אומר את ההלל, הוא מבין שהקב"ה עוזר. 'מאשפות ירים אביון'. כל מיני האשפות. 'להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו'. הוא הוציא אותנו כל-כך הרבה פעמים. פעם אחר פעם הוא הוציא אותנו על-ידי ניסים ונפלאות מכל מיני מצבים קשים. ואף כשהמצב נראה אבוד - 'אבן מאסו הבנים היתה לראש פינה, מאת ה' היתה זאת היא נפלאת בעינינו'. דוד המלך. צחקו עליו, גירשו אותו. ובסוף, 'היתה לראש פינה'. לפי רוב המפרשים, 'אנא ה' הושיעה נא' אינו בקשה חדשה, אלא הוא מספר את הסיפור. הוא אומר: כשהייתי

לפני ה' 'אלוקים'. ניתן לראות בכמה מקומות שמקיימים זאת בהידור רב בעת הנענועים בהלל עם ריקודים ממש. זה לא דבר מופרך כלל. זה הולך ביחד. האחרים מחלקים את זה. את ההלל אומרים באופן אחד ולאחר מכן הם רוקדים. לענייננו, הנלמד צריך לחלחל פנימה עד שיהיה חלק מהאדם.

לקח טוב נתתי לכם

יש בענין זה לשונות רבים בשפת הקבלה, אך יש גם בשפה קלה והוא בשפת אמת בשם זקנו ה'חידושי הרי"ם' זיע"א. הוא כותב בלשונו: "שמעתי מפי מו"ז ז"ל כי במצות סוכה בא שפע הדעת כמו שכתוב 'למען ידעו', ובלולב מקבלין בני ישראל הדעת כמו שכתוב 'ולקחתם'. ומוכן ביותר לפי מה ששמעתי ממנו ז"ל פירוש 'לקח טוב נתתי לכם', כי השי"ת מלבד שנתן לנו התורה, גם הלקיחה שלנו הוא מסייע לנו להיות כלים לקבל הטוב, ודפח"ח. וכן הוא במצות 'ולקחתם', שנתן לנו לולב ומיניו להודיענו כיצד יכול כל אחד לקבל הדעת".

הדבר מזכיר את דברי ה'נועם אלימלך' בענין 'הנותן בעין יפה הוא נותן' שכאשר האדם נותן בור בחצירו לחבירו, הוא נותן לו בוודאי גם את הדרך להגיע אליו. וסיבת הדבר, כי כשהאדם נותן, כוונתו להטיב למקבל, וממילא הוא נותן לו בעין יפה (בשונה ממוכר שכל כוונתו אינה אלא לכסף, כי הסברה נותנת שעל כל דבר הוא גובה כסף בנפרד). כך כשהקב"ה נתן לנו את השבת, נתן לנו גם את הדרך לקבל אותה. האדם בא ואומר: "אני מתבייש, אבל אני איני יכול להרגיש טעם בשבת, למה? כי לא עבר עלי שבוע טוב. היתה נפילה וכדומה". אומר לו הקב"ה: "אבל את השבת נתתי במתנה. למי

כן הוא ממית את הקליפות ועוצר את הרוחות הרעות ואת הטללים הרעים.

זה היה העומק של דברי ה'דברי חיים' - להוריד את כל השונאים האמיתיים, שהם הקליפות 'אין די ערד אריין'.

כלים להתרגשות והתפעלות

ה'דברי חיים' אמר דבר מאוד פשוט. **האדם צריך להתלמד אין להתרגש ולהתפעל מכל דבר שבקדושה ולחיות אותו, אשר בשורש זהו הכלי לדעת.** נדבר באופן פרקטי. **האדם חייב להתלמד לחיות כל דבר שבקדושה.** אתה יכול לראות אדם שנהנה מדבר מסוים, חי ממנו. הוא חייב לדעת עליו כל דבר, כי זהו החיות שלו, זהו החיבור שלו, הפנימיות שלו. והאדם חייב למצוא איך דבר זה יקרה אצלו לגבי תורה ומצוות.

נתן לנו הקב"ה כלים שבאמצעותם הדברים העליונים יפעילו את האדם, שייצא מהכלים, שיהנה, שזה ידבר אליו. זוהי מתנה נפלאה שהקב"ה נתן לנו. הוא לא רק אמר לנו שיש דברים עליונים שאיננו מבינים אבל פועלים דברים גדולים. זהו אמת אחת. אבל יש עוד אמת, **שהקב"ה נתן לנו לא רק את הידיעה שקיים משהו גדול, אלא גם את הדרכים שהאדם יוכל להתחבר לפי דרגתו אל הדברים האלה, שתהיה לו שייכות אליהם, שיוכל לחיות אותם.**

התורה יורדת למקום נמוך

כיצד הקב"ה נתן לנו דבר זה? על-ידי שקבע סדר בעולם שהתורה יורדת ממקום גבוה למקום נמוך, **שלתורה יש הבנה והסבר ודבר מעשי לעשות לאדם הגדול מאוד, ובאותה מדה יש לה הבנה וחיבור**

במצוקה, צעקתי 'אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הצליחה נא, והקב"ה עזר לי.

וכך כשהאדם מוציא את זה מפיו ומכניסו באופן מעשי בחייו, זה מחזיר אותו עמוק לתוך הלב.

אלע שונאים זאלן גיין אין די ערד

אך נקרב את המושג עוד יותר אל השכל. **ה'דברי חיים' מצאנו זיע"א** סיפר שראה פעם עם הארץ אחד עושה את הנענועים, פנה למזרח ואמר: "רבונו של עולם! אתה הרי יודע שיש לי שונאים לימיני, הצל אותי". פנה למערב ואמר: "רבונו של עולם! אתה הרי יודע שיש לי שונאים גם לשמאלי, הצל אותי", וכן הלאה. וכשהוריד את ארבעת המינים כלפי מטה, אמר: "יהי רצון שכולם ילכו לאדמה - אין די ערד אריין".

ה'דברי חיים' סיים את סיפורו והפטיר: "זהו כוונת האריז"ל בנענועים".

הסבירו **החסידים** שיש קליפות שרודפים אחר האדם, כמו שנאמר 'צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו', וארבעת המינים הם הרי גירא בעיני דשטנא כדאיתא **במסכת סוכה**, ואם כן **על-ידי הנענועים ממיתים אותם.** הם הרי השונאים הגדולים ביותר של האדם, כי הם רודפים אחריו להחטיאו. אפילו שלא בדרך עבירה. ליצר הרע יש כזה תענוג להוריד את האדם לטמיון בכל דרך שהיא, כגון על-ידי **עצבות ויאוש**. ובכן, ארבעת המינים הרי גדלים על כל מים ויונקים ממקום עליון ויש להם יותר קדושה, וכיון שהיהודי מוחזיקם כשהם אגודים בידיו, הוא אווז בשם הוי"ה, **וכשהוא מנענע אותם לכל הצדדים, הוא מכריז שהשמים והארץ וכל הרוחות, של הקב"ה הם, ומכניס בהם אלוקות ועל-ידי**

חדרים ימלאו. הוי אומר: היא לא סתם הברקה, אלא **היא כל-כל מציפה את האדם, עד שהיא גורמת לו לשנות את התנהגותו.** כאשר אדם מבין נושא מסוים לעומק ונתקל בדבר מה הקשור אליו, קשה לו מאוד להימנע מדבר על כך. הוא מרגיש דחף לשתף זאת עם אחרים.

מהו הדבר הזה? - תופעה זו מראה את מושג ה'דעת'. שכן הדיבור והדעת מדה אחת הן. **כל עוד ההבנה אינה מציפה את האדם, היא עדיין לא יצאה מן הכח אל הפועל.** היא היתה יותר בבחינת "אני שומע", כפי שצוין לעיל. אינני זוכר באיזה ספר, אינני זוכר משם איזה צדיק, הרעיון הוא משהו כזה. אם המטרה היא רק לומר את הרעיון בפני החותן במהלך הסעודה, די בכך. אולם, אם רוצים מטרה אחרת, **הרעיון צריך לגעת באדם באופן כה עמוק, עד שהוא מרגיש שאינו יכול להתאפק** והוא מוכרח לשתף אותו עם אדם אחר. מדוע הוא מרגיש חובה זו? מפני שכאשר **ההבנה מציפה את האדם, היא עולה על גדותיה.**

השפעה זו אינה חייבת לבוא לידי ביטוי דווקא בדיבור, וייתכן שאף עדיף שתתבטא במעשים. אך זוהי מהותה של מדת הדעת - **היא מציפה את האדם ופועל עליו לשנות את התנהגותו.**

הזכרנו כבר כמה פעמים את דברי ראש ישיבת טעלו זצ"ל, אשר הגדיר את המושגים חכמה, בינה ודעת: 'חכמה' היא הידיעה שהעיון מוסיף לבריאות; 'בינה' היא ההבנה מדוע הוא מוסיף, כגון פגיעתו בריאות; ואילו 'דעת' היא הפסקת העיון בפועל. כלומר, מדובר במצב שבו ההבנה משפיעה על האדם בעוצמה רבה וחודרת אליו לעומק, עד שהיא מביאה אותו לחדול

ודבר מעשי לעשות לאדם הפשוט, ושניהם באים מאותו שורש, אבל כל אחד יכול להיאחז בשורש לפי דרגתו. זהו הדבר הפלאי שקיים בתורה.

בשמחת תורה עומדים להתחיל את התורה מחדש. 'בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ'. ילד יכול ללמוד פרשת בראשית. הוא יכול להבין. הקב"ה ברא את העולם, את השמים ואת הארץ, את האור ואת החושך, ואת האילנות וכו'. הוא יכול להבין את כל זה. מי שכבר גדל קצת, יכול להבין גם פירוש רש"י והרמב"ן. וכך הוא ממשיך הלאה אל אור החיים הקדוש ועוד. זה לא נגמר. אבל מחמת שזה לא נגמר, זה אינו אומר שמי שנמצא בדרגה קטנה, אינו יכול להתחבר לפי דרגתו. **הוא יכול להתחבר, ולא רק להבין, אלא גם להגיע לדרגה של חיבור שיגרום לו להתרגש.** זו הנקודה. שם, במקום שאתה נמצא, עם החטאים שלך, יש ידיעה של תורה ומצוות שאתה יכול לבוא על ידה לידי התרגשות. אם יש שם חטא, הוא יצטרך להשתמש גם עם נקודות של תשובה. נפלא, על התשובה הרי נאמר 'כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיו ובלבבך לעשותו'. אבל להתרגש מהמצוה, ליהנות מדבר שבקדושה, לקפוץ מהבנה בתורה, לא נועד לאנשים נעלים בלבד, כי אם כן מה יעשו המון העם? **כשיש לו לאדם הרגש, הוא חי את הדבר.**

הצורך לדבר נובע מדעת

נתן לנו הקב"ה ראש השנה, יום כיפור וסוכות עם הרבה מושגים מעניינים... כשכתוב שלד' המינים והנענועים, יש כח להביא לכך שהאדם יקבל את הדעת, שיהנה מהדעת, שיצא מהכלים בגלל הדעת... הדעת הציפה אותו... זה הרי נקודת הדעת, שמציפה את האדם. 'ובדעת

לעולם חסדו. אבל השנה יש לי שונאים, ולכן אני אומר: רבונו של עולם! ראה את חודו של הלולב - פגע בו בשונאיי וקבור אותם עמוק באדמה".

אמר ה'דברי חיים': **האדם השני עומד הרבה יותר קרוב אל ה' מהראשון.** בחן את עצמך כדי לראות אם אתה דומה לראשון או לשני. יש מי שלועג לעם הארץ השני. הוא אומר שהשונאים ייקברו באדמה? - בדיחה יפה. עם איזה רבי זה היה?... למה אתה צוחק? כי לך אין את העמארצות הזאת. ושמע. ובכן, על מה אתה עצמך חשבת בזמן הנענועים? מוטב שלא נרחיב על כך בחג כדי לא לפגוע בעונג יום טוב. אומר ה'דברי חיים': אתה זקוק לרופא. אינך מבין על מי צריך לצחוק. **יש להצטער על מי שאינו חושב כלום.** לעומת זאת, אם מצאת מתוך עולמך דרך לחבר את המעשה לכוונה אמיתית, מצבך טוב בהרבה, משום שאתה מחובר אל האמת.

כנגד ארבעה בנים דיברה תורה

ילד קטן שואל מאביו בעת סיפור יציאת מצרים: "מה המשמעות של היציאה ממצרים?", האב מתרגש עד עומק נשמתו. זה קורה עכשיו!!! עכשיו מתקיים 'כי ישאלך בנך'. הוא שואל בתמימות כזו: "מדוע יושבים בסוכה? אני רוצה לדעת". לב האב מתמלא שמחה על כך שהוא יכול לקיים עכשיו את המצות עשה דאורייתא של סיפור יציאת מצרים. אולם, יבוא אחד ויטען: "נכון, אך מה הילד כבר מבין? הרי הוא תם. אין לו מושג מהי מצרים". אם תשאלו את הילד, לאחר כל ההסברים, האם הוא באמת מבין מהי יציאת מצרים או מה פירוש הדבר שהקב"ה הוציא את הנשמה מהקליפה, התשובה תהיה שלילית.

מהעישון. אין זו סתם החלטה שלא לעשן - **הדעת היא הכוח שמניע את האדם אל ההחלטה הזו; היא מטלטלת אותו במידה כזו שהדבר מוביל ממילא לידי מעשה.**

לפיכך, כאשר ישנו יום טוב שנקבע במטרה 'למען ידעו דורותיכם', או מצוות ארבעת המינים שנקבעה לשם 'למען דעת...', המשמעות היא שהקב"ה נתן לאדם את היכולת שבכל מצוה יקבל גם את הלקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו. זה מה שאומר ה'חידושי הרי"ם'. נתתי לך כלים, נתתי לך מהלכים לקבל את המתנה.

שתי מדות בעמי הארץ

אמר ה'דברי חיים' רעיון נפלא. כשיש לך אדם שאינו בקיא בעניינים נשגבים, הוא לא למד הרבה. הוא נמצא במדריגה הרוחנית שבה הוא נמצא - בזמן שהוא נוטל לולב, עלולים להתרחש שני דברים. וזה מה שצריך לחדור לנו לעצמות. ישנו עם הארץ שיש לו מעלה אחת: הוא נמנע מלעשות דברים מוזרים. כשאנו יודע מה צריך לעשות עם הלולב, אינו אומר כלום. הוא אווז בלולב ומסתכל בזווית עינו כדי לוודא שהוא עושה מה שכולם עושים ומניח אותו בחזרה למקומו, בעודו אומר בליבו: "אני מקווה שלא היו לי בושות".

לעומתו, ישנו עם הארץ אחר שאינו מתחכם. הוא אומר כך: "לי יש שונאים. אתה אין לך? ברוך השם, שתה לחיים. לי יש. עת אני עומד ומחזיק לולב בידי, ואינני מכיר סיפורים נשגבים. ריבונו של עולם! אני יודע היטב מהי הבעיה שלי כרגע. אולי בחג הסוכות הבא, אם ארוויח כסף או אם יהיה לי מזגן חדש בבית, אוכל להשקיע יותר בנענועים של 'הודו לה' כי טוב כי

נמשלה למים - **כשם שהמים גם כשהם יורדים למקום נמוך, הם נשארים מים טהורים המסייעים לצמיחה, כך גם התורה.** חיבור זה מעורר באדם התרגשות, התפעלות וחיות, ומעניק לו את ההרגשה שהוא פעל ועשה מעשה בעל ערך.

כך מקרבים את התורה

אדם אחד הסה און כשהגה"צ רבי אביגדור מיללער זצ"ל אמר 'הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו', ושמע אותו מודה על חתנו זה ועל חתנו זה. יש מי שתמה על סיפור זה ומזהיר שלא לספרו, אך כל זאת רק משום שאינו מבין כיצד התורה פועלת. המטרה המרכזית היא שהדבר ישפיע על האדם וירגש אותו. המילה 'לולב' בגימטריה 'חיים' - המצווה צריכה לקבל משמעות עבוך. הנושא שתופס את תשומת ליבך כעת תלוי במקומך ובמדרגתך הרוחנית. אין מדובר בתוספת חיצונית או בהתנהגות ילדותית, אלא במהותה של התורה. הכלל 'במקום שלבו חפץ' אינו נוגע רק לבחירת המסכת הנלמדת, אלא גם לדרך הלימוד שלה, שכן לעולם ילמד אדם את מה שלבו חפץ.

הקונפליקט המוכר בין תלמיד הישיבה לבין מגיד השיעור. מגיד השיעור רוצה שילמדו עכשיו דווקא בעיון, והתלמיד רוצה בלימוד מהיר כדי להספיק הרבה דפים. קונפליקט מלווה את האדם לאורך כל חייו. האדם זקוק ליכולת לקחת את כל חלקי התורה של ראש השנה ויום כיפור וסוכות והענוגעים ושמחת בית השואבה והושענא רבה ושמחת תורה ולתת להם פירוש לפי המקום שהוא נמצא בו היום. ויש להם פירוש כזה. זוהי חכמת התורה. לכל דבר יש משמעות מיוחדת עבור האדם במצבו הנוכחי.

אבל זוהי המצוה דאורייתא. יש גם חכם. בין ד' הבנים, יש גם את הבן החכם. אבל אין אומרים לתם: "עדיף שלא תשאל, מוטב שתלך לשחק; אל תזלזל בתורה, אל תוריד את הרמה שלה". מה, תלך לספר סיפור יציאת מצרים לתם ולשאנו יודע לשאול?! זה הרי בזיונות! בהמשך, כשיגדל... בגיל הבר מצוה, זה עדיין לא מספיק. הוא צריך לגדול עוד יותר, או אז תספר לו סיפור יציאת מצרים... לא! לא כך הדברים פועלים, מכיוון התורה מגיעה עד אפסי ארץ.

כוונות האריז"ל לילדים

אדם זה שיודע שיש אלוקים ויודע שמצוותיו פועלות והוא מבקש: רבנו של עולם! עזור לי שהמצוות יפעלו את פעולתן להכריע את שונאי - הוא נמצא במקום הרבה יותר טוב, כי הוא מכוון את הכוונות לפי דרגתו.

בימינו קיים ספר קומיקס בשם חפץ חיים לילדים. באופן דומה, ניתן לראות בכך מעין 'כוונות האריז"ל לילדים'. חשבו על כך, כשאחד כותב ספר חפץ חיים לילדים, האם הוא עושה בזה שחוק מהתורה? האם הוא מוריד את ערכה של התורה? ממש לא. להיפך, זה מרומם את התורה. הוא מצייר ציורים. חיים ביש את מושי בחידה, ומושי לא ידע אם מותר לו ללכת לספר לאביו... ודאי שיש ללמד את הילדים בדרך זה. אלא מה רצית, שנחכה עד שהילדים יגיעו לגיל שבע עשרה ואז ילמדו את הספר שמירת הלשון?!

ובכן, התורה מגיעה אל כל אדם, בדיוק במקום שבו הוא נמצא. אין בכך כל גישה ילדותית; להיפך, הדבר מעיד על גדלות התורה. שם אתה מוצא ענוותנותה. התורה

שונאים משמאלי. קבור אותם באדמה - 'לייג זיי אין די ערד אריין'. **תתפלל ותאמין בזה עד שהדעת תתפשט בך ותחדור אל הענקים שבו.**

והאמת היא, שכאשר הדעת חודרת עד לחלקי הנפש העמוקים, זה פועל על האדם אפילו באופן טכני שהיצר הרע לא יצליח עליו, כי כשהוא מתפעל ומתרגש מדבר שבקדושה, מגיעים אליו חיים למקומות אלה שבנפשו.

הבור ריק ואין בו מים

צריך לזכור את הכלל שכל פעם שהאדם חטא, זה קרה לו משום שבמקום זה שבנפש לא היה חיים, וכיון שכן היתה לה נפש השתוקקות לחיים, והיות שלא השכילה לשאוב חיים מהמקום הנכון, היא שאבה חיים מהמקום האחר.

ניקח לדוגמא דיבור. יש לו לאדם צורך לדבר (אחד יותר, אחד פחות, ועל הנשים כבר אמרו חז"ל שיש להן תשעה קבין). ובכן, מי שמדבר בדברים שבקדושה במהלך היום, אומר תהלים ומבין מה שהוא אומר, לומד בחברותא ומסביר את הנלמד ומחדש חידושים ומחזק אחרים, אם הוא עושה זאת עם הכוונה הנכונה, היינו כדי לחיות עם הקב"ה ואינו עושה את התורה קרדום לחפור בה, ומודה לה' בסוף היום על שזכה להתפלל היום, זכה לומר הלל היום, זכה ללמוד בחברותא היום, אזי אם הוא מקבל תזכורת קטנה שאסור לדבר לשון הרע וכדומה (צריך תזכורת, כי היצר הרע מאוד ערמומי), כגון שמישהו מזכיר לו או שהוא לומד בספר בענין חומרת האיסור, אין לו צורך גדול לדבר. למה? כי את ההתרגשות וההתפעלות והחיות שהוא צריך לקבל מדיבור פיו - הוא כבר קיבל.

הסבתא של הדור הקודם, דור ה'צאינה וראינה', שבוכה בהושענא רבה שהמשיח יגיע, למה היא עושה זאת? אתה רוצה לדעת את האמת? - כי בתה מרגישה לא כל-כך טוב. בגלל זה היא בוכה. המשיח חייב להגיע כבר היום. למה? כי אין לך מושג. בתה מקיאה את האוכל.

אין זה דבר חריג; זהו המקום שבו היא נמצאת. מה ההבדל בין אדם שפשט את הרגל לבין יהודים הנמצאים בצרה? הכל נובע מאותו שורש. **אמנם קיימות דרגות רוחניות גבוהות ועמוקות יותר, אך התורה אינה מצומצמת - היא יורדת ומגיעה עד למדרגה האישית והפשוטה ביותר של האדם.**

נמצא כי מעבר לכך שהאדם מצווה לאחוז את ארבעת המינים, להוליך ולהביא לכל הרוחות ולכוון שכל הרוחות של הקב"ה הן ושהוא טוב ומטיב, ואלו הרוצים לערער את האמונה - ייכרתו. להעביר גילולים מן הארץ והאלילים כרות יכרתו, לתקן עולם במלכות שד"י וכל בני בשר יראו בשמך. מעבר לפשט הפשוט הזה, על האדם לקיימו גם עם הפשט הפשוט שלו, כלומר לפי מה שמדבר אליו עכשיו, בין בחלק ההודאה, בין בחלק התפילה ובין בחלק ההשתוקקות.

נענועים למתמודדים עם יצרים

מי שמתמודד עם יצרים קשים. למה אינך מכוון על כך בעת הנענועים - למען השם? מדוע אינך מבין את השורש? הוא חושב שלא מתאים לדבר על הנושא, הוא מרגיש שזה בזיון לדבר בכלל על מה שהוא עובר, ועוד מתחת טלית עם הלולב ביד? על מה אתה מדבר? על מה אתה מדבר עכשיו? בדיק הפוך! דבר אל הקב"ה. רודפים אחרי. יש לי שונאים מימיני, יש לי

נשתנה שומר הסוד שאין לו את הצורך הזה?

ובכן, פעמים שאנשים חושבים ששומר הסוד הוא אדם יבש כזה. הוא לא צריך לספר לאף אחד שום דבר. אך לא, לא זהו השומר סוד האמיתי, כי אדם כזה נחשב כמי שאינו מגלה סודות כי אין לו סודות לגלות. מעלתו של שומר סוד היא שיש לו סוד לגלות והוא אדם שאוהב לדבר, אבל **התפעלות זו שהנפש זקוקה לה על-ידי סיפור לאחרים, אשר היא יושבת על הרגשת ערך**, כאומר הנה יש לי מה שלך אין, או **על היכולת להביא את זולתו לידי התפעלות ולראות את הניצוץ בעיניו - הוא כבר מקבל מהמקומות הנכונים.**

בימינו יש שהאדם שולח סוד לחבירו. היה לו צורך לספרו למישהו ובחר לספרו לחבירו פלוני. אבל פלוני התאכזר עליו ולא הגיב מאומה. הוא מחכה ומחכה, כבר עברו יומיים ופלוני לא הגיב. לפחות 'סמיילי'. לא, הוא לא מגיב כלום. הוא נשבר מזה, כי לא היה לו כלום משליחת הסוד. הצורך הנפשי שהיה לו, היה לראות שהוא מצליח להביא את חבירו לידי התפעלות, ואם אינו רואה שהצליח בכך, הוא לא קיבל את צורך נפשו. **הכל ממדת היסוד הוא, מדובר בשורש אחד.**

מהו, אם כן, הדבר שנותן לאדם את הכח להתאפק? יש לו סוד, יש לו סוד גדול מאוד. הוא יכול לספרו ולגרום לפלוני לצאת מהכלים... אני יכול לומר לו מילה אחת והוא יקפוץ מהתפעלות... פעמים שזה שייך גם למדת הניצוץ... אני צריך להעביר לו סך הכל ידיעה אחת אמיתית וכולם סביבי יפצחו כמו במקהלה: "אתה צדקת". מה נותן לו את הכח להתאפק?

אבל אם הוא מרגיש בסוף היום שבור ומדוכה כי לא למד היום כלום, אזי כשנקלע לפניו חדשות עסיסיות, אין לו יכולת להתאפק. מה יעשה הבן ולא יחטא? הוא משתוקק לחיים וכיון שלא קיבלם באופן הנכון, הוא מוכרח לקבלם עכשיו באופן הבלתי נכון.

כך זה לגבי כל החושים. כל הספרים מביאים שחג הסוכות מתקן את כל החושים של האדם. אם זה בכניסת האדם אל הסוכה, שהרי הוא נכנס עם כל החושים. אם זה בנענועים וכו'. משמעות הדבר שכאשר הוא מתפעל מכל המצוות, אין לו כבר צורך לחטוא.

אכן מה אפשר לראות הרבה פעמים דבר מעניין? אפשר לראות שהאדם יש לו עדיין צורך עז ללכת לספר למישהו. הוא עצמו תוהה: איך יכול להיות? הלא למדתי היום בחשק. זה דווקא לא היה יום חלול. זה היה יום כל-כך מלא. התשובה לכך היא: תודה בכך שעכשיו זה מביא לך התפעלות הרבה יותר חזקה מזו שהיתה לך במהלך היום. **אילו היו המעשים טובים שלך מביאים לך את אותה דרגה של התפעלות, היית רואה שאין לך צורך לדבר עכשיו.**

שמירת סוד כסימן לשמירת הברית

אחד מהסימנים לדעת על האדם שהוא נוטר הברית הוא זה שהוא שומר סוד. מהי הנקודה של שמירת סוד? האדם בדרך כלל אומר לעצמו: אני רק רוצה לספר לחבר אחד. הלה הזהיר אותו מאה פעמים לא לספר לאף אחד, והוא גם מזהיר את הבא אחריו שלא לספר לאף אחד, וכך יש שרשרת של מאה אנשים שמזהירים זה את זה לא לספר לאף אחד. מה הדחף הפנימי הזה? ואם יש צורך כה גדול, במה

למישהו או משהו, כי הוא ישב כאן בעל כרחו ולא הצליח להתחבר. הוא אומר בלבו: אני רוצה להתחבר עכשיו למשהו, אני רוצה ליהנות ממשהו, אני רוצה לאכול משהו...

מי שנהנה מתפילת נעילה, מי שהרגיש מלא חיות בתפילת נעילה, אינו זקוק עכשיו לכלום. לעומת כן, מי שכאב לו הראש והיה קצר רוח והציץ בשעונו כל הזמן לראות מתי מסיימים כבר, מרגיש אחר כך שאינו יכול יותר. הוא חייב להתחבר למשהו.

חייבים למצוא דרכי חיבור

כל התורה והמצוות פועלות באופן זה. לכן אמר לנו הקב"ה (כפי שדיברנו לעיל): **אתה חייב לעשות כל טעדיך שהתורה והמצוות יתחברו אליך במקום שבו אתה נמצא, כי רק שם אתה יכול להתחבר.** האדם מצווה בציווי כללי (ציווי היוצא מהפסוק 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש', ומעצם הציווי להיות יהודי): **אתה חייב למצוא דרכים להתפעל ולהתרגש מהתורה והמצוות** הגם שאינן מדברות אליך. יש מה שאתה יכול לעשות כדי שידברו אליך, וזהו הציווי, שזה מה שתעשה.

הדרך איננה שתצום עכשיו שנה ואחר כך תתרגש ותתפעל, כי אם כן מה יהיה אתן עד שתעבור שנה? אם התורה אומרת כי 'לא בשמים היא', פירושו של דבר שאין זה דבר שצריך לעבוד עליו זמן רב עד שיורגש. ממש לא. 'כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיו ובלבבך לעשותו'. **היום אתה יכול להגיע לידי התרגשות והתפעלות.** 'כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאה היא ממך ולא רחוקה היא'. **אתה יכול לקיימה כבר היום** (כפירוש 'האור החיים' הק"ש).

התשובה היא **שהוא הבין מה נפשו צריכה וכבר נתן לה את סיפוקה.** אם יש לה כבר צורך זה, היא לא זקוקה לו שוב. כך היא טבעה של הנפש. ומהו הדבר הזה? **הוא סיפוק עמוק מקשר פנימי עם הקב"ה.** יש לו קשר עם הקב"ה. הקב"ה יודע שאני צודק, הקב"ה (כביכול) מתפעל ממני, **יש לי קרבה עם הקב"ה, הקב"ה יודע כמה היה לי קשה ויודע שאני מנסה לעבדו בלב ונפש...**

המפטפט אחרי אמירת תהלים

לאחר שהאדם אמר את ספר התהלים, אם היה מרוכז והבין והרגיש מה שאמר, האם הוא צריך אחר כך לפטפט עם חברים? לא תמצא אדם כזה. לעולם לא תמצא אדם כזה. זו סתירה. אין יוצא מן הכלל. אם אתה רואה אדם שצריך אחרי אמירת כל ספר התהלים להתרענן על-ידי שיחת חברים, דע לך שהוא עבר עכשיו קבלת יסורים באהבה. הוא היה מוכרח לומר תהלים כי זה המנהג. הוא אמר ואמר וחלם בשעת מעשה וכבר כשל כח הסבל, ועכשיו כשהניח את התהלים, הוא מרגיש צורך עז להתחבר למישהו. תן לי לדבר עכשיו עם מישהו. אני כבר לא יכול. כמה יכול בן אדם אחד לסבול?

זהו הצער שהוא מנת חלקם של כל אלה שאינם יכולים להתרכז בלימוד ובתפילה, ולכן כל-כך חשוב לעזור להם בתפילה ובעצה. הרי בימינו קיימים הרבה שיטות ועצות לעזור להם. האב מכריח את בנו ללמוד חצי שעה כל יום מימי חול המועד. הילד מרגיש באותה חצי שעה שהוא הולך להתפוצץ, כי אינו מצליח להתחבר. ומה הדבר הראשון שהוא רוצה לעשות כשהוא מסיים? הוא רוצה להתחבר

והנה מגיע חבירו הקרוב ואומר לו: אני חושב שאני יודע מה עובר עליך ומחבק אותך, כפשוטו. הוא מחבק אותך ואומר לו: אני מרגיש בצערך, ואני אומר לך שיבואו זמנים טובים.

הרגשת הבדידות נובעת מהמוח. כל אחד יכול להתמודד אתה. הוא רווק בחול המועד. הוא יושב לבד ומרגיש את בדידותו כל-כך חזק, ומישהו מחבק אותו ואומר לו: "גם אני הייתי פעם במצב כזה, אבל הקב"ה עוזר. אין לך מושג. דע לך שיש אנשים בעלי משפחות גדולות שגם הם נמצאים בבדידות. אבל אני אוהב אותך. אני אומר לך, אני אתך".

האם יאמר אז האדם: "עזוב אותי! אין לי זמן לחיבוק הזה?" יש אולי לפעמים מי שמרוב שברו ידחה את חבירו. אבל צריך להיות בשביל זה בקטנות מיוחדת. **זה הרי מה שאני עושה אתך עכשיו. אני מוציא אותך מהרגשת הבדידות.**

אדם זה השווה בבית החולים, כשנכנס אל הסוכה, הוא מקבל חיבוק מהקב"ה, ומגיעה אליו מעין בת קול שנשמעת בכל עת בתוך הסוכה: "אני הולך לעזור לך, אל תדאג, אני כאן, אני אחראי על מצב, המצב בשליטה, אני אוהב אותך ואני עושה בשבילך את הטוב ביותר". ומה האדם אומר? - "אני לא יכול לשמוע עכשיו, אני לא יכול להרגיש עכשיו את החיבוק". למה? כי סוכה היא דבר יותר נשגב. היא הו"ה אדנ"י. הוא לא יכול להתחבר אל הסוכה, כי אינו רוצה להוריד את ערכה של הסוכה. הוא לא רוצה להאמין שהסוכה נועדה בשביל מצבו הנמוך.

זקוק לחיבוק יותר מכולם

יש יהודי אחר אשר הוא אין לו חג

וימינו תחבקי בסוכת בית החולים

האדם שואל: איך יתכן שהיום אצליח להתרגש? מאוד קשה לי היום. האדם מתרוצץ בבית החולים, נכנס ויוצא. אין לך מושג מה שהוא עובר עכשיו. כשמביאים לו משהו להכניס לפיו, הוא נכנס חיש מהר לסוכה הקטנה שבקומה השמינית, אוכלו שם בחיפזון ויוצא להמשיך בהתרוצצויותיו. האם אתה מצפה ממנו להתרגש מהסוכה? אתה מדבר על דבר שנועד לבעלי מדרגה, לא לאנשים פשוטים.

על זה אומרת התורה הקדושה: אתה יודע מה טעותך? טעותך היא שאינך מבין שהתורה יורדת למקום נמוך, שאינך מבין שהנענועים יורדים למקום נמוך. אמור לי! איפה אתה עכשיו? אתה בבית החולים? מה הדבר שתופס לך את הראש? נדמה שזה לא זה שנתנו לו מיטה בקומה זו ולא בקומה אחרת, אלא זה שיש לך לחץ ודאגה בגלל החולה. האם אתה קולט שהסוכה מדברת על זה? למה אתה צריך לחשוב עכשיו על דברים אחרים. **הסוכה נועדה לך שתלמד לבטוח בהקב"ה, הסוכה מיוסדת על וימינו תחבקי.** אתה יכול לומר לי מי זקוק לחיבוק מהקב"ה יותר ממך השווה בבית החולים?

כך יוצאים מהרגשת בדידות

תחשבו על אדם שמרגיש בבדידות נוראה. אף אחד לא אוהב אותי, לאף אחד אין זמן בשבילי. חול המועד עכשיו, כולם מסתדרים. לא יודע איך. כולם הולכים לבקר קרובים ורק אני יושב לבדי. אתה אומר לי ללמוד. תודה! אני לא יכול ללמוד עכשיו, בסדר? אני מנסה להתקשר למישהו ועונים שהוא לא נמצא בבית או הוא עסוק עכשיו. כולם נהנים ורק אני יושב כאן לבדי.

תכנון במילה אחת ויתקיים בך הבא ליטהר מסייעין אותו ותוכל לכוון גם במילה הבאה.

זוהי האמת, כי **האדם נחלץ מבעיותיו באופן זה**. אכן היצר הרע משקיע את כל כוחו בזה. לכן זה נחשב לגירא בעיני דשטנא. נסביר למה זה כך. כשהפציצו את אתרי הגרעין של האיראנים, הפציצו בעיקר את הפתחים, כי די בכך שאין גישה להיכנס אל האתרים. כל מה שנמצא בפנים מתחת להרים, יש להם ערך רק אם אפשר להיכנס ולהגיע אליהם. אם מפציצים את הפתחים, כל אלה נשארים קבורים שם ומאבדים את משמעותם.

היצר הרע מכה בסנוורים

חז"ל אומרים שהיצר הרע יושב על פתחי הלב. פירושו של דבר שאינו יכול **לגנוב את האור. אין לו אחיזה באור ואין לו רשות לכבותו. מלחמתו היא על הפתח**. הוא מכה את האדם בסנוורים כדי שלא ימצא את הפתח או את המפתח שפותח את הדלת. **הוא משקיע את כוחו בזה שהאדם לא ימצא איך התורה והמצוות שייכות אליו ולא יבין מה הוא יכול לעשות לאורן**.

יש שהילד נולד עם תכונות קשות וההורים אומרים בלבם: מסכן, הוא כזה כעסן, כל-כך קשה לו. כבר זרקו אותו מהשיבה והכניסו אותו בחזרה ושוב זרקו אותו. מה יעשה הבן ולא יחטא? הרי קשה לו כל-כך. או כעין זה, הילד אינו יכול להתרכז לא בתורה ולא בתפילה. מסכן, מה הוא יכול לעשות? זה לא נועד בשבילו.

אבל יש משהו, יש הרי משהו שהוא יכול לעשות. אך היצר הרע השקיע שם את

סוכות. כולם שמחים, כולם רוקדים בשמחת בית השואבה, ורק הוא מתייסר. זה לא דבר שהוא יכול לדבר עליו ברבים, אבל מה שהוא מתייסר בשלום בית, אין לך מושג. ה' ישמור ויציל מה שקורה שם. אין שם לא יום ולא לילה. אתה מדבר אתו על סוכות. הוא לא יודע בכלל מה שקורה אתו. הוא שכח כבר את השם שלו. הוא מקבל כאלה שיחות טלפון קשות. מטילים עליו כל מיני חשדות ומאיימים עליו, וזה מגיע למקומות שהוא בעצמו לא חלם שזה יגיע אליהם.

הוא אומר: "סוכות? אתה מדבר אתי על סוכות? מה סוכות? איזה סוכות? אני צריך קודם כל להיות אדם, אני צריך קודם כל לחיות. אם אחיה, אוכל להיכנס אל הסוכה. כרגע אין עדיין מי שייכנס אל הסוכה."

זה הכאב, שהוא חושב כך. **אתה הרי זקוק לכך יותר מאחרים, ואתה יכול לחוות את זה יותר מאחרים**. למה? כי כך הקב"ה קבע את הדבר. הוא קבע שזה יעבוד באופן זה. ילד שמתפלל, האם אין הקב"ה עונה לתפילותיו? הוא ילד תמים ומתפלל על הדברים הקטנוניים שלו. לפני כמה שנים עדים היינו לילד שהתפלל ביום ראשון של חול המועד לזכות בהגרלת אבות ובנים זוכה. קינא בו אחיו והורה לו אביו להתפלל אף הוא. למחרת אחיו התפלל זוכה. הטעות הייתה שהלך וסיפר זאת לכולם, וביום השלישי כולם כבר התפללו. אבל האם הקב"ה מתעלם מתפילותיו של ילד קטן? - ברור שלא. אדרבא, תפילותיהם של תינוקות של בית רבן טהורות יותר.

לענייננו, **יש לך עכשיו קטנות הדעת בגלל מצבך**, מה הבעיה? כן, נענועים. לא רק הסוכה. כל העסק. הנענועים עם ההלל. אתה יותר מכוון ב'מאשפות ירים אביון'? בסדר, אבל **משם תוכל להמשיך הלאה**.

על העץ? נדמה לכם שהוא הצליח לשבת בכיתה עם תלמידים? ודאי שלא. אילו היה יושב בכיתה עם תלמידים, לא היה לנו את הרוגוטשובער, אלא עוד סיפור כאוב. הוא לא יכול היה לשבת במקום אחד כי מוחו התרוצץ.

תיישרנו באורח סלולה

אנו מתחננים הושע נא. האדם כביכול מחזיק בידו של הקב"ה ואומר: רבוננו של עולם! עזור לי. עזור לי שאמצא את הדרך. גירא בעינא דשטנא. **שיפסיק להעלים ממני את הפתח.** כך הוא מתפלל, ומשם הוא עולה ועולה ובסוף הוא מצליח להתפלל גם על דברים יותר מרוממים.

יש שהאדם טוען שאיני מבין המשמעות של להיות יהודי. ודאי שלא, כי זה מושג מאוד מרומם. ובכן, תתחיל. **תתחיל מהמקום שאתה נמצא, תתחיל אפילו בדבר הקטן ביותר, וזה מה שיוביל אותך לעוד הודאה ועוד תפילה.**

לסיכום, זוהי **העבודה של החדרת הדעת** פנימה. הקב"ה נתן לנו בראש השנה ויום כיפור הרבה דעת. אפילו הסוכה עצמה היא דעת, כפי שאמר ה'חידושי הרי"ם'. כעת יש **עבודת הלולב והנענועים להמשיך את הדעת ולהחדירה פנימה.** שהיא לא תישאר כדבר מבחוץ, אלא **תביא את האדם לידי התרגשות והתפעלות.** והרחבת היסוד היא **שעל האדם לעשות פעולות שיעזרו לו להתפעל ולהתרגש.**

התבוננות היא המביאה לידי התפעלות והתרגשות, אך זאת **בתנאי שהאדם מתבונן בדבר שבאמת שייך אליו, שהוא מדבר בדבר שנוגע אליו, שהוא לומד אותו בדרגה שהוא יכול להבינו.** אז זה יכול להפעיל אותו, ולאט לאט זה גורר אחריו

כוחותיו שלא ימצא את הדרך להבין מה יכול לעבוד בשבילו עכשיו. זה הבעיה. הוא גורם לו לחשוב שיש 'כן' ו'לא' ושהוא מאלה שנאמר להם 'לא'. זה לא נכון. האמת היא שיש בשבילו גם כן, אבל **אינו קולט עדיין איזה דבר יכול לדבר אל לבו עכשיו.** החלק הזה חשוך אצלו. זוהי הסיבה שאין הדעת נמשכת אליו, ולכן יכול האדם לחיות עשרות שנים ולטעון שאין לו טעם בלימוד. שואלים אותו: למה אין לך טעם בלימוד? והוא עונה: כי אין לי טעם בלימוד.

תמיד יש מה שלבו יחפץ

סיפרתי בעבר מה ששמעתי מיהודי אחד תלמיד וחכם וירא שמים מרבים, שכבר עבר היום את גיל השישים. הוא סיפר לי שכאשר היה נער בן י"ד לא מצא שום טעם בלימודו וסבל בישיבה. לקחו אביו אל הגאון **רבי משה פיינשטיין** זצ"ל וסיפר לו דברים כהווייתן. אחר כך שטח את בקשתו שהגאון יברכו שירגיש טעם בלימודו.

אמר לו הגאון: איני מבין, הלא חלקים רבים יש בתורה, הלכה, משניות, חומש רש"י. **יבחר נא איזה חלק בתורה שהוא מוצא בו טעם ויערב לו.** שחק האב ואמר: מה לעשות ואין לו חשק ללמוד... אך הגאון לא ויתר ואמר שוב: הלא במשנה אפשר ללמוד זרעים או טהרות, ובהלכה אפשר ללמוד חושן משפט או בשר בחלב, וכן אפשר ללמוד ספרי מוסר. **יבחר נא מה שלבו חפץ ויהיה לו חשק ללמוד.** שוב שחק האב: לא, לא, אין לו חשק בתורה. עד שהגאון התנער ואמר: הזמן קצר והמלאכה מרובה ואנכי לא זכיתי להבין את השאלה, יבוא נא הבא בתור...

זוהי האמת. לא כך מספרים שמלמד של הרוגוטשובער לימד אותו בעודו מטפס

לפי דרגתו, שילמד לפי דרגתו. שם איפה
שמוחו מתרוצץ, ילמד תורה, ומשם ואילך
יזכה שיקוים בו הבא ליטהר מסייעין אותו.

עוד השגות ועוד דרגות. אבל הדרך היחידה
היא שיחפש לראות איך זה מדבר אל
דרגתו, שישאל שאלות לפי דרגתו, שיודה

יום שלישי א' דחול המועד סוכות ט"ז תשרי תשפ"ג

היו"ט שמשריש בנו את הידיעה שהקב"ה יודע ומכיר בצרכינו

טוב וסיפק להם את צרכיהם? לא! לא לזה התכוונה. אלא למען ידעו דורותיכם שיידעו **שכמה שהם חושבים שהם יודעים מה הם צריכים, הקב"ה יודע הרבה יותר טוב מהם מה הם צריכים והוא נותן להם מפני שהוא אוהב אותם.** את זה רצה הקב"ה שילמדו מהיו"ט - למען ידעו דורותיכם שלא ביקשתם שתהיה לכם סוכה ואעפ"כ נתן לכם. ומזה ילמדו שכאשר הם צריכים אוכל ומים, הקב"ה נותן להם אף מבלי שיבקשו. **צורך גדול הוא לזכור זאת שהקב"ה יודע ומכיר בצרכיך יותר טוב מכפי שאתה יכול לתאר לעצמך.**

יו"ט סוכות גדול מפרשת הנזיר

וכשמתבוננים קצת ביסוד נפלא זה, נראה עד כמה זה חודר לנפש האדם מדי יום ביומו, ובמהלך חייו זה נוגע הרבה ביסודות הבטחון והתפילה שהם יסודות הדת. הבה וניזכר קצת כיצד המצב נראים בתי הכנסת מבפנים ביום שלישי פרשת בשלח. עסק גדול. מה הפשט? פשוט מאוד, כי כשאדם אומר פרשת המן ביום זה, הוא יכול לזכות לקבל את כל צרכיו ולא יחסר לו מזונו. המקור הוא **בירושלמי**, שם כתוב שיש לומר פרשת המן בכל יום. מה שרוצים לייחד את זה לג' בשלח. זה כבר נושא אחר. בכל אופן בפרשת המן יש אור גדול, כי **כאשר האדם זוכר ומאמין שהקב"ה מפרנס, כפי שכתב רש"י בענין צנצנת המן שצוה הקב"ה להשאיר למזכרת, שזיכור האדם שהקב"ה מפרנס ואין צריך להגיע**

למען ידעו שקיבלו מה שלא ביקשו

בבני יששכר (מאמרים לחודש תשרי מאמר י' אות טו) כתב: ידוע שבני ישראל במדבר זכו לשלוש מתנות, למן מן השמים, לבארה של מרים, ולענני הכבוד, ויו"ט סוכות הוא זכר לענני הכבוד, והשאלה היא מדוע קבעו יו"ט רק לענני הכבוד ולא למן ולבאר? והביא **מהרחיד"א** יסוד נפלא: כשאנו מתבוננים בפסוקים, אנו רואים שכדי לקבל את המן ואת הבאר, צריכים היו בני ישראל לבקש. הם באו בתלונה - חסר לנו, מה יהיה, אין לנו מים. היתה להם תרעומת ומרירות שהם נמצאים במדבר ואין מוצאים עצה לנפשם, ואז משה רבינו הביא את טענתם אל ה', וחזר והודיע להם שיגיע שפע רב. מה שאין כן לגבי ענני הכבוד שלא ביקשו אותם כלל. אך הקב"ה ידע את צרכיהם מבלי שיבקשו כי ידע בעצמו מה הם צריכים ונתן להם. בני ישראל לא העלו כלל בדעתם לבקש דבר שישווה להם את הדרכים, ויעטוף אותם באופן מושלם ויגן עליהם מפני החמה ומפני שאר מרעין בישין. מבאר הרחיד"א **שעל מתנה שקיבלנו אחרי שהתלוננו והתרעמנו, אין עושים יו"ט. רק על מתנה שקיבלנו מתוך ידיעת והכרת צרכינו מבלי שנבקש, על זה עושים יו"ט.**

מוסיף על זה ה'בני יששכר' שכאשר התורה אמרה למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל, למה התכוונה? האם התכוונה שיידעו שנתן להם

הציבור, הוא מתפלל לפי סדר התפילה, אבל הוא אומר בלבו: יותר ממה שקריתי כאן אני צריך. הצרכים שלי הם הרבה יותר ממה שכתוב בדפי הסידור. מוחי חושב שעכשיו זה מה שנחוץ לי. האם מוחי יכול לתפוס שתוך כדי תפילתי אני זקוק לשמירה גדולה? האם אני יודע מה שעלול לקרות לי בעוד כמה רגעים?

האדם תמיד מתפלל לפי השגת מוחו הדלה. עכשיו מטריד אותו כך וכך והוא משקיע את כל כוחותיו בענין זה שהקב"ה ישלים לו. אבל אין הוא מכיר את כל התמונה, מהי התכלית שבגינה בא לעולם? איזה נסיון הוא החשוב לו ביותר? איזה חלק בלבו הוא צריך לזכר הרבה? הוא לא יודע.

היהודי צריך לדעת שיש שתי הפרשיות בתורה, יש פרשת המן ויש ענני הכבוד, הדרגה הראשונה והדרגה השנייה. שתי הדרגות נכונות. אף אחד אינו נמצא תמיד בדרגה השנייה. לכל אחד יש תקופות וחלקים בחיים שבהם הוא בדרגה הראשונה וכאלה שהוא בדרגה השנייה. אך עכ"פ הדרגה היותר גבוהה היא זו של ענני הכבוד. יו"ט סוכות הוא היו"ט שמביא את האדם לידי השגה גבוהה ולידי דביקות. הוא חי עם הקב"ה. המצב טוב ונפלא. הוא לא צריך לייגע את מוחו לחשוב איך ומה ולמה. המצב טוב. הקב"ה יודע מה הוא עושה ויודע מה אני צריך, ותפקידי אינו אלא לעבוד אותו. אני יכול לשיר בפסוקי דזמרה כל יום יהיה מה שיהיה. המושג של השלך על ה' יהבך. איני צריך להיות עסוק ברצון לשנות ולהפוך עולמות. אני צריך רק להיות קרוב לה'. הקב"ה יודע מה שטוב לי ואיני צריך להכניס את עצמי לתמונה בכלל. מדרגה היא של ענני הכבוד.

לשום דבר. מי שבוטח בהקב"ה, הקב"ה נותן לו את כל צרכיו. שים את מבטך לעבר המדבר. היה להם שם את כל הטעמים. היה להם כל מה שהצטרכו. כשהאדם קורא פרשה זו שבתורה, הוא זוכה לפרנסה. ויכולים להעיד לכך אנשים הרבה שכאשר התחילו לומר פרשת המן בתמידות, התחילו לראות דברים גלויים. צריך ללמוד את הפרשה ולהתבונן בה וזה מה שמביא שפע גדול לאדם, כי בפסוקי פרשה זו נמצא האור שהקב"ה מפרנס ואין צריך להגיע לדרך הטבע. להיפך, הקב"ה מביא את הפרנסה מן השמים.

אולם כאן בבני יששכר מבואר שיש דרגה גדולה מזו. כמה שפרשת המן גדולה, סוכות יותר גדולה, כי פרשת המן היא הדרגה שבה האדם רואה שאין לו מה שהוא צריך ומחפש עצות ופונה לרבש"ע ומתחנן ומחזק את אמונתו עד שהקב"ה עוזר לו. אבל זה עדיין אינו קובע יו"ט. ג' בשלח עדיין אינו יו"ט. הדרגה שלמעלה הימנה היא זו שהאדם יושב בביתו ושר זמירות ותשבחות לרבש"ע. הוא זקוק לדברים הרבה, אבל הוא אומר לעצמו: כמה שאני יודע מה אני צריך, הקב"ה יודע הרבה יותר מה אני צריך. זה שהאדם עורך רשימה של דברים שהוא צריך ואומר אותה בברכת שומע תפילה ובמקומות הקדושים, זהו הדרגה הראשונה, הדרגה של פרשת המן. לא לזלזל. זו פרשה בתורה. אבל אין זה יו"ט. אשרי זה יו"ט. האדם מתיישב ושר שירה. הוא נזכר כי טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו. הוא נזכר שיהודי אע"פ שחטא, אם הוא פונה אל הקב"ה, הקב"ה סולל לו דרך לחזור אליו - סומך ה' לכל הנופלים וזוקף לכל הכפופים, קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת. הוא מתבונן בזה ומתיישב ללמוד, וכשהוא מתפלל עם

המצבים מגדלים את ישראל

נסביר עוד: **רבינו בחיי** כתב בפרשת **בשלח** שהקב"ה העביר את בני ישראל **ארבעים שנה במדבר, כי רצה לגדלם**, היינו לבנותם (מלשון גידול שער) **ולרכך את לבם שיידעו איך לבטוח בו יתברך**. הם צריכים היו להיעשות אוכלי המן - אדם כזה שהולך במדבר ואינו יודע כלום. אין הוא יודע כמה זמן הוא יהיה כאן, כדברי **ה'אור החיים** 'הק' בפרשת מסעי. אין לו מושג. **הקב"ה העמיד אותי כאן - אעבדנו כאן**. מתי הולכים? לא יודע. אולי בעוד שנה? אולי היום? אולי בעוד תשע עשרה שנה? כפי שהיה באחד המקומות שהשתתפו בו תשע עשרה שנה. היו מהם שנולדו במקום זה וכבר הגיעו לגיל השידוכים ואולי כבר התחתנו. הם היו בתחנה אחת מאז לידתם. הם לא ידעו. אולי ליום אחד, אולי לתשע עשרה שנה, ואולי לשעות אחדות בלבד. זוהי דרך אחת שבה גידלם הקב"ה. וכן הוא גידלם עם המן. **הקב"ה ידע שיש שהאדם בדרגה שיש לו תרעומת**. חסר לו. הוא צמא, הוא רעב. **ידע הקב"ה מה קורה כשהאדם מתפלל. אם אתה פונה אל הקב"ה - יגיע לך לחם מן השמים**. אם אתה פונה אל הקב"ה - יגיעו לך מים מן הסלע. **גידלם הקב"ה במדבר שיידעו מדרגה זו, אך בו בזמן יידעו גם מהדרגה השנייה, שהקב"ה מספק להם גם את הדברים שלא עלה בדעתם כלל לבקש עליהם, והדברים האלה מרובים מהדברים הידועים לו**.

הפוך בה והפוך בה דכולה בה

והנה הקב"ה כתב את כל המצבים האלה בתורה, כל המצבים שהאדם מרגיש - אבל לפלוני יש ולי אין, ומדוע הבאת אותי כאן? במצרים היה יותר טוב, זכרנו את הדגה את הקשואים ואת האבטיחים... את הכל כתב

הקב"ה בתורה, בהעלותך, שלח קרח. מספרים שפעם פגש **ה'חידושי הרי"ם** זיע"א בתקופת הקיץ את ידיד נפשו הרה"ק **רבי יעקב אריה מראדזימין** זיע"א, וראה כי מאור פניו איננו אתו. שאל אותו לפרש הדבר. אמר לו שהוא עצב בלבו בגלל שבתקופה זו קוראים על אודות החטאים שחטאו בני ישראל במדבר. אמר לו ה'חידושי הרי"ם' בהאי לישנא: יענקל'ה, יענקל'ה, מהעבירות שלהם נעשית תורה, ומהמצוות שלנו טרם ראיתי שייעשה מהן תורה.

ומה היא התורה שנעשית מהעבירות שלהם? התורה היא שהקב"ה מכיר התנהגותו של הגוף. פעם הוא נעשה ברוגז, פעם הוא נעשה עייף, פעם הוא מתאכזב כי רצה שיקרה איזה דבר וזה לא קרה, ותמיד הוא מוצא את עצמו בתורה. התורה מדברת על כל הדברים האלה. היא כותבת אפילו את רגשותיהם. הם חשבו שהיה עדיף ככה, ואז חשבו שמשו רבינו החליט על דעת עצמו, ואח"כ אמרו: מי אומר שהוא צריך להיות המנהיג? אולי יהיה מנהיג אחר? כל הפוליטיקה... כבר היו דברים מעולם. שלום עליכם. האדם חושב שהוא חכם עולמי שעלה ברעיונו שצריך לעשות כאן מהפכה והעולם אינם יודעים מה הם עושים. כל הסיפור הזה כתוב מפורש.

כלל ישראל היה צריך לעבור לפני שנכנס לארץ ישראל כל סוג של פרשה, ואחרי כל פרשה כתוב גם מה שקרה, ולאחר שעברו את כל אלה והכל נרשם ונעשה מזה תורה, הם נכנסו לארץ ישראל, ועכשיו **כל פעם שהאדם מרגיש שמתעוררים בו רצונות חזקים לעשות מהפכות ושינויים**, עליו לדעת שזה בסדר, כי הקב"ה הכניס אותנו לעולם שיש בו

מה הולך להיות היום? איני יודע. שהקב"ה יעזור לי ויוביל אותי בדרך הנכונה. אין לי מושג לאן אגיע, באיזה משעולים, באיזה מצבים משונים אמצא את עצמי. אבל **הקב"ה יודע מה שטוב לי - ואינו מתנגד למצב.** בכלל לא. הוא שר לרבש"ע ואומר: **מה שאתה עושה מקובל עלי. שלך אני.** אני מאמין שמה שאתה עושה לי, זה הטוב ביותר בשבילי.

על האדם ללמוד להפוך את המצבים. **אותו מצב שבעבר היה מרבה בו בתפילות ובסגולות כדי לשנותו, עכשיו הוא עושה ממנו ענני הכבוד. הוא יודע שהקב"ה יודע טוב ממנו מה שהוא צריך.** יש לו סדר היכן הוא מזכיר את זה בתפילתו, שם הוא יודע שהוא פונה להקב"ה, אבל בלבו הוא אומר: זה טוב כפי שזה נראה. אם הקב"ה רוצה שאזכיר את זה ברפאנו - אני מזכיר את זה ברפאנו. אם הקב"ה רוצה שתפילתי תמשיך את הרפואה - אני מתפלל. אבל זה אצלי אותו דבר בין אם יחליט הקב"ה לשלוח לו רפואה בין אם יחליט להעבירו לעולם האמת. זו באמת דרגה גדולה, אבל לא צריך שהאדם יגיע מיד לדרגה הגבוהה ביותר. די בכך שהאדם יודע שקיימת דרגה כזו ושהוא מעביר אותה במוחו עכ"פ פעם אחת. הוא לוקח מצב אחד בחייו שעסק בו בתפילה באופן של מרירות. אומר היה: רבונו של עולם! אינך יכול לשנות את המצב?! מה יהיה? יש לי בושות! ומה אומר לפלוני ולאמוני? והרי ישימו אותי ללעג ולקלס! אני מתחנן בפניך רבונו של עולם! אל תעשה לי את זה. הן אתה אב הרחמים ואני בנך. אלמד ואתפלל ואעשה כל מה שתאמר, אבל אני מבקש ברחמים...

מי שמדבר כך, הוא עכ"פ מדבר אל הקב"ה ואי אפשר לזלזל בזה, אבל זה לא

רצונות. איננו נולדים בלי רצונות כמלאכים שהם בטלים לגמרי לרצון ה'. יש לנו מה לומר. הוא מנסה בכה ומנסה בכה. אעשה פרנסה באופן כזה ובאופן כזה... פלוני עשה לי עוול... זהו הסגנון של הגוף. כך הוא מתחיל. יש לו טענות על כל העולם, ואינו יודע את מי להאשים... אבל **עכשיו הוא פותח את ספר התורה, וכמה מאיר לו כשהוא רואה שהתורה דיברה עליו.** הוא מתפלל, איך התורה ידעה? התורה מדברת על ענין זה ואומרת: כן, כבר היה כן לעולמים. אתה לא הראשון. **יש דרך כבושה לאנשים שמרגישים שעשו להם עוול, יש דרך כבושה שחושבים שהקב"ה אינו מספק להם מה שהם צריכים.** בתורה כתוב מה קורה כשהאדם מרגיש שלפלוני יש ולו אין. הכל כתוב. הכל כתוב במפורש בחומש ורש"י.

ועל האדם ללמוד את התורה הנוגעת למקרה שלו ולהתייגע בה, והיא תישר את לבו ותועיל לו להתבטל לתכניתו של הקב"ה, וכך יוכל להיות קרוב אליו וכך יוכל ללמוד תורה. וכבר אמרו **חז"ל** לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן. הכוונה ליהודים כאלה שעברו כזה מעבר. יהודי כזה יכול ללמוד תורה, יהודי כזה יכול להתדבק לה'. כל עוד האדם מתלונן, מאוד קשה לו להגיע לדביקות.

תפילה מתוך קבלת המצב

מלמדנו ה'בני יששכר' בענין יו"ט סוכות שיש בזה עוד דרגה. יש דרגה שהאדם אינו מרוצה ויש לו תרעומת והוא מתפלל והקב"ה עוזר לו, **ויש דרגה שבה הקב"ה מספק לו לאדם את צרכיו בלי שתהיה לו תרעומת וכלי שיתפלל.** לא מפני שביקשת אני נותן לך, אלא **מפני שאתה יודע שאתה תלוי בי.** האדם מרגיל עצמו לחיות כך -

המלך לא כך אמר. הוא אמר: מהולל אקרא ה' ומן אויבי אושע. הוא מביא שם מהמדרש על מה שהקב"ה אמר למשה כשעמדו על הים: מה תצעק אלי, דבר אל בני ישראל ויסעו, אשר לכאורה אין לזה פשט, כי מה יעשה יהודי השרוי במצוקה אם לא לצעוק אל ה'? ומבאר המדרש שהקב"ה התכוון לומר לו: למה אתה צועק? **הדבר הטוב ביותר שאתה יכול וצריך לעשות עכשיו הוא שתתן שיר ושבח למי שהמלוכה שלו. כן, עכשיו, בתוך המצב הלחץ והמתוח.** המצרים עומדים מאחוריים והים מלפניכם וכל בני ישראל שרויים במצוקה נוראית, עכשיו תתן שיר ושבח. **ובזוה"ק** מבואר שבוודאי יש דרגה של תפילה שבה האדם עומד ובוכה ושופך את לבו לרבש"ע וחלק היא בתורה. אבל עכ"פ צריך לדעת שיש מהלך שהוא בדרגה יותר גבוהה. וכשבני ישראל עמדו על הים, הם היו במצב שלא יכלו לפעול ישועה בדרגה הנמוכה.

וכך מביא ה'בני יששכר' כמה פעמים שיש דרגה של תפילה ויש דרגה של תהילה. כשהאדם מתפלל מתוך מצוקתו באופן של צעקה - זו תפילה. מצות עשה דאורייתא היא וחס ושלום לזלזל בה. תפילה היא מדת המלכות ועל ידה האדם עושה יחוד ומתקרב אל ה' באופן אחד. אך כשהאדם עושה יחוד על-ידי תהילה שהיא בינה, הוא עושה יחוד יותר גדול. יש מצבים שאי אפשר לעזור להם עם תפילה. צריך בהם המהלך של תהילה. **זהו יו"ט. זוהי שמחה. הוא לא מתנגד לשום דבר.** כשרואים יהודים באים בימים הספוגים בחסידות וביראת שמים, הדבר הראשון שרואים בהם, זה שהם חיים עם המחשבה שהקב"ה יכול לעשות בהם כרצונו. הקב"ה יכול לעשות אתי מה שהוא רוצה. אם המצב עכשיו לא

יו"ט. אתה רוצה להרגיש יו"ט? **תרגיש יו"ט כשתיקח את המצב הזה** ותאמר: הקב"ה יודע מהבושות שיהיו לי, הוא יודע כמה כסף זה יעשה לי, הוא יודע שאח"כ יהיה לי קשה לעשות שידוכים, **את כל זה הוא יודע, והוא מספק לי כל מה שאני צריך.** המצב טוב, המצב נפלא, אני יכול לקום ולומר מודים. לא יכול להיות יותר טוב מהמצב הזה. כפי הנראה הקב"ה מכבס עכשיו את נשמתו ומה יש יותר טוב מזה. הקב"ה הולך להשפיע לי אורות גדולים ומתנות נפלאות, כי כל פעם שהאדם מקבל יסורים, הוא זוכה אח"כ למתנות נפלאות, כמו שאמר **רבי שמעון בר יוחאי** (ברכות ה, א): שלוש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל, וכולן לא נתנן אלא על-ידי יסורין. יהודי כזה עושה יו"ט בבית. גם באופן פשוט. זו המציאות. נעשה שמח בבית.

אכן יו"ט סוכות הוא זמן שמחתנו. ביו"ט סוכות האדם נזכר בענני הכבוד, וכשהוא רואה שהוא נמצא במצב מורכב, אינו מנסה להתנגד. הוא מבין שהמצב באמת טוב. הוא לא חושב על העתידות. רגע אחד! הקב"ה יכול לרפא אותו? הוא הולך לרפא אותו? אני צריך להאמין בניסים? זה לא משנה, זה בכלל לא מעלה ולא מוריד. דבר אחד. **הקב"ה הוא כל יכול והוא יודע בדיוק מה עובר עלי והוא מספק לי את כל צרכיי. עכשיו אני צריך להאמין בזה ולהתלהב בזה ולומר אשרי.**

מדרגת תהילה גבוהה מתפילה

ספרי החסידות מביאים, וביותר זה מופיע בבית אהרן לשביעי של פסח, שאנשים חושבים שכאשר יש להם צרה, חולי או מצוקת פרנסה, הם צריכים לומר תהלים ותוך כדי כך לחשוב בצרתם ולבקש רחמים מהקב"ה שיחלצם מן הצרה. אך דוד

וראיתי, וראה כל מי שנכנס, את השמחה האופפת את פניו על שהוא זוכה להיות בצילא דמהימנותא. וסיפר לי בנו שבערב יום כיפור היה אביו עסוק בשאלה במה יוכל לענות את עצמו. לא לאכול כפי שכולם אינם אוכלים ביום זה, אינו נחשב לו לעינוי, שהרי כל השנה אינו אוכל, בבחינת לא אפשר. עד שנזכר שהוא מקיים את העינוי על-ידי איסור סיכה, היינו שיתן הוראה לגוי המספל בו שביום זה לא יסוך אותו בשמן כהרגלו. איזו השגה של יהודי!

המלאכים אין להם כזו סוכה, המלאכים אין להם כזה יום כיפור. אכן כשרואים מציאות כזו לא צריך להיות תלמיד חכם כדי להבין שהיהודים יותר גבוהים מהמלאכים. צריך לראות אדם כזה. יש מצוה לעלות לרגל ולראות את השכינה. אצל אדם כזה רואים את השכינה. אתה רואה אדם עם עיניים נוצצות אור של עבודת ה'. איך הוא עובד אותו? ככה. בלי יכולת לדבר, בלי יכולת לקיים מצות סוכה על-ידי אכילה. הוא יושב בתוך הסוכה ועובד את ה' בשמחה. הוא יושב ולומד. הוא בשמחה גדולה - אני עובד את ה'.

מה המלאך מבין בעבודת הישראלי?

בקדושת כתר אנו אומרים: יחד כולם קדושה לך ישלשו. הקב"ה מקבל כתר מזה שבני ישראל יחד עם המלאכים שרים אליו. הוי אומר: המלאכים אינם יכולים להביא את שלישות הכתר. ואף שהמלאכים עונים באימה ואומרים ביראה. יש להם השגה בהקב"ה שאין לאף אחד מבני האדם. אפילו יחיה האדם אלף שנה, לא ישיג מה שהמלאך משיג, והמלאך כולו קדושה ואין בו כלום חוץ מרצון ה', ואין בו לא חטא ולא פירוד. אעפ"כ אין המלאך יכול להביא

נראה כפי שאני מצפה שייראה - אשנה את ציפייתי. הבעיה איננה המצב. הבעיה היא שזה שונה מכפי שציפיתי. בסדר, זה לא כל-כך נורא. **אני פשוט צריך לשנות את המחשבה במוחי ולהפסיק לצפות למה שאני מצפה.**

שמחתו של יהודי משותק

כל פעם שהאדם מניח הנחה שצריך להיות כך וכך, ואם לא - זה יהיה בשבילו אסון, הוא מתרחק מהקב"ה. הוא לא יכול לראות את טובתו של הקב"ה. הוא מרגיש דחוק, יש לו תרעומת. מדוע דווקא אני? הן אני הוא זה שעסק בענין זה (כגון ענין החינוך) ודווקא אני צריך הייתי לקבל כאלה סטירות?! והלא זה נובע מכך שהאדם שחכ את היסוד הגדול ביהדות שהקב"ה יודע את החשבון במלואו. **הקב"ה יודע ומכיר את כל העובר עלי ומה טוב בשבילי, והוא הכניס אותי עכשיו למצב זה.** המצב אינו כפי שקיוויתי וייחלתי. מעולם לא רציתי להיות במצב הזה. הוא מצב לא נעים וגוזל ממני את ישוב דעתי. אבל אם **הקב"ה הכניס אותי למצב זה, מוכרח הדבר שדווקא המצב הזה יקרבני אליו. הקב"ה יודע מה שאני צריך, ואם הוא הכניס אותי למצב הזה, סימן הוא שזה מה שאני צריך.** הן כך אני מברך בבוקר: העושה לי כל צרכי, וכי ברכה לבטלה היא? **אין זה אלא שהמצב הזה הוא צרכי כי דווקא מתוכו אני צריך לעבוד את ה'.**

הקב"ה זיכני וביי"ט זה פגשתי יהודי שאינו יכול להזיז אבר מאבריו ואף לא להוציא הגה מפיו, אבל מוחו פועל כראוי, והוא מתקשר עם הסביבה על-ידי הזזת עיניו על לוח עם אותיות. נכנסתי לראותו והוא יושב בסוכה שנבנתה בשבילה, סוכה קטנה של ז' על ז', והאור שם קלוש,

תמיד במקרים כאלה, אך הבנתי שלא זה מה שיעזור לו. התפללתי אפוא במחשבותי: רבונו של עולם! גִּלְהָ לִי מָה לומר לו. ופתאום כמו הבזיק לי רעיון במוחי. אמרתי לו כך: בתחילה אמר הקב"ה לאברהם אבינו: קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המזרחית, והעלהו שם לעולה. וכשראה שעמד בנסיון, אמר לו: אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה כי עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה. ואח"כ אמר: בי נשבעתי נאם ה' כי יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בנך את יחידך, כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים וירש זרעך את שער אויביו, והתברכו בזרעך כל גויי הארץ עקב אשר שמעת בקולי. נשאלת השאלה: מדוע לא אמר ולא חשכת את בנך את יחידך 'אשר אהבת' כפי שאמר לו בתחילה קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת? אין זה אלא שהתורה באה ללמדנו שעל זה שהאדם מוסר להקב"ה את בנו יחידו, עוד אפשר לתת לו שכר בעוה"ז, אבל על זה שהוא מוסר לו את אהבתו - אי אפשר לתת לו שכר בעוה"ז. כשיש לו לאדם רצון כה חזק לאיזה ענין ומוסרו להקב"ה, הרי זה דבר שהוא למעלה מהשגת אנוש, ואי אפשר לצמצם את שכרו באותיות.

תפילת מנחה אחרי כשלון צורב

על האדם לזכור זאת כשהוא הולך בדרך משל להתפלל מנחה אחרי דבר קשה שטלטל אותו. יש שהאדם אומר: איך אני יכול ללכת עכשיו להתפלל מנחה? אתה יכול לומר לי? אילו היית יודע איזה קולות נשמעו עכשיו בביתי, אילו הייתי יודע איזה תשעה באב מתקיים אצלי בבית עכשיו... אין לי למה להתפלל עכשיו מנחה... סתם

שבח לרבש"ע כמו זה של היהודי שעובד את ה' מתוך מצבו. הוא קיבל עכשיו בשורה קשה, הוא נחל עכשיו כשלון גדול, הוא כל-כך ייחל וקיווה, וחזרו אליו עם תשובה שלילית, והוא נעמד ושר שירה לרבש"ע. לבי הולם, קשה לי, אבל אתה יודע יותר ממני מה טוב בשבילי ואני שר לך שירה. המלאכים אינם יכולים להראות דבר כזה. אין להם שום השגה בעבודה כזו.

הרה"ק מפאסצנא זיע"א דיבר בסגנון זה: מה המלאך מבין לדמעה? מה הוא מבין לכאב? **כפי שאנו אין לנו את ההשגה של המלאך, כך אין למלאך את ההשגה שלנו.** יחד כולם קדושה לך ישלשו. ביו"ט נעמידם ושרים יחד אתם וכך עושים כתר מושלם.

כשהאדם מתבונן בענין הפשוט הזה, הוא מבין מדוע יתכן שמצבו כפי שהוא נראה במדויק, יחד עם הבזיונות ועם ההוצאות הכספיות ועם חוסר ידיעת העתיד, הוא השלימות הנפלאה ביותר, שהוא יקום מתוך מצבו זה וילך להתפלל מנחה. אם אתה רוצה, אתה יכול לכוון על זה כשאתה אומר פרשת התמיד. תחשוב שאתה מקריב את רצונך לה'. כל-כך רצית ואתה מוסר את רצונך לרצון ה'.

גדלותה של מסירת האהבות לה'

יהודי שח לי עכשיו בהתפעלות: היה לי גילוי אליהו. והסביר: ב'מאור עינים' (פרשת ויצא) ובעוד ספרים מבואר שכאשר האדם מקבל איזו הבנה בהארה מן השמים, הרי זה בחינת גילוי אליהו. סיפר היהודי: בחור אחד ניגש אלי ושפך את מר לבו שכל-כך קשה לו. יש לו רצונות בלתי טובים שמושכים אותו כל-כך חזק לעבר פי פחת ואינו מוצא עצה לנפשו. לא ידעתי מה לומר לו. הייתי יכול לומר לו מה שאומרים

ואינו יודע כמה זמן זה יחזיק, והוא מגיע ומתפלל ושר לרבש"ע, ומודה לו על עצם מהותו, על שהכניסו במצבים כאלה מורכבים.

תפקיד מיוחד לאחר הכשלונו

ובכל שהאדם מכיר במציאות הזאת, הוא מבין שהוא ממלא כאן תפקיד. תן לי למלאות את התפקיד הזה. בכל גיל שהאדם נמצא, בכל שלב בחיים שהוא נמצא... הוא מוצא את עצמו אחרי כל-כך הרבה טעויות שעשה, הוא מוצא את עצמו לאחר שנפל בהרגלים כה קשים... לא משנה... באותו הרגע שהרעיון נופל לו במוח, באותו היום שהוא תופס את המציאות ואומר: **הקב"ה הכניס אותי למציאות זו שבה אני מוקף בחטא ומסובך בבין אדם לחבירו וכו', וכעת הוא מטיל עלי תפקיד לסדר את המצב, ואני הולך לעבוד אותו עכשיו עבודה תמה מתוך המצב הזה כי זהו הצורך שלי.**

אמנם קשה לתפוס את זה כשמדובר בבעיות ברוחניות, אבל הקב"ה נתן לנו מהלך של תשובה, בפרט בחג הסוכות כשמדברים על תשובה מאהבה, שבו האדם יכול לקחת כל מצב ולעבוד באופן שיתהפכו לו זדונות לזכויות. כל דבר שאינו ראוי ואינו הגון, נהפך אצלו למסכתא. הוא מבין טוב יותר את הקב"ה מתוך שהוא מבין את טעויותיו, הוא יכול לעזור לאחרים כי הוא מבין מה לא לעשות, הוא משתף לאחרים... איזה מין חסד הוא זה, איזה מין תורה הוא זה. ללמוד וללמד... הוא עוזר לבני ישראל. הוא כבר היה שם, הוא כבר התמודד עם הנסיונות האלה, ועכשיו הוא מגיש עזרה לאחרים. **התורה ניתנה באופן זה שהאדם יכול לקחת כל מצב ולהפכו באופן שכל חלק ממנו יהיה עוד פרט**

לעמוד ככסיל?! - לא, לא, לא... עמוד כאן ואמור פרשת התמיד... ושחט אותו... אתה מקריב את אהבתך לרבש"ע. **אני מודה לך רבונו של עולם על מצבי. אתה יודע הרבה יותר ממני למה אני צריך... את זה אני מוסר לך. עם זה אני בא להתפלל מנחה.**

ופעמים שמדובר בכשלון רוחני, ואז האדם אומר: ממילא אם הייתי רוצה כסף, הייתי מקריב את האהבה הזו לרבש"ע, אבל כעת אני הרי יודע איך אני נראה. עם מה אני מגיע? הלא התפרצתי בכעס! הסיפור שלי בכלל לא משמח. אכן על כגון דא אמר **הרה"ק מלעכוויטש** זיע"א במי שנכשל רח"ל ברציחה ועדיין הסכין מטפטפת דם, שאם אינו יכול לעמוד ולהתפלל, סימן הוא שעדיין לא דרך על מפתן החסידות. דיבור חריף! צריך כלים להכיל דיבור כזה. פעם כשאמרנו דיבור זה, התפרץ יהודי אחד שישב אז בבית המדרש ולא הורגל בדרכי החסידות. הוא לא יכול היה להתאפק. מי צריך את המנחה שלו? - הוא שאל.

אכן בגלל זה שלח לנו הקב"ה צדיקים לעולם, בגלל טעות זו שבני אדם עושים. אם האדם מגיע ואומר: מה שהיה היה, מה אני צריך לעשות עכשיו? **הוא באמת שבור. הוא שבור עד עמקי נפשו. יש לו שברון לב אמיתי.** תראה איך אני נראה. פעם זה כעס, פעם זה גאווה, ופעם זה כל דבר אחר והוא מרגיש שפל מאוד. אבל הוא אומר: **הקב"ה זימן לי את הנסיון הזה, הקב"ה נתן לי את המצב הזה, ואני מגיע להקריב את עצמי לרבש"ע.** המלאך אין לו את שברון הלב הזה. אף פעם לא. הוא רצה לכוון בתפילתו, ולמעשה, הוא שקע בחלום ומצא את עצמו פוסע לאחוריו. שברון הלב הזה לא קיים אצל המלאך. האדם מגיע עם שברון הלב ומחליט לכוון בשלושה פסוקים

לרשב"ע שיעזור לו לבל ייכשל והוא יודע שבכל יום הוא זקוק לסייעתא דשמיא מחדש. הוא משקיע את כל כוחות נפשו והרגשיו בתפילה על החלק הרוחני. לגבי החלק הגשמי, הוא אמנם מתפלל, אבל הוא שר שירה. הוא מתפלל כך: **יודע אתה מרא דעלמא מה אתה עושה, אבל עוזר לי למלא את שליחותי; עוזר לי לנצל את המצב ושאגדל ממנו; עוזר לי שהמצב ילמד אותי ויקרב אותי אליך.**

זמן שמחתנו בהשפעה לכל השנה

כשהאדם חי באופן זה, יש לו זמן שמחתנו אמיתי - חג אמיתי. הוא לא מרגיש שחסר לו כלום, כי הוא יודע שהמצב מדויק בשבילו. הוא אומר כך: הקב"ה ברא עולם מושלם, והרבה יותר קל לו לתת לי כל מה שאני צריך... הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל היה אומר שמי שנופל לו בפתע פתאום מאה אלף דולר לנישואי בנו - אין בזה כל חידוש. זהו הסדר. הקב"ה שולח שפע. הנס הוא כאשר חסר לו מאה אלף דולר. איך יתכן? הלא הוא בן יחיד והוא עורך חתונה עכשיו ולרשב"ע יש מספיק כסף, איך יתכן שחסר לו כסף? אכן זהו נס. הקב"ה משנה סדרי בראשית כדי שהיהודי יפנה אליו. אבל האדם יודע שהכל תפור בשבילו באופן מדויק, וממילא הוא מתמלא שמחה, וכפי שכתבו הספרים שאין לך שמחה גדולה משמחת הבוטח.

הקב"ה אומר לנו בחג הסוכות: הכנס תחת צלא דמהימנותא. שב שם באותו מקום במוח שאתה מרגיש שאין חסר לך כלום כי אתה מוקף בענני הכבוד. בכל השנה יש ענני הכבוד. בחג הסוכות אנו נזכרים מכך, אבל בכל השנה כולה, ככל שהאדם משריש בנפשו את ענין ענני הכבוד, כך הוא חי בשמחה. לסיום,

בעבודת ה', עוד הבנה, ועוד דרך לעבוד את ה'.

וכמה שהאדם יודע בגשמיות שהקב"ה יודע ומכיר את צרכיו והכניסו במצב המדויק בשבילו עם כל פרטי החיים וקשייהם, ובגלל זה תפילתו יותר שלוה. הוא לא צריך שעניני הגשמיות יסתדרו בדיוק כפי שהוא חושב. הוא לא יודע בכלל האם זה צריך להסתדר עכשיו לגמרי. הוא אומר: אולי דווקא טוב שהבעיה תימשך עכשיו. איני יודע, ואני אומר שירה. אני משריש בלבי את חג הסוכות, אני משריש בלבי את ענני הכבוד, אני משריש בלבי שהקב"ה יודע ומכיר את צרכי הרבה יותר ממני - כך האדם לוקח את שברון לבו ואת ההרגשה שהוא מרגיש שהוא שרוי במצוקה, ומכניסם ברוחניות. אתה רוצה להתפלל עם דמעות? אתה רוצה לקיים ממעמקים קראתיך ה'? הפלא ופלא! תכניס את זה ברוחניות. הצל אותי מיצר הרע. הוא רודף אחרי. כל יום הוא מגיע עם חידושים. אני צריך שמירה גדולה עד מאוד מהשיבה בסוכה.

אכן כן, האדם יושב בסוכה כי המקטרגים רודפים אחריו, ואם הוא עוד מצליח קצת - ה' ירחם כמה שהם רודפים אחריו. אם הוא כבר לומד קצת, אם הוא כבר שמור קצת בטהרה - אוהו! הם רודפים אותו עם כל כלי הזיין, ומנסים להפילו מכל צד. שם אתה יכול להכניס את כל מצוקתך. לא שיחלפו במוחק מחשבות שהקב"ה אינו יודע עם מה אתה מתמודד. הקב"ה יודע היטב עם מה אתה מתמודד, אבל אתה מגלה בתפילתך שאתה בעצמך יודע באיזו מצוקה אתה שרוי. אתה מגלה בתפילתך שאתה חי עם הידיעה שהקב"ה צריך לעזור לך בכל רגע ורגע. הוא נושא תפילה

הצדיקים אמרו שכאשר האדם מעורר בלבו שמחה בחג הסוכות, זה מותיר בו רושם לכל השנה. ולפי מה שלמדנו, זה מבואר באופן פשוט ולא רק באופן סגולי, **כי כשהאדם משריש בלבו בחג הסוכות יסוד זה שהקב"ה מספק לו כל צרכיו, כמו שנאמר טרם יקראו ואני אענה, הוא קולט שגם בטבת שבט יש סוכה.** הן תראה שבכל ארבעים שנות הליכתנו

במדבר, הוא נתן לנו סוכות. הוא רק רצה שנתפוס את זה ונחיה עם זה. **וככל שהאדם חי עם זה - הוא רואה את זה, וככל שהוא רואה את זה - הוא מתמלא שוב שמחה,** ובכל מקום שהוא עדיין צריך סייעתא, הוא מתפלל לרבש"ע שיפקח את עיניו, **וכך הוא יכול לחיות עם שמחה של מצוה עצומה ודביקות נפלאה ברבש"ע.**

- חלק ב' - ד מינים

יום שלישי א' דחול המועד סוכות ט"ז תשרי תשפ"ג

אות הנצחון בלקיחת הד' מינים וההקפות סביב הבימה

מושג מופשט שלא מובן כל כך. וכיון שמצות נטילת ארבעה מינים מצוה חביבה היא עד מאוד, רואים כמה היו זריזים בה אנשי ירושלים שלא הניחו הלולב מידם כמעט כל היום (סוכה מא, ב), וכן ראו אצל הרבה צדיקים שחיבבו את המצוה הזו ביותר, על כן חשוב שנבין את המדרש הזה, ונתחבר להבנת הענין.

ובאמת צריך תחילה לחזור ולהתבונן מה בכלל היתה המלחמה בין ישראל לאומות העולם בראש השנה, היכן היתה המלחמה ומהו הניצחון, ואחרי שנבין זאת נוכל להבין מה אנו מראים בלולב שניצחנו, ומה אנו מרויחים בזה.

הדמיון של הצלחה בעולם הזה

השי"ת ברא את העולם באופן כזה שנראה שהוא נותן לאדם הזדמנות להצליח בו, אם מסתכלים על העולם במבט של גוי נדמה כאילו יש מושג כזה של הצלחה בעולם הזה. וזה טעות גוי, כי **העולם לא נעשה בשביל להצליח בו אלא בשביל לעשות בו מה שצריך ולהתקדם הלאה** ומי שעסוק בלהצליח בעולם, הוא בעצם חי בעולם הדמיון. משל למה הדבר דומה, אדם הולך לחנות לקנות משהו, הולך לקנות במכולת* לחם וחלב ושאר צרכי הבית, הוא

איתא במדרש (ויק"ר ל ב): אמר רבי אבין, משל לשנים שנכנסו אצל הדיין ולית אנן ידעין מאן הוא נוצח, אלא מאן דנסב באיין [-כידון] בידיה אנן ידעין דהוא נצוחיאי, כך ישראל ואומות העולם באין ומקטרגים לפני הקדוש ברוך הוא בראש השנה ולית אנן ידעין מאן נצח, אלא **במה שישראל יוצאין מלפני הקדוש ברוך הוא ולולביהו ואתרוגיהו בידן אנו יודעין דישאל אינון נצוחיאי**, לפיכך משה מזהיר לישראל ואומר להם 'ולקחתם לכם ביום הראשון' (ויקרא כג, מ).

כלומר, שאומות העולם מקטרגים בראש השנה ויום כיפור על ישראל, זה כמו מלחמה בין צד הקדושה לצד הטומאה, ועדיין יש ספק מי ניצח את מי, לכן **צוה הקב"ה את ישראל בחג הסוכות לקחת את הד' מינים שהם כעין אות ניצחון, וזה סימן שהם ניצחו בדיון וגברו על כחות הטומאה ואומות העולם.**

הן אמנם המושג הזה נראה רחוק מאיתנו, קשה לנו להבין מה מראה הלולב שניצחנו את האומות, ובכלל אנו לא מרגישים את הנצחון הזה ולא מבינים מה זה אומר לנו, אילו היה כתוב שלולב ואתרוג זה סגולה לפרנסה וכדו' היינו יותר מבינים, אבל נצחון על האומות ועל המקטרגים זה

שהוא חולם על זה. **השי"ת עשה שהעולם הזה מציב לא רק לעשות בו מה שצריך וראוי, אלא שיהיה אפשר לדמיון ולחשוב שלהתיישב כאן ולהצליח זה הצלחה, ומתוך כך לשכוח לגמרי את התכלית** שלשמה באנו לעולם. וכמו במשל, אדם הולך לחנות כדי לקנות כמה דברים, ובתוך כך הוא פוגש איזה ידיד ומתחיל לשוחח איתו, אח"כ כשחוזר הביתה שואלים אותו קנית מה שצריך, הוא תופס שמחמת ששוחח עם ידידו הוא שכח לקנות. כך גם כאן בעולם, יש קליפה שלוקחת את האדם ומסובבת אותו שישקיע ויסקים לשלם מחיר כדי להגיע להצלחה בעולם הזה, כך שמלבד הבחירה שצריך לבחור בטוב, ומלבד כל הנסיונות שצריך להתגבר עליהן, עוד נמשכים לעסוק בטפל ובדמיון של הצלחה בעולם הזה ושוכחים מהעיקר.

ומי הם האנשים שמוכרים ומכניסים שיטה זו בעולם, אלו הם אומות העולם, כך הם עובדים, זה החיים שלהם, ובכזו צורה הם עושים פרסומת, הם מכניסים אוירה של עולמך תראה בחיך, יהיה לך כל כך טוב כאן בעולם, הם מפתים אותך שתסתכל על העולם הזה ולא על העולם הבא. אצל אומות העולם כל החיים זה להצליח בעולם הזה, אין להם הצלחה אחרת. אבל הבעיה היא שהקליפה הזו של אומות העולם משפיעה גם עלינו, **זה עוד נסיון המונח לפתחנו, שאף שאנו מכירים במוח ובלב בעולם הבא ומאמינים בזה, ואנו לומדים מתפללים ומקיימים מצוות, ואף יודעים שצריך להיות ערליכער יוד ורוצים בכך, אך נתפס לנו בלב שמלבד כל זה לא היה רע להיות מוצלח גם בעולם הזה.**

הלב של יהודי נקרא ירושלים, זה המקום הקדוש בגוף האדם שבו הוא יכול להקריב

מסתובב בחנות בשביל לקנות וללכת, ואין זה מתאים שאדם יפתח שם שולחן וכסא ויתישב וירגיש שקנה שם שביתה והוא מוצלח, נכנסתי לכאן ואני המוצלח של המכולת, זה לא בנוי כך, אלא כולם באים לשם קונים והולכים, יש מי ששוהה שם פרק זמן רב יותר כי קונה הרבה דברים, אבל בעיקרון זה בנוי שבאים והולכים, יש אפילו חנויות שיש בהם פתח מיוחד לכניסה ופתח מיוחד ליציאה, כי המטרה כאן היא להיכנס בשביל לצאת.

והנמשל, כשאדם מסתובב בעולם הזה, הוא אמור פשוט **לבוא לסדר כאן מה שהוא צריך וללכת** לעולם הבא, ואף שבוודאי העולם נעשה כדי לקיים בו מצוות, האדם צריך כאן ללמוד תורה ולהתפלל, לעמוד בנסיונות כראוי, לשמור על העינים ברחוב, לא לדבר לשה"ר ורכילות, ועוד ועוד, אבל **הוא לא אמור לסדר לעצמו מעמד והצלחה בעולם הזה**, והשי"ת היה יכול לברוא את העולם שלא תהיה מציאות כזאת שאדם נקרא מוצלח בעיני העולם הזה. אך למעשה ברא השי"ת מין קליפה בעולם שאפשר להצליח הצלחה גשמית, ולא שזה באמת כך רק הדמיון והאוירה היא כך, נדמה לאנשים שפלוני הולך לו טוב והוא מוצלח, כולם מקנאים בו, למראית עין נראה שמפני שהוא רצה להשיג הצלחות בעולם והיו לו חלומות, הוא באמת עשה הרבה כסף והגיע למעמד מכובד, כי הוא היה במקומות הנכונים ובזמנים הנכונים, הוא נמצא ברומו של עולם.

הגויים מסתכלים כך על העולם, הם מציעים לאדם תעשה הרבה כסף, וכי איך יכולים הם להציע לאדם לעבוד ח"י שעות ולעשות כל מיני שטויות, למה שאדם ירצה בכך, רק כי הם מוכרים לו שכך הוא יהיה מוצלח, כך הוא יגיע לאיזו פיסגה, למשהו

העולם, הרבה פעמים המצב הזה מעמיד אותו בנסיון קשה, שמצד אחד הוא מכיר בכך שהשי"ת הביא לו מתנה והתמודדות, אך למעשה בעולם הזה יש לו הרגשה שהוא דפוק ולא יוצלח, לא הולך לו בשידוכים וכדו', ויש לו שם רע. **הנקודה של הנסיון בזה היא, שהוא יודע שהשי"ת רוצה ממנו משהו, אבל הוא לא יכול לסבול זאת, הוא שבור מהמצב שניתן לו מן השמים, כי הוא נראה דפוק**, הוא חושב לעצמו הרי אני הייתי נקרא המוצלח בחברה, ובדיקו אני צריך להיות בכזה מצב. והעמידה בנסיון הזה היא להתבונן בהצלחה בעולם הבא, להבין שבעולם הזה אמנם צוחקים עלי, אבל בעולם הבא אני מוצלח, לחשוב **הרי שלחו אותי לעולם כדי לעמוד בנסיונות ואולי זה נסיון החיים שלי וכדאי לי לעמוד בזה**.

אדם שחי לפי דברי **התנא** (אבות פ"ד מט"ז): העולם הזה דומה לפרוודור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוודור כדי שתיכנס לטרקלין. הוא שר ומודה לרבש"ע בכל מצב, **כי הוא יודע שכאן עושים מה שצריך והולכים הלאה, אין צריך להסתכל מה יאמרו**. וכמו במשל של המכולת, אדם לא נעמד ושואל את האנשים מה נראה לכם ומה אתם אומרים על מה שקניתי, אלא הוא קונה והולך הלאה. פרוודור הוא מעבר שאין ענין להצליח בו. המחשבות שאדם נתפס אליהן לבחון בכל דבר אם זה תפארת לעושיה, שהכל ידפוק ויהיה מוצלח ויפה, ושצריך שיהיה כך וכך ואם לא זה לא שווה, כל זה הוא מפני שאדם נתפס למבט של אומות העולם, שהוא דמיון ושקר. **לנו לא נוגע כל ההצלחות בעולם הזה, רק דבר אחד נוגע לנו, לעשות מה שהשי"ת מצוה אותנו ורוצה מאיתנו, חז"ל אומרים** (עדיין פ"ה מ"ו) מוטב לי להיקרא שוטה כל ימי ולא

את עצמו לרבש"ע, השי"ת בנה את ירושלים בלב האדם, וירושלים הרים סביב לה' (תהלים קכה ב) הם אומות העולם שמפתים את האדם שיעשה מצוות אבל יחשוב גם על הצלחות העולם, ושחלק גדול של השאיפות שלו יהיו שירצה להיות מוצלח בעולם הזה. **הויכוח הכי גדול שיש בזה הוא בעת נסיון, כשיש לאדם בחירה והוא צריך להחליט מה לעשות, אם ללכת בדרך שבה הוא יהיה נחשב מוצלח**, לפעמים אף הצלחה רוחנית כביכול, אך בתוך תוכו הוא יודע שזה לא באמת מה שהקב"ה רוצה ממנו, **או ללכת בדרך של הצלחה בעולם הבא**, וכאן בעולם הזה יסתכלו עליו כדפוק וכלא יוצלח, לא יעריכו אותו כלל לא הראש ישיבה ולא בני הבית ולא החברים. כשאדם צריך לבחור באחד משני הדרכים, זה ויכוח גדול בין צד הקדושה לצד אומות העולם, וזו מלחמה קשה.

זה מגיע בשני אופנים, כי בעצם כשנתבונן בכל סוגי הנסיונות שהשי"ת מעמיד בהם את בני האדם, הרי שכולם נכנסים תחת שתי הגדרות, **יש נסיונות בדברים שהאדם צריך לבחור אם לעשות או לא, אם לדבר או לא, אם לבחור בטוב או לא. ויש נסיונות שאין לו מה לבחור, המצב הוא כפי שהוא, רק עליו לבחור אם להיות שמח עם המצב ולא להיות ברוגז עם השי"ת, או ח"ו להיפך**. למשל, כאשר ל"ע יש טרגדיה או איזה חולי, אין ביד האדם בחירה אם זה יהיה או לא יהיה, אך **הבחירה בידו אם לקבל את זה ולהיות בשמחה או ליפול לעצבות וייאוש**.

ובסוג הנסיונות השני אם לקבל את המצב בשמחה או לא, יש בזה בצורה חזקה את הויכוח בין ישראל לאומות

לאיזה מקום, הוא לא קשור לזה. אדם הראשון לפני החטא ידע שיש רבש"ע, רק שהנחש פיתה אותו שיש עץ הדעת נחמד למראה. אבל **יש פיתוי מבפנים, שהאדם בעצמו נמשך** ללכת לאותו מקום, **זה פיתוי הרבה יותר חזק כי הוא בעצמו רוצה זאת**, וזה נעשה אחרי החטא **שהמשיכה לרע היא חלק מפנימיות האדם**. אך צריך לדעת שזה לא אמת, חלק מהקליפה הוא שהוא מבלבל ואינו יודע מה זה הוא ומה זה משיכה של חיצוניות, **יש פנימיות שמושכת אותו להצלחה בתורה בתפילה בלהיטיב עם יהודים, אבל זה מעורב ומצד שני מושך אותו משהו אחר**.

התמונה שהשטן שם לפני עיני האדם היא, שהוא כאומר לו בוא נעשה הסכם של חצי חצי, למשל בחול המועד, החלק הראשון של היום יהיה מוקדש כולו לה', לתפילה לימוד וקיום המצוות, אך החלק השני יהיה חציו לכם לגמרי, באופן שה' ישמרנו, הוא מסביר לו הרי צריך לתת משהו לילדים [לפעמים הכוונה לילד שבתוכו], צריך לעשות עוד דברים חוץ מרוחניות. זה מין קליפה שאומרת כשאתה בין כותלי בית המדרש תעבוד את ה', תעביר כרטיס שהקדשת את השעות האלו לה', אך כשאתה יוצא לחוץ תעסוק בגשמיות עד הסוף, צריך להיות מוצלח שם, זה עולם אחר, זה על ידי יותר תאוה ויותר כבוד. בקיצור, היצר מפתה שכדאי להיות מוצלח משני הכיוונים, להיות בבחינת זוכה לשתי שולחנות, שזה בעצם נקרא להיות פוסח על שתי הסעיפים.

הפשט בזה הוא **שהיצר אומר יש דמוקרטיה**, אני נותן לנשמה להיות כרצונה **ולא מתערב בזה שהאדם מאמין ועובד את ה', אבל יש עוד דברים בעולם**. רואים

ליעשות שעה אחת רשע לפני המקום. עדיף לאדם שיצחקו עליו כל חייו, מאשר פעם אחת לעשות חטא.

הבעיה היא שההשקפה הגויית הזאת מתלבשת ל"ע באיטלה יהודית, מפרסמים על איזה לימוד לתואר מסוים וכדו' שאם תעשה כך וכך תגיע לפסגת החיים, זה כואב מאוד, ולפעמים זה יותר גויי מהגוי בעצמו, בעצם אין דבר כזה, זה ליצנות, העולם הזה הוא דבר שלא שייך בו הצלחות, ולכל אחד יש את הכוחות להילחם בזה.

סדר עבודת הימים מבפנים לבחוץ

עם היסוד הזה שהוא מאוד חשוב בעבודת ה' נבין את עבודת אלו הימים, כי **בימים הנוראים העבודה היא לגלות מהו יהודי ומה הרצון שלו, לגלות את האמת שהכל זה השי"ת וכל השאר זה שקר וכזב, וצריך להכניע את היצר הרע הזה תחילה מבפנים ואח"כ מבחוץ**. ומבואר בספרים **הק' שבראש השנה מתחילים עם תקיעת שופר שזה פנימיות**, זה צעקה של הנשמה שרוצה להיות קרובה לרבש"ע, וזה עדיין מאוד מכוסה, אך **לאט לאט עובדים יותר בחוץ ולא מוחבא כמו בראש השנה, עד שבסוכות עובדים ממש בעולם העשייה**. כי כדי לריב עם הקליפה של אומות העולם צריך לריב בשפה שלהם, לא רק בפנים אלא לעשות פעולות עם דומם וצומח, דברים שהם גשמיות, ומראים שהגשמיות היא גם ברוחניות, זה הכלי לריב עם הקליפה הזאת.

ומבואר ב**נפש החיים** (ש"א פ"ו בהגה"ה), וכן בספרי **חסידות** מובא יסוד זה, שגם לפני חטא אדם הראשון היתה בחירה, רק שזה היה כמו שמישהו מבחוץ משכנע, כמו שאדם עומד ומישהו בא ומפתה אותו ללכת

הכנעה וענוה, להיות בשמחה רק עם השי"ת. כי באמת הקושי זה רק לבוש, אבל בפנים יש הזדמנות ויכולת להתקרב לרבש"ע, אם אדם עושה את הצעדים הנכונים, שר ומודה לרבש"ע על הרעה כשם שמברך על הטובה, לא עושה עסק עם מה שיאמרו, זה מכניס אותו לעולם אחר.

הקב"ה העמיד וסידר את חודש תשרי שבהתחלה זה הפנימיות, ואח"כ יו"ט סוכות לוקח את האדם בעולם העשיה, שגם בו הוא יגלה דעת שזה הכל רבש"ע, על ידי עצי הסוכה, פסולת גורן ויקב, על ידי שהוא עוזב את כל מנעמי הבית ונכנס לסוכה, גם כשקר ויורד גשם וגם כשחם, הוא אומר אני עם השי"ת, אני נכנס אליו. לוקחים את הד' מינים שזה צמחים שגדלים על כל מים, לא רואים בזה אלוקות אבל מכירים שהשי"ת מחיה את זה, ובפרט מה שגדל על כל מים שזה רומז למים העליונים, מכירים בכך שזה חי בחיות השי"ת, ואף שמבחוץ זה גשמיות לא עושים עסק עם הלבוש, רואים בזה שם הוי"ה, מתבוננים שגם בחינת צומח שזה פחות מבחינת חי ובוודאי מבחינת מדבר גודל ממים שמגיעים ממקום גבוה, ומגלים דעת שהכל זה אלוקות. כשנכנסים לעולם העשיה ומקדשים אותו, שוברים את הקליפה של אומות העולם.

בבין יסוד פשוט, כשהשי"ת אומר לעשות השתדלות לפרנסה, מקובל לומר שעושים השתדלות כאן והישועה באה ממקום אחר, כי יש חיוב השתדלות והקב"ה עוזר, אנשים לפעמים חושבים אם השתדלות לא מועילה אם כן לשם מה צריך השתדלות, אך מתרצים עצמם שחייבים לעשות השתדלות כי אין סומכין על הנס,

לפעמים אדם שמדבר על גשמיות עם התלהבות וחיות, זה סימן שהוא לא רוצה לבטל את העולם, רוצה להיקרא מוצלח, רוצה כסף רוצה כבוד, יכול להיות שהוא רוצה גם ללמוד אבל לא מוותר על העולם האחר. זה קליפה, כי למעשה אין עוד עולם, זה שקר וכזב, יש עולם שעושים בו מצוות, מעלים את דברי העולם הזה לקדושה, מכניסים את השי"ת בכל דבר, זוכרים שהשי"ת שלח אותנו לעולם, זה תכלית הבריאה. כאשר רואים כמה קשה לאדם להתבטל, מבינים שזה ויכוח עם השקפת הגויים, להגיע להכרה שלא צריך שאנשים יעריכו אותו, שרוצה להיות מוצלח רק למעלה.

כל יהודי בבוא השנה החדשה, הסדר הוא שהוא לומד לחיות עם האמת, הימים הנוראים ויו"ט סוכות פועלים להכין את האדם לחיות חיי עולם הבא. כי כמו ששבת היא מעין עולם הבא, כך מבואר בספרים הק' שימים טובים הם מעין אחרית הימים, דהיינו התקופה של ימות המשיח לפני האלף השביעי, ושבת היא בחינה יותר גבוהה. ימים טובים צריכים להכין את האדם שאף שיש מציאות של עולם הזה הוא רואה בו רבש"ע, רואה בכל דבר מה המצוות שאפשר לקיים, רואה כסף מיד חושב איך לא לשקר ולא להונות, מתקן את העולם הזה. זו המלחמה הגדולה עם אומות העולם, וזה מושך יותר מעבירות, כי כשאדם ל"ע עושה הרבה עבירות הוא מרגיש לא מוצלח, אבל הקליפה של אומות העולם היא תהיה מוצלח בעולם הזה, וכשיש בחירה מה לעשות מתפתה לצד של העולם הגשמי. וכן בסוג הנסיונות שיש לו חבילת יסורים ומרגיש שבור ונחות דרגא, במקום לנצל זאת ככלי לקרבת אלוקים, להתבטל יותר לרבש"ע, להוסיף אמונה

שהשי"ת ברא את זה, יש גם את ענין הנענועים **שחז"ל** אומרים (סוכה לו, ב) שמוליך ומביא למי שהארבע רוחות שלו מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו, או שמוליך ומביא כדי לעצור רוחות רעות מעלה ומוריד כדי לעצור טללים רעים. ושני הסעמים תלויים זה בזה, דהיינו **שזה שמראים שכל הד' רוחות הם מהשי"ת, זה מה שמעביר את הרוחות רעות וטללים רעים, וזה כולל גם את כל הדמיונות שמבינים שהם רק לבושים. כשלא מוליך ומביא יש לזה שליטה, אבל כשזוכרים שהכל מהשי"ת הכל נופל.**

ומלבד כל זה יש עוד חלק בעבודה של חג הסוכות שזה ענין ההקפות, ובפרט בהושענא רבה ושמחת תורה. הרעיון של זה הוא, שכמו **בדבר חשוב מוקדים סביבו להראות שזה מרכז החיים**, כגון תלמידים הרוקדים סביב הרב, או בהכנסת ס"ת שרוקדים סביב הספר תורה, זה מראה שזה החיים שלי, ומשרשים את זה בפעולה מעשית ולא רק בדרשה, כך גם **כאן מראים שהתורה היא מרכז חיינו**, וכפי שיתבאר. כי כמו שיש אנשים שמפריע להם לראות שיש איש ריק מחכמה וכולם מפזזים ומקרקרים סביבו, מה אתה קופץ סביבו, אל תהיה כל כך להוט אחריו. מדה טובה מרובה, **אדם צריך להוציא בפעולה מעשית שהספר תורה היא מרכז חיינו, שאין כלום מלבד זה, זה לא מספיק לומר זאת.**

ומובא בספרים **הק'** שענין ההקפות עם הלולב או עם הערבות סביב המזבח, הוא כי זה הנקודה שמראה שמרכז חיינו של יהודי היא להקריב את עצמו לרבש"ע, כשהקיפו סביב המזבח הראו שהכל מסתובב סביב המזבח, **להתקרב לרבש"ע, להכיר ברבש"ע, לעשות תשובה, חטאת**

אף שעל פי שכל זה נראה תירוץ דחוק. אבל יש בזה הרבה יותר פשטות, **שרצון ה' הוא שנעשה פעולות בעולם העשייה כמו שהשי"ת רוצה, כדי להכניס אלוקות, להראות שהגשמיים היא גם רוחניות. הכל זה בעצם תורה, רק אותיות התורה יש להם לבוש גשמי דק, ולגשמיים יש לבוש עבה, אך זה גם כן רוחניות. לכן כשאדם עושה פעולה של מצוה שהקב"ה ציוה אותו לעשות בעולם העשייה, הוא שובר בזה את הקליפה שרק עשיות בעולם העשייה יכולים לשבור, שרק בתוך החושך אפשר לשבור. יש קליפות שאפשר לשבור במוח ובפה, אבל יש קליפות שאי אפשר לשבורם במחשבות ודיבורים קדושים גרידא, אלא **חייבים להיכנס לרשות הרבים ושם לצעוק שיש אלוקים בעולם, וזה ע"י מצוה מעשית בעולם העשייה**, זה מביא באדם שיבין כמה טפשי זה העולם הגשמי, שלא צריך להצליח בעולם הזה.**

וזה מה דאיתא במדרש שהד' מינים הם סימן של ניצחון בדין שגברנו על כחות הטומאה ואומות העולם, לא שניצחנו את הגוי השכן, ובוודאי לא את הגויים שחיים בצד אחר של העולם, הגויים הם רק מרכבה לקליפה של הצלחה בעולם הזה, והתכלית היא **לנצח את הקליפה הזאת שמונחת בלבנו. וביום טוב סוכות כשעושים מצוות בעשייה בלולב ואתרוג, מנענעים אותם לד' רוחות העולם, יש לזה כוח שישתמש בקרבנו שגם שאר דברי העולם הם אלוקות, ואין מה לחפש להצליח בדמיון של העולם הזה, כי יש רק עולם אחד.**

להראות מה מרכז חיינו

חץ מלקחת את הלולב ולהראות

אך לא די ברקידה בעלמא סביב התורה ועם התורה, כי אם לא ברור לי לאיפה אני רוצה להגיע, זה לא נקרא סביב התורה, למשל אם אחד יצמצם את טווח הראייה שלו ולא יראה את הבימה שבאמצע, רק יראה היכן שהולך שתי פסיעות לפניו, או שהוא בבית מדרש גדול שהוא בכלל לא רואה שהוא מסתובב סביב הבימה, או למשל כשיש שני מנינים, אחד עושה הקפות והשני יוצא בסיום התפילה במנין השני ומסתובב יחד עם המקיפים, בבחינת אנו רצים והם רצים, זה ודאי לא נקרא הקפה סביב התורה. **אדם צריך לבדוק לא 'מה' אני עושה אלא 'למה' אני עושה,** לתפוס מה זה אומר שאני מסתובב סביב הבימה, להבין שלא די לומר שיש לי שעה שאני לומד, אלא לבדוק איך ההחלטות שלי, **מה אצלי עיקר ומה טפל, כשאדם מתבונן בנקודה זו זה עוזר לו לחיות באמת.** הדרך של אומות העולם היא לא דרך אמיתית, היא דרך של דמיון, המשל שהזכרנו שהאדם מחליט להיות מוצלח במכולת, הרי הוא יהיה שם ללעג ולקלס, וכך בעולם הזה יש רק אמת אחת, זה דמיון לומר שהוא יהיה מוצלח כאן, לבסוף הוא יהיה ללעג. צריך גם לבקש ולהתפלל לצאת מהדמיון הזה, ולאט לאט מתקנים הכל.

אחת מהעבודות בחג הסוכות, ובפרט ביום טוב ראשון שהוא אופיזא דאברהם אבינו, היא השרשת מידת החסד בעצמנו, אברהם אבינו הביא חסד בעולם, 'עולם חסד יבנה', אך התכלית של מידת החסד אצל אברהם אבינו היתה לפרסם שמו ית' בעולם. **בגמרא** (סוטה י' ב) כתוב שאברהם אבינו נתן לכל עובר אורח לאכול ולשתות, ולאחר שאכלו ושתו עמדו לברכו, אמר להם וכי משלי אכלתם, משל א-להי עולם אכלתם, הודו ושבחו וברכו למי שאמר והיה

ועולה וכו'. וכתוב **בביאור הגר"א** על **השו"ע** לבאר את ענין ההקפה סביב הבימה, כי בזמן המקדש המרכז היה הקרבת הקרבנות, ועכשיו שאין את הקרבנות לומדים את תורת הקרבנות שזה כאילו הקריב, ובבימה יש מי שעומד עם הספר תורה שבה כתוב כל תורת הקרבנות, כשלומדים זה כמו קרבן, ממשיכים במהלך הזה. כך זה בהקפות של סוכות עם הלולב, וכך זה בהקפות של שמחת תורה עם התורה.

לכל אדם במשך ימי חייו יש כל מיני הקפות, הוא רוצה להגיע למשהו והכל מסתובב סביב זה, השאלה היא סביב מה אתה מסתובב. **יש שהשרישו בקרבם חזק את ענין הקביעות עיתים לתורה,** והם עושים כל היום הקפות סביב התורה, הכל מסתובב אצלם סביב השעה של השיעור, הולך לסדר משהו עכשיו כי אחר כך יש שיעור ולא יוכל, הפשט הוא **שהאדם בטל לדבר הזה.** וזה כמו אמא שיש לה תינוק קטן שהכל מסתובב סביב הילד, היא מאוד מצומצמת סביבו, לא יכולה ללכת רחוק כי אי אפשר להשאירו לבד, צריכה להיות בכל עת בבחינת קוראה לה והיא באה.

השי"ת רוצה שנעשה פעולות לסובב את המזבח, **גם מי שצריך לעסוק לפרנסתו יהיה אצלו הכל סביב התורה,** והאמת שכך אנחנו חיים ממילא, השאלה היא רק איך אנו מכניסים את זה ואיך מתייחסים לזה. **המטרה של עשיית פעולות היא כי אין די בכך שהמוח שליט על הלב, לעשייה יש כוח גדול להפוך את האדם ולעקור את התפיסות שאינן נכונות, להחדיר בקרבו שכל ההחלטות בפרנסה ובשאר ענינים הם סביב תכלית החיים שהיא עשיית רצון ה'.**

שמסתובב בפנים נפולות הוא בור ברשות הרבים, שמחה אמיתית פורצת החוצה, כשאדם שמח הוא עושה רקידה, **אדם שמח לוקח דבר פנימי ועובד באופן שממילא זה יוצא החוצה**. כשמקיים מצוה ביובש לא רואים את הפנימיות בחוץ, אבל **כשמקיים מצוה ורוקד אח"כ ומודה לרבש"ע אף שקשה לו, בכך הוא מפרסם שיש רבש"ע**, זה בחינה של 'זכר רב טובך יביעו', של 'להודיע לבני האדם גבורותיו', **לפרסם את הטוב של השי"ת**, זה דומה למידת החסד של אברהם אבינו שזה מביא פרסום שמו.

כל הצדיקים אמרו ששמחה מביאה הרבה שפע וישועות, משמו של הרה"ק ר' פנחס מקאריץ זי"ע אומרים שזה סגולה לבנים, הוא מביא ראיה מהתורה (בראשית י"ח) 'ותצחק שרה' ואז נושעה בבן, מהנביאים (ישעיה נד א) 'רני עקרה וגו' כי רבים בני שוממה', ומהכתובים (תהלים קיג ט) 'מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה'. היה פעם שר' שמואל קאמינקע זי"ע היה צריך ישועה והלכו הוא ובני ביתו לר' רפאל מבערשיד זי"ע תלמידו של ר' פנחס מקאריץ להזכיר עצמם, והוא חזר בפניהם על מימרא זו של רבו. שאלה אשת ר' שמואל א"כ איך היה טענה של השי"ת 'למה זה צחקה שרה', לכאורה להיפך, הרי זה היה הסגולה שעל ידה נושעה, ותיירץ לה שאם השי"ת מבטיח לא צריך סגולות שיהיה בנים, וזה הרי היה אחרי שכבר הובטחה.

בכל אופן, השמחה מביאה שפע, והטעם, כי פירסמת את השי"ת בעולם, מי ששבור והולך בפנים נפולות הוא אומר באין אומר ואין דברים שיש לו טענות כלפי השי"ת, אך אם הוא שמח אז הוא מגלה בעולם העשייה שהשי"ת הוא טוב, מבינים

העולם. כך הוא קירב אותם לרבש"ע, כי עשיית חסד יש לה כוח לעקור את הקליפה של אומות העולם, וזה גם כן משום שפירסם את השי"ת דרך עשייה, יש תורה ויש תפילה אבל הבנין הוא מלבד מוח ולב גם עשייה, המוח בתורה הלב בתפילה והעשייה בחסד.

לעקור את קליפת אומות העולם צריך לעשות חסד בעיקר, כי להיות יהודי ע"י תורה ותפילה, כל עוד אתה לא עושה עשייה אז ישאר קליפת אומות העולם. ואף אם לא ישאר במוח ובלב אבל העשייה נחלקת, שבשעת הלימוד תזכור שיש רבש"ע אבל במשא ומתן ישאר קליפת אומות העולם. **בשביל להיות יהודי צריך להגיע עד העשייה, צריך לעסוק גם בגמילות חסדים באופן שיעקור את הקליפה של עצמיותו**. גוי לא מבין בחסד, אם גוי עושה חסד הפשט היחיד הוא שמחפש שיהיה לו כבוד, להתגדל, 'חסד לאומים חטאת' (משלי יד, ד), כי הגוי חושב לעצמו מה ההצלחה שתהיה לי בזה, אם אני לומד אני נעיה חכם, יהיה לי מזה משהו, אבל מה יש לי מזה שלפלוני יהיה אוכל. אבל **בשביל יהודי זה ההצלחה הכי גדולה שהיטבתי לזולת, ושאי המקבל עצמו לא ידע מי נתן לו, מסרתי כמה שעות מהחיים שלי כדי להביא אלוות בעולם ולהיות מוצלח בעולם הבא**.

כוח השמחה למשוך ישועות

כל הפעולות של סוכות, כל העניינים כוללים את המושג של שמחה, שמחה זה דבר פנימי, אבל צריך לקיים את זה גם מבחוץ, 'שמועה טובה תדשן עצם' (משלי טו ל), צריך לראות על אדם שהוא שמח. אומרים בשם בעלי המוסר שאדם

מתבונן שזה האמת, ושכל מה שאומות העולם אומרים שהוא מוצלח זה שקר, **הוא עוקר את התפיסות השגויות, וכך באה הגאולה הפרטית שלו**, 'ולירושלים עירך' אצלו בלב. בהושענות מבקשים על 'ציון המצוינת', על 'רצוף אהבה', זה קודם כל בליבנו, שנזכה ל'ותחזינה עינינו', כי פעמים אין לנו את הכלים להרגיש את האמת, צריך לקרוע את הקליפה, ואז מתפרסם שמו ית' בעולם ואומות העולם מתביישים ומתבטלים, 'תפול עליהם אימתה ופחד, נמוגו כל יושבי כנען', הם נמסים מהדר גאון ה'. אך זאת בתנאי שאנו לא מתביישים בכך שאנו יהודים, ומאמינים שהשי"ת נמצא בכל המצבים, ולא משנה מה אומרים עלינו, כך נופלים כל הקליפות.

יעזור השי"ת שנזכה להכניס בליבנו הארה זו, ולזכות לגאולה השלימה בב"א.

ממנו שהשי"ת הוא טוב. ובזה יש להבין קצת תשובה על השאלה מפני מה יש צדיק ורע לו, למה הוא סובל, לפעמים זה מפני שהשי"ת רוצה שיראו איך אדם עם כל הקושי שלו שמח במצוות, הוא מסביר עם השחוק שלו שיש רבש"ע.

יש סדר של הימים טובים, ניצחנו בר"ה הכנסנו את ה'ה' 'ימלוך' בעולם הזה, ניקו לנו את החטאים, אז בסוכות לוקחים את העולם הגשמי על ידי נטילת הד' מינים, ומראים שאף מי שבחיצוניות לא רואים בו כלום, גם מי שאין לו טעם ואין לו ריח, גם אותו השי"ת מחיה. פעמים אדם שבור, הוא אומר איך זה שיש לי בן שהוא כמו ערבה, יש לו חבילת צרות, אבל **בסוכות הוא נוטל את הד' מינים ומתבונן שהשי"ת מחיה את כל הבחינות, אותו כל יכול משגיח על כולם בשוה**. האדם **מסתובב ומדבר כך**,

- חלק ג' - שמחת בית השואבה

יום רביעי ד' דחול המועד סוכות י"ט תשרי תשפ"ד

ושאבתם מים בששון - שמחת ההשתוקקות לקרבת אלוקים

שמחת המים התחתונים

לאב ובן שהתרחקו זה מזה וחזרו אחר זמן רב ונפגשו, ומפני כך עושים שמחה זו רק בעת ניסוך המים ולא בעת שמפזרים את המלח על הקרבנות, כי המלח כבר נתקרב קצת כאשר השמש יקדה על המים וייבשה אותם, מה שאין כן המים הניסכים על המזבח שהם נשארו בריחוקם הראשון, כי לכן שמחתם גדולה יותר.

מה לו לאדם ולשמחת המים?

ואחרי כל זאת, עדיין קשה לו לאדם להתעורר הוא עצמו בשמחה, כי מה לו ולשמחת המים? ואם המים שמחים, מה לו לשמוח? ואף שישתתף בשמחתם, קשה להבין שיגיע מזה להתפשטות הגשמיות עד כדי שאיבת רוח הקודש. ואף כי נבין שהמים רק משל הם לאב ובן שהתרחקו זה מזה, ואם יתבונן האדם באב ובן עצמם שנפגשו אחרי עשרים שנה שלא ראו זה את זה, בוודאי יתפעל ואף יספר לאחרים את אשר חזו עיניו, עדיין לא נוכל להבין איך יגיע מזה לידי שאיבת רוח הקודש. כדי לשאוב רוח הקודש, צריך לגעת באיזו נקודה באדם ששייכת אליו, לא למים ולא למלח, כי רק כשמדברים על נקודתו, רק אז אפשר לפעמים להוציאו מכליו. **התפעלות והתרגשות אמיתית אינה באה לו לאדם**

בגמרא מבואר ששמחת בית השואבה היתה לכבוד קיום מצות ניסוך המים, וכאן הבן שואל: במה מיוחדת מצוה זו מכל המצוות? בני ישראל הרי מוקפים במצוות ערב ובוקר וצהריים, וביניהן מצוות יסודיות, כמו: ק"ש, תפילין ותלמוד תורה כנגד כולם, אשר מקשרות את האדם לרבש"ע בכל האופנים, ומדוע דווקא במצוה זו שנראית כמצוה קלה שלוקחים קצת מים ומנסכין אותם על המזבח, עושים ממנה עסק כה גדול ורוקדים ושמחים כל הלילה. הדבר באמת אומר דרשני, והבנתו צריכה להעמיק באדם משנה לשנה עד שיתעורר לבו בשמחה.

והנה **במדרש** מבואר שבשעה שהפריד הקב"ה בין מים העליונים למים התחתונים, היו המים התחתונים בוכים שהתרחקו משרשם. הבטיח להם הקב"ה שיעשו בהם שתי מצוות חשובות. האחת, שיתנו מלח על הקרבנות, ושניה שינסכו אותם על המזבח, ושמחו המים בראותם שלא התרחקו לגמרי ועדיין אפשר להתקרב אל שורשם בשני אופנים.

ובשם **משמואל** מבאר שמפני כך עושים שמחה גדולה בעת ניסוך המים, כי דומים

כולן באות אחר הרצון. **הדבר העמוק ביותר ששואבים לתוכו את כל חושי האדם, זה הרצון החזק שיש לו.** אף אצל הקב"ה כביכול זה כך. איננו יכולים להבין, אבל כך מבואר ב**זוה"ק**, שרצונו של הקב"ה הוא הדבר הגבוה ביותר. הקב"ה רצה שתהיה בריאה. הרצון הוא מדת הכתר שהיא גבוהה ממדת החכמה ואין בה טעם. יכולים לראות אצל האדם שפעמים שאינו יכול להסביר את רצונו. הוא יכול לומר איזה רצון יש לו, אבל אינו יכול להסביר מדוע יש לו רצון זה, והסיבה שאינו יודע, כי אינו יכול לדעת, כי הרצון גבוה מן החכמה. הוא החלק העמוק ביותר אצל האדם. וכשהרצון עדיין לא התממש והאדם מחפש את הדבר ומשתוקק אליו, יש לו התעוררות של חיות, כי כשאין האדם רוצה כלום - אינו חי. רק כשהוא רוצה - אז הוא משתמש בכלי המעשה שלו ובכוח פיו, הכל כדי להגיע לאותו דבר שהוא כה רוצה. והמצב השני הוא **כשהוא זוכה למלא אותו רצון, כי אז נפשו מתמלאת באור והוא מרגיש שהוא חי באופן הנפלא ביותר של חיים.**

זהו היסוד שהאדם מסתובב סביבו במשך כל ימות חייו. לא תמיד הוא קולט, לא תמיד הוא יכול להסביר אותו באותיות, אבל כך הוא המציאות, ואין זה קשור ליהדות. יסוד הוא באדם וקיים אצל גויים ולהבדיל אצל יהודים, קרובים ורחוקים. החילוק ביניהם הוא רק מה רצון האדם ובאיזה כלים הוא משתמש להגיע אליו, אבל הנקודה קיימת אצל כולם בשווה כי הנפש נאצלה מהקב"ה. וכך כתב **בספר העיקרים שהשמחה הגדולה ביותר אצל הקב"ה היא כשהוא רואה שרצונו התמלא, כמו שנאמר: ישמח ה' במעשיו, וכפי שכתב האר"י ז"ל שזה עולה על שמחת תורה.**

מתוך שרואה את הנעשה אצל אחרים, אלא על-ידי שמתעורר דבר מה בתוכו פנימה, אז הוא יכול להזויל דמעות או לצאת בריקוד.

והנה בדברי חיים מבאר שהשמחה נובעת מכך שהיינו רחוקים ונתקרבנו בראש השנה ויום כיפור על-ידי עבודת התשובה, ואף שכעת כבר יכולים להבין כבר מה מקור ההתפעלות, מכל מקום עדיין אינו מספיק. אנו צריכים להשכיל ללמוד את הסוגיא עד כדי התפעלות ממש, ולא שתישאר כפרפרת בעלמא, שהרי זוהי העבודה להתרומם ולשאוב רוח הקדושה משמחה זו.

מילוי הרצון כמפתח לשמחה

ובכן, יסוד פשוט יש שצריכים לחזור עליו כל פעם שעוסקים בעבודת השמחה, ובפרט בעת הזאת שזוהי עבודת היום, כי רק כך יכול האדם לבוא לידי שמחה אמיתית. זהו המפתח היחיד. **בספר העיקרים** כתב, וכן הוא בכד **הקמח ובאורחות צדיקים**, בביאור נקודת השמחה, **שכאשר יש לו לאדם השתוקקות לאיזה ענין, יהיה מה שיהיה, ורצונו מתגלה יותר ויותר להגיע אליו ולהשיגו, כיון שהוא באמת מצליח להשיגו ורצונו יוצא מן הכוח אל הפועל, הוא מתמלא שמחה גדולה.** רק זה יכול למלא את האדם בשמחה ושום דבר אחר אינו יכול לעשותו.

וסיבת הדבר, כי **השמחה מחלחלת במקום העמוק ביותר שבנפש, והמקום העמוק ביותר שבנפש שני מצבים יש לו, הראשון קודם שהאדם נושע, והשני לאחר שנושע.** המצב הראשון, נקרא **רצון**, כידוע **שהרצון גבוה מן החכמה.** כל המחשבות שהאדם חושב וכל התוכניות שהוא מתכנן,

מבין איזו שמחה יש בברכת שלא עשני גוי, היה יוצא מהכלים וכל היום היה מתהלך מלא שמחה. ושוב השאלה נשאלת: איך עושים את זה? האדם אומר כך: קמתי היום עם עיניים דבוקות. אמור לי מה אני צריך לעשות עכשיו? אתה יכול להסביר לי? מה אני צריך לעשות כדי להיות בשמחה מעצם זה שאני יהודי. בינתיים זה לא קרה. אמרתי אתה בחרתנו מכל העמים ושמעתי את כל דיבורי הצדיקים ואני יכול אפילו לחזור עליהם ולהסבירם, אך אינני מתפעל. אני מרגיש טוב - ברוך השם, אני יהודי, כמה נפלא. אבל אני לא יכול לומר שאני יוצא מכללי עד שתשרה עלי רוח הקודש.

אכן לפני שבאים אל התשובה, צריך להקדים שזה ברור שאם האדם לא היה חוטא והיה נקי לגמרי מכל עוון ואשמה, היה מרגיש יותר את נשמתו והיה שמח בוודאי בשמחה של מצוה, וכפי שבאמת היה אצל הצדיקים שיצאו מכליהם מרוב שמחה בגלל שהיו נקיים. אך העניין שגם אנשים פשוטים כערכנו צריכים לבוא לידי שמחה הגם שהגוף מסתיר את הנשמה, ולכן צריכים אנו לדעת מה נעביד אנו כדי שנבוא לידי שמחה, במיוחד כשמדובר בשמחת בית השואבה שנועדה גם לאנשים הפשוטים כמו שאמרו חז"ל שהיו אומרים אשרי מי שלא חטא ומי שחטא ישוב וימחול לו. נכון שהצדיקים רקדו באמצע, אבל בגמרא מפורש ששמחת בית השואבה נועדה גם לפשוטי העם, שגם הם יבואו לידי שמחה עד כדי שתשרה עליהם רוח הקודש, והשאלה היא איך עושים את זה.

אין שמחה בלי רצון ותשוקה

מלמדים אותנו הראשונים שכל עוד לא יהיה האדם מלא בתשוקה ורצון, לא יוכל לבוא לידי שמחה, כי שני חלקים של דבר

כשהקב"ה רואה שאחרי כל-כך הרבה קשיים וחשכות בא היהודי ומשליך את כל הבלי העוה"ז ורוקד לפניו עם ספר התורה ומגלה את אלוקותו בעולם, הוא מתמלא שמחה וכל העולמות מתמלאים שמחה. סיבת השמחה היא כי נתמלא רצונו. הקב"ה הרי ברא את הבריאה כדי שדבר זה יתקיים, וכשהוא מתקיים, יש שמחה גדולה בשמים. מבאר הספר העיקרים שכאשר רואה אדם מה גורם לשמחה אצל הקב"ה, עליו להבין שכיון שנברא בצלמו ובדמותו ובמדותיו, זה פועל גם אצלו באופן זה. יש לו לאדם רצונות, וכשהם מתמלאים, הוא מתמלא שמחה גדולה.

הוא מביא דברי החכם (משלי ט, יז) מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם. כשאין נותנים לו לאדם לעשות איזה דבר, מתעורר בו רצון לעשותו דווקא, וכיון שרצונו מתחזק, אף השמחה שהוא מרגיש אח"כ כשהוא מצליח לעשותו, גדולה ועצומה, כי השמחה תלויה תמיד בגודל הרצון והתשוקה.

עבדו את ה' בשמחה

וכשאנו מבינים יסוד זה, אנו צריכים לקחת אותו לכל ענייני השמחה בעבודת ה'. אחרת, לא נוכל לעורר את השמחה. שומעים תמיד על שמחתם של הצדיקים כשנכנסו לסוכה. אי אפשר לתאר את ברכת שהחיינו שלהם, ואת גודל שמחתם כשזכו לברך על הלולב, וכן מה שאמר האר"י ז"ל שהשיג את כל דרגותיו רק על-ידי שמחה של מצוה, והשאלה נשאלת: ובכן, איך עושים את זה? מה עושים כדי באמת להגיע לשמחה של מצוה? אכן בדרך כלל נשתמש בכל מיני דיבורים מהצדיקים - אתה יודע? כתוב בשם ה'קדושת לוי' ומעוד מהצדיקים אשר מפיחם אנו חיים, שאם היה היהודי

כבודו. נשמותינו היו כל-כך קרובות שאי אפשר אפילו לתאר את הקרבה, ואז נטלן הקב"ה והכניסן לגופים, וכדאיתא בזוה"ק שכאשר האדם נולד - שמחים שמחה גדולה, וכשהוא נפטר - בוכים ומתאבלים, ולמעלה בשמים זה להיפך. כשהנשמה צריכה לצאת לדרך הארוכה ולהכנס לתוך החושך, היא בוכה, אבל כן, זוהי התכלית. הקב"ה מטיל עליהם שליחות ואינה יכולה להתנגד. מורידים אותה למטה ומלווים אותה ובוכים אתה ומרגישים בצערה. כך גזרה חכמתו יתברך. א-ל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא. הנשמה מוכרחת לרדת לזה העולם. ואח"כ אחר שהאדם ישב ולמד כל ימיו מתוך הדחק וקיבל יסורים באהבה ועסק בתשובה, כשנשמתו נפרדת מן הגוף ועולה למעלה, כל העולמות מתמלאים שמחה וכולם באים לקבל את הנשמה בדיצה וגילה.

השמחה תלויה בהכרת הסיפור

וכשאנו מתבוננים, ככל שהאדם יכיר יותר את הסיפור האמיתי שמתרחש עם נשמתו, כך יוכל להיות יותר בשמחה, וכי ספק יש בדבר?! תכיר את הסיפור האמיתי. לא את הסיפור שמספרים בעוה"ז. בא למד על מה שקורה בעוה"ב. **הנשמה שהתרחקה משתוקקת בכל עת לחזור למעלה.** תן לי איזו מצוה, תן לי קרבת אלוקים, תורה לשמה, תן לי את האפשרות להטיב ליהודי במסירות נפש, תן לי לחזור קצת. **אין תשוקה יותר גדולה מתשוקתה של הנשמה לחזור אל כור מחצבתה,** כפי שפירשו **הצדיקים** לשון **רש"י בפסוק** כמה לך בשרי: לשון תאוה ואין לו דמיון. **אין עוד תשוקה כזאת בעולם.**

והסיבה פשוטה, כי כל התשוקות שבעולם על כל צורותיהן ולבושיהן, נובעות

אחד הם. תחשבו על ציבור אנשים שמחלקים אותם לשנים ורק לחמישים אחוז מהם משמיעים חציו הראשון של סיפור דרמטי ומשאירים אותם בשיא המתח - ההמשך יבוא בשבוע הבא, אז נספר לכם מה היה סופם של הגנבים שברחו מבית האסורים... בשבוע הבא מגיעים הללו לשמוע את החצי השני של הסיפור, ואתם מגיעים הנותרים מבלי שיידעו שיש איזה התחלה מפחידה לסיפור. אלו ואלו באים לשמוע, אך אלו ששמעו את החצי הראשון, מגיעים עם עינים פקוחות לרווחה וכבר מהרגע הראשון שהמספר פותח את פיו, יודעים במי ומי מדובר ורק מחכים לשמוע מה עלה בסופם ולכן בולעים כל מילה היוצאת מפיו וכל חושיהם נכוחים. והאחרים לעומתם, מסתכלים כל העת בשעונם לראות מתי מגיע זמן ערבית. אפשר לראות זאת בבירור ולהראות באצבע מי נמנה על הקבוצה הראשונה ומי נמנה על השנייה...

שמחה היא החלק השני של הרצון והתשוקה. שמחה היא רק תוצאה. תמיד זה כך. **היא תוצאה של מי שהשתוקק לאיזה דבר והשיגו.** וכך הוא גם כשמדברים על שמחה של מצוה שבה האדם רוקד עם הקב"ה. מה שכתוב שכתוב במדרש שהמים התחתונים קנאו במים העליונים, זהו ההתחלה להסביר את המציאות של העוה"ז, וכעת יש לו לאדם ללמוד את הסוגיא היטב כדי להבין היכן הוא נמצא בסיפור. המים התחתונים בוכים. מדוע הם בוכים? כי הם התרחקו. ובכן, צריך להבין שמדברים בלשון נקיה. לא רוצים להשכיב את האדם על השולחן ולדבר עליו, לכן מדברים על המים, אבל האדם צריך להבין על מי מדברים. **מדברים על מציאות שבה הקב"ה לקח נשמתו והרחיקם מתחת כסא**

לכן עכשיו כשמונסכים מהם לה, שמחתם כפולה ומכופלת, כי היתה להם ההשתוקקות הגדולה ביותר. ואדרבא, דווקא בגלל שמונסכים אותם רק בשבוע אחד בשנה, לפיכך שמחתם גדולה יותר ויותר, כי תשוקתם להתקרב הולכת וגדלה מיום ליום. ולכן מבואר בספרים שמחת בית השואבה מיועדת בעיקר לאלה שהתרחקו, וכך הוא ב'שם משמאל', שהיא מיועדת לאלה שראש השנה ויו"כ לא הועילו להם. עד כדי כך. ראש השנה ויו"כ לא הביאום לידי התפעלות, אבל שמחת בית השואבה מדברת אליהם. הם מבינים שגם הם יכולים להשתוקק ולהתקרב אל ה'. כמה שיבין האדם שהוא יכול להתקרב, כמה שיבין גם חלק א' וגם חלק ב' - תהיה לו שמחה גדולה.

מדת השמחה כמדת התשוקה

נבאר עוד: מטבעו של אדם שאף שיש לו השתוקקות לרוחניות, בתחילה היא לדבר חיצוני. למשל, אם יש לו לאדם תשוקה לסיים מסכת. נפלא! היש טוב מזה שהאדם רוצה ללמוד תורת ה', ללמוד ולסיים?! אבל כיון שהשמחה קיימת תמיד רק ביחס לרצון ואף פעם אינה עולה במדתה על מדת הרצון, לכן אם כל רצונו לא היה אלא שיוכל לומר על עצמו שסיים מסכת, אף שמחתו לא תהיה אלא במדה זו. הוא יערוך סעודה גדולה למשפחה ולידידים, וישא שם דרשה נפלאה, ואחרים יעמדו ג"כ וידברו בשבחו, ובזה תבוא שמחתו אל קצה.

אבל אם רצונו יהיה למשהו יותר גבוה, לאיזה הרגש של קרבת אלוהים, להרגשת טעם בשבת, להרגשת טעם בביטול לרבש"ע, להרגשת טעם בתפילה, לרביקות עמוקה בה', אזי השמחה שירגיש

מכך שהאדם מחפש קצת חיות, קצת תענוג, קצת הרגשת רוממות, והנשמה הלא מגיעה ממקור התענוג, והרי היא יודעת במה מדובר ומשתוקקת לזה בתשוקה שאין למעלה ממנה, וככל שיוסיף האדם לשים לב לתשוקה זו שבאמת קיימת... התשוקה הרי קיימת. השאלה היא האם האדם נותן לה להתגלות, האם הוא מנסה בכל עת להשתיק את נשמתו - תשתקי, אל תטרידי אותי, תני לי להתקדם הלאה, תני לי לאכול ולשתות, או שהוא מחליט לחסום את פיו ולהגביל את גופו כדי שנשמתו תוכל להשתובב קצת בשבת קודש ולשרי י-ה אכסוף נועם שבת, צמאה לך נפשי כמה לך בשרי.

כשאתה נותן לנשמתך להתגלות, הרצון הפנימי שלך לחזור אל השורש מתגלה. אתה מקיים את החלק הראשון של הסיפור. אתה נמצא בשבוע הראשון כשמוספים את החלק הראשון. אתה חי עם זה, ביום ראשון, ביום שני, ביום שלישי, ביום רביעי. אתה מונח בזה וצועק: הלוואי! והרצון הזה אינו רצון של כן או לא. הוא רצון שאינו נגמר. בספר העיקרים אומר שבגלל שהרצון לרוחניות אינו יכול להגמר כי אין לו גבול ואין לו תכלית, לכן יכול היהודי להגיע לכל-כך הרבה שמחה. הכלל הוא שכאשר יכיר האדם את המתרחש עם נשמתו ויראה כי זכה להרגיש קרבת אלוהים כאן בעוה"ז, תהיה שמחתו גדולה ועצומה.

זהו היסוד של המים העליונים והמים התחתונים. הסיבה שעושים שמחה גדולה דווקא בניסוך המים היא כי המים התחתונים מבטאים את הנקודה הזאת. המים התחתונים הגיעו למרחקים. אין להם עבודה, אין להם קרבת אלוהים. הם רחוקים. להיפך, הם מקור התאוה כידוע.

היתכן שהקב"ה ילמדו תורה? היזכר מזה ותצא בריקוד. הכלל הוא **שכפי חוזק תשוקת האדם לנסוק למעלה, כך יתפעל כשיראה שהקב"ה פונה אליו ושולח לו הארה ומקרבו אל הקדושה**. ולדבר הזה אין גבול וסוף.

הצדיקים למדו מהפסוק ישמח לב מבקשי ה': א. שרק כשהאדם מבקש ה' יש בכוחו להגיע לשמחת הלב. ב. שכיון שהביקוש אינו נגמר לעולם, גם השמחה הבאה בעקבותיו אינה באה אף פעם אל קיצה, אלא תמיד היא יכולה להגיע לפסגות חדשות.

שמחה והודאה על העתיד

אך עוד נקודה יש בזה וחשובה היא מאוד. **אם האדם מבין מהי פנימיותו של יהודי, עוד לפני שהוא יכול לראות היכן הקב"ה מילא לו רצונו, עוד לפני שהוא יכול להביט אל העבר ולהודות עליו, כבר הוא יכול לגיל ולשמוח ולהודות על העתיד**.

ונסביר: בליל שבת אחרי אמירת שלום עליכם מודים הן על העבר והן על העתיד - מודה אני לפניך על כל החסד אשר עשית עמדי ואשר אתה עתיד לעשות עמי. וידוע המעשה שהרה"ק רבי משה צבי מסאווראן זיע"א היה פעם בשבת אצל הרה"ק רבי ברוך ממעז'ביז זיע"א וראה אותו בוכה בשעה שהוא אומר מודה אני לפניך על כל החסד אשר עשית עמדי ואשר אתה עתיד לעשות עמי. שאל אותו לפשר הדבר. אמר לו: הסעם שמודים כבר עכשיו על טובות העתיד הוא מפני שחוששים שמא ישכחו להודות עליהם כשיבואו, וידיעה זו גופא שאנו עלולים לשכוח דבר כזה, גורם לי למרר בבכי.

כשיתמלא רצונו, תהיה בדרגה אחרת לגמרי. כפי שהשמחה שהאדם משיג על-ידי הישגים גשמיים, יש להם את הכללים הגשמיים, כגון מה שאמרו חז"ל משביעו רעב מרעיבו שבע, ומה שאמרו יש לו מנה רוצה מאתיים... כיון שעוררת בכ רצון לכסף, תהיה לך שמחה לרגע אחד בלבד, כשתקבל את המנה, אך שמחתך תלקה בחסר, כי תרגיש שחסר לך מאתיים, כי זהו הכלל בגשמיות... כך גם ברוחניות עצמה, **כמה שהאדם מתחיל לקלוט שהקב"ה בחר בו להימנות על עם סגולתו, ושיש בזה דרגות על גבי דרגות ועומק והשגה שאפשר להגיע אליהן... והוא חושב לעצמו... הוא מתבייש וסבור שאינו ראוי בכלל... הוא מסתכל על העבר שלו ומבין שיש לו הרבה דברים לחזור עליהם בתשובה**, והוא אומר לעצמו: רגע אחד! האם מותר לי בכלל להשתוקק לרוח הקודש? האם מותר לי להשתוקק לקצת רוממות? אם אינו יכול לחשוב על זה בכלל וחושב רק במוחין דקטנות, לעולם לא יוכל להגיע לאותה שמחה.

ושמחת לפני ה' אלוֹקִיךָ

הקב"ה רוצה שביו"ט יתבונן האדם במהותו ויבין שהוא יכול להגיע לשם, שיתבונן בעבר שלו כמה הקב"ה עזר לו שתהיה לו שייכות ליהדות ולרוממות. היזכר! היזכר לפחות בפעם אחת שהרגשת באמת מרומם. יתכן שזה היה בליל הסדר, יתכן שזה היה ביום רגיל. עסקת אז בסוגיא קשה וכל-כך הרבה התפללת שתצליח להבין אותה. בכית בדמעות שלישי, ואינך יכול לשכוח את הרגע שקיבלת בהירות נפלאה. כל-כך התפעלת. הרגשת שהקב"ה לומד אתך בחברותא. שאלת אז את עצמך: עד כדי כך? אדם כזה שיש לו היסטוריה כל-כך קשה, עם כל-כך הרבה עבירות,

שיש לו דמיון וחלום שיום אחד יהיה לו כסף, או יום אחד תהיה לו דירה גדולה, או יום אחד יעשה שידוך, והוא מחכה ומצפה... אין הוא יודע אם תשיג ידו את אשר חולם או לא, אבל הוא משקיע את כוחו ועוצם ידו בזה, וכשזו קורה, הוא נעשה שמח, מדוע? כי הוא אומר: לא ידעתי אם זה יקרה או לא, והנה זה קרה. שונה הדבר כשיש לו לאדם רצון לרוחניות כי יודע הוא שבוודאי הוא יכול להשיגה, כי היא קיימת אצלו. כי לא ידח ממנו נדח נאמר לא רק על כך שהאדם לא יפול לגמרי לשאול תחתית, אך כלול בזה שבנשמת ישראל קיימים הכוחות החזקים ביותר של דביקות ושל קרבת אלוקים ושל נבואה. **האדם יודע שכל הכוחות הרוחניים קיימים אצלו**, אך מה? **עבודתו היא לגלותם**. עבודתו היא לקרב את הגאולה. הגאולה בוא תבוא. עבודת היהודי היא לקרבה ולהחישו על-ידי עסק התשובה.

כשהאדם נעמד בליל שבת ומודה, יש לו אז השגה במהות היהודי. הוא מבין עד כמה הקב"ה מטפל בכל יהודי. **יש לו אז הבנה שהוא מסור בידיו של הקב"ה ושהקב"ה בוודאי יגביהו וירוממו עד שיגיע לאן שהוא צריך להגיע**. הוא יודע אז בוודאות גמורה שזה יקרה. ולכן **מצד אחד יש לו רצון נפלא להשגות רוחניות, ומצד שני יש לו כבר הכוח להודות על העתיד**, כי כשהיהודי מכניס את עצמו באותו עתיד, הוא כבר יכול לטעום ממנו, בדומה ליסוד שאמר הבעש"ט **הק'** זיע"א על עולמך תראה בחיך - נכון ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אבל האדם יכול להכניס את עצמו לעוה"ב בעודו בעוה"ז, ואז אין זה בהאי עלמא.

ובכן, הבה ונתבונן: אם באמת לא יתכן להיות בשמחה רק כשיש רצון שהתמלא, איך אפשר להודות על מה שעדיין לא הגיע? יש שהאדם בא לבעל חנות המכולת ואומר לו: ירא אני שלא תמיד יהיה לי כסף לשלם על הקניות ואשאר עם חוב, לפיכך טול ממני סכום כסף מראש, ובכל קנייה שאעשה תקזז לי מהסכום כפי הסך שאצטרך לשלם. אף כאן הדבר נראה כן, והוא בוודאי מעורר תמיהה. האדם בא אל הקב"ה ואומר לו: אני ירא שלא תמיד אזכור להודות, ובכן, עצה נפלאה יש לי, כל פעם שאלך ברחוב - אמלא פי תהלות הודאות ותשבחות, וכך לא אשאר אף פעם עם חובות כלפיך. בנשמת אנו אומרים אין אנחנו מספיקים להודות על אחת מאלף אלף אלפי אלפים וכו', ואילו כאן יש לנו לכאורה עצה נפלאה, נודה אלף פעמים על העתיד ולא יצטברו עלינו חובות.

והאמת שמדובר בטפשות. מדוע? כי אינך מודה. אתה אומר מילים, אבל אין לך את שמחת ההודאה, ובאמת לא יתכן שתהיה לך שמחה, כי שמחה יכולה שתהיה רק אחרי שהאדם ציפה וייחל לאיזה דבר... הוא חיכה לשידוך ולא מצא והלך והתבגר, והיה איזה הוה אמינא ונפל, ועכשיו הקב"ה עזר לו והנה הבחור בן העשרים וחמש זכה להשתדך בשעה טובה ומוצלחת. איזו שמחה! אינך יכול להגיע לשמחה כזו אם לא היה לך רצון תחילה, כפי שראינו לעיל שאין לו לאדם שמחה אם לא היה לו רצון תחילה. איזה מין דבר הוא להודות על העתיד אם אינה הודאה אמיתית הבאה מרגשי הלב?

ההשתוקקות מעוררת שמחה

אכן התשובה היא שכאשר יהודי משתוקק לרוחניות, אין זה דומה כלל למי

לב טהור ברא לי בניגון של ריקוד

היסוד הזה קיים אצל האדם גם כשהוא

שמחה של כיסופין

כשהאדם מרגיל את עצמו בכך, הרי הוא רוקד עם הקב"ה על עצם זה שהוא יהודי. הוא יוצא מכליו מרוב שמחה כי הגם שהוא מגיע מהממים התחתונים, עם כל הפרשיות שעברו עליו, הלא הוא משתוקק כל-כך לרבש"ע כי הוא יודע מה שמונח בהשתוקקות זו, ועל זה גופא הוא שמח על שהוא יכול להשתוקק ולהתקרב אליו יתברך. ותוך כדי שהוא עושה כן, גופו מתעדרן קצת ונשמתו מתחילה להאיר ורצונה מתגלה, וכיון שרצונה מתגלה, הלא הוא מרגיש זאת באמת.

נבאר יותר נקודה זו: אחרי שאנו מבינים שברונויות העתיד כבר קיים עכשיו במדה מסוימת, אנו רואים דבר נפלא. בגשמיות, אף שהאדם מצליח להביע את רצונו באופן החזק ביותר, לדבר עליו ולהיות שקוע בו, עדיין אינו בא לידי שמחה, כי הגם שהוא רוצה, מי אומר שרצונו יתממש. לעומת כן, כשהיהודי שר בשבת קודש י-ה אכסוף נועם שבת... נפשי חולת אהבתך... בעצם זה שהוא מביע את רצונו, הוא מרגיש כבר את הרוממות, וממילא כבר מונחת בזה התשובה, והרי הוא מרגיש טעם בשבת. הכלל הוא שבשבת כשאתה מבקש על השבת, אתה מרגיש את השבת. אם אתה מפשיט את עצמך מהעוה"ז, כלומר, אינך חושב עכשיו על העוה"ז, אלא על העוה"ב, אתה מדבר על העוה"ב ושר על העוה"ב, עוד ניגון ועוד ניגון, תיכף ומיד אתה מרגיש את טעם השבת, כי כשהנשמה מתגלית, אתה מרגיש קרבת אלוקים.

כך הוא הדבר כשהאדם רוקד. כשהאדם יכול להודות לה' על שנתן לו יכולת להשתוקק ועל שנתן לו דרך להשתוקק,

רוקד עם הקב"ה. תשוקתו עולה אז עד לשמים. כשהאדם רוקד בחג הסוכות, הוא רוצה דבר אחד - הוא רוצה את הקב"ה. ובכן, הבה ונשאל: כשהאדם שר את הפסוק לב טהור ברא לי אלוקים בניגון ריקוד, האם יש לזה הגיון? האם יתכן להיות אז בשמחה? הלא מדובר בבקשה נוראה המתאימה לתפילת נעילה. הסברא נותנת שתכסה את פניך בטליתך ותאמר לב טהור ברא לי אלוקים כשדמעות רותחות זולגות מעיניך. למה אתה רוקד? אך לא! אפשר גם אפשר לרקוד ולשמוח בשעה שמבקשים בקשה זו. אם אני יכול לומר פסוק זה, סימן הוא שיש לי שייכות אליו, וכשאני אומר את הבקשה בלשון בקשה, כלול בזה גם שהקב"ה יענה לבקשתי. אני מודה לה' שאני יכול לבקש בקשה זו, כי אם אני מבקשה, אני מגלה דעתי שיש לי השגה בדבר. כמה פעמים יש שהילד הקטן מבקש מהוריו איזה דבר והם מתפעלים - אם הוא יכול לבקש דבר כזה, סימן הוא שגדל. אף כאן, אם האדם יכול לבקש להתקרב אל ה', סימן הוא שיש לו השגה בקרבת ה' כי נשמה גבוהה יש לו, ואם כן הוא יכול להודות בידיעה שבוודאי ילך ויתקרב.

כך אמרו הצדיקים שיש שתי תנועות בעת הריקוד, אחת שבה האדם משתוקק כלפי מעלה והשניה שהוא מוציאה לפועל לגבי מצבו. וזהו באמת דבר פלא שכאשר האדם רוקד לרבש"ע, הוא משתף את גופו. הוא מקיים כל עצמותי תאמרנה. הוא אומר תהילת ה' לא רק בפיו, אלא בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו, והרי זה מקלף קצת מגופו. וככל שהאדם מצליח לעשות כן בריציפות ומבלי להסיח את דעתו מהמטרה, גופו מזדכך, והרי הוא מרגיש תוך כדי הריקוד רוממות נפלאה.

דרך לבטא את רצונו, הוא מתפעל ומתרגש ולבו מתמלא שמחה עצומה. הן כך הביא מהר"ח ויטאל זיע"א בשם רבו האר"י ז"ל שאמר שזכה לכל מדרגותיו על-ידי שמחה של מצוה. אכן ככל שהאדם מוסיף להביא את רצונו לידי התגלות, כך הוא יותר מתמלא שמחה. דבר על כך, חשוב על המצוה הבאה איך לעשותה ותשקיע בה כל כוחותיך. התשוקה לרוחניות היא המפתח

לשמוח בשמחת ה'. וכשהאדם שמח בשמחת ה', מתקיים בו כי בשמחה תצאו. הוא יוצא מכל הצרות והפרשיות. כך אמרו הצדיקים שעם השמחה יכול האדם לפעול הרבה מאוד, כי הוא עוזב את כל החלקים המסתירים את הנשמה. עבודה היא, ולא תמיד היא קלה, אבל צריך לבקוע את החומות, וכשהאדם בא ליטרה, מן השמים מסייעין אותו.

- חלק ד' - זמן שמחתינו

שמחת בית השואבה, וויליאמסבורג תשפ"ה - חלק א'

קנין האיכות בשמחת החג

הפחות מפעם לפעם, או באחד מסדרי הלימוד שלו, הוא ילמד באופן רחב ועמוק יותר, יקלוט בצורה מעמיקה איך דברים בנויים, יתעכב יותר בהבנת העניין בצורה רחבה ועשירה. והתכלית מזה היא, **שגם בלימודים אחרים שאינו מתעמק כל כך**, וגם כשילמד אור החיים הק' או ספר חסידות, **הוא יודע שדברים מתרחבים ואינם רק כפי פשוטם**, שתורת ה' כל כמה שהוגים בה מוצאים בה דברים יותר עמוקים, **הוא יודע להעריך כל אות בתורה**.

מי שלומד רק בקיאות באופן שטחי, חסר לו הרבה פעמים את ההבנה הזאת שאפשר למצוא עמקות בכל אות ואות שבתורה. לכן רואים שגם גדולי ישראל היה להם את ההתלבטות הזו באופן הלימוד, כי מצד אחד הם רצו להתקדם בידיעת התורה, אבל מצד שני הם ידעו כמה אפשר להעמיק ולהרחיב בכל אות וסוגיא בתורה. אצל התנאים והאמוראים כבר היה ספק בזה, הגמרא בסוף **מסכת ברכות** ובסוף **מסכת הוריות** דנה בשאלה 'סיני ועוקר הרים איזה מהן עדיף', כלומר בקיאות או עיון.

על כל פנים אם יש לאדם קצת משניהם, 'מזה ומזה אל תנח ירך', אזי יש לו את היכולת שכשמוצא בלימודו משהו שנוגע לו, כאשר הוא מרגיש שהנשמה שלו רואה

כל צורבא דרבנן שדרך על מפתן לימוד התורה הקדושה, יודע ומבין שבכל אות ובכל שורה בתורה, אפשר להעמיק ולעיין עוד ועוד, לחדש חידושים ולפלפל יותר ויותר. רואים זאת הרבה פעמים בישיבות הק', כגון כאשר לומדים את המשנה הראשונה במסכת בבא מציעא 'שנים אווזין בטלית', שיש בה די עמקות לפלפל ולהעמיק, ויכולים לשבת ולהתעכב על משנה זה כמה שבועות, עם כל הראשונים והאחרונים. יש את ההבנה כשלומדים משהו שאפשר עוד הרבה להוסיף ולהתעמק, מבינים שזה תורה אלוקית, וכפי שאמרו **חז"ל** (עירובין נד, ב) שדברי תורה כל זמן שאתה הוגה בהן אתה מוצא בהן טעם.

מאידך, יודעים שצריך להספיק עוד בכמות, כגון בבבא מציעא יודעים שיש גם דף ג' ודף ד', הסוגיא של תקפו כהן ועוד, אי אפשר להתעכב מידי הרבה על משנה אחת. ולכן הרבה פעמים אדם מצוי בהתלבטות ובספק, האם להתעכב כאן עוד או להמשיך הלאה. ובאמת אין בזה הכרעה ברורה, מתי הוא הרגע שצריך לומר די ולהמשיך, זה הרבה פעמים תלוי ברגשי הלב.

אבל דבר אחד ברור לכל לומד, והוא יכול להרגיש את זה. שמאוד חשוב שלכל

בניחותא, וכי אינך יודע שיש אנשים בבית חולים שצריכים את העזרה שלך, אם אתה רוצה לעבוד את ה' לך תעשה משהו שיש בו תועלת, תקיים מצוה דאורייתא של 'והלכת בדרכיו' שכולל את כל עניני החסד, או לך תלמד דף גמרא.

אמנם, התשובה היא **שבוודאי צריך את שניהם, צריך מדי פעם לעצור ולהתעסק באהבת הבורא**, והזמן לזה הוא ביום טוב סוכות 'זמן שמחתנו'. וכמו שאם אדם מתלמד ללמוד בעיון, אז הוא מקבל כלים איך ללמוד אחר כך את שאר הלימודים שלו, כך גם **כשאדם מתעורר לאהבת ה', הוא יכול להוציא את זה אחר כך בביקור חולים ושאר מצוות, לעשות הכל עם מעט יותר רגש ועם נשמה**.

אם אדם היה עושה כל מצוה עם כל הכוונות וכל ההרגשים, הוא לא היה יכול ללכת למצוה הבאה. כי צריך להיות דבוק במצוה כאילו העולם סביבו מת, כגון כשעוסקים בנענועים של הלל אז מונחים בזה לגמרי, ואין מה לרוץ למוסף. אלא מאי, צריך הרי להתקדם, אי אפשר להישאר מדי הרבה זמן בכל מצוה. אבל לפחות צריך שתהיה יכולת **שכשאתה רואה משהו שמדבר אליך, תעשה את זה באופן רחב ועשיר**.

הקב"ה נתן לנו מתנה של שבתות וימים טובים, שבהם קונים הרגשים ששייכים במיוחד לזה השבת ולזה היום טוב, מתיישבים ומתעסקים בהתעוררות האהבה של היהודי לרבש"ע ושל הקב"ה ליהודי. ואם באים ואומרים ליהודי לך ועשה ביקור חולים, אזי קודם כל יש כללים והלכות בזה, זה תלוי אם זה מצוה שיכולה להיעשות בידי אחרים או לא. אך כאשר מעיקר הדין הוא פטור, אזי התשובה היא **שעכשיו אני קונה כלים כדי שאוכל לקיים את המצוות**

כאן משהו, אז הוא אומר לעצמו כאן כדאי לי לבדוק במפרשים ולעיין יותר. תלמידי חכמים שהולכים במסלול הנכון, הנשמה שלהם אומרת להם היכן להתעכב יותר, הם יודעים שאי אפשר להתעכב בכל שורה, אבל לפחות כשהנפש מושכת אותם לעיין, כשנראה להם שיש כאן משהו שמדבר אליהם, הם מתעכבים ומעיינים.

כל זה הוא בעסק התורה, אך ככל החזיון והמראה הזה יש גם בחלקים של עבודת ה', שם יש גם כן את שני המהלכים הללו. הקב"ה ברא אותנו בעולם העשיה, שאדם צריך לעשות דברים, ויש לו אחריות שהוא צריך לקחת על עצמו, ולעסוק במה שצריך לעסוק. **לכן לא תמיד יש לו את היכולת לעצור הכל ולעסוק חזק באהבת ה', או להרחיב ולהתחמם באיזה מצוה**.

ידוע **מצדיקים קדמונים** שדברו הרבה על המתקנות של מילות התפילה, ומסופר שפעם אמר צדיק אחד לחבירו: 'אני מתפלל מהר, כי אינני יכול להתאפק מלומר את המילה הבאה'. אני אומר 'הי כבוד ה' לעולם', ואיך אוכל שלא לומר הלאה 'שמח ה' במעשיו'. מאידך, הצדיק השני אמר: 'אני מתענג במילה אחת ולא יכול להמשיך הלאה', ה'יהי כבוד ה' לעולם' כל כך מתוק בפי שאינני יכול לעזוב ולהמשיך'. וזה לא רק בתורה ותפילה, אלא **בכל פרט בעבודת ה', כשאדם מתבונן במתיקות הפנימית של זה, הוא עוצר את העשייה ונדבק בענין אחד מבלי יכולת לעזוב, הוא כולו נמשך ומשתוקק לרבש"ע**.

במשך ימי חג הסוכות שרים ניגונים ומרקדים ריקודים לפני הקב"ה, יש מנהגי שמחת בית השואבה, כל עדה וקהלה לפי הנוסח והמסורת שלה. ולכאורה, יכול לבוא משהו ולשאול, איך אתה יושב ושר

עם אהבה, לכן הבורא נתן את היום טוב הזה.

כל סוגיות האהבה והיראה ושאר המצוות שבלב, הם לא פחות ממצוות שבמעשה. אדרבא, הם נקודת הכל, וכמו שהזוהר הקדוש קורא לאהבה ויראה 'גדפין', שהם הכנפיים להרים את כל המצוות, זה מה שמחזיק את הכל.

וכמו שבעסק התורה אדם צריך לאסוף ידיעות ובקיאות, להרבות בידיעת התורה, כך גם בעבודת ה', צריך לאסוף הרבה מצוות, כענין שאמרו 'לפיכך הרבה להם תורה ומצוות', ואי אפשר להתרחב ולהעמיק מדי בכל מצוה. אך הבורא ית' נתן זמנים מיוחדים, שבהם אדם יודע שצריך לסגל קניינים שישארו לו לתמיד, והוא מרחיב יותר את הפנימיות בכוח המיוחד שיש ביום טוב.

לכן ביום טוב הזה כשיהודי שר ניגונים, הוא מתבונן ומחזק את הקשר שלו לרבש"ע, ומעורר את האהבה שלו אליו ית'. הוא חושב ומתבונן שכמים הפנים לפניו גם הקב"ה אוהב את היהודי, ובכל שנה הוא מנקה אותו מהעבירות, ועוזר לאדם בכל מצב להוציאו ממיצר וללוות אותו בכל ההלוך ילך, מסייע לו לעשות את הדבר הנכון.

את זה עושים על ידי אמירת הפסוקים ועל ידי הניגונים, שכאשר הם באים יחד עם התבוננות, זה עוזר לאדם לזכור ולהחזיק את עצמו בכל הטוב, וכך יתעורר הענין הזה אצלו גם בכל ימות השנה. נותנים עכשיו זמן איכות לפנימיות התורה והמצוות, לכל הענינים שצריך להוסיף בהם יותר נפש רוח ונשמה, ואת הפירות רואים במשך כל ימות השנה.

שמחת בית השואבה, וויליאמסבורג תשפ"ה - חלק ב'

התמונה הכוללת של כלל ישראל

מהתלמוד תורה ואומר שכולם קנו משחק מסוים, ולבסוף מתברר שרק שנים שלושה ילדים קנו. כשאדם מתבונן במצב שלו ונראה לו שהוא לא יודע מיהו, הוא לא רואה כל כך ברור מה קורה איתו. נאמר לו תגיד קצת תהלים, ותסתכל קצת אחורה על ההורים שלך, על הסבים שלך, תראה את מסירות הנפש שהיה להם, ותבין לאיפה אתה שייך.

ואם אמור יאמר האדם, סבא שלי באמת היה חשוב, אבל מה אני, מה זה קשור אלי. נאמר לו, הרי מבריאת העולם עד סבא שלך היו מאות דורות, ומסבא שלך עד עכשיו כמה יש, המרחק הוא לא גדול, ואתה שייך לזה, תראה את כל התמונה ותבין שאתה חלק ממנה.

בכל הדורות היה ליהודים מסירות נפש לקיים את המצוות, ולשמור על היהדות. וכמו שאומרים בהושענות **'הושענא ההרוגה עליך, הושענא ונחשבת כצאן טבחה'**. וגם בסליחות אומרים **'עשה למען הרוגים על שם קדשך'**. ולכאורה מה הענין בהזכרת הרדיפות והשמדות שעברו על עם ישראל, הפוגרומים והאינקוויזיציה, הרציחות והשמדות, וכי מה זה עוזר לנו, ומה זה קשור אלינו. רק עלינו להבין, שכלל ישראל זה קומה שלימה, גם מה שכבר היה זה לא סתם הסטוריה, משהו שהיה ונגמר, אלא העבר הוא חלק מהתמונה הכוללת.

עלינו לתפוס כמה מסירות נפש יש בשורשים שלנו, כמה דם הוקז כדי שאנחנו

אחד מהדברים שעוזרים לאדם להבין את האמת שלו, כמה בוערת בו אהבת ה' ודבקות ברבש"ע, הוא הענין של ראיית התמונה הכללית והרחבה. יש דברים שאומרים בתפילות ובהושענות עם דגש חזק, ולפעמים לא מתחברים לזה, כי יש דברים שעוצרים את האדם מלראות את האמת, ומלתפוס את התמונה הכללית.

נקח לדוגמא, כשרואים ל"ע בבית-המדרש אדם שמשתטה, עושה מעשה ליצנות, או איזו פעולה שטותית, עוברת מיד הבנה בראש שאותו אדם הוא שוטה או שובב, ואינו מן היישוב. אך מי שמכיר את אותו האדם מצעירותו ויודע שהוא אדם נורמלי, הוא לא מבין את הדבר כך, הוא אמנם רואה שמשתטה, אך אומר שצריך להבין מה קרה לו, אולי הוא היה עייף, או אולי לא אחזתי ראש עם כל מה שקרה, כי אני מכיר אותו ואני יודע שזה לא הוא.

כשיש פרופורציה ותמונה רחבה, מבינים אחרת את המציאות, מבינים שמה שקורה עכשיו זה רק חלק מהתמונה. ואם מישוהו יאמר לי וכי אתה תגיד אחרת ממני, הרי אני ראיתי בעצמי. נאמר לו העינים שלך מאוד מוגבלים, ראית רק חלק קטן, זה לא ראיה כוללת. אחד שמכיר קצת מקודם, יודע יותר טוב ממה שראית בעינים, כי זו מציאות יותר חזקה ותמונה רחבה.

כשאדם מסתכל על עצמו ועל סביבתו יש לו הבטה מסוימת, הוא אומר כל אחד ככה, כל העולם נוהג כך. אבל האמת היא שצריך לדעת מי זה העולם. כמו ילד שחוזר

ישראל, זה לא משהו שעבר, אלא **הכל נכנס בו עצמו**. וכמו שבענייני עסקים יודע כל אחד, אפילו סוחר מתחיל, שכשמתחילים להרויח זה לא הזמן למשוך את הכסף, אולי מושכים אחוז קטן, אבל את עיקר הקרן משאירים כדי שיצמח ויתפח עוד ועוד, שהקרן תביא עוד רווחים. כך **המסירות נפש של עם ישראל, זה משהו שנמצא, הקב"ה נטע זאת אצל בני ישראל, וזה צומח ועושה פירות**.

ואם ישאל יהודי מה הפירוש שזה נמצא, התשובה היא שכשבא זמן של נסיון וחושך זה מתעורר, ואז יהודי צריך את הכוחות האלו שיאירו לו מתוך חשיכה. יהודי מתפלל תפילת שמונה עשרה, והוא מקדים שהוא בא בכוח אבותיו אברהם יצחק ויעקב.

כשיושבים עתה בסעודת אושפיזא דיוסף הצדיק, צריך להתבונן איזה נסיונות הוא עבר, ועבור מי זה היה, הרי זה נשאר לדורות, זה הציל אותנו, וזה נהיה חלק מכלל ישראל. כל ענין ההצלה מעין הרע שיכולים לומר 'אנא מזרעא דיוסף קאתינא דלא שלטא ביה עינא בישא' (ברכות כ, א), לפי **חלק מהמפרשים** זה לא דווקא מי שהוא באמת מזרע יוסף, לא צריך להיות תולדות שלו, אלא **זה כוח שהוא נתן לכלל ישראל בתור מנהיג, זה נטוע בתוכנו**.

יהודי שיש לו נסיון, עליו לדעת שזה לא מתחיל אצלו, אלא הוא ממשיך את ההצלחה ואת ההתגברות מכוח האבות, שהם נטעו כוחות שממשיכים הלאה. וכשמסתכלים כך רואים תמונה אחרת, רואים שעד כאן השתלשל והאיר האור של הקב"ה, כעת אוחזים אצלך, ושואלים האם אתה רוצה להמשיך את שרשרת הזהב. כמובן שבהסתכלות כזו אדם אומר בטח

נהיה מה שאנחנו, בלי זה לא היה הרבה ממה שיש לנו היום. והרבה מסיפורי המסירות נפש לא רחוקים כל כך, אפשר עוד לשמוע מכלי ראשון סיפורי מסירות נפש בדור הקודם עבור סעיף בשלחן ערוך, עבור החזקת כשרות, עבור שמירת שבת. וזה מה שנתן את הכוח לדורות הבאים, ועל כן **אנו חלק מהסיפור הזה, חלק מקומת כלל ישראל**.

אנו לא באמת מכירים את עצמנו בתמונה הכללית. **רואים בתורה מה הקב"ה אומר על כלל ישראל, ואנו גם כן חלק מזה**. וגם אם בזה הרגע נפלנו חלילה, הרי הרגע עכשיו הוא רק חלק קטן מתמונה כללית, ויעזור ה' שנתרומם ונעשה תשובה מאהבה והכל יתהפך לזכויות, ואז נסתכל אחורה ונראה שזה היה רק התחלה, משהו שהיינו צריכים לעבור כדי לתת לנו הבנה לאחר מכן. אדם עובר דברים בחיים, שבהמשך יתנו לו הבנה עמוקה ביהדות, ועלינו לראות את התמונה הכללית בין כשמודים על העבר ובין כשמבקשים על העתיד.

חכמינו תקנו לנו לומר 'הלל' בימים טובים. אדם יכול אולי לחשוב, אם אני הייתי מתקן את נוסח ההלל, הייתי עושה שיהיה דף ריק, וכל אחד ימלא ויגיד את מה שהוא מרגיש, את ההודאה האישית שלו. אני כמובן לא אומר לחז"ל מה לעשות, אבל זה נראה לי יותר מתאים. כי מה אומרים לי המילים 'מושיבי עקרת הבית', זה לא אני, ובכלל כל ה'בצאת ישראל ממצרים', מה זה קשור אלי. אבל האמת היא שזהו השורש של כל יהודי, וכלפי הקב"ה העבר וההווה והעתיד הכל אחד.

כשאדם יבין כמה עשירה היא המציאות שלו, הוא יהיה שבע מההסטוריה של כלל

בשמחת יום טוב הקב"ה נותן לנו טעימה מהשמחה דלעתיד לבוא, כל שמחה שבאה מקדושה, ממצוה, זה מעין מה שיהיה לעתיד. לכן אמרו (סוכה נד, א) שמי שלא ראה שמחה זו לא ראה שמחה מימיו, כי זה לא שמחה פרטית, אלא שמחת עולם, וזה עוזר לאדם לשמוח כל השנה. זה כוח השמחה שבאה מהערבות של בני ישראל, ומהחיבור עם הדורות הקודמים.

יום טוב סוכות הוא טעימה להבין מה זה באמת יהודי, צריך להתבונן כמה הקב"ה אוהב אותנו ועוזר לנו. וכשיש הצלחות להיתפס עם הקב"ה, ולא לחשוב שזה הכוח שלנו. ועם הבנות אלו יכולים לשמוח ולרקוד, כי זה מביא לאדם קרבת אלוקים באופן נורא, שעמה יוכל להתרומם גם בעתיד.

שאני אמשיך, אני לא רוצה להיות זה שקוטע את השושלת, לא רוצה להיות זה שמפסיק את כל המסירות נפש.

כשרואים את התמונה הרחבה, חיים עם האמת, אז מתעוררת הנשמה, ומבקשים מהקב"ה 'אנא א-ל נא רפא נא לה בהראות לה נועם זיווך'. וממילא כשתגלה לי את האור, 'אז תתחזק ותתרפא', אתרפא מהבלבול ומהחושך שיש לי, ואז באמת 'והיתה לה שמחת עולם'. כי זה לא שמחה פרטית שלך לבד, אלא אתה ממשיך את השמחה מאז, עד השמחה הגדולה שתהיה לעתיד שהצדיקים יראו באצבעם 'זה ה' קיוינו לו'. זה הפירוש 'שמחת עולם', שנהיה חיבור של כל הדורות, כי מה שיש לאיש פרטי זה לא הצלחה שלו, אלא של כל כלל ישראל, כל הדורות קיוו לזה.

שמחת בית השואבה, וויליאמסבורג תשפ"ה - חלק ג'

עבודת הריקודים

מן הכוח אל הפועל, כך יהיה גודל הרושם שזה ישאיר אצלו. כשאדם שומע שיעור זה דרגה אחת, אך כשמוציא ואומר שיעור לאחרים, זה משאיר אצלו רושם הרבה יותר גדול. כך סדר הבריאה, שכשאדם מוציא מחשבה או כל רעיון החוצה, זה משאיר רושם והרעיון מתפשט בכל המהות, זה לא רק נקודה קטנה אלא זה מאיר. אדם חשב משהו הוא עוד יכול לחזור בו, אך כמה שהוא יותר מוציא את זה, זה נעשה מציאות, וכבר יש בעיה לשנות את זה, צריך כבר להתנהג כך.

'ריקודים' זה צורה שאדם לוקח את הרגש שבו מוציא אותו מן הכוח אל הפועל לעוד שלב, לעוד דרגה. לא רק 'תהלת ה' ידבר פי', אלא **'כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך'**. הוא לא רק מביע בפה את השמחה, אלא כל המהות שלו צועקת את זה.

כשאדם רוצה להסביר משהו היטב, הוא מסביר לא רק בפה, אלא הוא עושה תנועות עם הידים, כי כך הוא מוציא את זה יותר חזק. אתה רואה על התנועות של האדם איך שהוא בוער באיזה ענין, אתה יכול להבחין לפי התנועות של האדם אם הוא שרוי בכעס, כי הוא מוציא את פנימיותו יותר חזק.

יהודי צריך להוציא מפנימיותו ולפרסם שהקב"ה הוא אדון העולם, שהוא מנהיג את העולם והוא טוב ומיטיב לכל, שהוא נתן לנו את התורה תורת אמת. אדם יכול לומר זאת בדיבור לבד, אבל הרבה יותר

בימים הקדושים האלו עוסקים הרבה בריקודים, אם זה בשמחת בית השואבה, או בשמיני עצרת ושמחת תורה. ויש להתבונן ולחשוב איזה סוג עבודת ה' היא זו, מה הענין בזה שמסתובבים במעגל ומרימים את הרגלים ומזיעים, מה התכלית של זה. בשלמא אדם שלומד תורה ואומר תהלים הרי הוא עובד את ה', או אפילו אדם ששר ניגון זה גם כן דרך שבו הוא מביע את ההשתוקקות שלו לה', אבל מהי עבודת הריקודים.

והאמת היא, **שהצדיקים** כידוע דברו נוראות על זה, מה שאפשר להגיע על ידי ריקידה, ובמיוחד בשמיני עצרת ושמחת תורה. **בספרים הק'** מובא שזה **מועיל לקדושה**, ומועיל **להנחלת מסורת הדורות**, וגם איתא שזה **משבר כמה קליפות**. והדבר צריך ביאור, מהי עבודת הריקידה.

אכן הענין הוא, שיש כמה דרכים ודרגות שהקב"ה סידר שאדם יוכל להביע בהם את עצמו, להוציא את רגשי ורחשי לבו החוצה. **עצם זה שאדם חושב ומתבונן באיזה ענין, זה כבר צורה שהוא מוציא את זה מתוך מקום עמוק בנפשו ומכניס באותיות. הר"ן בנדרים** אומר, שאדם יכול לחשוב בלשון אחד ולדבר בלשון אחר, כי מחשבה זה גם כן אותיות, זה מופיע בראשו בשפה כזו או אחרת. זה הדרגה הראשונה של הוצאה מן הכוח אל הפועל, ואחר כך יש דיבור, שזה כבר יוצא יותר החוצה, ויותר ניכר שיצא מן הכוח אל הפועל.

וכל כמה שמוציא את הדבר יותר חזק

והוא לא באמת מתחרט. כך אדם שאומר כל יום 'שמע ישראל' וממשיך 'ואהבת את ה'", בבוקר ובערב, בימי החול ובשבת ויום טוב, צריך להראות פעם את הרצינות שלו בזה, צריך להוציא את כל ההרגשים ולהביע את ה'ואהבת', לא להשאיר זאת רק בדיבור.

אדם צריך לרומם את עצמו, להביע בגלוי את ההשתוקקות שיש לו לקדושה, וזה ענין הריקודים. להביע הן את הרגשות ההודאה, שזוכה ל'אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלקיו', והן את ההרגשות שרוצה להתקרב עוד. אפשר לומר, אפשר לשיר, ואפשר לרקוד. הריקוד זה ענין של התרוממות מעל הקרקע, שגם כשכוח המשיכה מושך אותו חזרה הוא מתרומם שוב, בחינה של 'שבע יפול צדיק וקם' ויותר מזה.

צדיקים אמרו שריקידה זה עבודה יותר גדולה מתפילה^א, יש תפילה או שירה עם אותיות, ויש שירה בלי אותיות, ויש יותר מזה, שכל גופו רוקד בשביל הקב"ה. **בריקידה אדם לוקח את כל הכוחות ומביע את עצמו, וזה גבוה מעל מילים, זה 'כל עצמותי תאמרנה'.** הוא מביע ואומר בזה **לרבש"ע אני רוצה להיות קרוב אליך,** אני מודה על העבר ומבקש על העתיד להיות קרוב אליך, 'הודו לה' כי טוב' ו'אנא ה' הושיעה נא', לא רק מהבעיות והצרות אלא להיות קרוב אליך. הוא מודה על ההצלחות שהיו לו בתורה ועבודת ה', ומבקש על העתיד שיהיה לו עוד הצלחות בזה.

והרי יהודי לא יכול לרקוד לבד, לכן עושים מעגל עם עוד יהודים, ובכוח הרבים מוציאים ומגלים את ההשתוקקות ההודיה והדבקות. כי כמו שתפילת יחיד לא דומה

חזק כשהוא מוציא את זה עם כל הרמ"ח והשס"ה, שזה הריקידה. לא רק אמירה של 'תורת ה' תמימה משיבת נפש', אלא מחזיקים את הספר תורה, מתרוממים עמה וצועקים שהיא תמימה ומשיבת נפש, ואז האהבה פורצת ויוצאת עם כל חלק של האדם, וזה הפירוש בפסוק 'כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך'. יחד עם זה הוא גם **מכניס בכך הרבה יותר עמוק בנפש שלו את האמת של הקב"ה, כי אדם נפעל כפי פעולותיו, וזה משאיר עליו רושם הרבה יותר חזק.**

ידוע המעשה בספר **שמואל** (ב' פרק ו) בעת העלאת הארון אל עיר דוד, שדוד המלך היה מפזז ומכרכר בכל עוז לפני הארון. ומיכל בת שאול אשת דוד בזה לו בלבה והוכיחה אותו על כך. מסופר שם שהיתה עליה קפיידא גדולה, ובעקבות כך היא נענשה שלא היו לה יותר ילדים עד יום מותה. וזה משום שהיא פירשה את הדבר כבזיון למלך, כי היתה סבורה שמלך צריך לנהוג בגינוני מלכות ולא לבזות את עצמו. אך הקב"ה אמר שזה טעות, משום שמלך ישראל הוא לא מלך לעצמו, הוא משקף מלכות שמים, וכשדוד המלך רקד לפני ארון הקודש הוא עשה בזה עבודה קדושה, הוא הראה בכך דלית ליה מגרמיה כלום, ורק התורה נותנת לו חיים, **הוא יצא מהכלים כדי לגלות ולהגיד שזכות היא לו שיש לו חלק ושייכות בתורה, שייכות לרבש"ע.**

וכשם שאדם שבא לפייס את מי שחטא נגדו, מבקש ממנו שימחול לו לפני משורת הדין ואומר שזה לא היה צריך לקרות, אזי ההוא רוצה לבחון אם זה אמיתי, הוא בודק אם הוא ניגש אליו עם כל הבושה, או שזה רק מן השפה ולחוץ

לתפוס ולנצל את הכוח המיוחד הזה, וכפי שצדיקים הפליגו כמה שזה משפיע על הנפש, כמה שזה מנקה ומרומם את האדם. אדם שמזיע לדבר שבקדושה, מתנקה מחמימות להבלים ולדברים גשמיים.

יעזור ה' שנוכל לרקוד כמו יהודים, שהנשמה תמשוך את הגוף למעלה, ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונו בלבב שלם. שנזכה לרקוד בכזה אופן שכולם יוכלו לאחוז עצמם יחד, עם שלימות התשוקה לרבש"ע, וכך יהיה לזה יותר השפעה.

לתפילת ציבור, בציבור יש יותר השראת השכינה, כך כשרוקדים וצועקים יחד 'אשרי העם שככה לו', יוצא ומתברר האמת מה נקרא יהודי, ההשתוקקות והאהבה מתגלים הרבה יותר.

'שמחת בית השואבה' זה שמחה של מצוה, מבררים בזה שכל בריה יכולה לעבוד את הבורא, שאפילו מים מתנסכים על גבי המזבח, וכל שכן יהודי שיש לו מוח ולב. שמחים ומודים לרבש"ע שיכולים לקיים מצוות, להתקרב לרבש"ע. צריך

- חלק ה' - הושענא רבא

יום ראשון ערב הושענא רבא תשפ"ו

עבודת הושענא רבא להתפלל מתוך חוסר אונים

שאר הדברים הנפלאים, כמו שאומרים 'שים שלום טובה וברכה ... וכל טוב', יש לעשות שמירה על השפע שלא יעבור אל הצד האחר.

כך מבואר בזוהר הקדוש, כך הסביר האריז"ל וכך מובא בספרי החסידות. פירוש הפשוט של הענין הוא שכאשר פותחים ברו של שפע, באים כל מרעין בישינ שאינם ראויים לו, ולכן נצרך עבודה מיוחדת כדי לשמור את השפע שיגיע אך ורק אל מי שצריך לקבלו.

שמירה מעולה למוח וללב

נביא לכך כמה משלים פרקטיים כדי שנבין עד כמה הדבר פשוט. כשמוחו של ילד מתחיל להתפתח והוא מתחיל לשאול שאלות נכונות... מוחו פועל היטב, ברוך השם, בלי עין הרע... מנסים לשמור עליו שייכנסו בתוכו רק דברים טהורים, נכונים ואמיתיים. כל זאת נעשה כדי שסקרנותו תשמש ככלי ללימוד התורה ולהשתוקקות לבו, שכן באותה מידה שהסקרנות יכולה לשמש ככלי לתורה, היא עלולה לשמש ככלי לדברים אחרים. הרי פעמים רבות מתמודדים דווקא עם בעל הכשרון, כי מוחו פועל במהירות: הוא קולט, מברר, כבר שמע, הבין, וכבר דימה מילתא למילתא.

סדר העבודה של תשרי

ידוע שהמהלך של סדר העבודה בחודש תשרי הוא שהשפע החדש שהגיע בתחילת השנה, יבוא באופן ראוי ונכון אל כלל ישראל, וישמש אותם לאורך השנה כולה. יש בכך נחת רוח להקב"ה כאשר מגיע שפע רב ורוחני לכלל ישראל, וזוהי עבודתנו - להמשיך את השפע אל כנסת ישראל, אל כל נשמות ישראל. עניין זה דומה לסדר תפילת שחרית: בכל בוקר, כשהקב"ה מחדש בטובו מעשה בראשית, מוטלת על ישראל העבודה להמשיך את השפע שהקב"ה מוריד אל הנשמות.

עבודה זו כוללת את חלקי התפילה השונים - פסוקי דזמרה, קדיש, ברכת יוצר, קריאת שמע, הסמכת גאולה לתפילה, תפילת שמונה עשרה וקדישים נוספים - וכל תכליתה היא להמשיך אל הנשמה את צרכיה, עד שהאדם מוצא את עצמו לאחר 'עלינו לשבח' כשנבנה משהו בעזרת השם.

בכל יום צריך לעשות זאת שוב, ובכל שנה בכללותה כיון שמגיע שוב שפע לכל השנה, יש לעשות כסדר הזה בעבור השפע הכללי. אחד מהפרטים הקיימים בתפילת שחרית הוא: לאחר תפילת שמונה עשרה, לאחר שעוררנו שפע עצום לפרנסה, לרפואה, לגאולה, לתשובה, לכפרה ולכל

כמה שיותר. יהודים מבקשים 'סליחות', אומרים 'לדוד ה' אורי וישעי', מתפללים 'אבינו מלכנו' שיגיע לבני ישראל מכל הטוב, וכך מוסיפים להתפלל עוד ועוד, וכשמגיע חג הסוכות מקיימים את מצות ניסוך המים. הקב"ה נתן לנו מצוה זו כיון שבחג הסוכות נידונין על המים וכך זוכים שבאמת **יגיע אל בני ישראל שפע עצום מכל הטוב.** אולם, **שפע זה זקוק לשמירה, שכן הוא עלול להביא גם לדברים בלתי טובים.**

שפע אבל מסוכן

נביא משל נוסף שהוא כל-כך פשוט ואפשר לאמרו בקצרה. **סכום גדול של כסף זקוק לשמירה מעולה.** פשוט מאוד. ביקשת שאתה רוצה פרנסה בהרחבה... מגיע שמיני עצרת, בו מתחילים לבקש 'משיב הרוח ומוריד הגשם', ופירשו **הצדיקים:** עד כה ביקשנו על הרוחניות, כעת אנו מבקשים שיבוא כל טוב בגשמיות. לבריאות, אבל אני מבקש ממך ברחמים שתעשה לזה שמירה, כי כסף רב יכול להוריד את האדם לשאול תחתית ממש.

מספרים על ה'חפץ חיים' זצ"ל שהתענה ועשה הטבת חלום כי חלם שזכה בלוטו והתעשר. הוא אמר: ממה נפשך, אם החלום אמיתי - צריך לצום בגלל השפע שמגיע, כי מי יודע לאן זה יוביל, ואם החלום לא היה אמיתי, אלא מהרהורי לבו ביום, בוודאי צריך לצום כדי לחזור בתשובה על שהרהרתי מדבר כזה.

כסף הוא שפע, אבל שפע זה זקוק לשמירה יתירה.

פיטום הקטורת אחרי התפילה

והנה בכל שחרית עושים את השמירה

ולכן צריך לשמור עליו. כשהוא עדיין היה תמים, היה הדבר הרבה יותר קל - הוא לא שאל שאלות, ואפשר היה לכוון אותו כרצוננו: הביאו אותו לבית הכנסת, וכשראה שכולם מתנדנדים בתפילה - התנדנד גם הוא. עכשיו שבת, עכשיו יום טוב, עכשיו חול המועד. מה שאמרו לו התקבל בפשטות. אך מרגע שהחל לשאול שאלות, הגם שזה סימן טוב, **הוא כבר זקוק לשמירה.**

אותו הדבר מתרחש גם בעולם הרגש, שכן הגוף והנשמה מתפתחים יחד. כשהנער מתבגר ומפתח הרגשים חדשים, חובה להפנות אותם אל האפיקים הנכונים. זוהי אחת מהסיבות ש**נחוץ כל-כך לפתח אצלו חמימות כלפי דברים שבקדושה, חיבור להקב"ה והרגשה של אהבתו,** ולעסוק בזה ולהתחבר על-ידי שמחה, אהבה ויראה. ואם הוא נופל ונשבר בלבו, עליו להרגיש כמה הקב"ה רוצה להחזירו וכמה הקב"ה פושט לו יד - 'כי קרוב אליך הדבר בפך ובלבבך לעשותו' - וכמה הקב"ה שמח עמו ורוקד עמו. **ההרגשים מוכרחים להיות מוכוונים למקום הראוי; אחרת, ה' ישמור ויציל מן התוצאות האפשריות.** ובכן, מה נאמר? האם נסיק מכך שעליו להימנע מלהרגיש ולהיות כאבן דוממת? כמובן שדבר זה בלתי אפשרי. המהלך הוא שמגיעה גדלות, מגיעה דעת, ההרגשים מתפתחים, אבל **הוא זקוק לשמירה. מתפללים בעדו, קובעים לו גדרים וסייגים, מעוררים בו הרגשים ושמחה וחיבור לדברים שבקדושה, ממשיכים להתפלל ומקווים לעזרת ה'.**

לענייננו, בכל שנה מגיע שפע חדש, ומשום כך עומדות בפנינו שתי עבודות עיקריות. האחת היא **לפתוח מקורות שפע**

הוא להבין את המושג **שלאחר שעוררו שפע, עוסקים בעשיית שמירה**. כתב בבאר מים חיים (פרשת כי תבוא), מובא בבני יששכר (חודש תשרי אות יב) **שיום הושענא רבה, הוא יום של חותם**. עבודת היום הזה היא לקחת את השפע שעוררו במהלך החודש, להניח עליו החותם, ובכך לשמור אותו שלא יעבור אל הצד השני ויפעל רק מה צריך לפעול.

במילים פשוטות: **האדם מאמין שפעל בתפילותיו והגיע שכל חדש והבנה חדשה לנשמתו, לנפשו, לאשתו ולבניו**. הגיע כסף חדש, הגיע שפע חדש מכל הסוגים, וכעת הוא מתחנן לפני הקב"ה שהשפע לא יופנה למקומות שאינם טובים, שלא יבואו לידי שימוש לדברים שהם היפך התכלית. לכן, צריך להניח חותם.

התפילות של הושענא רבה, עבודת היום הזה והעבודה המעניינת שיש לנו בו, מיוסדות על מהלך של עשיית חותם - כדי שאף אחד לא יוכל לקחתו מאתנו, שהשפע יישאר בשביל ישראל ובשביל התכלית הנכונה. זוהי עבודת היום הזה.

חותם בתוך חותם

ה'בני יששכר' מרחיב בזה עוד על פי מה שרואים בהלכה שדברים חשובים זקוקים לחותם בתוך חותם כדי להיות בטוח שלא נגע בהם נכרי. הוא מבאר שיום כיפור, בתפילת נעילה, הוא החותם הראשון - כשאומרים שמע ישראל לאחר נעילה, חותמים אז את השפע; ולאחר מכן, בהושענא רבה, נעשה החותם השני.

יש המסבירים זאת כך; לאחר שכבר עשו חומה ובריה, יש צורך בהגנה נוספת. כפי שרואים בימינו, כאשר מבקשים להגן על

על-ידי אמירת 'פיטום קטורת' אחרי שחרית. כך מובא בספרים.

כשאומרים 'פיטום הקטורת' לאחר 'אין כאלוקינו', נוטלים את השפע שכבר הגיע, קושרים אותו ומניחים עליו חותם שלא יעבור אל הצד השני. הקטורת משמשת תמיד כשמירה מפני החיצונים. אחד עשר הסממנים הם כנגד הקליפה, כי מדות הקדושה הן עשר, והקליפה היא במספר י"א, ועל-ידי שנותנים אותם להקב"ה, מגרשים את הקליפה.

יש לכך כמה הסברים. אחד מהם הוא שהדרך שבה הסטרא אחרא גוזל את השפע לעצמו היא על-ידי שהוא מפתה את האדם ומרמה אותו לאמר: "לציית תוכל אצל הקב"ה, אך לקבל תענוג - תוכל אצלי". כך צועקת הנפש הבהמית. זוהי הנקודה אצל כל מי שמתמודד עם נסיונות: הוא מוכן להתאים את עצמו, לקום בזמן ולהשתדל לעשות את כל מה שצריך, אך הוא מרגיש שזה מונע ממנו את היכולת לקבל תענוג, כי תענוג אפשר לקבל רק בחוץ ברשות הרבים.

ובכן, כאשר הקטירו את הקטורת, היה אז שיא התענוג של דברים שבקדושה - במיוחד אותה הקטורת שהקטיר הכהן הגדול אחת בשנה בקודש הקדשים, מה גם שהנאת הריח היא הנאה רוחנית ומעוררת באדם השתוקקות חזקה. אז התברר שמקור התענוג הוא אצל הקב"ה, והסטרא אחרא רק גוזל מעט. כך מגרשים את הסטרא אחרא, כי אומרים לו: "אתה מציע לי תענוג? אני אראה לך מה זה תענוג אמיתי".

הושענא רבה הוא חותם

אך כל זה רק במאמר המוסגר. העיקר

הזה, פעמים באופן זה, פעמים באופן אחר. למשל, כשיש בית כנסת במקום שבו מצויים גויים, משאירים אותו נעול עם קוד, כשעל הדלת רשום במילות יהודיות שכדי להיכנס צריך להקיש את הגימטריה של השבת וכדומה, כך מי שמבין את השפה - יכול להיכנס, ומי שאינו מבין - אינו יכול.

הקוד היהודי - דלותי ולי יהושעי

הסבירו כל הצדיקים, מהאריז"ל ועד אחרוני הצדיקים, שכאשר מגיעים אל היום האחרון של סוכות, שבו נגמרת עבודת החג, צריכה תפילת האדם להיות באופן של 'דלותי ולי יהושעי' - אין לי כלום, ואני מתחנן בפני הקב"ה שדווקא משום שאין לי כלום - יושיע אותי.

ה'דברי חיים' מצאנו זיע"א הרי חילק כל מה שהיה לו לאחרים, פעם אחת נתן את נעליה של בתו הצדקנית רייצא ע"ה^א ליתומה, באה אליו בתו ואמרה לו: "למה אתה נותן את נעליי לאחרים? גם אני זקוקה לנעליים, וכי פחותה אני מנערה אחרת? הנה, אני באה אליך בתור יתומה - הבה גם לי". השיב לה אביה: "את צודקת, אבל את - יש לך אב לבכות אליו; היתומה ההיא, אפילו את זה אין לה".

זוהי הבחינה שבה **האדם מתפלל מתוך הכרה שאין לו כלום**: אין לי מעשים טובים, ואני רואה היטב כיצד אני נראה לאחר כל עבודת חודש תשרי והתשובה שלי. **אני מאמין שהקב"ה יעזור לי - אך אני עצמי אין לי כלום**. ה'שפת אמת' כותב בלשונו: "דלותי ולי יהושעי, פירוש, על-ידי שיודעים שהם דלים וצריכים להיושע - להם הישועה".

איש חשוב מפני מבקשי נפשו, עושים כמה מעגלי שמירה - כך שאם רוצח יצליח לבקוע את המעגל הראשון, הוא יתפס בטרם יספיק לבקוע את המעגל השני. **כך פועל העניין של חותם בתוך חותם, וזה מה שעושים בהושענא רבה**.

מנעול שמסנן את הנכנסים

כעת נותר לנו להבין כיצד עבודת הושענא רבה שייכת לרעיון זה; כלומר, מהי העבודה בפועל, וכיצד על האדם לכוון במחשבתו ובדיבורו בהושענא רבה כדי לבטא ענין זה? ובכן, כדי להבין זאת, נלך לאט.

הנה, מה עושה אדם כשהוא רוצה למנוע מאחרים להיכנס לביתה? בדרך משל, בפורים אחר הצהריים בסעודה: הוא הרי עושה חשבון פשוט - בליל שבת רגיל אף אחד אינו חושב לבוא אליו, אבל בפורים אחר הצהריים, המצב הוא של גילופין, והוא הרי גם מחלק קצת כסף, כך שדי ברור שיבואו לכאן שיכורים לרוב. יש לו זמנים שבהם הוא מחלק את הכסף, אך בשעת הסעודה הוא רוצה להיות לבד עם המשפחה. מצד שני, בני המשפחה צריכים להיכנס, כך שאינו יכול לסגור את הדלת על מסגר ובריח - כי אז לא יוכלו להיכנס, ושוב לא תהיה לו סעודה עם בני משפחתו.

ובכן, מה הוא עושה? הוא סוגר את הדלת עם מנעול מספרים, ורק בני המשפחה שיודעים את הקוד, יכולים להיכנס. הפלא ופלא: יש דלת, ומי שיודע כיצד לפתוח אותה - יכול להיכנס, ומי שאינו יודע - אינו יכול.

כך העולם מתנהל בכל המצבים מסוג

א. היא נישאת להגה"ק מהארניסטייפל זיע"א.

שפה שאינה מובנת לגוי

כל אחד ואחד מאיתנו יש לו כל-כך הרבה **מקומות ברוחניות שהוא יודע שהוא צריך בהם ישועה**. הוא עומד כבר לאחר השתדלות, לאחר שקיבל על עצמו והחליט לחזור בתשובה - **הוא מרגיש אבוד**. 'תפילה לעני כי יעטוף' - **אין לי כלום**. זוהי העבודה של הושענא רבה, וזוהי שפה שאין הגוי מבין אותה.

הגוי אינו קשור אליה ואינו יכול לפתוח

את הדלת הזו, משום שמערכת המוח והלב של הגוי בנויה באופן שהוא תמיד מרגיש שיש לו משהו: "יש לי כסף, יש לי כשרון. אני מגיע עם משהו, ולכן תן לי להכנס, אשלם לך". לעומת זאת, **היהודי מגיע אל הדלת ואומר: "עזור לי, כי אין לי כלום"**. כשהגוי שומע דיבור כזה, הוא שומע סתירה. "עוד פעם, תגיד שוב, אני מבין את דברך", כי הגוי בנוי אחרת.

הגמרא אומרת שהגויים הנותנים צדקה - **'לגרמיהו עבד'.** (לעצמם הם עושים). **הגוי תמיד רוצה לקבל משהו בחזרה:** כבוד, תשלום או כל דבר אחר. מטעם זה, אם גוי נותן צדקה על מנת שיחיה בני, ובנו לא קם מחוליו, הוא תוהה על נתינת הצדקה באמרו: "לא על דעת זה נתתי".

לא כן היהודי, המרגיש שנשמתו שאם עשה מעשה טוב או התפלל - **אף על פי שלא נושע - עצם התפילה כדאי היתה**. הגוי אינו מבין זאת ומתפלא: "מה יצא לך מזה? הרי לא קיבלת כלום בחזרה! אין עושים דבר סתם כך; חבל שנתתי את הצדקה. לא הייתי נותן אותה כלל".

אמרתי תהלים ונושעתי

יהודי שמתמודד עם צרה ובמשך הזמן

מתעלה הרבה מחמתה, אף על פי שלא נחלץ מצרתו, **שומעים אותו** אומר: "האם נושעתי מצרתי למעשה? - לא. אבל קניתי כל-כך הרבה".

זה עתה סיפר לי יהודי שציפה לישועה באיזה ענין במשך שנים רבות, עד שיום אחד התאגדו כמה מחבריו ונסעו יחד עמו להשתטח על קבר זקנו שהיה אחד מהצדיקים המפורסמים פועל ישועות, ודחקו בו חבריו שיבטיח שאם ייוושע - יעשה כך וכך. והוא סירב באמרו: "הקב"ה ינהל כרצונו". אמר לי האיש: כבר עברו מאז שנתיים. אז כשהיינו בקברו של זקני, אמרתי את ספר התהלים במשך שלוש שעות, שרתי, אמרתי, הבנתי, קיבלתי שם מתנה כה נפלאה, מתנה ושמה אמירת תהלים. אני יכול לומר את כל ספר התהלים, ומיד להתחיל שוב. אומרים שיש סגולה לומר את כל ספר התהלים פעמיים. עבורי זה לא נחשב בכלל כנסיון. זה דבר כל-כך מתוק. את המתנה קיבלתי שם כשהייתי בקברו של זקני.

הוא הפטיר ואמר: **"עוד לא נושעתי, אבל זכיתי לישועה גדולה!** זה הסיפור שלי. קיבלתי מתנה יותר גדולה מכפי שיכולתי להעלות בדעתי, ואני שש ושמח אתה. כלומר: **זה גופא שאני יכול לדבר אל הקב"ה, הוא דביקות בה'.** אם ממש אין לי כלום, **אין לי שום דבר שמעכב את דביקותי בה'.** אילו היה לי משהו, היתה לי הרגשה כלשהיא שאני שווה משהו, ואז לא הייתי יכול להתחבר לגמרי להקב"ה, כי **בחלק ההוא, לא הייתי מרגיש כמקבל"**.

חיבור מצריך הרגשת חסרון

אם אדם נותן אוכל לחבירו, והחבר

הרבי ר' בונים מפרשיסחא זיע"א תיאר זאת בצורה כזו: כשאדם מתרחץ ומתלבש בבגדים הדורים ואז הוא פונה לבית עשיר ודופק על דלתו, העשיר פותח ושואל: "במה אוכל לעזור לך?" כי אינו יכול לדעת מה הוא רוצה, האם הוא רוצה להתלונן על רכבו שחוסם את דרכו, או שמא הוא רוצה ללוות קצת חלב או אפשר שהוא רוצה תרומה. אולם, כשאדם מגיע עם בגדים קרועים, והוא צנום וכחוש ורועד מקור - העשיר אינו צריך לשאול כלום. משהוא רואה אותו, מיד הוא אומר לו: "היכנס! שב, התחמם, אתן לך מה שאתה צריך".

כך הגיע דוד המלך אל הקב"ה. **הוא הגיע כמי שאין לו כלום, וכיון שהוא הגיע אל הקב"ה, מיד נודע מה הוא צריך.** "אני רוצה לדבר אתך, אני רוצה לשפוך את לבי לפניך, **אני מבין שאין לי כלום חוץ ממך. דלותי ואני בטוח שתושיעני, כי אין לי מי שיושיעני**".

כשכלו כל הקיצין נפתחים השערים

כל הספרים מביאים את הסברא הפשוטה שהיא סברא בהלכה וסברא בסדר הבריאה ורואים שבני אדם נוהגים כך. אדם מגיע אל חבירו ושואל: "אתה יכול להלוות לי כסף?" וחברו משיב לו: "אני קצת מצומצם עכשיו. נסה אצל מישהו אחר, אם לא תצליח - תחזור אלי". מי לימד את בני האדם לענות כך? אכן התשובה באה מצורת חשיבה ישרה. אתה זקוק הלוואה? - בסדר, בוא נראה. תנסה למצוא מישהו אחר, **אם לא תמצא - אתאמץ בשבילך, כי לא אשאיר אותך על המים**.

דומה לכך, האדם רוצה להכניס את בנו לישיבה. מנהל הישיבה אומר לו: אצלי כבר עמוס. אינך מאמין לי? בא ואראה לך את

אומר: "איני צריך" - אי אפשר להיווצר ביניהם חיבור. אחד בא להשתתף בחתונת חבירו. חבירו מפציר בו: "עשה ברכה, שב ותטעם משהו". והוא עונה לו: "אינני יכול לאכול". למה? - "אני בא עכשיו משמחה אחרת וכבר אכלתי ושבעתי". באופן כזה, אינו יכול להתחבר אל בעל השמחה. הוא מבקש ממנו לשתות לחיים, והוא עונה: "אני צם היום". הוא מבקש ממנו לצאת עמו לריקוד, והוא משיב: "אני בשנת אבל". **האדם אינו יכול להתחבר אם אינו יכול לקבל.** חברו רוצה לתת לו והוא אינו יכול לקבל כי יש לו כבר.

כשהאדם בא אל הקב"ה ואומר: "את זה יש לי כבר, גם את זה יש לי וגם את זה, אני צריך רק דבר פלוני" - **אינו יכול להיות מקבל אמיתי**. אמר היהודי בעל המעשה: "כיון שאני מרגיש ורואה שאין לי כלום, יש לי יכולת גדולה ביותר להתפלל. אני יכול להתחבר, אני יכול לעצום את עיני ולהרגיש - אני תלוי בך ורק בך. אפילו מצוות אין לי".

יש לי אך ורק תפילה

דוד המלך אמר (תהלים קט, ד): "ואני תפילה". **הרמב"ן** על הפסוק (תולדות כה, כח) "כי ציד בפיו" מבאר **שכאשר האדם עוסק בדבר מסוים בתדירות, זה נעשה חלק ממהותו, עד שהוא נקרא על שמו**. אם האדם עושה איזה דבר באופן תדיר, עדיין אינו נהפך לאיש כזה. רק כשהוא חושב על זה בכל עת והרגישו מחוברים אליו, או אז הוא נהפך איש. מבאר הרמב"ן שם שזהו שאמר דוד 'ואני תפילה'. **כל מהותי היא תפילה. חוץ מזה אין לי כלום**. ה'מאירי' כותב שם שהוא **הרגיש שאין לו שום דבר כי אם את כח התפילה שבפיו**.

הסיבוכים שלך ומבין שאין להם פתרון בדרך הטבע, ואתה מבקש על נס. וכביכול, הקב"ה אומר לך: "מדוע תבקש על נס? הרי אין סומכין על הנס". הוא שולח לך את כל מאמרי חז"ל כדי לבחון אותך ולראות אם אתה יודע מה הוא מבקש. מדוע אתה רוצה שאעשה לך נס? כלום מגיע לך נס? הוא רוצה לדעת אם אתה יודע את התשובה לשאלה. ואתה עונה: "הייתי מנסה בדרך הטבע. רבונן של עולם! אני מתבייש, הייתי מנסה בדרך הטבע, אבל **אין לי שום דרך. על כן אני מגיע אליך**, כי אין לי שום דרך אחרת. לאיזו ישיבה אלך? אמור לי. לאיזו ישיבה? אדרבא! קח אותי למקום אחר. אתה רוצה לעזור לי בדרך הטבע? אמור לי איזו דרך יש לי על פי טבע". **אינך אומר זאת מתוך תביעה, אלא מתוך הכרה. והקב"ה עוזר לך.**

כי אתם המעט מכל העמים

ה'שפת אמת' מציין לזה את דברי הגמרא **במסכת חולין** (פט, א) על הפסוק (וואחנן ז, ז) "לא מרובכם חשק בכם כי אתם המעט מכל העמים" - כי אתם המעט, שאתם ממעטין עצמיכם כשהקב"ה משפיע להם טובה. הגוי כשמיטיבם עמו, הוא מתמלא גאווה. **אכן בדיוק בשביל זה זקוק היהודי לשמירה, כי טבע האדם כשמקבל איזו הטבה, לומר: זה מגיע לי, זה מתאים לי**, זה צריך להמשיך כך.

ישנו מושג של 'עבד לרוץ לפניו', מושג שקיים באופנים רבים. יש לפעמים מי שהתרחבה פרנסתו והתחיל לחיות ברחבות. אם יש - הלא יש. התקציב שלו עלה לסכומים די גבוהים. והנה הגיעה תקופה חדשה שבה הקב"ה החליט לצמצם מהשפע שלו. זה כבר לא כפי שהיה. הדולר עלה, הדולר ירד וכו', הוא כבר לא מרוויח כפי שהרוויח פעם. עכשיו הוא מגיע אל הקב"ה

הרשימות. אתה צריך דווקא את הישיבה שלך? חפש ישיבה אחרת. אבל אם הבחור נותר בלי ישיבה ויושב כבר כמה שבועות בבית, אז זה כבר סיפור אחר. העסקנים כבר מתכנסים וההחלטה מתקבלת להכניסו לישיבה. מה הפשט? מה השתנה? המנהל הרי טען שאין מקום. **אכן אם אין שום פתרון לבחור, אז אני מוכן לקבל אותו** הגם שזה מעל למכסה הרגיל.

האדם כלפי הקב"ה - **כשהוא מתפלל מתוך הרגשה של חוסר אונים בידיעה שאין לו כלום, הקב"ה שואל אותו: "למה אעזור לך?" והוא עונה: "כי אין לי לאן ללכת. כל חיותי תלויה בך. ממך אני מקבל את חיותי. אין לי אף אחד ושום דבר חוץ ממך"**. זה היה מהלכו של דוד המלך בתפילה. כך הוא התפלל, כי הוא הכיר בכך.

רק יהודי יכול לבקש על נס

הגוי אין לו שום הבנה לסגנון זה; וכשאתה מניח חותם זה על תפילותיך ועבודתך של אלול ותשרי, אתה פועל בכך שכאשר השפע יגיע, הוא יגיע רק אל היהודי ולא אל הגוי.

הדבר דומה לצינור שיוּרד דרכו שפע, ועד שהוא מגיע למטה, אי אפשר לדעת באופן ברור לאן ילך. השפע הגיע כבר למדינתך, אחר כך לעירך ואז לרחובך, אך עדיין אין הדבר מוכח שהוא יגיע אליך. משום כך אתה מניח עכשיו חותם, ובכל אתה מפנה את השפע אליך ורק אליך. כאמור, את החותם אתה מניח על-ידי שאתה מתפלל תפילת הושענא רבה שהיא תפילה שהגוי אין לו גישה אליה.

אתה מבין זאת, אתה חושב על חטאיך, אתה חושב על הרגליך, אתה חושב על

דברי ה'שם משמאל' בענין אליעזר עבד אברהם שייכים לכאן ללמד את האדם כיצד להתפלל. אליעזר כל-כך רצה את יצחק לחתן, ואברהם השביע אותו: בשום פנים ואופן לא. אליעזר הרי ראה את יצחק מתחילת ימיו. הוא ראה כיצד נראות תפילותיו וכמה הוא שלם במדותיו, והוא עצמו דולה ומשקה היה אצל רבו אברהם ובטוח היה שאין יותר מתאים ממנו להשתדך אתו, ואז מגיע אליו אברהם ומטיל עליו את השליחות למצוא לו כלה אחרת. התפלל אליעזר לסייעתא דשמיא וכה דיבר אל ה': "רבונו של עולם! הן יודע אתה שיש לי נגיעות. אתה חייב לעזור לי למצוא שידוך לבן אדוני, כי אני האדם האחרון שיכול למלא את השליחות כמו שצריך. אני הרי מלא בנגיעות. אך טבעי הוא שאתפלל אליך שתעזור לי לא למצוא שידוך אחר ואז לומר לאדוני - לא מצאתי, מה לעשות, ממש לא מצאתי, ניסיתי ולא הצלחתי. אך טבעי שאומר לעצמי - אולי בכל זאת, אולי עכשיו יתגלה שארבעים יום קודם יצירת הוולד הכריזו עליו שהוא יהיה חתני".

שתי אמיתיות משולבות

תכלול את זה בתפילתך. לא אמרנו שאסור לך להתפלל. מותר לך להתפלל שתהיה לך פרנסה בהרחבה, מותר לך להתפלל שיהיה לך שפע גדול בתורה, בתפילה, בגשמיות ובכל הענינים. השאלה היא רק כיצד אתה מבקש, מהי הבנתך כשאתה ניגש להתפלל. סיבה יש לכך שמחזיקים היום את הערבה ביד ונקרא היום יום ערבה. היום אני בא עם הערבה. אני אפילו לא אומר לך שאני בן אברהם יצחק ויעקב. זה נכון שאני בן אברהם יצחק ויעקב, ועוררתי את זכותם בימים הקודמים. כל ימי ראש השנה הזכרנו את עקידת

ואומר: "רבונו של עולם! מגיע לי". למה? "כי אני אדם מכובד". והקב"ה עונה: "בגלל זה! בגלל זה מגיע לך? אני זה שעשיתי אותך אדם מכובד ועכשיו אתה אומר לי שאתה אדם מכובד ומגיע לך".

בכל הדברים זה כך, **בגשמיות וברוחניות. אני זה שנתתי לך את מה שיש לך** ועכשיו אתה בא אלי בטענה: "הרי אני כזה וכזה ואם כן מגיע לי". שואל האדם להקב"ה: "ובכן, האם אני הולך להתייחס מעתה? האם תתחיל לסטור אותי על ימין ועל שמאל?" והקב"ה כביכול עונה: "לא! לא זה הענין. שאלתי אחת היא: האם אתה יודע כיצד להתפלל? אני רוצה לראות האם אתה יודע כיצד להתפלל".

ככלי מלא בושח וכלימה

הדרך הנכונה להתפלל היא כאומר, שיאמר האדם: **"רבונו של עולם! אני מתבייש. לא מגיע לי כלום,** לא ההתחלה, לא האמצע ולא הסוף. אינני אדם מכובד. אתה הרי יודע את האמת. אתה יודע מה קורה אצלי בלב וכמה פעמים בחרתי ברע. **אני עומד כאן בוש ונכלם.** אם יש מקום אחד שאני כל-כך מתבייש בו כי אני יודע שאני חשוף בו לגמרי, זה בעמדי לפניך".

תמיד הרי יש בשידוכים וכדומה, שברחוב יש לאדם או למשפחה תדמית מסוימת, ומנגד ישנם קרובים שיודעים היטב מה קורה שם בבית. לענייננו, הקב"ה מכיר את הסיפור מבפנים. האם יבוא האדם לומר להקב"ה שלא מתאים להוריד רמת חיים? הוא מתבייש. הוא אומר: **"רבונו של עולם! אין לי שום זכות.** עד כדי כך אני שרוי בבעיה, שעוד התרגלתי לחיות ברחבות. **איני יודע מה לעשות. לא מגיע לי כלום. אני סתם מבקש ממך שתעזור לי."**

בכלל, ודוד המלך התיישר והתענה עם ההרגשים. זו היתה המציאות שלו. אתם יודעים מה זה אב שבזרע מבנו ושרוי בסכנת חיים? ועוד היו לו פרשיות והשמצות והוצאת שם רע. חייב היה להיות חיים כאלה כדי שיצליח לגלות את הנקודה הזו שבנפשו שאומרת: **"ריבוננו של עולם! באמת אין לי כלום"**. אפס אפסים. עשר פעמים אפס. ודבר זה מוריד את השכינה לעולם. דבר זה הביא את דוד המלך לדביקותו להיות נעים זמירות ישראל.

כתוב בספרים על יום הושענא רבה אושפיזא דדוד מלכא. **בתהלים** נאמר: "פנה אל תפילת הערער ולא בזה את תפילתם תיכתב זאת לדור אחרון". ערער הוא פעמיים רע, כי **הקב"ה עשה כן שתהיה ירידת הדורות ושבדור האחרון, דור עקבתא דמשיחא, יתמודד האדם עם כל סוגי המצבים, הנסיונות והפרשיות, דברים מורכבים, מסובכים ומפותלים, באופן שיוכל להתפלל בהושענא רבה כפי שצריך להתפלל**.

אנו יכולים להיות דוד המלך

'תיכתב זאת לדור אחרון' עולה על היום האחרון ועל הדור האחרון. הוי אומר: היו דורות שהיתה להם עבודה אחרת. אך **לדור שלנו יש את הכלים החזקים ביותר להתחבר אל הקב"ה בצורת תפילה זו**. אמנם כן, אם האדם מסתובב עם כל הבעיות של הדור האחרון ומצד שני אין לו את ההרגשים האלה, אלא להיפך, הוא אומר לעצמו: "הכל כשורה אצלי, אני מוצלח ובני מוצלחים, כולי אומר כבוד, ממש קידוש השם" - **אזי הוא יוצא קירח מכאן ומכאן. אין לו לא זה ולא זה**. על אדם כזה אומרים: מסכן, הוא נפל בדור הלא נכון.

יצחק, וכן הזכרנו את שאר הזכויות שיש לנו. אמרנו 'עשה למען הרוגים על שם קדשך, עשה למען טבוחים על יחודך'. לישראל יש היסטוריה של מסירות נפש ואני חלק מהם. זוהי אמת אחת. אך כל זה בתחילת תשרי - כי אנו בניך, אנו עמך, סגולתך. אבל **עכשיו כשאני עומד בהושענא רבה, אני עוזב את הכל - אין לי כלום. זוהי האמת השניה. מדובר בשתי אמיתיות שמשתלכות**.

בכל שחרית זה כך. **האדם מתחיל מה אנו מה חיינו מה צדקתנו, אין לי כלום, אבל אנחנו עמך בני ברייתך**. שני החלקים אמת. והאמת היא שבשתי החותמות זה פועל בנוסח זה, כי כל מה שאומרים שם בשחרית מה אנו וכו' כי הכל הבל, אומרים גם בנעילה. בחזרת הש"ץ של נעילה, בחותם של נעילה, אומרים דבר זה. אין אומרים על חטא, כי אם דבר זה. אין לי כלום. עומדים בדקות האחרונות של נעילה, בזמן שהקב"ה שומע את התפילות, ומבקשים: **שמע קולנו רק בגלל זה**.

הגוי אינו יכול לעבור את הדלת הזו, וזה מה ששומר על השפע שיגיע אל המקום הנכון. והאדם חייב להתבונן כדי שיוכל להתפלל כך, כי הדבר ברור שאין זה המילים, אלא ההרגשה, לא האותיות, אלא ההבנה. השאלה היא האם הוא באמת מרגיש שאינו כלום.

מלכא דלית ליה מגרמיה כלום

דוד המלך היה מדת המלכות דלית ליה מגרמיה כלום, ולכן הקב"ה העמיד לו חיים כאלה, כפי שרואים שהיו לו בעיות כאלה, והוא התמודד. היתה לו לפי דרגתו פרשה נוראה כזו של חטא. כיצד זה קורה? כיצד יתכן שדוד המלך שהוא מרכבה לשכינה יגיע למקום הזה? זה לא מתחיל להסתדר

בעלי כשרון? האם בגלל שהם מצליחים? תסתכל על בחור זה. אין לו כלום. תן לו, תן לו חמימות, תראה לו כמה הוא חשוב. אמור לו: "אני מאמין בך, הקב"ה אוהב אותך, אני מבטיח לך".

זה מה שהקב"ה עושה אתנו. אבל אתה תעמיד את עצמך במשבצת הנכונה. תבוא מתוך גישה כזו.

הסתירה של מדת המלכות

אחד מהדברים שמשלימים את ההושענא רבה ומובא בשם משמואל ובעוד מספרי הצדיקים, הוא ענין התיקון ללשון הרע. עבודת הושענא רבה הרי נעשית עם הפה. זה יום שמתפללים בו. אומרים משנה תורה וספר תהלים, מתפללים ואומרים הושע נא. ואף עלה הערבה דומה לפה. "אין לי כלום" - אנו אומרים. "אין לי מצוות ומעשים טובים, אבל יש לי פה ובאמצעותו אני מתחבר אל ה'".

אכן לכח הדיבור יש דבר והיפוכו. הפה הוא מדת המלכות. מלכות תורה שבעל פה קרינן ליה. ולמדת המלכות יש תמיד כמין סתירה. מצד אחד המלך הוא החזק ביותר, הגדול ביותר, הגבוה ביותר, השליט על כל, ומצד שני, המלך לית ליה מגרמיה כלום. זהו באמת החילוק בין מלכי ישראל למלכי אומות העולם. אצל אומות העולם, ככל שהאדם יותר בעל גאווה, כך הוא מתאים יותר להתמנות למלך. אצל ישראל, דווקא דוד המלך שהיה העניו הגדול ביותר, ניתנה לו המלוכה, כי תכליתו של מלך ישראל היא שלא הוא יהיה המלך, אלא שיהיה כל-כך בטל להקב"ה, עד שאורו של הקב"ה יאיר בעדו על האומה כולה.

זה דומה למשל השמש והירח, אשר מפני כך אומרים בקידוש לבנה "דוד מלך

בדור שלנו, אם לא נרמה את עצמנו, נראה שהבעיות שקיימות והקשיים שבני אדם מתמודדים אתם, גורמים לבלבול הדעת נורא, וכמה שהאדם מתחזק ולוקח את עצמו, הוא יכול למצוא את עצמו פתאום בנפילה כזו, אשר בעבר זקוק היה האדם למאתיים שנה של נפילות כדי להגיע אליה. כמה דעת יש לנו כבר? כמה השגות יש לנו כבר? כמה אנו מכוונים כבר בתפילתנו? אנו כל-כך קטנים וחלשים. אבל דוד המלך יכולים אנו להיות. אנו יכולים להיות 'תהלים זאגערס'. אנו יכולים לומר תהלים עם פירוש המילות וכוונה. וזוהי עבודתנו. 'תכתב לדוד אחרון'. והקב"ה מקבל את תפילותינו.

בדור שכולו חייב

במדה מסוימת, ההושענא רבה שלנו יפה משל כל הדורות. אנו משמשים כחותם לכל הדורות. לכן נאמר "אין בן דוד בא אלא בדור שכולו זכאי או שכולו חייב". כולם שואלים: כיצד יתכן שיבוא דווקא בדור שכולו חייב? אכן התשובה היא שיש להם משהו שאין לאף אחד אחר. כך אנו מתפללים בהושענא רבה - אין לי עם מה לבוא, אני מבקש על השכינה, וכי יש לי עם מה לבוא? אין לי עם מה לבוא. אני עומד בפתח ובוכה שיכניסו אותי.

כיצד היה מרגיש מנהל בישיבה שאחרי מבחן שעשו בישיבה, נעמד בפתח חדרו בחור שהשתדל כל-כך הרבה, אבל הקב"ה לא חנן אותו... יש לו מוח חלש ותכונות נפש קשות ובית קשה... ברגע של אמת, המנהל מתמלא רחמים, ואומר לעצמו: לבחור זה צריך לתת את כל הפרסים ביחד. לאיו היינו חיים בעולם של אמת, היינו נותנים לו את כל הפרסים ואת כל תשומת הלב. למה לתת לאחרים? האם בגלל שהם

מהקודמים לו, וזה גופא הסיבה שהוא המשפיע הגדול ביותר לבאים אחריו, כי אין הוא משפיע מצד עצמו. הוא רק העומד באמצע כצינור. כפי שאמרו חז"ל שהקב"ה אמר על רבי חנינא "כל העולם ניוון בשביל חנינא בני", ופירש הבעש"ט הק' זיע"א שרבי חנינא היה כשביל להעברת השפע. הוא היה בטל לגמרי ולא החזיק את עצמו לכלום, וממילא היה השפע יכול לעבור דרכו.

החיים והמוות ביד הלשון

לענייננו, למה האדם יש כח עצום. מצד אחד הוא נראה הכח החלש ביותר שקיים באדם. האדם אומר כך: אילו היתה לי גבורה בידי - הייתי יכול להכריע את שונאי, לו היה לי ממון רב - הייתי יכול לבנות בניינים, אבל עכשיו שאין לי לא כסף ולא גבורה ואף גופי חלוש וצנום, מה יש לי מזה שיש לי פה? יש לי פה, אני יכול לנסות לדבר, אבל מי אומר שזה יפעל משהו? יש שהאדם אומר ככה: אגיד לך את האמת, אינני בעל הבית על הישיבה ואפילו לוועד אינני שייך. אני יכול לנסות לדבר אתו. האם זה יעזור? לא יודע.

מצד שני, אנו יודעים שמי שיש לו כח בפיו, כל הדברים האחרים אינם מעניינים. הוא רק צריך לומר מילה אחת ונגמר העניין. הוא אומר לקבל את פלוני לשיבה ומקבלים אותו. זה הרבה יותר חזק מכסף ומאיומים. הכל נראה קטן לעומת מילה אחת שיוצאת מפיו.

הפה הוא צינור בלבד

אכן מתי יש לפי האדם כח? התשובה היא כמו שלמנדו. כשהאדם הוא אדם של כוחי ועוצם ידי ופיו אינו מביא דבר מגבוה, אלא אומר מה שהוא רוצה לומר,

ישראל חי וקיים". הלבנה אין לה אור עצמי, אבל כשחשוך היא משמשת כמלך, זאת על-ידי שהיא עומדת כנגד השמש, מקבלת את אורה וחוזרת ומאירה את העולם. כן היה דוד המלך. מלך ישראל אינו יכול להיות מלך מצד עצמו, כי אם יהיה מלך מצד עצמו, זה יעמוד כסתירה עם להיות יהודי, עם להיות עבדים להקב"ה, כי 'עבדי הם ולא עבדים לעבדים'. לכן היחיד שיכול להיות מלך, הוא מי שבטל לגמרי להקב"ה.

המקבל הוא המשפיע

וכך הוא תמיד סדר ההשפעה. אם מדברים על צדיקים וחסידים, זה בולט מאוד. ניקח משל מזקני החסידים. אנו רואים שהנוער יונק הרבה מזקני החסידים. יש הרי דברים שקשה לינוק אותם מהצדיק, כי הצדיק תפקיד אחר יש לו. אבל החסיד יש לו את התפקיד שלו, על כן הולכים הצעירים להסתכל על החסיד וללמוד ממנו. ובכן, מי הוא החסיד המובחר שאפשר להתלמד ממנו ולהחשיבו כרב? התשובה היא: זה שהיה מתאבק בעפר רגליהם של הצדיקים, זה שלא החשיב את עצמו לכלום. אליו פונים כל צעירי הצאן ודולים ממנו עובדות וסיפורים, הבנות והרגשים.

הא לך שתמיד זה ככה. מי שעומד במקום הרחוק ביותר מכוחי ועוצם ידי, הוא זה שנעשה באופן ממילא המשפיע הגדול ביותר. למה? כי הוא זה שיכול להעביר את האור בטהרתו, כי אינו אומר מה שיש לו לומר. הוא עומד רק כמראה ועל ידו יכולים בני הדור החדש לראות ולשמוע את הדור הקודם.

כך הוא תמיד כח ההשפעה האמיתי, שמצד אחד הוא המקבל הגדול ביותר

והנה כשהאדם מתבונן בנקודה זו, מבין ש**ככל שהוא מוסיף לנטור את לשונו, כך פיו מוסיף לקבל כח - כח עצום וניסי. תפילתו מקבלת מעתה כח עצום**, כי מי הוא המתפלל? - השכינה מתפללת, נשמתו מתפללת, לא הוא בעצמו. דוד המלך אמר 'ואני תפילה', כי השכינה שרתה עליו, וכיון שהתפלל, תיכף ומיד נעשה חיבור והגיע השפע. אבל אם הפה מלוכלך, אין לו את הכח הזה ואינו יכול לפעול מה שצריך לפעול.

מעיד עדות שקר בעצמו

כשיתבונן האדם, יראה **שלשון הרע** בשורשה היא **ביטוי לגאווה**. מדובר בדבר פשוט ביותר, כי מה הצורך שלך לדבר? ומי אתה בכלל לדבר? אין זה אלא שהוא מחזיק את עצמו כגדול יותר מחבירו ומתכבד בקולו וממילא הוא מסביר את דעתו. הוא מחבר ספרים, לא ממש בכתב, אבל בע"פ. אם מפיו יוצאים דיבורים של לשון הרע, פירושו של דבר **שהוא משתמש בפיו ל'כוחי ועוצם ידי'**. ונמצא שזהו **ההיפך הגמור מכל הסוד של הושענא רבה**.

תארו לכם שהוא בא אחר כך ואומר: "רבונו של עולם! אין לי כלום". מה פירוש אין לך כלום? הרי לפני דקה אחת השתמשת בפיו להראות מה יש לך. הסברת בחכמה ובתבונה את חסרונו של פלוני. לך אל חכמתך ותבונתך ותבקש ממנה שנה טובה.

מי אני ומה אני לדבר?

אכן אם האדם מתבונן בזה ושומר על **פיו ולשונו שלא לדבר לשון הרע, וכן הוא נוהר מהכעס ומהפגיעה באחרים** אשר לכולם **שורש אחד**, ואומר כל פעם שהוא נקלע לנסיון: "אני מתבייש, אני מתבייש

בדומה למלך גוי, כאומר: מה יש לי? - את עצמי? מה אני מוכר? - את עצמי. זה מה שאני מוכר, שאני גדול, שאני חזק, שאני חכם. אינני מביא את החכמה האלוקית. **אני מביא מה שיש לי. אזי פיו הוא הכח החלש ביותר שלו**.

לעומת כן, **מי שפיו הוא רק צינור לך עליין...** הוא לא אומר מה שהוא אומר. הוא אומר מה שהקב"ה אומר, **אזי יש לפיו כח עצום, כי הוא מעביר מה שהקב"ה אומר, מה שנשמתו אומרת, מה שהתורה אומרת. במקרה זה, אין לו כח יותר גדול מכח פיו**.

קחו דוגמא פשוטה מצינור של מים. הצינור בעצמו אינו כלום. אתה יכול לקנות אותו בשקלים בודדים. אבל אם אתה מחברו למקור של זהב נוזלי, הלא כי אז מדובר בכח עצום, כי בלעדיו, לא היה הזהב מגיעה למקום. הצינור מביא זהב. לא כן אם אינך מחברו לשום מקור, כי אז אתה פותח את הצינור עשר פעמים ואין בזה שום תועלת. או כעין זה אם אתה מחברו למקור של מים עכורים, אשר אז הוא מביא מים עכורים.

תיקון עוון לשון הרע

פה האדם הוא צינור והאדם יכול להחליט מה יעבור דרכו. כתב ה'שם משמאל': ראש השנה הוא לתקן עוון דעבודה זרה, כי בראש השנה ממליכים את הקב"ה. יום כיפור הוא לתקן עוון דעריית, כפי שרואים שבמנחה קוראים פרשה דעריית, וסוכות הוא לתקן עוון דשפיכות דמים, והנה בירושלמי ריש פאה מבואר שלשון הרע הוא כנגד כל השלוש. ללשון הרע יש כח לגדל את כל השלוש. והושענא רבה בא לתקן עוון זה כדאיתא בזהר הקדוש.

בונה את השני. **ככל שהאדם יודע שאין לו כלום - אינו מדבר, וככל שהוא מבין שדיבורו מגיע ממקום מגונה שבנפשו - הוא מתחיל להרגיש אינו כלום, וממילא הוא מתפלל יותר טוב,** והרי הוא יכול להתחבר יותר לדוד המלך. 'ואני תפילה'.

הלעיוז על דוד המלך, לעגו עליו, ביישוהו, והוא בלם את פיו. כך הוא אומר בתהלים. בני אדם חרפוני ולא אמרתי כלום. **אני צריך את הקב"ה, חוץ מזה איני צריך את אף אחד. איני צריך להגיב, איני צריך להיות צודק. אני לא צריך לומר כלום.** אני רק מבקש: "רבונו של עולם! עזור לי". זהו זה.

מאוד חשוב להתבונן בדבר ולהגיע להושענא רבה עם הרגשה כזו. **כשהאדם מגיע עם הרגשה כזו, פיו טהור.** הוא נחשב ככלי שרת, והוא יכול להוציא לא רק את מילות התפילה, אלא גם את ההרגשים של הביטול וחוסר האונים - 'דלותי ולי יהושיע'. אף אחד אינו יכול לעזור לי, אבל הקב"ה לא יעזוב אותי. **באופן כזה, יתפלל האדם באופן הנכון ויפעל מה שצריך לפעול.** מי יתן שתפילותינו יתקבלו לרחמים ולרצון.

לכעוס, מתבייש לדבר... "יש ששואלים את האדם שאלה, והוא מתמלא בושה ואומר: אין לי מה לענות. מה אתה רוצה שאענה? - לא יודע. אני כבר לא אומר כלום. יש לפעמים אדם שכשהיה צעיר, היה מעורר מהומות ומרגיש את עצמו למאן דאמר גדול, אבל הוא קיבל מכה אחת ועוד אחת ונחל בזיונות ולמד מזה ונהפך לאדם כנוע, שונה לגמרי ממה שהיה פעם. מישוהו בא לשאול אותו: "מה אתה אומר על הגבאי?" והוא מגיב בבושה: "אינני אומר כלום. מי אני שאומר אם הגבאי צודק או לא? אני לא אומר. זה לא מעניין אותי". הוא כאילו אומר: אינני סבור שאני יותר טוב ויותר חכם ושאני המוצלח הגדול. אני כבר לא אומר כלום, בסדר? כבר ראיתי טוב טוב את ההצלחות הגדולות שלי. הוא לא מדבר. הוא לא מרגיש שהוא זה שצריך להסביר את חסרונותיו של כל אחד.

שלימות של הושענא רבה

כשהאדם שב בתשובה על לשון הרע על-ידי התבוננות או על-ידי עשיית גדר וסייג... הוא מוסיף זאת על הושענא רבה, הוא עושה בזה הכנה להושענא רבה... **הרי זה מוסיף שלימות נפלאה ליום זה.** כך מבואר בזוהר הקדוש. וכפי שדיברנו, האחד

- חלק ו' - שמיני עצרת

יום חמישי ה' דחווה"מ סוכות תשפ"ד

בשמיני עצרת נכנסים לעולם הבא

הערכות על השפע שירד מן השמים. שלושת הרגלים מרימים את האדם, ואז מגיע שמיני עצרת אשר הוא היום של קיום כל העולמות, ועל מה הוא עומד? - על שלושת העמודים. **כמה שהאדם הזדכך בתורה ועבודה וגמילות חסדים, הקב"ה מסייע לו שיוכל לשמוח כדבעי ביום קדוש זה.**

כולן עצות לדביקות בה'

והנה ביאור הענין הזה באופן מעשי כמובא בספרים, בנוי על יסוד נאמן שתלמידי הבעש"ט הק' זיע"א חזרו עליו שוב ושוב, והוא מה דאיתא בזוה"ק שתי"ג **המצוות הן כולן עצות ומהלכים להגיע לקיום מצות 'ולדבקה בו'.** דביקות היא דבר עליון, דבר פנימי, לכן **מוסר לנו הקב"ה בתורתו כל המהלכים שאם נפעל על פיהם, נוכל להגיע לכך.** הוא אומר לנו: אם תקיימו את רמ"ח מצוות עשה וש"ס מצוות לא תעשה, כבר תראו לבד מה יקרה. תהיו כל-כך מרוממים ותוכלו להרגיש את נשמתכם ולהיות קרובים אלי באופן שאינכם יכולים לתאר.

דא עקא שלפי סדר העולם, **רוב רובו של הזמן האדם עסוק במלחמות.** היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם. היום לעשותם פירושו שיש יצרים וצריך להתגבר

כולם חגים סביב החג הזה

ידועים דבריו של הרמ"ע מפאנו ז"ל שיש שינוי לשון בנוסח התפילה דשמיני עצרת, שבכל החגים נאמר חג ואח"כ שם החג, חג המצות הזה, חג השבועות הזה, חג הסוכות הזה, ובשמיני עצרת נאמר השם ואחר-כך חג - שמיני עצרת החג הזה. מבאר הרמ"ע מפאנו שחג הוא מלשון מחוג, כמו מחוגי השעון שחגות סביב נקודה אחת. כך **כל הימים טובים** שבמעגל השנה, **סובבים סביב נקודה אחת, והיא שמיני עצרת אשר אליה צריכה הנשמה להגיע.** כך איתא בזוה"ק לשונות נפלאים בענין הנעשה ביום קדוש זה, והרי הם מובאים בספרי הצדיקים, וכן מובאים בהם דברי הרמ"ע מפאנו הנ"ל, **שכל הימים טובים מקרבים את האדם אל הנקודה של שמיני עצרת אשר שם מקום הנשמה.**

הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א הוסיף על זה בדברי קדשו שמסר בשבועות. שינוי **באבות** על שלושה דברים העולם עומד על תורה ועל עבודה ועל גמילות חסדים, והנה שלושת הרגלים הם כנגד שלושת העמודים. חג השבועות הוא תורה, חג המצות הוא מדתו של אברהם - מידת החסד, וחג הסוכות הוא עבודה, כי בחג זה מתפללים מעומקא דלבא עם ארבעת המינים ועם

יסוד גדול הוא בחסידות. הקב"ה רוצה שהאדם יבחון את עצמו לראות אם הוא באמת מרגיש כבר טעם עוה"ב או לא. כי **כשיעבוד נכונה עם מלחמותיו, יהיו לו זמנים שבהם ירגיש מעין עוה"ב.**

עולמן תראה בחיין

יסוד זה נקרא אצל הרבי ר' אלימלך ועוד מהצדיקים זיע"א בשם: 'עולמן תראה בחיין'. אמת נכון הדבר ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא, אמת נכון הדבר שהעוה"ז הוא עולם של חושך, אמת נכון הדבר העולם שבו משיגים את כל ההשגות ומתענגים מזיו השכינה, הוא העוה"ב, ואילו כאן באנו להלחם, אך **עם כל זה, הקב"ה רוצה שהאדם כבר יטעם בעוה"ז מאותו אור, ויש לזה כמה מטרות, ואחת מהן כפי המבואר בכמה ספרים, שזה משמש לו לאדם כמבחן לראות היכן הוא עומד, כי אם הוא רואה שאינו מרגיש שום טעם מיוחד, אלא תמיד הוא מרגיש טעם עפר, יכול הוא לדעת שדבר מה אינו הגון אצלו, כי מי שהוא שמור ומי שחוזר בתשובה על פרשיות שהיו לו ולומר תורה לשמה, לא יימלט שלא ירגיש אותה רוממות, אותה מתיקות.**

זה חייב לקרות, אמנם לא בכל יום, כי זמנים יש שבהם הקב"ה מסתיר קצת את עצמו, ויש בחינה של ימות החול, אבל בשבת... הקב"ה נותן לך את מתנת השבת ובה אתה חייב להרגיש איזו מתיקות ורוממות. בשבת ובשאר זמנים המיוחדים, **אתה יכול לבחון את עצמך, ואם אתה רואה שאתה נשאר יבש, אתה צריך לחזור ולבדוק מה לא עשית נכון.**

התכלית היא קרבת אלוקים

תכלית נוספת היא שהאדם בעוה"ז יוכל להיות קרוב אל ה', לא רק לעבדו, אלא גם

עליהם. זהו העוה"ז. אתה רוצה לחיות כמו מלאך? - למחר. לא עכשיו. עכשיו אין אנו חיים כמלאכים, אלא כבשר ודם. כפי שדייק **השרף מקאצק:** 'ואנשי קודש תהיון לי' - 'אנשי' דווקא. אנו אנשים ונלחמים שוב ושוב עם יצרנו הרע, ואם נופלים, מיד קמים ומדברים אל הקב"ה. העוה"ז הוא עולם החושך. זו המציאות.

אושפיזא דשלמה המלך

אכן הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א מביא בענין זה דבר נפלא. היום הקודם לשמיני עצרת הוא הושענא רבה - אושפיזא דדוד המלך. דוד המלך היה עסוק כל ימיו במלחמות. זו היתה עבודתו. מביא רבי צדוק הכהן שבאמצעות המלחמות שהיו לו לדוד עם יצרו (אין לנו השגה, אבל אנו יודעים מה שכתב האור החיים' הק' שדוד המלך הוצרך להיוולד בתכונת נפש זו, כי זו היתה עבודתו), נלחם עם אומות העולם, כי תכליתו היתה להיות אחד שנלחם, וכיון שנלחם עם יצרו, נלחם עם כל שבעים האומות. ויום שמיני עצרת, הוא אושפיזא דשלמה (כך מביא רבי צדוק, והוא מובא בעוד הרבה מספרי הצדיקים), אשר עבודתו לא היתה מלחמה אלא לעבוד מתוך מנוחה - 'הוא יהיה איש מנוחה' (דה"א כב, ט). הוא מביא מהקדמונים שהפסוק 'כן יתן לידידי שינה' עולה על שלמה שאף בעת שינתו היה מקושר להקב"ה. תקופת שלמה היא התקופה שבה יושבים איש תחת גפנו ותחת תאנתו ובית המקדש עומד על מכוננו. החיים בתקופתו היו חיים של עוה"ב.

לעומת כן, ברוב הזמן שהאדם נמצא כאן בעולם, הוא שרוי במלחמה. בכל עת הוא צריך להתגבר על יצרו ולעמוד בנסיגותיו. אבל יחד עם כן רצה הקב"ה שכאן בעוה"ז נוכל להרגיש טעם עוה"ב.

עומקו של דבר הוא שהקב"ה נתן לנו זמנים שבהם צריך להגיע. להגיע פירושו שעכשיו שמהם עם הקב"ה ואין כלום בעולם. ובעיקר הקב"ה רוצה שבזמנים ירגיש האדם מעין עוה"ב. שיוכל לטעום באמת מהרוממות הנפלאה. זה לא אומר שזה מוכרח לקרות דווקא בזמן כזה או כזה, אבל זה מוכרח לקרות מתי שהוא.

מנוחה ממלחמת היצר

יסוד זה של 'עולמך תראה בחיך' הוא שהאדם יבין שסדר העבודה בנוי באופן זה, שיהיו זמנים של מנוחה, כלומר, מנוחה מהמלחמה העצומה עם היצר. אין הפירוש שאין יצר, אך הפירוש הוא שאז נותנים לו להרגיש את מציאות השי"ת עד כי בוז יבז לכל שאר הדברים. אינך מחויב עכשיו להיות בתוך החושך ולהלחם. אתה רשאי להיות קרוב אל ה' ולשכוח מהכל.

שבת היא אחד מהזמנים. הקב"ה נתן ליהודי את השבת ברצותו שיחיה מזה ושה יעניק לו חיות לכל השבוע בהשתוקקו אל השבת. בימות החול הוא הולך למלאכתו ויותר שרוי בחושך, אבל הוא מבין שהקב"ה רוצה שנחיה כמו בשבת.

פגישה עם הקב"ה

יום שמיני עצרת, הוא מבט לעוה"ב. כך מובא בכל ספר חסידים. יום זה שבו היהודי נפגש עם הקב"ה, הוא תוצאה של יגיעה בפסח ובימי הספירה ובשבועות ובסוכות, וכפי שראינו מהרה"ק מטאלנא זיע"א, סוף כל סוף הדברים שהאדם צריך להשתלם בהם, הם שלושת העמודים. התורה לשמה יחד עם גמילות חסדים רצינית... לחשוב על פלוני, לדאוג לצרכיו... יחד עם תפילה לה' מעומק הלב, ביטול לה', חמימות וחיות, צריכים לגרום לו לאדם שאם יש לו באמת

להתקרב אליו, או במילים אחרות: לעבדו לא רק כעבדים, אלא גם כבנים. אילו היה האדם צריך לשרות בחושך כל ימי היותו על האדמה, היה קשה לו מדי. הוא זקוק ליכולת להיאחז בגבהות - בקרבה. הקב"ה אומר: נכון שאמרת 'אנכי הסתר אסתיר פני', אבל מאחורי זה יש 'חזק ואמץ'. קרבה גדולה שבה אני מתראה לך.

הרה"ח ר' נטע ציינווירט זצ"ל אמר: בערב היהודי מכין את עצמו לשינה. עבודה שלימה. נעגיל וואסער, ק"ש שעל המיטה. כך איתא מהאר"י ז"ל שק"ש שעל המיטה היא הכנה לק"ש של שחרית. כל עבודת הלילה והשינה שבה הנשמה עולה למעלה, היא הכנה לשחרית. הוא קם בשחרית, עוד פעם הכנה. כל מוחו עסוק בהכנה לתפילה. ואח"כ התפילה עצמה, חוץ מזה שהיא עצמה מיוסדת באופן של הכנה אחרי הכנה. יש קרבנות ופסוקי דזמרה וברכות ק"ש, אבל אפילו התפילה בכללותה, הכנה היא, כי אם אמנם עכשיו אתה מרגיש קרוב אל ה', עדיין מדובר בכלי מלחמה. 'בצלתי ובעות' - 'בחרבי ובקשתי'. זה עוזר לך כשאתה יוצא לרחוב. מה חשבת? אם לא התפללתי כדבעי, בוודאי תיכשל בשווקים וברחובות. הכנה היא שכאשר תצא החוצה, תוכל להחזיק ראש ולהישאר קרוב אל ה'.

ואח"כ מכין האדם עצמו למנוחה, ומנוחה היא הכנה לערבית, וכך כל ימות החול הם הכנה ליום שישי ויום שיש לליל שבת וליל שבת לצפרא דשבתא. מתי מגיעים? שאל החסיד הנ"ל. בכל עת מתכוננים. מתי מגיעים? הוא שאל והוא השיב מתוך הרגש שבלבו: בנשמת מגיעים. עובדים כל השבוע, וכעת אתה שר להקב"ה, אתה מודה להקב"ה, אתה שמח עם הקב"ה. אין עכשיו כלום בעולם.

למה צריך לעמול כל-כך בשבת? הלא היא יום מנוחה?

יותר מזה, מי שמחפש לטפס גבוה יותר, ימצא את עצמו טוען שבשבת הוא עובד הרבה יותר קשה מבימות החול. בימות החול יש לו סדר מתי הוא מתפלל, מתי הוא לומד, מתי הוא עובד. ואילו בשבת הוא מתמודד. לא קל לו. הוא נלחם כל הזמן. כאן הוא נלחם עם השינה, כאן הוא נלחם עם תאוות האכילה. והרי הוא שואל: אני מבין שאני צריך לעבוד, אבל אם כן מדוע אתה אומר לי שהשבת היא יום מנוחה? אם אתה אומר לי שזה זמן של עבודה, אני מקבל. מסתדר לי היטב. אבל למה מנוחה? אתה הרי אומר שהשבת צריכה להיראות כפי שהיא צריכה להיראות. איך שני אלה עולים בקנה אחד?

טרחת הדרך אל החלוקה החינמית

ובכן, יש תשובה פשוטה, אבל צריך לסדר אותה במוח. שני סוגי עבודות יש לו לאדם. הסוג הראשון הוא כזה שהרע עומד לו לנגד עיניו והוא צריך להילחם בו בגבורה. אך כשמדברים על כך שבשבת צריך האדם להילחם עם עצמו, למשל, בלי ש"ק בקיץ שלא להירדם, אלא ילך לשיר יחד עם רעים וידידים, מדובר בעבודה מסוג אחר, והוא שאומרים לו: **התייצב במצב הנכון באופן שנשמתך תוכל להשתעשע עם הקב"ה**. אינך יכול לשים את נשמתך במיטה. זה לא יעבוד. זה זמן שהקב"ה נותן רשות להרגישו.

משל למה הדבר דומה, לעשיר שמוציא כרוז שהוא הולך לחלק סכומים גדולים של כסף לכל מי שיבוא אליו למעונו בזמן פלוני. שואלים אותו מה צריך לעשות כדי לקבל, והוא עונה: לא צריך לעשות כלום.

פסח שבועות וסוכות, יוכל בשמיני עצרת לטעום טעם עוה"ב.

אין מצוות ביום זה. הוא עומד עם ספר התורה ורוקד עם הקב"ה. אין אכילת מצוה, אין ישיבה בסוכה, אין ד' מינים. **יש רק רבש"ע והוא שמח אתו.**

כשהאדם מבין את הנקודה, הוא מבין שזה נוגע לא רק לשמיני עצרת, אלא **זה מגלה שזה מה שהקב"ה רוצה מן האדם**. עכשיו תעבוד עוד פעם. עלה לדרגה יותר גבוהה. עוד תורה, עוד עבודה, עוד גמילות חסדים, עוד טהרה וקדושה. **תרי"ג המצוות צריכות לגרום לו לאדם לזרוח ולהשתוקק - הלוואי שאוכל עוד פעם להרגיש כזו רוממות.**

כך מובא בספרים שהריקוד הוא דרך לעורר השתוקקות זו. כשהאדם עומד ומשתוקק לה', הוא במצב של נשמת כל היום. הוא במצב של דביקות. **ועבודתו בתוך מצב זה, היא לשיר ולהשתוקק לעלות עוד יותר**. זה הכרה. ההשתוקקות היא הכרה ששם נמצא חיים. כל שאר הדברים הם דברים בטלים ומבוטלים. **רק לשם הוא משתוקק. וזה מה שעוזר לו שבאמת יוכל לטעום את טעם העוה"ב.**

וירא מנוחה כי טוב

נעבור מכאן לענין פרקטי. אמרנו שימות החול הם זמנים של מלחמה עם היצר, ושבת היא זמן של מנוחה - 'בלתי לה' לבדו'. ובכן, יש שישאל האדם, אולי מתוך בורות: אם כן אולי באמת אין צורך לעבוד כל-כך קשה בשבת. מדוע אנו מתייגעים בליל שבת עם שירות ותשבחות, ושוב קמים באשמורת הבוקר, ואח"כ לומדים בריציפות בשבת אחר הצהריים.

חייבים להיכנס לבית הכנסת

כך הוא הדבר ממש לגבי שמיני עצרת. אם האדם יישן או יתגשם בדרכים אחרות... יהודים בין כה וכה לא עושים זאת, אך אנו מתכוונים להסביר את הנקודה, מה גם שפעמים שהאדם עלול להיתפס במשהו מזה, למשל, להימשך אחר דברים בטלים. הוא נעמד לשוחח על דא ועל הא, שטותים והבלים. זה טיפשי מה שאתה עושה, כי כשאתה עושה את זה, אתה עומד מחוץ לבית הכנסת, ושם אין מחלקים.

אכן באופן ממילא נמצא שהאדם צריך להכניס את עצמו למקום הנכון. הוא צריך לבוא לבית הכנסת ולהיות יחד עם אחיו מיישראל, כפי שאמרו הצידיקים בפירוש מילת עצרת, שמתאספים יחד כבעצרת תפילה. נמצאים יחד עם ספר התורה, משתוקקים להקב"ה, מודים להקב"ה, עם ריקודים ועם שאר כל האופנים. **כל זה הוא להכניס את עצמו למקום הנכון.** התבונן באיזה מצב אתה צריך להיות בשמיני עצרת. אני צריך להיות במצב שבו לא מעניין אותך עוה"ז. במצב שבו כאשר הגוף אומר לך שהוא עייף, אתה אומר לו: לא עכשיו. יש עכשיו עשרים וארבע שעות בשביל הנשמה.

פעמים שאומרים למי שנכנס החדרה: מישוהו הולך לצעוק, מישוהו הולך לומר לך ביקורת קשה, אל תיבהל. כולנו אתך. אין לך מה לפחד ממנו. שיאמר מה שיאמר, אתה תתעלם ותמשיך הלאה.

אף כאן, כשהגוף מתחיל לצעוק, תבין **שזה נועד רק כדי להתעלם ממנו. תקום ותרקד עם התורה. תבין שמה שאתה מקבל ביום זה, הוא משהו שאי אפשר לקבל בימים אחרים.** הן השקענו כל-כך

מי שבא - אני נותן לו. בבוא הזמן והנה אחד מגיע בטענה. אמרת שזה בחינם, ובכן, הבה ואספר לך איך הגעתי הנה. רציתי להזמין מונית ולא הצלחתי, עד שמצאתי ביוקר, ואז עמדתי בפקק תנועה. שעתיים תמימות חिकיתי עד שהגעתי הנה. זה עלה לי בדמים תרתי משמע. בסוף הגעתי, אבל מדוע אמרת שזה בחינם? אומר לו העשיר: דבר טכני הוא להגיע לכאן, ובמקרה זה עלה לך הרבה, אבל ברגע שאתה פה, אני נותן לך בחינם. מי שגר כאן בקירוב מקום, אין צריך כמעט לטרוח. אתה היית צריך לבוא מרחוק, אבל בסוף מחלקים כאן בחינם.

במיטה לא מרגישים כלום

כך הוא לגבי השבת. בשבת קודש הקב"ה מסיר את העוה"ז ואומר לך: אני אומר לך שתוכל להרגיש רוממות נפלאה, טעם של קרבת אלוקים. אתה מתפלא: מה, בעולם הזה? **חז"ל** הלא אמרו היום לעשותם ומחר לקבל שכרם! אכן שבת יוצאת מן הכלל. הקב"ה אומר: מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה. אני נותנה לך. אתה יכול להיכנס היום לעוה"ב.

מגיע האדם ואומר שגופו טוען שהוא עייף או שהוא יותר אוהב להתפסם עם מאכלים ממאכלים שונים. השאלה היא אבל כמה אתה רחוק ממקור החיות. בשבת אומרים לו לאדם דבר אחד: בוא הנה. כאן מחלקים. בוא ותקבל. אם תשכב כל היום במיטה, לא תוכל להרגיש כלום. אתה שואל למה? שאלה טיפשית. אם נתן לנשמתך לעבוד, יתנו לך לטעום. איך נתן לנשמתך לעבוד? על-ידי אמירת שירת ותשבחות, על-ידי תפילה מתוך הכנה וגישה נכונה.

אצלי. זה לא היום שלך. אתה עומד בחוץ. רק בני ישראל והמלך נמצאים כאן כלשון הזוה"ק. **עצם הדביקות בה' ממית ומכלה באופן ממילא את כל הדברים הבלתי רצויים. הם אינם יכולים להתקיים מחמת גודל האור.**

הדרך להפטר מטורדן

משל לסבר את האוזן, אם כי בוודאי הנמשל גבוה בהרבה מן המשל: מעשה בשמעון שמטריד את ראובן. הוא רוצה לדבר אתו, הוא רוצה ללמוד אתו, הוא רוצה לקבל ממנו הלוואות. כל היום הוא נדבק אליו ויורד לו לחייו. ראובן כבר ניסה להשתמש בכל הדרכים והמהלכים כדי להיפטר ממנו - תן לי מנוחה, תן לי לחיות - אך ללא הצלחה.

ובכן, מהלך פשוט יש. במקום לנסות לדחות את שמעון מפניך, תתחיל לקרב אותו, לדבר אתו, לחייך אתו, וכשהקרבה תהיה כל-כך גדולה, הוא בעצמו יברח ממך. כשאתה מתאחד עם האור, החושך אינו מוצא מקום לעצמו, וממילא נעלם.

ביום כזה, כשהאדם מתדבק בה', יש לזה כח עצום להגיע למקומות בנפש אשר אינו מצליח להגיע אליהם על-ידי מלחמה. כך כתב רש"י בביאור מה שאמרו חז"ל שהתקיעות מבלבלות את השטן, שכאשר הוא רואה שהם מחבבים את המצוות, ומתדבקים בה' בדרגה עמוקה ביותר, הוא **בולע את לשונו ואינו יכול לקטרג יותר.**

נקודה זו היא הדרגה העליונה ביותר בסוגיית סור מרע על-ידי עשה טוב. יש אור פשוט של מי שלומד ומתפלל. אור זה אינו גורם להרגלי הרע להבטל. אך יש דרגה

הרבה עבודה עד כה. יש לנו זכרון קצר, אבל אם מתבוננים קצת. השקענו כל-כך הרבה עבודה בפסח. איך שלא יהיה, כל אחד השקיע בפינוי החמץ, ובהוצאת ממון, ובעריכת הסדר. אומר רמ"ע מפאנו ז"ל, אומרים ספרי החסידות: עוד לא סיימת את ליל הסדר. אינך קולט כמה זה טיפשי לברוח ולהיות מאבד מה שנותנים לו. תבין **שעכשיו מגיע שכר המצוה - השכר בעוה"ז, התענוגים, אשר אלה הם התכלית, כי הקב"ה רוצה שתידבק בו.** הקב"ה רוצה שיוכל להראות באצבע כי אנשים הנמצאים בעוה"ז משתעשעים עם הקב"ה.

הריקודים מבטלים את הקליפות

איתא בספרים, כל אחד בלשונו, בענין **גודל התועלת שיש לנשמה על-ידי הריקודים של שמיני עצרת.** זה מרגיז מאוד חזק את הקליפות. וסיבת הדבר, כי זה פועל באופן אחר מתמיד. תמיד נלחמים עם הקליפות, כגון עם ארבעת המינים ועם קרבנות החג. לא פשוט. אבל כאן **הסטרא אחרא נופל על-ידי הדביקות עצמה.**

נסביר: רבי צדוק זיע"א כתב בענין מכת בכורות שאין הפירוש שהקב"ה בא והרג את הבכורים בסייף. העומק של "אני ולא אחר, אני ולא שרף, אני ולא מלאך" הוא שהקב"ה התגלה בחצות הלילה, **ומגודל האור, מתו כל הבכורים באופן ממילא, כי לא יכלו לסבול אור כזה.**

כך בענייננו, יש שני אופנים של ניצוח היצר. אופן אחד הוא על-ידי לחימה חזיתית. האדם לומד ומתפלל ונותן צדקה. הוא לוחם עם היצר. יש אופן אחר שבו אין האדם מנהל מלחמה כלל, אך אומר ליצר: אינני מדבר אתך עכשיו. אין לך מה לחפש

מתמלא אהבה ותשוקה ושמחה, פירושו של דבר שזה מה שהוא. ובכן, כמה בעיות נעלמות אז מאליהן.

לא מניחים ספר תורה ויוצאים

אח"כ הוא זמן נפלא להשקיע עצמו בתורה. הנה במסכת ברכות (ח, א) שנינו: מאי דכתיב 'ועוזי ה' יכלו' - זה המניח ספר תורה ויוצא. אמר על זה ה'אמרי אמת' זיע"א שזה עולה על מחרתו של חג השבועות. האדם קיבל את התורה, השאיר אותה פתוחה, ויצא כאילו לא היה.

אף כאן, אם היה האדם מבין כמה נקי וצח הוא יוצא מחודש תשרי, היה מסתכל על מציאות זו בהסתכלות אחרת לגמרי. אילו היה מבין כמה חבילות השאיר מאחוריו וכמה הוא מוכן וראוי לתורה... הוא קיבל עכשיו לב בשר, הוא כל-כך מוכן לדביקות. הוא כבר טעם אותה. היצר הרע נבהל ממנו... אל תחזור אל ההרגלים שלך. תשתדל שאינך חוזר אליהם... אילו היינו מבינים זאת, לא היינו רוצים אפילו להסתכל לעבר הדרך הישנה! הצרה היא שאיננו קולטים עד כמה זה נכון. התפילות הלא מתקבלות ביום כזה יותר מן הרגיל, וכבר אמרו הצדיקים שבעיקר מתפלל האדם על הרוחניות ועל השכינה. הן זוהי התכלית, וכל השאר אינם אלא טפלים. אם כן צריך לנצל את היום ולהתרבק בה, ולוואי שנזכה.

גבוהה מאוד של עשה טוב שבה האדם אינו אדם של עוה"ז אלא של עוה"ב, אשר זו באמת מבטלת את ההרגלים.

כך יוצאים מקהילת הס"א

פעמים שרואים אברך בימות החול ששקוע במלאכתו הגשמית ואין נראה שהוא שואב את חיותו מן הרוחניות, והסטרא אחרא אומר: כן-כן, כאן הוא לומד, כאן הוא מקיים איזו מצוה, אך למעשה הוא מהקהילה שלי. נאמר כך: יש קהילות שאי אפשר להבחין בהן מי שייך אליה ומי לא, אך זמן אחד בשנה יש שמי שבא אז להתפלל עם הקהילה, נחשב כחלק ממנה, לעומת שאר זמני השנה שבהם אינו חייב להופיע כלל.

אם רוצה אתה לראות על יהודי למי הוא שייך, הנה בימות החול הוא יכול לספר סיפורים - קרה כך וכך... אך כשאתה רואה אותו רוקד עם ספר התורה, אז אתה רואה שאינו שייך לקהילתו של הסטרא אחרא. נאמר בשפת בני האדם: היצר הרע מסתכל על אדם זה שרוקד עם ספר התורה ואומר: אותו איבדתי. חבל על דאבדין. איבדתי אותו. הוא לא שלי יותר. מצוי שכמה ישיבות רבות על איזה בחור כאשר כל אחת חפצה בה, ויש שהמשגיח של אחת הישיבות מסתכל ורואה איך הוא נתפס על-ידי ישיבה אחרת, ואומר: איבדתי אותו.

כשיהודי רוקד עם ספר התורה, והוא

- חלק ז' - שמחת תורה

יום ראשון ה' דחול המועד סוכות תשפ"ו

לשמוח ב'שמחת תורה' מבלי להביט בחסרונות

בלחודיה, כל מה דבעי שאיל, ויהיב ליה.
דהיינו שזה יום שמה שמבקשים מהקב"ה
הוא נותן, יום שמסוגל מאד לקבלת
התפילות. אבל צריך להיזהר שלא יהיה לנו
הבנה ילדותית במשמעות קבלת התפילות,
כאילו זה יום שיש בו כוח שאפשר לפעול
הכל, כי כשלומדים את דברי הזוהר רואים
שזה לא שני דברים נפרדים, אלא שמשום
שאנו כה קרובים אל הקב"ה, לכן כל מה
שנבקש ממנו הוא נותן לנו. כי כשמתחזק
כל כך הקשר של היהודי לרבוננו של עולם,
אז הבקשה שהוא מבקש באה מהמוח והלב,
הבקשה מצידו מגיעה ממקום אחר,
ממקום שהוא מבין את הקירבה שלו.

יש שאדם מתפלל כי כואב לו, או כי
הוא סבור שמגיע לו, וכל מיני מחשבות
קטנוניות, ואז כשמגיע שמיני עצרת והוא
מבין שאפשר לפעול הרבה ביום זה, אז הוא
ממשיך באותו אופן, את אותו הדבר שהוא
עושה תמיד הוא עושה הרבה יותר חזק.
אבל לא זו הכוונה, זה לא עובד כך. אלא
הכוח לפעול ביום הזה נובע מתוך קשר
הדבקות והקירבה לרבוננו של עולם
שמתגלה ביום הזה באופן מופלא ועמוק.

**ביום הזה מתגלה שלרבוננו של עולם יש
אהבה גדולה ליהודי, וכשיהודי מבין את
הקירבה שלו לרבוננו של עולם, אז באופן**

מה שאפשר לפעול ביום הזה הוא מחמת רוב הקירבה

כשמגיעים לשיא ולתכלית של כל חודש
תשרי, מגיעים ליום 'שמיני עצרת', יודעים
כולם את דברי הזוהר הקדוש (ח"ג לב, א),
'וישראל ביומא דא מסיימי דינין דלהון
ושראן בברכתא, דהא ליומא אחרא זמנין
לאשתעשעא במלכא, לנטלא מיניה ברכאן
לכל שתא, ובהוא חדוותא לא משתכחי
במלכא אלא ישראל בלחודיהו'. זה יום של
דבקות גדולה ברבוננו של עולם, יחודא
שלים, צדיקים אמרו שכל העבודה של
חודש תשרי היא להגיע ליום הזה.

ביום הזה יהודי יכול להגיע לדבקות
הגדולה ביותר, ובכלל העבודה של היום
הזה היא עבודה של דבקות ברבוננו של
עולם, אין ביום הזה מצוות דאורייתא
ודרבנן כבשאר הימים טובים, רק בחינה של
'עשה לי סעודה קטנה כדי שאהנה ממך'
(סוכה נה, ב). וכך אכן עושים את זה גם
באופן הפרקטי, עושים הקפות ורוקדים עם
הספר תורה, זה הכי הרבה שאפשר לעשות
באופן מעשי לבטא את בחינת היחוד עם
קוב"ה ואורייתא.

אחר כך יש חלק האחר בזוהר הקדוש
שם, 'מאן דיתיב עם מלכא, ונטל ליה

האחרונה בשנה זו שאומרים בתפילה את המזמור 'לדוד ה' אורי וישעי'. הוא אוזח כבר במוסף אחרי ההקפות, הוא כל כך שמח וכל כך קרוב להשם, הוא מרומם, ואז הוא בוכה בתפילתו ואומר, הרי אתה הקב"ה יודע שמגיע כעת חורף קר, יהיו לי הלאה נסיונות, לכן אני מבקש שאוכל לעמוד בזה, שאשאר בבית השם ושאחזה בנועם השם. **זוהי העבודה, שהבקשות יצאו מתוך מצב של קירבה.**

לפעמים טוב להימנע מבקשות אם יודע שבהמשך תהיה קירבה גדולה יותר, כי **מוטב לבקש בזמן של קירבה**, 'כטוב לב המלך ביין'. אפשר אולי להבין בכך את הענין שאת תפילת מנחה של יום כיפור מתפללים מהר ובנוסח של חול, הסיבה היא כי **רוצים להשאיר את הצעקות והבקשות לנעילה**. שכן כתוב **בספרים** שיש זמנים שונים של עת רצון, אלול, סליחות, וכו'. וכן עצם היום כיפור זה זמן אחד, ונעילה זה עוד זמן. לכן יש בחינה שיהודי לא רוצה לבקש במנחה כי מעדיף לבקש בנעילה, עוד כמה דקות נפתח שער חדש, הוא ממתין לאותו זמן.

עיקר הנקודה היא לא שהוא ממתין כדי לפעול יותר, וכך גם בשמיני עצרת ההבנה במחשבת האדם לא צריכה להיות שזה יום שאפשר לפעול בו, כי כתוב שביום הזה אפשר לפעול כל כך, לא זה מה שמתכוונים. אלא **הכוונה שיתעלה ויגיע למצב מרומם, לבחינה כזו שהשכינה והנשמה ימצאו את עצמם יחד**, ומתוך קירבה זו הוא יוציא את הלב לרבונו של עולם. זה הפשט הפשוט.

האור עצמו בלי כלים

עלינו להתבונן ולהבין קצת מהי

ממילא **צורת התפילה שלו היא באופן שהוא מבין את המקום הקרוב שיש לו, והוא מבקש מתוך אותה קירבה ואהבה.**

משל למה הדבר דומה, לאדם שיש לו פרוטקציה אצל איזה עסקן, כי פעם הוא עשה לעסקן טובה והעסקן אמר לו כשתצטרך טובה תפנה אלי ואחזיר לך. בעצם אין לו אתו כלום, רק נשאר לו עודף, אז כשהוא צריך הוא מזכיר לו עכשיו אני צריך טובה, זה מה שאני צריך. בקשה כזו היא טכנית, זה משהו רחוק, יש לו זכות לבקש, אבל הבקשה היא מבחוץ ולא מתוך קירבה.

את יסוד הבקשה מתוך קירבה רואים במגילה, שכשאסתר המלכה הגיעה לאחשורוש, 'נוכח פתח הבית', היה זה קירבה גדולה, שהמלכה באה למלך, ואז המלך אמר 'מה בקשתך וינתן לך', ושוב בסעודה שהיתה קירבה גדולה הוא אמר 'מה בקשתך עוד ותיעש'. זה לא היה משהו מתוכנן, רק המעשה היה שהיתה כזו קירבה גדולה, ואז הוא אמר אתן לך מה שאת צריכה. והרי מבואר **בספרים** ש'המלך' שכתוב במגילה סתם זה מלכו של עולם, וממילא כך זה גם בבקשות כלפי מעלה, שכאשר **הקירבה היא כל כך פנימית, נעשים ממש קרובים, אז הבקשה יוצאת ממילא מתוך התרגשות מהקירבה**, ואז אומר הקב"ה תגיד לי מה שאתה צריך ואתן לך, כי אני מרגיש אותך כל כך חזק.

יהודי צריך לעבוד בהכנה ליום הקדוש הזה, בכך שהוא **בונה את הקירבה שלו לרבונו של עולם**, שאז תצא ממילא הבקשה 'אחת שאלתי מאת השם אותה אבקש שבתי בבית השם כל ימי חיי', זה יוצא ממקום כל כך טבעי, ובפרט שזו הפעם

עם הקב"ה, אך זה הכל מבחוץ, והקושי הוא שלא כל אחד יכול להתאים את עצמו לכלים האלו ולהגיע מהם להרגשה האמיתית של קירבת השם, צריך לנסות בכה ובכה כדי להרגיש, וזה הקושי ביום טוב הזה.

הקושי שאין מבנה מסודר ליום הזה

אחת הסיבות לקושי מסוים שיש לאנשים בשמחת תורה, הוא משום שיום זה לא בנוי כל כך במבנה מסודר, ולכן יש כאלו שקשה להם להיות כך במצב מרום. כך זה גם בפורים, שזה יום מרום מאד, אבל יש אנשים שמחמת הבלבול מתקשים להתרומם בו כראוי. שם לפחות יש מצוות מעשיות, משלוח מנות ועוד, אך בשמיני עצרת זה יותר קשה כאשר אין מבנה מסודר.

אומרים לאדם ביום הזה עליך לשמוח עם הקב"ה, לרקוד עם התורה, ויש מי שלא מסתדר עם זה, הוא לא מכיר את האנשים וכדו'. אך צריך לדעת שזה עדיין לא אומר שאיבדת את היום טוב, כי **אפילו אדם שהגיע כמה דקות להרגשה של דבקות, לנקודה של קירבת השם, כבר הגיע לתכלית היום טוב**. זה לא תלוי בזמן.

גדר ההצלחה של היום טוב הזה לא בנוי מכך שכל דקה מהיום ידעת בדיוק מה לעשות, ושאלך אחד לא הפריע לך, ושהיית במוחין דגדלות. אלא **כל טיפת רגש של דבקות וקירבת השם, היא כבר התכלית**.

יש אנשים שהם מאוד טכניים, מאד מסודרים, ההרגשים שלהם לא כל כך עובדים, לפעמים זו תכונה טבעית ותורשתית. אדם כזה כשהכל מסודר ודופק אצלו הוא מרוצה ושמח, אם הוא ממזכי הרבים והוא מתרוצץ מבית כנסת זה לבית

העבודה המוטלת עלינו ביום הקדוש של שמיני עצרת, כדי להגיע למצב המרום שאפשר להגיע בו. הדבר הפשוט הוא מה שכתוב בסידור, **ומה שהונהג בקהילות ישראל לעשות ביום הזה, זה הדרך להגיע, זה הכלים לאור**.

כי הנה בכל יום טוב יש כלים מיוחדים **להגיע ולקבל את האור של היום טוב**, כידוע מה'קדושת לוי' שבפסח יש אור גדול, והמצוות של מצה וסיפור יציאת מצרים וכו' הם הכלים להגיע אל האור הזה, וכך גם בכל יום טוב המצוות שבו הם הכלים לקבל את האור. אך במדה מסוימת בשמיני עצרת זה יותר קשה, כי אין בו כלים של מצוות דאורייתא ודרבנן, אלא **היום טוב הוא החיבור עם האור בעצמו**.

הרמ"ע מפאנו (מאמר חיקור דין ח"ב פכ"ז) כותב, **'ואין שמיני עצרת נקרא חג בכל התורה כולה ולא בדברי קבלה, וזה מעלתו שכולם חוגגים וסובבים על נקודת המרכז שהוא מקומו, והרמז בו על השלמתם והשגת תכליתם של כל יעודי התורה והנביאים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת לעיני כל ישראל' וכו'.** כלומר המילה 'חג' היא מלשון מחוגה של שעון שסובבת סביב נקודה אחת, ובשמיני עצרת זה לא הסובב אלא **זה הנקודה בעצמה שהכל סביב לה**.

כל הימים טובים מזכירים לנו שהקב"ה בחר באבותינו, ושנתן לנו התורה, ושהנהיג אותנו במדבר עם ענני כבוד. אבל בשמיני עצרת זה הנקודה עצמה, **להבין ולחיות את ההבנה עד כמה עמוקה הקירבה שלנו עם הקב"ה, וזה התכלית של הכל**.

אמנם יש מנהגים שונים שעושים ביום הזה כדי להגיע להרגשה של **היחודא שלים**

בביטוי שפתים, או שהוא מראה את זה עם חיוך או עם מתנה. כך הוא מוציא ומגלה את ההנאה שיש לו מהקשר עם אותו פלוני, וזה בונה ומחזק את הקשר, וגורם שהקשר יהיה פרה ורבה. כך גם **כשאנו מדברים על שיש לנו הנאה מהקשר עם הקב"ה, זה מעורר את השייכות האמיתית והעמוקה שיש לנו עמו**, וכך אנו שמחים יותר ויותר.

הביטוי לכך הוא **בשיר השירים** [וכן נהוג בהרבה מקומות בשמחת בית השואבה לומר פסוקי שיר השירים], שם כתוב פסוק אחרי פסוק איך שהקב"ה אומר את המעלות של בני ישראל, ואיך שבני ישראל אומרים את המעלות של הקב"ה.

וזה גם **ענין התפילין שהם בחינת קשר ודבקות**, ואמרו **חז"ל** (ברכות ו, א), הני תפילין דמרי עלמא מה כתיב בהו, 'ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ', ומי משתבח קודשא בריך הוא בשבחייהו דישראל, אין, דכתיב 'את ה' האמרת היום', וכתיב 'וה' האמריך היום' וכו'. והכוונה **שהקב"ה כביכול מדבר ומוציא מההעלם אל הגילוי את ההנאה שאנו קרובים אליו**, וזה הכוונה שהקב"ה מניח תפילין, שכביכול הוא עושה פעולות שיתגלה האהבה הזאת, 'וראו כל עמי הארץ' מצד הקב"ה. וכפי שאנו עושים זאת מצידינו בהנחת תפילין.

וזה לא רק לדבר על המעלות ולשבח כדבר צדדי, אלא זה צריך לבוא עם התבוננות, כמה קרובים אנו לרבונו של עולם, 'מי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו', קירבה נוראה. ומחמת שאני נהנה להיות קרוב, אני מוציא ומבטא למה אני כל כך נהנה.

אדם עומד ביום כיפור ואומר 'האדרת והאמונה' וכו', שזה בעצם שבח של

כנסת זה למסור שבע שיעורי דף היומי כל יום, אז טוב לו, כי יש לו מבנה, ומאוד ברור ומסודר לו כל שעה מה הוא עושה. לדידו, אם יורשה לו גם בשמחת תורה לעשות אותו דבר, להסתובב מבית כנסת אחד לשני ולמסור את שיעוריו, הוא יגמור את היום בהרגשה מאד שמחה, וירגיש שהוא אף זיכה אנשים בלימוד תורה, מה שמשמח אותו זה שיש לו מסגרת ברורה. אבל זה לא אומר שהוא השיג את התכלית של שמחת תורה, שמחת תורה זה לא כך.

או אחד שמחשב ובודק איפה ההקפות הכי קצרות ומהירות, הוא שמח ונהנה לראות את האנשים החוזרים מאוחר מבית הכנסת, ואומר לכולם עם מעין שמחה שהוא אוחד כבר אחרי הסעודה. זה בוודאי גם כן לא השמחה האמיתית של שמחת תורה.

צריך להכיר את הצד הזה של האנשים, כדי להבין את הצד השני, רוב היהודים שאין להם מהלך מסודר ביום הזה, אין כל כך שעון. וכמו שיש אומרים בדרך צחות, שהסיבה שיש מקומות שנוהגים לערוך קידוש אחרי העליה לתורה, כי אז כבר אוחזים אחרי זה, שמחים שכבר עשינו משהו היום.

אבל האמת היא שכל אחד יכול לשמוח ביום הזה, זה 'קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך', לא צריך דווקא בצורה פלונית ובסדר מסוים, כי ביום הזה המהלך הוא למעלה מכל זה. צריך לשמוח ולחגוג עם המצב הזה, עם השייכות הזו שיש לנו עם הקב"ה, וזה לא מותנה ולא מוגבל לשום מצב או סדר.

לחזק את קשר האהבה

יש מציאות שהקב"ה הכניס בבריאה, שאדם ששמח עם השני מוציא את זה

יכול לעשות זאת היא בכך שהוא רוקד עם הספר תורה, בכך הוא מראה שהוא שמח שהוא יהודי, שהבורא כל עולמים שמנהיג את כל העולם ושהוא הכוח הכי חזק בעולם ומעל הכל, הוא רוצה אותי ומקרב אותי אליו.

אדם שיבין ויפנים זאת בפנימיות לבו, יגיע לשמחה עצומה שתאפיל על כל הקשיים שלו. אפילו אדם שכל חג הסוכות ישב בדד, ואף אם אירעה לו טרגדיה, הוא איבד ל"ע את הקרוב אליו, הוא מאוד שבור, אם הנשמה שלו תבין כמה אמייתי זה שהוא לא לבד, כמה נכון זה שהקב"ה חושב עליו ודואג לו, כשיגיע להכרה הברורה הזאת עד שהוא יוכל ממש לממש אותה, זה יעשה אותו כל כך שמח, וזה הרי האמת.

אהבה מקלקלת את השורה

הדבר שהכי מצער את האדם, ומונע שלא יוכל לחגוג את השמחה האמיתית הזו, כי הרגש והלב שלו קשורים עם החסרונות והקשיים שיש לו בחיים. הוא מנסה להתעלות אבל הוא קשור למטה, כמו להבדיל כלב שרוצה לרוץ אבל הוא קשור בחבל. הלב קשור לדברים שהוא צריך לסדר ולדברים שמכאיבים לו, היד שלו יכולה אמנם לעשות דברים אבל הלב שלו קשור.

אדם צריך ויכול לשמוח בעצם זה שהוא יהודי, אבל יש מי שלא קל לו והדבר שעולה לו בראש מיד שח"ו זה קשה להיות יהודי, וכשאומרים לו לשמוח ביהדותו זה סתם זורה מלח על הפצעים שלו. אך זה רק משום שהלב שלו קשור לחסרונות, ולמה שלא הולך לו טוב. והאמת היא שבשיכיר באמת בקירבה שלו לרבונו של עולם,

המלאכים, כי באמת ביום הזה הוא למעלה ממלאך. ואז כביכול הקב"ה עונה לעומתו 'על ישראל אמונתו וכו', כאומר, אני יגיד לך מה זה יהודי שלכן בחרתי בך, כי הרצונות שלך כל כך קדושים, הנאמנות שלך כל כך חזקה, הקדושה שלך כל כך גבוהה, ולכן אני אוהב אותך למרות הכל, ואני דואג לך כפי מה שאתה.

גילוי בחינת 'עוז וחדוה במקומו'

הגמרא אומרת בחגיגה (ה, ב), ומי איכא בכיה קמיה הקדוש ברוך הוא, והאמר רב פפא אין עציבות לפני הקדוש ברוך הוא שנאמר 'הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו'. לא קשיא, הא בבתי גואי, הא בבתי בראי. יש מחלוקת במפרשים היכן היא השמחה והיכן העצבות, רש"י כותב שבבתי בראי שם זה השמחה. ומובא בשם צדיקים שלכן בשמחת תורה מקיפים עם הספר תורה בחוץ, שלא כמו בהושענות שהספר תורה בבימה ומקיפים מסביב, כי בשמחת תורה זה הזמן שחוגגים את ה'עוז וחדוה במקומו', ולכן שמחים עם הספר תורה מבחוץ, בבתי בראי. השמחה הזאת נמצאת אמנם כל הזמן, כי בחינת 'עוז וחדוה במקומו' אינה פוסקת, אלא שביום הזה חוגגים ומעוררים את החלק הזה.

העבודה ביום שמחת תורה היא לחזק

את הקשר והשייכות שלנו עם הקב"ה בגלוי, דבקות בדרגה הכי גבוהה. ובמילים פשוטות, זה יום שאנו מציינים וחוגגים בו את השייכות שיש לנו עם הקב"ה, שהוא עמוק ואמיתי יותר מכל סוג שייכות לכל דבר אחר בעולם. ומנהגי היום הזה הם כולם לעשות דברים שיגלו את ההנאה שיש לנו מזה, את השמחה שיש לנו מהדבקות ברבונו של עולם, והדרך הכי גבוהה שאדם

וברוב האהבה שיש לרבונו של עולם אליו, אז כל החסרונות שיש לו הן בגשמיות והן ברוחניות, לא יתפסו אצלו מקום כלל.

שכן כאשר אדם דבוק ברבונו של עולם, כשהוא ביחודא שלים עם הקב"ה ברוב אהבה ושמחה וכל סוג רגש, אז הוא למעלה מכל ענייני חסרון. כי ביחס לדבר הנעלה ההוא, הרי שזה טפשי כל כך לחשוב על החסרון. זה כמו אדם שמבשרים לו שזכה בכמה מיליונים, ובמקום לשמוח הוא יתאונן על ששכח איזה חבילה ועליו לשוב לקחתה, הרי זה לא בפרופורציה בכלל. לפעמים אתה שומע ילד שאומר שחג פלוני אהוב עליו ביותר בגלל איזה משהו פעוט וצדדי, ואתה מבין שזה כל כך קטנוני ביחס לגודל הדבר.

כשמתגלה האהבה לרבונו של עולם אז כל חסרון הוא לא כלום, אדרבה האהבה עושה שהחסרון לא יורגש בכלל. העבודה ביום הזה של שמיני עצרת היא להסיח דעת מהדברים הקטנוניים והבינוניים ולהתבונן בגדלות, לא לעסוק עם התשוקות, ולא לדאוג שיסתדרו כל הדברים השונים, הן גשמיים והן רוחניים. לפעמים דברים טכניים, כמו מתי לעשות את הסעודה או היכן לעמוד, מסובב לו את כל המוח, ואין לזה הגיון.

גם כשהמצב מסיבי לא מסודר, אפשר לעמוד בצד ולומר פסוקים המדברים בשבח התורה, כמו 'תורת ה' תמימה משיבת נפש', או לחזור על המילים של 'אתה בחרתנו...'. **כי שמחת תורה זה זמן שאדם שמח עם מה שיש לו ומניח בצד את מה שאין לו, זה לא נוגע היום כל הנושא.**

שכחתי את התיקיה שלי, וכדו', וכמובן שכולם מבינים שזה קטנוני, כי מה זה עכשיו באמצע קידוש, זו התנהגות ילדותית. וכך אצלינו צריך להבין, שביום הזה של שמחת תורה, ההתעסקות והטירדה בדברים טכניים זה קטנוניות ביחס לגודל מעלת היום. **ביום הזה צריך רק להתבונן משמעות הדבר שאני יהודי, וכמה הקב"ה דואג לי,** כי היום הזה הוא ההזדמנות שהדבר הזה יוצא מההעלם אל הגילוי. **יש ביום הזה אתערותא דלעילא שנוכל להרגיש זאת, לכן עלינו להיות עסוקים רק עם זה ולא לתת מקום לשאר הדברים.**

אמנם ודאי טוב לתת גם עצות איך להסיח דעת משאר הדברים. ועצה טובה שמעתי מיהודי שעבר דירה, איך הוא חי את התקופה של המעבר ברוגע ובשלוה. שכן בעת מעבר דירה יש הרבה דברים שצריך לסדר, והכל תלוי זה בזה, שרק אחרי סידור ענין אחד יכול לבוא הדבר הבא. ולמעשה היו תקלות, שהזמינו משהו ולא הגיע בזמן, והיה צריך לדחות את הדבר הבא, ועוד הרבה דברים לא צפויים. **ואז הוא קיבל החלטה, שלא נוגע לו שום דבר, הוא לוקח הכל בקלות, הכל טוב לו,** צבע כזה או כזה, היום או מחר, הוא לא צריך להיכנס לבית החדש לפני פסח, לא צריך כלום.

זה מה שנכון וכדאי להחליט גם בשמחת תורה, **הכל טוב ומיוחד, כלום לא נוגע לי ביום הזה.** ובפרט שכאן זה לא רק קבלה בעלמא, אלא זה בעצם המהות של היום הזה, וכפי שהתבאר שהחסרונות לא תופסים כלל מקום מחמת גודל האהבה והדבקות המתגלה בו.

וכפי שאמרו חז"ל ש'אהבה מקלקלת את השורה', והפשט הוא שמרוב האהבה אזי

מאד מצוי אצל ילדים, שכולם עומדים בשקט בקידוש ופתאום ילד אחד צועק אוי

שזה בחינה של עשו לי סעודה קטנה, והזהרה מפליג בגודל היחוד שיש ביום הזה, אבל זה לא המהות של היום על פי התורה. לכן גם אם רצית מהלך מסוים והתהפכו היוצרות, תדע שהכל זה רק מנהגים מתחילתו ועד סופו, ואם זה מביא אותך למצב של כעס ואכזבה, אז אין צורך בכל זה, משהו כאן לא נכון, לא זו המטרה. **צריך לדעת שזה יום קדוש כל כך, למעלה מכל הדברים, הקב"ה לא נתן שום מצוה ביום הזה מלבד שביבת מלאכה.**

בבדיחותא ניתן לומר [הגם שזה בודאי לא אמת], שיש אנשים שנעשים בשמחה כשהם בכעס וברוגז על כל העולם, אולי להם יש היתר. אבל האמת היא, שאדם צריך לדעת מה אני מחפש לעשות, לא להגדיר זאת בזמן ובמקום, אלא להגדיר זאת בנפש, להחליט שלא נוגע לי כל המסביב, **אני ברור עם עצמי שאני שמח עם הקב"ה, או אני לבד או עם אחרים, עומד ורוקד עם התורה.**

מי שיכול להגיע לשמחה רק עם לימוד תורה, אז מוטב שישב וילמד, **העיקר שיהא שמח, אצלו זה הביטוי.** אלא שודאי שללכת ללמוד בלי לחשוב שיש לי עכשיו קירבה עם הקב"ה, זה סתם שטות, רק תחשוב שיש לי רבוננו של עולם שאני יכול ללמוד את התורה שלו, **תשמח אתו ותוציא את הביטוי של ההנאה בשייכות שיש לך עם הקב"ה, באיזה דרך שאתה יכול.**

הפיוטים והניגונים של שמחת תורה מלאים במילים מחממות ומרגשות עד מאד, 'מפי א-ל יבורך ישראל', 'אין סגולה כתורה', קודם כל תגיד את זה, תשיר את זה, תתרגש. גם בפרשת 'וזאת הברכה' יש כאלו מילים מחממות, 'אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בה', יש בזה כל כך הרבה

השורה לא נכנסת כלל. וכאן זה יום שרוב האהבה המתגלה בו מקלקלת את השורה. גם אם רציתי שיהיה כך ונהיה אחרת, גם אם האורחים איחרו והאוכל התקרר, זה לא נוגע לי כלל. וגם כל המנהגים של שמחת תורה, לא משנה אם הצליח או לא, איך אני רוקד ועם מי, הרי הכל זה רק מנהגים, זה **סוגי ביטויים להוציא את האהבה והשמחה לרבוננו של עולם.**

המנהגים הם כדי להביא לתכלית ולא להיפך

שמעתי ממחנך גדול בנוגע לחינוך הרצוי בעניני גדרים וסייגים. יש דברים שזה הלכה, ועליהם יש לעמוד ולחנך את כל הילדים, בלי יוצא מן הכלל. אבל יש גדרים וסייגים, או ענינים של מנהגים וחומרות, שהגם שכתוב בתורה שצריך להחמיר ושצריך ללכת לפני משורת הדין, וגם ידוע שאם לא נשמרים בגדרים נופלים ח"ו בהלכות. אבל בהם יש יוצא מן הכלל, שאם אתה יודע בילד פלוני שאם תעמוד עליו בעניני גדרים וסייגים זה יגרום לו לבעוט בהלכות, אז אצלו הגדר הוא דווקא לא להחמיר.

כי כל מטרת הגדרים היא כדי שהנקודה של ההלכה תישאר, ואם תאמר לו כך נוהגים אצלי בבית, וזה יגרום לו לעשות את ההיפך, ולדאבוננו זה מאד מצוי, אז כאן אתה משתמש בגדר כדי שח"ו ההלכה לא תישאר. לכן כאן צריך להיות פורץ גדר, כי **כאן זה הגדרים וסייגים, שלא יביא אותנו לעשות הפוך.**

כך גם בשמחת תורה, שמהות היום היא מה שהתורה אומרת 'לא תעשה כל מלאכה', עם זה מקיימים את מצות היום, 'עצרת תהיה לכם'. אמנם **המדרש** אומר

לעזוב את התורה, לא רוצים לחיות חיים ריקניים, כל כך טוב עכשיו ורוצים שימשיך הלאה. **זה הנקודה שמוציאים מן הכח אל הפועל ביום הזה, וזה מביא לאדם שמחה גדולה.**

תשוקה ושמחה יכול להיראות כדברים סותרים, כי תשוקה הפשט שאין לך ואתה משתוקק שיהיה לך כך וכך, הרי שאתה מונח עכשיו בכאב. וכידוע שבספר העקרים מבואר מה נקרא שמחה, שהיה לו רצון ויצא מן הכוח אל הפועל, ולעומת זאת כשיודע שלא יגיע אף פעם למה שקיווה, כשנאבד תקוותו אז נהיה עצוב.

אדם שעובד כבר שנים להגיע למשהו ובסוף לא הצליח ונסתם הגולל על כל עבודתו, הוא נכנס לדיכאון. אדם שהשקיע להביא מזור ורפואה לקרובו, השקיע את כל כוחו ולבסוף הלה שבק חיים, אזי הצער הוא לא רק על שאיבד קרוב, אלא הצער העמוק הוא שהוא הכניס את כל הרצון שלו שרק זה לא יקרה וזה כן קרה, אז הוא מרגיש למה לי חיים.

אם כן תשוקה ושמחה זה סתירה, תשוקה הכוונה שאין לי, שאני מחכה, ושמחה הכוונה שקיבלתי והשגתי, שיש לי את מה שרציתי, שזה קרה.

רק תלוי איזו תשוקה, תשוקה שבאה מתוך מה שאין לי, זה כאב, אבל **תשוקה שבאה מתוך שכל כך טוב לי ואני רוצה יותר, זה שמחה.** כמו ילדים שמבקשים מהאמא שתספר להם עוד סיפור, כי היה להם כל כך טוב לי אז רוצים להישאר בזה, לא רוצים ללכת.

ביום שמחת תורה לעת צללי ערב, חוזרים הביתה עם הטלית מבית הכנסת,

חמימות בפשטות. אפשר גם ללמוד בספר אור החיים הקדוש, למשל מה שהוא כותב לפני מתן תורה, או בענין גדלות היהודי והאהבה של הקב"ה ליהודי, וכן בשאר ספרי קודש. **צריך להוציא זאת מן הכוח אל הפועל, ואז ממילא יוצא מתוככי הלב בקשה מהקב"ה.**

תשוקה מתוך הטוב שיש לנו

עלינו להבין עוד נקודה, המושג של 'תשוקה' יכול לבוא אצל האדם **מתוך דיבור והכרה בחלקים שחסר לו, אך יכול לבוא גם מתוך דיבור והכרה בחלקים שכבר יש לו.**

כלומר, **אדם שיש לו געגועים לרבונו של עולם,** הוא יכול לבטא זאת כמו שאומרים ביום כיפור אחרי העבודה 'אין לנו לא אישים ולא אשם' וכו', וגם ביום טוב אומרים 'מפני חטאינו גלינו' וכו', וזה הכל **מתוך הרגשה מה שחסר לנו.**

אבל **יש גם געגועים כשמדברים על החלק שיש לנו,** כמו מה שאומרים בשבת ויום טוב 'שבענו מטובך', כי **כשמבינים שהשבת והיום טוב מביא כזה אור,** אז **משתוקקים שאף פעם לא נאבד את הרגש שיש לנו עכשיו,** תופסים שיכול להיות אחר כך חסרון, ומבקשים הלואי שלא נאבד את ההבנה הזו. כך גם אדם שהיה לו חיזוק גדול, חושב איך אעשה שיישאר אצלי החיזוק הזה, ומבקש על כך.

וזה החילוק בין ההושענות להקפות, כי **התשוקה בהושענות מתייחסת למה שאין לנו,** שמבקשים על השכינה ועל בית המקדש, ובפרט בהושענא רבה שהרבה ההושענות מיוסדות על כך. אבל **התשוקה בשמחת תורה זה על מה שיש, כי מבינים שהתורה זה כזה אור גדול,** ולא רוצים

סיבה להודות, על שאין לך טירדות ואתה יכול כל הזמן לעבוד את השם.

תמיד יש משהו שאפשר לשמוח אתו, לשמוח עם הקב"ה, לומר את הברכת התורה בשמחה רבה, לומר 'מודה אני לפניך ששמת חלקי מיושבי בית המדרש', או כדומה שאר מאמרים של הודאה וחיזוק. זה לא זמן לשום חסרון.

וכשנפרדים מכאלו ימים קדושים, משתוקקים ומבקשים שנוכל הלאה לזכור את הרוממות, שהיצר לא ימשוך אותנו עם ייאוש שזה שקר. מבקשים על להבא, מתוך ההכרה של הקירבה שיש היום ביחודא שלים. מוציאים בפה את המחשבות של ההנאה שיש לנו מהשייכות עם הקב"ה, וזה מביא אותנו לרקוד, ומביא אותנו להשתוקק ולבקש.

והרי גם כל המושג שמבקשים על גשם ביום הזה, הוא משום שביום הזה אפשר לבקש ולפעול, ומבקשים שהפרנסה והגשמיות לא יפריעו לנו מעבודת השם, שנוכל לשבת וללמוד מתוך שלווה כל הימים.

ה' יעזור שנוכל להרגיש את זה, ושנוכל לרקוד ולשמוח עם הקב"ה.

רוצים להישאר עם הקירבה, עם ה'אחת שאלתי', יש תשוקה גדולה משום שיש כל כך הרבה אהבה לרבונו של עולם, זה תשוקה ושמחה יחד. לא תשוקה כי אין לי, שהרי אני יהודי ומקיים מצוות, ואפילו אם נפילתי מאד, עדיין הקב"ה קרוב אלי, וביום הזה יש את המפתח לפתוח שערים. ביום הזה אדם יכול להשיג את ההכרה שהקב"ה כל כך קרוב אליו, והוא חוגג את החלק שיש לו.

אפשר להתכונן ליום שמחת תורה עם מחשבה על כל המתנות הטובות שיש לנו, לעשות רשימה של כל מה שיש לנו. ועם המחשבות האלו להסתובב כל היום טוב, להתרכז בזה. אנשים מתקשים בריכוז, זה בכה וזה בכה, אז עושים שינויים כדי שיוכלו להתרכז, שלא יהיה דבר אחד ברציפות, לכן שרים רוקדים ועומדים, הכל כדי להחזיק את הריכוז.

אמנם ביום הזה אין כל כך כלים של מצוות, אבל הקב"ה אומר **תתכונן ליום הזה עם מה שמשמח אותך במחשבה, ועם מה שמשמח אותך במעשה.** לא צריך להרגיש בזבוז זמן, גם אם צריך לקחת את הילדים ולהחזיר ולחכות, ב"ה, על זה לבד תגיד תודה לרבונו של עולם. ואם אין לך ילדים לקחת, כתוב **בחובות הלבבות** שזה גם כן

- חלק ח' - אסרו חג

סעודה שלישית פרשת בראשית תשפ"ה

לקשור ולהמשיך ימי חודש תשרי לשאר ימות השנה

כך שאין הם חלקים נפרדים, אלא הם אחוזים ודבוקים זה בזה, ולכן יש לפעמים שאין האדם שם לב כשהוא מתרגש איזה חלק פועל אצלו.

ואחת מהסיבות שעשה כן הקב"ה היא שכאשר הנשמה נמצאת בתוך הגוף, יש לה את היכולת להמשיך אלוקות לתוך העשייה. כל עוד הנשמה נמצאת למעלה בשמים, אין היא יכולה לגעת במקום כה נמוך וחשוך כעולם העשייה. מכניס הקב"ה את הנשמה בתוך הגוף, וכיון שהיא פועלת והאדם עושה מעשה מצוה, הרי הוא ממשיך את אור נשמתו לתוך עולם החושך. ולאחר מכן, כשהנשמה מסתלקת ושבה אל חיק אביה שבשמים, הגם שהגוף כבר אינו קיים, היא מקבלת את שכרה מפני שעבדה את ה' והכירה באלוקותו בעודה בתוך הגוף. זהו המהלך. הנשמה נכנסת בגוף וכך האדם עובד את ה', ולאחר מכן אין יותר צורך בגוף, כי הוא לא היה נצרך רק כדי לעבוד בו את ה' בעוד צורה.

חודש תשרי בשני חלקים מקבילים

והנה כשיהודי זוכה לקיים את החגים של חודש תשרי, הלא הוא מקיימם בשני חלקים מקבילים. החלק האחד הוא ההרגשים. כשהוא מכין את עצמו ליום הדין, זה מעורר בו הרגשים של יראה ושל

שלושה חלקים באדם - ומפליא לעשות

אסרו חג פירושו לקשור את היו"ט. מה הכוונה לקשור את היו"ט? הן זכינו לחגוג את החגים ברוממות הרוח, למה צריך כעת לקשור אותם? אכן עבודת הקשירה היא במדה מסוימת העבודה הנחוצה ביותר שעל ידה יזכה האדם לקחת כל מה שנשמתו זכתה לקבל ולהכניסם בכלי בכדי שייעשו חלק ממנו ובאמת יוכלו ללוותו ולעזור לו בכל נסיונותיו.

הקב"ה ברא את האדם כשהוא מורכב משלושה חלקים. החלק הראשון הוא הגוף, אשר בנוי בחכמה גדולה, וכמה שהרופאים מוסיפים לחקרו, כך הם מגלים שידיעתם מעוטה ביותר, ומכל אצבע ומכל צפורן ומכל שערה שבו, רואים אלוקות. החלק השני הוא הנפש, וכבר כתוב במדרש ובזוה"ק שהנפש ממוצעת בין הנשמה והגוף ובה תלויות כל המדות ובה נמצאים ההרגשים. בה האדם מרגיש אהבה ויראה, ובה הוא מרגיש משיכה וגיעול. והחלק השלישי הוא הנשמה, חלק א-לוה ממעל, שאותה נפח הקב"ה באדם כמאמר הכתוב ויפח באפו נשמת חיים, והיא רוחניות טהורה. ובהיות הקב"ה מפליא לעשות, קישר את כל השלושה באחדות מופלאה,

ובגלל זה ירדה לעולם. היא ירדה לעולם כדי שתוכל להרגיש הרגשים של קדושה בעודה שוכנת בתוך הגוף, אף גם כאשר הגוף עייף ורעב לאחר כמה וכמה שעות שלא בא אל קרבו מזון גשמי.

אין החודש תלוי בהרגשים

ועכשיו כשבאים לסיימו של חודש כזה, קיימת טעות קשה שבגללה אין האדם מנצל את ההזדמנות לקשור את כל מה שרכש ביגיעה אל ימות החול. האדם כאילו אומר לעצמו: כל עוד ההרגשים קיימים בי - החודש קיים, אך כשאני נופל בחזרה לימות השנה ולעניינים שדחיתי לאחר יו"ט, וכל שכן אם אני נכשל בכעס מחמת גודל הלחץ - אזי לא נודע כי באו אל קרבי. הכל נעלם כלא היה. היכן הם הימים הקדושים? איה הם ההרגשים? לאן התפוגגה הרוממות? מה עם כל הקבלות הטובות שקיבלתי על עצמי? אני מוצא את עצמי שוב בתוך ההרגלים והבעיות שלי, ומגלה שהם חזרו אלי בריבי ריבית.

ובכן, הדבר הראשון שהאדם צריך לדעת הוא שמדובר בטעות מוחלטת. החודש אינו תלוי כלל בהרגשים שלך. זה לא קשור בשאלה כיצד אתה מרגיש עכשיו. אפילו הצדיקים הגדולים ביותר לא התהלכו עם ההרגשים של תפילת נעילה במשך כל ימות החורף. המטרה איננה שהאדם יישאר עם אותם הרגשים שהיו לו בזמנים הנעלים. על האדם להבין אפוא שהדבר שהוא מרוויח בירח האיתנים הוא שהוא נוטל את נשמתו ועובד את ה' בהרגשים ובעשייה. הוא עובד את ה' באופן שגופו ונפשו הבהמית יכולים להרגיש את נשמתו. כל שלושת החלקים עובדים יחדיו את ה'. הם עובדים אותו בריקודים, הם עובדים אותו בצום, הם

המלכת ה'. הוא אומר את הפסוקים של מלכויות זכרונות ושופרות תוך כדי שמיעת קול השופר, ולפי מדרגתו הוא מתפעל מהמלכת ה' - יש מלך המולך על כל העולם כולו... והוא מתחנן לפניו: ויידע כל פעול כי אתה פעלתו - הלוואי שאזכור זאת לעולם, הלוואי שכל אומות העולם יכירו היטב במלכותך. אלה הם ההרגשים של יום הדין. ואח"כ באים ההרגשים של הימים בין כסא לעשור, הרגשים של תשובה ושל השתוקקות לרבש"ע, ואז באים רגשי ההשתוקקות של סוכות ושל שמחת בית השואבה, ושל הושענא רבה ושמחת תורה. זהו החלק האחד והוא החלק השייך לנפש העומדת בין הנשמה והגוף.

והחלק השני הוא חלק העשייה. האדם זוכה לשמוע בראש השנה את קול השופר, מאה קולות. הוא זוכה להתענות ביום הכיפורים, הוא זוכה לעשות את כל המצוות והמנהגים השייכים לימים האלה, אמירת תשליך, כפרות, וכן הלאה. וכן הוא זוכה לומר וידוי ביום הכיפורים, לא פעם אחת, אלא פעם אחר פעם. הוא בונה סוכה, תר אחר ארבעת המינים, ומתעסק עם כל הטרדות של ערב סוכות, ואח"כ הוא יושב בסוכה, בצלא דמהימנותא ומברך שהחיינו, ואח"כ הוא נוטל ארבעת המינים, ואומר הלל ועושה את סדר ההושענות והנענועים, ואח"כ עובד עבודת הושענא רבה, ורוקד עם ספר התורה בשמחת תורה. רשימה ארוכה היא של עשיות שהאדם עושה.

נמצא שחודש תשרי נערך על-ידי היהודי הן עם חלק הגוף והן עם חלק הנפש, ומה עם חלק הנשמה? התשובה היא: אדרבא, הנשמה זוכה להשתתף בעבודות אלו שאי אפשר לעשותן למעלה בשמים. הנשמה היא זו שזוכה לעבוד את ה' בנפש ובגוף

מעלה ומקבל על עצמו קבלות, אבל באופן כללי האדם חוזר למציאות הראשונה, והקב"ה ידע גם ידע מכך. הוא ידע שיהיה עליו לחזור אל המצבים שיחזרו ויעוררו בו הרגלים ישנים, אבל **התכנית שלו היתה שהאדם יטול עמו את כל מה שאירע עמו במשך החודש, כי הכל נחרט והכל נצרב בו ואינו יכול להמחק בשום אופן.**

קשר על גבי קשר

ולאחר מכן, ורק לאחר מכן, מתחילה **עבודה חדשה שבה האדם מוסיף קשר על קשר.** שימני כחותם על לבך. חותם אחד היהודי מניח במוצאי יו"כ על-ידי אמירת שמע ישראל, ואת השני הוא מניח בהושענא רבה, וכך הוא יכול לקשרו יותר טוב, **וכיון שהאדם קושרו יותר טוב, נעשה לו יותר קל לשלוח אותו.** לזכרון יש כמה דרגות, כאשר הדרגה הקטנה ביותר היא זו שהידיעה טמונה כל-כך עמוק ורק על-ידי ניתוח אפשר לשלוף אותה. אומר הקב"ה: **אתן לכם מתנה בשם איסרו חג שתועיל לו לאדם להקל עליו לדלות בעת הצורך כל מה שנכנס בתוכו.** השאלה איננה אם יאבד אותם או לא, אלא **כמה יוכל ליהנות מהם במשך השנה.** בפנים הם נמצאים בלי שום ספק. השאלה היא **אם בעת הצורך יהיה לו מפתח לפתוח את הדלת ולדלות מתוכו את האוצר המנוצר.**

עושים עוד מפתחות

ובכן, עבודת הקשירה המוטלת על האדם היא שיעשה מה שצריך, כמו שיבואר להלן, **לבנות כלים שעל ידם יהיה כל מה שנכנס בתוכו במשך החודש בהישג ידו.** משל למה הדבר דומה? לאחד שמכניס אבנים טובות ומרגליות בכספת ונועל את דלתה אשר לה מפתח אחד בלבד, וכדי

עובדים אותו בכל צורה אפשרית ויוצאים מכובסים על-ידי תשובה מיראה ותשובה מאהבה, וכעת האדם נוטל עמו כצידה לדרך הן את המצוות דאורייתא והן את המצוות דרבנן, ואף את ההרגשים הוא נוטל עמו.

הכל נשאר חרוט במוח

צריך להבין שבכדי לטול את ההרגשים **להמשך הדרך לא צריך שהם יישארו כמו שהיו בזמנם.** המציאות היא שהם קיימים בפנים, ובכל זמן שהאדם יעצום את עיניו ויזכר באותם זמנים, הם יחזרו ויצופו במוחו ובלבו. מעשה שהיה, ונתאמת על-ידי גדולי ישראל, באשה נכרייה שניתחה במוחה ונגעו בעצב פנימי והתחילה לשיר מתוך שינתה העמוק שיר איטליאני מורכב. כשהתעוררה מתרדמתה ושאלה על כך, לא ידעה על מה שחים, ואמרה שכלל אינה יודעת לשיר. חקרו ודרשו והתברר שבהיותה ילדה קטנה, לקחה לקונצרט ושם התנגן שיר זה ונקלט במקום עמוק במוחה, ואם בכוחות עצמה לא יכלה לשלוף את השיר, כשנגעו בה בעצב מסוים, הוא נשלף ויצא דרך פיה.

אגב, זה אחד מהיסודות של אמירת זכרונות בראש השנה. בפסוקי הזכרונות אנו מדברים על הקשר העמוק ועל האהבה שבינינו לבין אבינו שבשמים, ובזה אנו מנסים להוציא החוצה מה שנמצא אצלנו בפנים, כי אנו מאמינים ויודעים שהוא קיים שם. **כך כל פרט ופרט שהיה במשך החודש, נצרב בנשמתנו בנפשנו ובגופנו ונמצא שם, ובמשך השנה האדם יכול וצריך לחזור ולהציפם.** בוודאי הוא כך. וכי לא ידע הקב"ה שאחרי חודש תשרי האדם חוזר לסדר היום שהיה לו לפני חודש זה? נכון שהקב"ה עוזר לו לאדם והוא זז כלפי

אם בטלת מן התורה, יש לך הרבה בטלים כנגדך.

העמדת כלי בעשייה

כשמדברים על אסרו חג, קשירת החג לימות השנה, יש שניגשים לזה בשטחיות. חושבים שהסיבה שצריך לעשות איזו קבלה אחרי יו"ט היא מפני שצריך לעשות דבר מעשי שלא להיות ככלב השב על קיאו, אבל באמת זה יותר עמוק. **העשייה שהאדם זוכה לעשות בעולם הזה, היא דרך להמשיך אלוקות בתחתונים** אשר זוהי הסיבה שהקב"ה קישר את הנשמה עם הגוף כפי שנתבאר לעיל, והקב"ה נתן לנו לשם כך חודש מלא בעשיות של מצוות ומעשים טובים, וכעת רוצה הקב"ה שהאדם יקח את כל הארות הקדושה שנשמתו קיבלה בחודש הזה, ויעשה להם כלי בעשייה להכניסם בו.

אפשר לעשות כלי על-ידי הוספת סדר לימוד, על-ידי הוספת הידור בתפילה, או על-ידי הוספה בגמילות חסדים, וכדומה. כשהאדם עושה כן, נקודת הדבר היא שהוא מחזיק את האלוקות בתחתונים במהלך של עשייה. אמור מעתה: זה לא רק הקבלה הזו. יש שהאדם חושב שהוא נשאר עם קבלה זו לבדה. אך אין הדבר כן, אלא **הקבלה היא כלי קיבול להחזיק כל מה שנכנס בו במשך כל ימי חודש תשרי. כשהאדם נמצא במצב הנכון וזוכר את האמת ואת תכלית החיים, הוא צריך להתבונן מה הוא יכול לעשות בעניין זה.** הוא מבין מה טעון תיקון אצלו ומבין שזה מה שהוא לוקח אתו. **הוא לוקח את הרצון והיוזמה לעשות שם שינוי וכזה הוא קושר את הכל.** אסרו חג בעבותים עד קרנות

שלא ימצאו את המפתח, הוא עושה לו משמרת ומשמרת למשמרת, ובכל עת הוא חי בחשש ודאגה על המפתח שמא לא ימצאנו במקומו ולא יוכל לפתוח את הכספת. יום אחד, כשחבירו רואהו במצוקתו, הוא מייעץ לו לשכפל עשרה מפתחות ולמוסרם בידי אנשים נאמנים. אחד לשכנו הידוע לו כצדיק וישר אשר לעולם לא ייגע במה שאינו שלו, אחד לאביו, אחד לחבירו, וכן הלאה, באמרו לו: לא יתכן שתחיה בדאגה תמידית שמא לא תוכל לפתוח את הכספת. המפתח צריך תמיד להיות בהישג ידך.

עבודתו של איסרו חג, היא עבודה של עשיית עוד מפתחות. אל תשטתה! יש לך אוצר נפלא ויש לך מפתח לפתוח את הדלת, אבל שכפל^א לעצמך מפתחות כי תצטרך להם. יבואו ימים חשוכים, יבואו ימים קרים, ימים שיתעוררו בהם הרגלים ישנים. יהיה לך מה לעשות אז, אך זאת בתנאי שיהיה לך מפתח בהישג יד. **זוהי העבודה - להקל לעצמך לדלות מבפנים את היראה, האהבה, התשובה, השמחה, שנחרטו בגופך בנפשך ובנשמתך.**

היה פעם אצל הגה"ק משינאווא זיע"א שהוצרך לעמוד בפני דין תורה מחמת איזה מעשה שהיה. אמר לאחר מכן שהוא יודע מדוע נגזר עליו לעבור הצער הזה, כי עד כה קיבל על עצמו בכל שנה אחרי שמחת תורה סדר לימוד חדש, אך השנה באו אליו קרוביו וידידיו ודיברו על לבו למונעו מקבלת סדר לימוד חדש באמרם שאם ימשיך להוסיף סדרי לימוד, לא יישאר לו זמן לקבלת קהל, והסכים לדבריהם, ובגלל כן נגזר עליו הצער הזה, שכן אמרו חז"ל:

בשמחת תורה וגם בשאר כל הימים המאירים של החודש הזה. **העבודה מגיעה בדווקא עד למטה כדי שיהיה לו לאדם כלים להחזיק את האור האור למשך כל השנה.** הנעליים עם רצועותיהן הן עבותות שאפשר לקשור בהן את כל ההרגשים הנעלים לימות השנה. האדם מבין שההרגשים לא יישארו כפי שהיו. הם אמנם יישארו בזכרונו, אבל לא ימשיכו לפעפעע בו כבתחילה. אך מה? **בשעה שעדיין ההרגשים נעורים, הוא מאמץ את מוחו לחשוב איזה ענין בעשייה הוא יכול לתקן, ומכוון שזה יהיה לכלי ולרצועה להחזיק את האלוקות אצלו במשך השנה כדי שיוכל להיזכר באותם הרגשים.**

קדושת חול המועד בחודש טבת

יותר מזה, ידוע שצדיקי בית בעלזא נהגו לחזור במוצאי שמחת תורה על הדיבור הקדוש שיצא מפה הבעש"ט ה' זיע"א שבימות השנה משלימים את עבודת ימי התשרי, וכך אמר הרה"ק רבי צבי הירש מזידיטשוב זיע"א שבילי טבת הארוכים יש מקדושת חול המועד, ומי שזוכה לנצל את הזמן בלימוד התורה וקיום מצוותיה, יכול להמשיך עליו קדושה זו, וכעין זה יש מהאר"י ז"ל שיש יחוד שמתחיל בסוכות ונגמר בפסח. פירושו של דבר שקיימים כלים בימות החול שהאדם יוכל לשאוב מהם אהבה ויראה, תשובה ושמחה. הסדר לא נקבע להיות בחודש תשרי דווקא, אך בחודש תשרי הקב"ה נתן לנו מצוות גלויות כדי שיהיה יותר קל לעורר אותן, ואז אומרים לו לאדם: עשה לעצמך מפתחות ואח"כ כשתעשה פעולות בעשייה תוכל לפתוח את האור הפנימי שבכל הימים והלילות ולהרגיש את האהבה ויראה לה' שבנשמת האיש הישראלי.

המזבח. בעבותות של אהבה הוא קושר אותם עד לנקודה של מסירות נפש ממש, וכל זה על-ידי העשייה.

הנעליים והגרביים שבגן העדן

בעל התניא זיע"א שח פעם: ידוע שהמלאכים אינם יכולים לומר שירה רק בצוותא עם כלל ישראל, כמו שאומרים בקדושת כתר: יחד כולם לך ישלשו. ובכן, בצפרא דשמחת תורה, המלאכים שאין להם עבודת ההקפות בלילה, מוכנים היו השכם בבוקר לומר שירה, אך בני ישראל שיש להם עבודת ההקפות בלילה, לא עמדו עדיין בבית הכנסת מזומנים להתפלל. מה עשו המלאכים? החליטו ללכת לגן העדן למצוא כמה נשמות ישראל כדי לומר עמהם שירה. נכנסו בגן העדן, ואם בדרך כלל רואים שם תפילין וציצית ושאר תשמישי קדושה מעבודתם של בני ישראל, הפעם ראו שם נעליים, רצועות וגרביים. תמהו - מה לאלו בגן העדן? הלכו לשאול ממלאך מיכאל המליץ טוב על בני ישראל. השיב להם מלאך מיכאל: אמש רקדו בני ישראל לרבש"ע, ומחמת הריקודים, היו שנקרעו נעליהם, היו שהתנתקו רצועותיהם והיו שהתחוררו גרביהם, והם אלו שנתלקטו ובאו לגן העדן. הוסיף מלאך מיכאל והראה למלאכים (כך סיפר בעל התניא): נעל זו באה מקאזוניץ, גרב זה בא ממעזריטש, וכן הלאה. וכיון ששמעו זאת המלאכים, נסוגו לאחור, כי הבינו שקימתם המאוחרת של בני ישראל נובעת מעבודה מיוחדת שיש להם ולא למלאכים. עד כאן שח בעל התניא.

ובכן, עומק נפלא יש במעשה זה. **הקב"ה נתן בחודש תשרי עבודה שמגיעה עד למטה, לנעליים, לרצועות ולגרביים, כפי שאמרו הצדיקים שבסוכה נכנסים עם המגפיים.** אך לא רק בסוכות, אלא גם

יותר. בימי המשפט של חודש תשרי, כשהאדם נמצא במצב נכון, זהו הזמן שיבין שהוא טועה ואינו הולך ישר. כך הוא הדבר לגבי שעת הקימה, וכן הוא לגבי המנין שבו האדם מתפלל. מנין זה טוב בשבילך? הסתכל לי בעיניים! הדרך שהם מתפללים, הקצב שהם מתפללים, סגנון האנשים שמתפללים שם... יתכן שלאנשים אחרים מנין זה מעולה. אבל האם לך הוא טוב? אמור לי האמת? האם אתה מרגיש אחרי התפילה שמח ומרומם על שזכית לדבר עם הקב"ה. אתה צריך להתבונן בשאלה האם המקום הזה טוב בשבילך. אולי עדיף לך להתפלל במנין אחר. כך הוא לגבי ההכנה לתפילה והלימוד קודם התפילה.

באסרו חג האדם קובע את ההחלטות. ואח"כ, במשך ימות החורף, כשגופו ונפשו מספרים לו סיפורי בדויות ואומרים לו שקודם לכן היה יותר טוב, הוא אומר להם: בלי נדר, הפעם הבאה שנדון בנושא תהיה בתשרי תשפ"ו בס"ד. עכשיו אינו הזמן. **הזמן של קבלת ההחלטות הוא כשיש לו לאדם מוחין דגדלות**, לא כשהוא עייף ונלאה. אסרו חג פירושו שהאדם אומר: הבה אקבל על עצמי קבלות כפי שמוחי ולבי מבינים עכשיו.

אם יש לו לאדם, בדרך משל, איזו מחלוקת עם חבירו. לא קל לו לקרוא לפלוני ולנסות ליישב אתו את ההדורים. אומר לו הקב"ה: במשך חודש תשרי היו לך הרגשים וידעת מה נכון, כשהיית במוחין דגדלות הבנת שכך צריך להיות, **עכשיו זה הזמן, בטרם יהיה מאוחר מדי, לקבל את ההחלטות. כשהאדם עושה כך, הוא לוקח את הנפש והנשמה ומחברן אל הגוף, וכך הוא מכניס לימות השנה לא רק את הקבלה המסוימת, אלא את כל עבודת**

הקב"ה אומר לו לאדם: בעודך מפוכח, **בעודך במצב טוב ודעתך מיושבת עליך, עשה את החלטותיך**. אל תדחה את קבלת החלטותיך כשאינך במצב רגוע. אני נותן לך מוחין דגדלות כדי שתקבל את החלטותיך תחת ההשפעה של מוחין דגדלות. הן תמיד זה כך, וכפי שדיברנו בעבר על ציווי התורה שופטים ושוטרים תתן לך. השופטים מבררים ומכריעים ומקבלים החלטות, ואז באים השוטרים ומוציאים לפועל את ההחלטות. השוטרים אין להם תפקיד לברר מה נכון. תפקידם הוא רק להוציא לפועל את מה שהחוק אומר. בא אחד ומנסה להתווכח עם השוטר. הוא אומר לו: אין שום הגיון בחובה לעצור באדם. אמור לי אתה, מדוע צריך לעצור עכשיו? מדוע אי אפשר להמשיך בנסיעה? אומר לו השוטר: אני שומע כל מה שאתה אומר. יש לך פלפול נפלא. אתה פשוט לא מדבר אל האדם הנכון. עליך לדבר עם אלה שקובעים את החוקים ויתכן שיאמרו שאתה מדבר דברים של טעם. אני רק שוטר.

את ההחלטות מקבלים רק בתשרי

הקב"ה נתן לנו ימי משפט, ראש השנה, הימים בין כסא לעשור, יום הכיפורים. כשעושים משפט, אז מקבלים החלטות, אז מבינים כיצד החיים צריכים להיראות. האדם מתבייש, בדרך משל, לקחת לעצמו חברותא... איני יודע, זה לא בשבילי, כבר ניסיתי כל-כך הרבה פעמים ולא הצלחתי, אני מעדיף ללמוד לבד... אבל לב יודע מרת נפשו והוא עצמו יודע שבלי חברותא יש לו כל יום תירוץ אחר לא ללמוד. כאן הוא עייף, כאן הוא במצב רוח עכור, כאן הסוגיא מדי מורכבת. מדוע לא תקיים בעצמך הוי מחשב שכן כנגד הפסד? תבדוק אם אתה מרוויח יותר באופן זה או מפסיד

חודש תשרי, והרי הוא עולה ומתעלה
והולך מדרגה לדרגה.

תמיד יש מה לעשות

עבודה נפלאה היא שהאדם צריך לעשות גם כשאנו מכיר את המהלך להתקדם הלאה. לפעמים האדם מבין שצריך לתקן, אבל עדיין לא מצא את הדרך. הוא יודע שהוא צריך חבר ללימוד בחברותא, אבל עדיין לא מצא; הוא יודע שהוא צריך להתפלל במנין אחר, אבל עדיין לא מצא את המנין האחר; הוא יודע שהוא צריך לעשות שינוי בסדר יומו, אבל עדיין לא מצא את הכלים לעשות את השינוי. אין זה אומר שאדם זה אינו יכול לעשות אסרו חג, אין זה אומר שאינו יכול להגיע לידי עשייה, וכפי שנבאר.

על פי סוד תפילה שייכת לעשייה כידוע שתפילה היא מדת המלכות. כשהאדם מתפלל הוא מעורר עשייה, ולכן דברים מתרחשים כשמתפללים. ובכן, **כשהאדם יודע שמשוה צריך תיקון אצלו, אינו מפסיק להתפלל עליו. אם אינו יכול לתקנו בידיו, תתקנו בפיו, עקימת שפתיים הוי מעשה.** עשה אסרו חג. עשה אסרו חג בכ"ד בכ"ה בכ"ו, בכל יום מימות החודש תשרי. **התפלל בהם ללא הרף שהקב"ה יעזור לך לעבור את הגשר ולזכות לקיים למעשה מה שאתה יודע שאתה צריך לקיים.** זה לא רק לצורך עשיית השינויים עצמן, אלא זה **מקשר אותו בקשר על גבי קשר כדי שיוכל ליטול עמו כל ההרגשים וכל ההארות של החודש.**

להגיע למהלך של עשייה. אין זה אומר שהוא מגלה אז בדיוק מהי הדרך הכבושה... אדרבא, שם צריך האדם לסמוך על הקב"ה פי כמה וכמה, כי אינו מוצא את הדרך הכבושה... אבל הוא יודע אז ללא ספק מה הקב"ה רוצה ממנו שיעשה.

הצרכים הרוחניים עומדים בראש הרשימה

הנה **בפרשת בראשית** הקב"ה אומר לבני ישראל: יש ששת ימי המעשה המתנהלים על פי הטבע, אבל חלק השבת הוא שלכם. שבת היא האלוקות הנראית בבריאה, ההתנהגות היוצאת מדרך הטבע, והיא נמסרה לבני ישראל בעיקר בשביל צרכיהם הרוחניים, כי צרכיו הרוחניים של האדם, הם הדברים החשובים ביותר הקיימים בעולם. יש בעולם מיליארדי בני אדם, אך הקב"ה אומר כך: החפץ אתה לדעת מה חשוב בעולם הזה? היהודי חשוב בעולם הזה, ועם היהודי באים צרכיו הרוחניים. עוזב הקב"ה את הכל (כביכול) ומתמסר לצרכיו הרוחניים של משה ושל יענק'ל, בחורים צעירים, אברכים ומבוגרים. אכן כן, צרכי הרוחניים עומדים בעליית הרשימה של הדברים הנחוצים לעולם. הם נחוצים לעולם הבא, הם נחוצים לרבש"ע שברא את העולם, ובשביל זה, אמר הקב"ה, שהוא מסכים לשנות את הטבע. **אם נשמתך ידעה בזמן של ישוב הדעת ושל הרגשים שאתה זקוק לדבר זה - אתה יכול להיות בטוח שאתה זקוק לו.**

חז"ל דנו במסכת כתובות (כ, א) בענין מי שהוא עתים שוטה עתים חלים, אם הוא יכול לגרש את אשתו ולמכור ולקנות, ואינא שם שבזמן שיש לו דעת, קניינו קנין, קידושו קידושין וגירושיו גירושין, וזאת על אף שיש לו זמנים שבהם דינו כשוטה גמור.

כל אחד יש לו שלושה או ארבעה דברים שבהם הוא צריך להתחיל ולהתקדם תיכף ומיד, ואם האדם מתפלל עליהם ואינו מרפה ידיים ואינו מתייאש, הקב"ה עוזר לו

האדם יודע היטב מה הם צרכיו הרוחניים ומה הקב"ה רוצה ממנו והיכן הוא טועה. **ברגעיו הטובים הוא יודע היטב היכן הוא טועה.** ובכן, אנו מגיעים מהרבה רגעים טובים. אסרו חג בעבודת פירוש: **היזכר ברגעים הטובים. אל תמשיך הלאה. היזכר בהם והאמן באמונה שלמה שהקב"ה עתיד לעזור לך,** ועם זה תתקדם. **אל תעזוב את התפילה הזו. התקשר עמה. התפלל אותה שוב ושוב ותזכיר לעצמך מדי יום ביומו:** בחודש תשרי הייתי בצל כנפיו של הקב"ה ושפכתי בפניו צקון שיחי וענה לי סלחתי כדברך. הוא אמר לי: כיון שאתה בא ליטרה, אסייע אותך. אני כאן בשבילך.

וכך הוא אפילו האדם רואה שכבר נפל נפילה אחר נפילה, כמאמר **החכם מכל אדם:** שבע יפול צדיק וקם. יש שחושבים שצריך לקבל את ההרגש מיד לאחר מכן. אך לא כן הוא. האדם מחובר לחודש תשרי גם בחודש שבט כשמזמן כבר שכח. ההרגשים חרוטים בלבו וצורבים במוחו. זהו הפירוש שיש לכל הימים מקדושת חול המועד. **האוצר קיים בפנים ורק צריך ליטול את המפתח ולפתוח.**

הזמזום של חודש שבט

יש שהאדם חושב שכאשר הוא מתחיל לזמזם בחודש שבט מבלי לשים לב איזה ניגון של הימים הקדושים, זה סתם ענין נוסטלגי או דבר השייך לגיל הבחרות. ולא כן הדבר, אלא הוא משתמש בו ככלי לדלות את קדושת חול המועד החבויה בח' בשבט או ב"ט בטבת. **הקדושה קיימת שם וכעת הוא מתבונן ורוצה לחזור ולהמשיכה על עצמו.**

על האדם לזכור שהקב"ה מבטיח להתנהג בזה למעלה מדרך הטבע. הוא

ובכן, כל אדם הוא בזעיר אנפין באופן זה. יש לו לאדם זמנים שבהם הוא מדבר הבלים. הוא עושה מטפל עיקר, הוא מתרגז ומתמרמר בגלל שטותים והבלים, ומתעסק בדברים שמסחים את דעתו לגמרי מתכליתו, ונדמה לו שהדברים האלה נחוצים לו ביותר. אך כנגד זה יש לו זמנים מלאי אורה, וכעת אנו באים מהזמנים האלה.

כשעמד ברגעים המאירים של ראש השנה, כשרקד בשמחת תורה עם ספר התורה בידיו והצמידו אל חיקו ואמר בלבו: אני רוצה לקיים מה שכתוב כאן... כך כל אחד כשנשמתו התעוררה, אם בשמחת בית השואבה, אם בהושענה רבה, אם בלילה הראשון של סליחות. **הוא ידע אז מה שהוא צריך. נשמתו דיברה אז בקול צלול - זה מה שאני צריכה.** אומר הקב"ה: **זהו הדבר שאתה באמת צריך ואני הולך לעזור לך להשיגו, ואני מבטיח לך שאעזור לך למעלה מדרך הטבע. אבל האמן בי והתפלל אלי מתוך אמונה שאחלץ אותך מן הבור.**

מאפלה לאורה הוציאנו

אנשים בלי סוף מספרים שהיה להם דבר שהתמודדו אתו במשך חמש או עשר שנים ויותר, התמודדות קשה מאוד, אם בסור מרע אם בעשה טוב, וכבר ניסו כל גדר וכל סייג וכל עצה וכל פתרון, ולא הצליחו, וזה כל-כך ייאש אותם וכל-כך שבר אותם והשפיע להם לרעה על כל תחומי חייהם, עד שהגיע הרגע שבו התפללו לרבש"ע: רבוננו של עולם! אתה יכול לעזור לי ואתה רוצה לעזור לי. אין לי ספק בכך. אנא עזור לי וחלץ אותי מסככי. ועשו איזה מעשה טוב, נתנו צדקה או אמרו פרק תהלים, כדי שיעמוד להם לזכות, ונחלצו מסככם ויצאו מאפלה לאור גדול.

שעות? בסופו של דבר איננו רואים בין הימים פער כה גדול כפי שיש בין המינים אצל הדומם הצומח והחי. אכן התשובה היא כנ"ל. הזמן הוא רק כלי. הוא כלי ריקן ואפשר למלאותו בדברים גדולים ועצומים. מגיעים ליום מיוחד, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, על פניו אין הוא שונה בגודלו משאר הימים. הוא מתחיל עם זריחת השמש בבוקר ובא אל קצו בשקיעת החמה בערב, אבל הוא יום כה מאיר, יום כיפור, שמחת תורה. היש לך מושג מה אפשר לחטוף ביום כזה? היש לך מושג לאיזו דביקות אפשר להגיע בו? הוי אומר: היום אינו נמדד באורך שעותיו, אלא בסך החיות שאפשר לקבל בו. רואים בשמחת תורה איך השמש מתקרבת לקצה האופק המערבי ובני ישראל היקרים נחפזים אל ביתם עם טליתותיהם להספיק ליטול ידיהם לסעודה קודם שתשקע החמה. הידוע לכם מה בני ישראל הספיקו בזה היום? כל-כך הרבה שמחה, כל-כך הרבה דביקות, כל-כך הרבה רוממות. מבחוץ אין היום נראה שונה משאר הימים, אבל האם הוא באמת אותו יום? הא לך שגדול וקטן תלוי רק בכלים ובהרגשים.

אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח

הקב"ה אומר לנו כך: בכל יום, אף של חודשי טבת ושבת, אפשר לעורר קדושת חול המועד. **אם האדם קושר עצמו** על-ידי קביעת סדר לימוד ועל-ידי עשיית מהלך הגון להתפלל כיהודי, ועל-ידי עשיית גדרים וסייגים לבל ייכשל ח"ו במראות האסורות העלולות להפשיטו מכל לבושי הקדושה, **הקב"ה יתן לו ליהנות מההרגשים של הזמנים הנעלים בכל עת שירצה**. עוד מסופר על **הרה"ק מראפשיץ** זיע"א שלמד בכל השנה מסכת סוכה כדי להתחבר לקדושת חג הסוכות, וכן יש **מצדיקי**

אומר ליהודי: אני נותן לך עולם שונה מהעולם שאני נותן לאומות העולם. **אני נותן לך עולם שבו תוכל לדלג על ההרים ולקפץ על הגבעות כדי שתוכל להגיע למילוי שליחותך**.

הפער בין בני האדם

כשנבחון נראה דבר פלא. בעולם יש דומם צומח חי ומדבר, ובעוד בשלושה הראשונים יש קטנים כנגד גדולים ועצומים... בדומם - אבן חצץ וכנגדה הר רם ונישא; בצומח - עשב קטן וכנגדו עץ המתנשא אל-על; בחי - נמלה קטנה וכנגדה שור הבר ולווייתן... הרי שבמדבר כולם שווים פחות או יותר. אמנם היו פעם בני ענקים, אבל לפי סדר הבריאה, אין פער גדול בין בני האדם, אך כולם דומים כמעט בקומתם. מה פשר הדבר הזה? אכן הסיבה פשוטה ביותר. האדם אינו נמדד באורך רגליו. האדם נמדד במוחו ובלבו ושם יש באמת פערים עצומים. מצד אחד ברא הקב"ה את הגוי שיש לו מח ולב זעירים, ומצד שני ברא את היהודי שיש לו **לב הנוער באש להבת שלהבת לאביו שבשמים ויש לו מח שיכול לתפוס תורה וקדושה בלי גבול**. הן לא נגענו עדיין אף לא במשהו מחכמת התורה, כי רחבה מצותך מאוד. היא כל-כך רחבה וכל-כך עמוקה, ודברי תורה כל זמן שאדם ממשמש בהם, מוצא בהם טעם. אפשר להתחיל שוב מבראשית ולהשתעשע עם כל דיבור מדברי התורה.

הפער בין הימים

וכך הוא בענין הזמן. האדם שואל כך: הן אף היום בריה הוא, ואם כן מדוע לא יהיה יום גדול וכנגדו יום קטן. הן אמת שיש ימי הקיץ הארוכים וימי החורף הקצרים, אך על מה כבר מדברים, על פער של ארבע

ארוכות. אכן כן, האדם צריך לבחור בטוב ולקשור את עצמו באופן שלא תהיה לו יכולת אח"כ להתחמק. וכן יש בספרים שכאשר האדם מקבל על עצמו קבלה, ראוי לו לגלותם לאחרים כדי שיתבייש אח"כ לעבור עליה. כך נהגו הצדיקים וכך נהגו יראי ה'. **אסרו חג פירושו: תעשה משהו שיקשור אותך, שגם כאשר לא יהיו לך ההרגשים, לא תהיה לך ברירה ותאמר אז לעצמך: אוי, קשרתי את עצמי ועכשיו אין לי דרך החוצה.** והיצר טוב יחיך ויאמר: כמה נפלא. הרווח כולו שלך. וכאמור לעיל, **כשהאדם מקשר את עצמו, הוא לא לוקח עמו את הקבלה בלבד, אלא הוא מקשר את עצמו עד קרנות המזבח.**

יהי רצון שבאמת נזכה לקחת אתנו את כל ההרגשים המאירים. כך איתא בבית אהרן שצריך לקחת אתנו רשימה של אהבה, רשימה של יראה, רשימה של תשובה ורשימה של שמחה. כל אלה קיימות בתוכנו, וכשיעזור ה' ונקשור את עצמנו, הן יישארו בתוכנו ונקבל את כל צרכנו הרוחניים ועם זה בוודאי יגיע הכל, כנאמר: **אורך חיים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד.**

ליובאוויטש שאמרו שכל יום הוא בחינה של יו"כ. בק"ש שעל המיטה אומרים וידוי, ובבוקר אין אוכלים קודם התפילה. אכן **קדושה נסתרת יש בתוך הימים הרגילים ואפשר לעורר אותה.** אבל האדם צריך לעשות לעצמו מהלך שאפילו יהיה בבחינת שבע יפול, יחזור ויקום. **האדם צריך שיהיה לו מהלך שאף שהיה לו יום קשה, יהיה לו איך לחזור. וכשהאדם עושה כן, הקב"ה נותן לו מלוא חפניים.**

בוזה"ק איתא שיש להתפלל בעת פתיחת הארון כי עת רצון היא כשפותחים את הארון להוציא את ספר התורה לקרות בו ואפשר לבקש אז על הצרכים הרוחניים. ובכן, **כשנפתחת השנה החדשה אחרי שנכנס בקרבנו שפע רוחני רב ועצום ויוצאים אל ימות החול, הקב"ה רוצה ליתן עוד ועוד.** הוא שואל: מי מגיע? מי מגיע לזמן החדש? אל תהיה טיפש! קבע לעצמך חברותא, תוסיף סדר לימוד. קשור את עצמך לדבר מעשי כדי שלא תהיה תלוי כל הזמן בהרגשים. **הצדיקים** אמרו שכאשר האדם משעבד עצמו לתורה, כגון על-ידי קביעת חברותא, באופן שאינו יכול להחסיר, זה יכול לשמש אותו שנים

יום רביעי פרשת בראשית כ"ג תשרי תשפ"ו

ישועות ברוחניות ובגשמיות על-ידי קניני חודש תשרי

ההרגשים הם קניינים של אור

ובכן, על האדם להבין שבמשך החודש הוא רכש לעצמו כלים, ולא רק כלים, אלא אור גדול. בנשמתו חדר אור של היסודות הנצרכים לאיש היהודי. נשמתו קיבלה מאור זה. זה נעשה אצלו קנין, כי זה באמת התחבר לנשמתו. במשך החודש, היה לו לכל אחד רגעים של הרגשים טהורים ונעלים, כפי שפירש ה'בית אהרן' זיע"א את מאמר חז"ל (ירושלמי סוכה ה, א) 'משם שואבים רוח הקודש' - א הייליגער ווילן. רצון טהור. והנה אותם הרגשים, לאו הרגשים בעלמא הם, כפי שנדמה להם לבני אדם שהם ברי חלוף, אלא קניינים של תורה הם שהאדם מקבל בנשמתו.

כשהאדם זוכה להרגיש משהו של אהבה או יראה או שמחה או תשובה או אמונה ובטחון, או הבנה במהות היהודי, ובגודל האהבה שיש לו להקב"ה ליהודי, הבנה בפירוש המילים כי אנו עמך ואתה אלוקינו, **הרי זה תורה**, כי כך הקב"ה אומר לנו **בתורתו**: 'את ה' האמרת היום וה' האמריך להיות לו לעם סגולה'. וכן: 'אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בה'. פסוקים מפורשים הם בתורה שבכתב, ומאמרי חז"ל מלאים הם בתורה שבע"פ. הם באמת נחשבים כתורה שבע"פ, כי הם דברים אשר עמוקים ורחבים יותר מן האותיות, והרי הם מופיעים בתורה - בתפילין של הקב"ה. ובכן, אם האדם הרגיש מאלה, הרי זה כאילו המג"ש ניסה להסביר לו איזה דבר, בתחילה אינו מבין, ובסוף הוא מבין גם מבין, כי אז

ישועות האדם תלויות בכליו

בצאתנו מחג מאיר וקדוש כזה, ובכלל מחודשי אלול ותשרי, עלינו לזכור שדרכו של היצר הערמומי לבוא דווקא עתה ולנסות לשבור את רוח האדם. הוא אומר לו: הנה עתה תשוב אל כל בעיותיך. הרי מאז שבת סליחות פועל האדם להסיח את דעתו מכל בעיותיו, אבל הללו לא נעלמו, אלא המתינו בסבלנות, וכעת הן מרימות את ראשיהן ומנפנפות לו בידיהן, ואומרות לו: הנה אנו כאן ומקבלות אותך בזרועות פתוחות.

והנה התשובה הפשוטה היא: **פתרון בעיותיו של האדם, בין ברוחניות בין בגשמיות, אינו תלוי כלל בסדר הטבע**. אין הדבר תלוי אם יש מי שיכול להציע לו עצה שיוכל לסייע לו, או מלאכה שתכניס לו הכנסה חדשית, או מי שיכול להציע לו שידוך הגון. הפתרון אינו תלוי בכל זה. הוא תלוי אך ורק בשאלה **האם האדם כבר נעשה כלי ראוי ומוכן לקבל את השפע** שהקב"ה רוצה ליתן לו. **אם האדם נשתנה בתוכו וחדרו ללבו יסודות יותר חזקים של אמונה ותשובה, תפילה ותורה, אהבה ויראה ושמחה, הרי הוא נעשה כלי מוכן לקבל את השפע שהקב"ה ממטיר עליו**, כמאמר **הכתוב**: 'הנני ממטיר לכם לחם מן השמים'. אכן הקב"ה ממטיר בכל עת שפע. צריך רק להיזהר שלא להיות בבחינת 'ויצאו העם ולקטו', כמו שכתב **הרבי ר' אלימלך** זיע"א בפרשת בשלח. אל תצא מתחת כיפת השמים.

התורה נעשית שלו, כמו שאמרו חז"ל (ע"ז יט, א): בתחילה תורת ה', ובסוף תורתו - 'בתורתו יהגה יומם ולילה'.

מציאות בלתי ניתנת לערעור

והנה **על-ידי הקנין** שנעשה, **יש לו לאדם אור חדש בנשמתו**, ועכשיו **בהכנסו אל ימות החול**, הוא יכול לנשט בגישה אחרת אל בעיותיו, וזוהי הסיבה לישועתו. הקב"ה נותן לכל בני האדם את אכלם בעתם, כלומר, בעת הנכונה, ובמה תלויה העת הנכונה? - בהכנת האדם. האם הוסיף להכניע את עצמו, האם הגביר שמחה בלבו, האם חיזק את עצמו במדת הבטחון, כי כשהוא עוסק בהם, הוא נהפך לאיש אחר, וממילא הוא נעשה ראוי לקבל את השפע המוכן לו.

על האדם להבין שזה מה שקרה. הוא שמע קול שופר, הוא נטל ד' מינים, הוא עשה נענועים. זה קרה. זה שעכשיו אתה רדום, אינו מעלה ומוריד, כי מציאות נשאת מציאות. אם נכנס לו לאדם בחשבון הבנק שלו כמה מיליוני דולרים, ומיד לאחר מכן איזה שכן הרגיו על איזה שטות והבל, זה שהוא יצא עכשיו מן הכלים, אינו אומר שהסכום אינו נמצא בחשבון הבנק שלו. קנין הוא קנין, בין אם האדם מרגיש, בין אינו מרגיש.

כשהאדם קיים את המצוות של חודש תשרי, בדרך כלל היו לו רגעים שבהם היה יכול להרגיש את האור, והרגשת האור, סימן היא לכך שהיו לו קנינים. נטילת לולב היא קנין - קנין מציאות. אמירת ההלל היא קנין, ריקוד של שמחה הוא קנין. וכל הקניינים האלה נשארו אצל האדם בין אם הוא מרגיש בין אם לא. הדבר נוגע להרבה ענינים, ולדין הוא נוגע שיש לו לאדם

הוא לא סתם מרגיש איזה הרגש בעלמא, אלא הוא קופץ ממקומו ואומר בהתרגשות: קלטתי.

כשבחור בישיבה מתחיל להצליח. עד כה הוא לא הצליח, וכעת הוא מתחיל להצליח, והדבר ניכר הן בתשובות המדויקות שהוא עונה במבחנים והן בשאלות שהוא שואל בעת השיעור, הרי זה מוכיח שנעשה אצלו שינוי פנימי בנפשו. אכן שינוי כזה נעשה לאט לאט. בתחילה הוא קולט דיבור אחד בתוספות, אח"כ עוד אחד. ברור שזה לא נעשה בבת אחת. אבל זהו שינוי אמיתי בנשמה.

נר ה' נשמת אדם

הרי תורה וישראל וקב"ה חד הוא, ולנשמה מטבעה יש כוח להבין תורה, כפי שכתב מהרש"א בסנהדרין (צא, א) **שכל נשמה מצד טבע בריאתה יכולה להבין תורה**. עם כל הבעיות שקיימות מסביב, כמו קושי בהבנה, קושי בזכרון, קושי בריכוז המוח, וכן הלאה, סוף סוף הנשמה יש לה כח להבין תורה, מה גם שכבר למדה את כל התורה כולה בהיות הולד במעי אמו. ונמצא בנוגע לדין **שכל המאורעות שהתרחשו בחודש תשרי, הסירו לבושים מהנשמה, לימדו אותה תורה, הזכירו לה תורה, והנשמה קלטתה**.

היו לו לאדם רגעים של שמחה אמיתית, רגעים של תשוקה, ואותה תשוקה הרי היא הרגש של תשובה - אני רוצה להיות קרוב אל ה', אינני רוצה לחזור אל הנושנות. הנה כי כן, אותם הרגשים שהיו לך, לא הרגשים בעלמא היו, **אלא קנית אז קניינים בנפשך**. כשאדם קונה חפץ, החפץ נעשה מחובר אליו, עד שהוא יכול לקדש בו אשה. אף כאן, **על-ידי יגיעת התורה וקיום מצוותיה**,

כיון שנפתח השער

נרחיב בזה עוד. יסוד גדול יש שמופיע באזהב **ישראל** (פרשת בחקותי), ובנועם **אלימלך** (ליקוטי שושנה). הם שואלים: מה פשר הדבר שאנו רואים בכמה מקומות בתורה שנעשה עסק גדול מפקידת עקרה, עד שכל העקרות שהיו אז נפקדו, ואילו בדורות שלאחר מכן נפקדו עקרות רבות – ולא נחשב הדבר למאומה? למשל, גבי שרה נעשה עסק גדול בפקידתה, ואחריה רבקה עקרה היתה ונפקדה על-ידי תפילת יצחק, ורחל היתה עקרה ונפקדה, וכן חנה אשת אלקנה היתה עקרה ונפקדה, אך לא מצינו שנשדדו המערכות. וכן הוא לגבי קריעת הים אשר בים סוף נחשב היה הדבר כנס גדול שלא היה כמותו עד שאומרים עליה שירה, ואולם לאחר מכן אנו מוצאים שהעביר יהושע את ישראל בתוך הירדן, וכן לרבי פנחס בן יאיר נבקע נהר גינאי.

וכתבו בטעמא דמילתא שכל זמן שלא נפתח השער, היינו שלא התגלתה הנהגה זו בעולם, לא היה קל לפתוח אותו, ולא כל אדם זכה שיפתחו לו את השער. אך אברהם אבינו ע"ה בגודל צדקתו ואהבתו לה' יתברך לאין שיעור וגבול, זכה לנס גדול כזה, ופתח לו ה' יתברך את השער ונפקדה אשתו. וכיון שכבר פעל אברהם פעם אחת פתיחת השער וצינוור הלזה, אז בקל יוכלו הדורות הבאים אחריו לעורר עוד אותו נס לעת שיצטרכו להכלל או אפילו לאיש פרטי. וכמו כן בקריעת ים סוף שהוא נגד הטבע, רק משה רבינו ע"ה וששים ריבוא מישראל פעלו דבר זה, ושוב אחר כך לא מיקרי זה נס גדול מה שהעביר יהושע את כל ישראל בתוך הירדן וכן רבי פינחס בן יאיר.

כעין זה יש את הסיפור הידוע עם מרן **ה'בית יוסף'** זצ"ל שהתקשה באיזה דיבור

להבין שזוהי הסיבה להצלחותיו, ואם כן הוא יותר מוכן כעת להצלחה.

תרופה אינה חורצת גורלות

בעיצומו של הושענא רבה, ניגש אלי יהודי ואמר שהוא שרוי בדאגה. במה דברים אמורים? יש לו בת שלוקחת תרופה פסיכיאטרית, ומתקרבת זה עתה לפרק האשה נקנית, ואיזה עסקן אמר לו שבנוגע לשידוכים, החילוק בין מי שאינו לוקח תרופה פסיכיאטרית למי שלוקח, הוא כחילוק שמים וארץ, והציע לו לנסות לגמול אותה מהתרופה, וכעת הדאגה מכרסמת את מוחו ואין הוא מצליח להתרכז בשום דבר.

הנה נושא זה הוא דוגמא מתוך מאות דוגמאות מכל סוגי הבעיות. ובכן, מהי האמת? האמת היא שמציאת הזיווג אינה תלויה בשום דבר, כי אם באדם עצמו, **האם הוא עושה עצמו כלי מוכן. השמחה, ההודאה, האמונה שאין הדבר תלוי אלא בקב"ה, היא זו שיוצרת את הכלי.** חוסר האמונה הוא בעיה קשה. העסקן צודק איפוא, אך עם שינוי קטן. לא התרופה יוצרת את החילוק, אלא הלב. עלינו לומר כך: בנוגע לשידוכים (וכמו כן בכל דבר אחר), **החילוק בין מי שמוחו ולבו מסובכים ביאוש ובדאגה, לבין מי ששרוי בשמחה וקרוב אל ה', הוא כחילוק שמים וארץ.**

זוהי האמת ואין בלתה. ואף שהענה"ז מכריז להיפך, הרי בשביל זה היו לנו חודשי אלול ותשרי, ובשביל זה יש לנו תורה – 'אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלוקיו'. הקב"ה קרוב לעמו, הקב"ה מקשיב לעמו. 'הרחב פיך ואמלאהו'. הקב"ה אומר: אני כאן כדי ליתן לך שפע.

הפתח פתוח והשפע זורם פנימה

לענייננו, כשהיה לו לאדם הרגש בימי הרצון... היתה לו תשוקה, היתה לו תשובה, היתה לו אהבה, יראה, תפילה, וכן הלאה... הוא פתח שער לא לשעתו בלבד. קנין פירושו שנפתח השער. כשצריך לתת עירוניים לחולה דרך הווריד, פותחים לו פתח בווריד ומתקנים לו שסתום (כיסוי), וכך לא צריך לדקור אותו כל פעם שבאים לתת לו עירוי, אלא מחברים את צינור העירוי לפתח הפתוח והנוזל זורם פנימה. אף כאן, ההרגשים שהיו לו לאדם בחודשי אלול תשרי, פתחו אצלו שער לאותם הרגשים, הרגשים של ביטול ותשובה עמוקה - אני מסכים לעשות דברים קשים כדי להתקרב אל ה'. ועכשיו, אמת נכון הדבר שהוא צריך לעורר אותם, אבל הם קיימים, כי הם נעשו קנין בנפשו.

אחת מהראיות לכך היא מעצם הדבר שהקב"ה נתן לנו את החודשים האלה וייעד אותם שיפעלו לכל השנה. לא לצדיקים בלבד אשר מכוונים בכל תיבות המחזור בלי יוצאת מן הכלל - נתן אותם, אלא גם לנו האנשים הפשוטים אשר משתדלים לעשות את המוטל עלינו כאשר משגת ידינו. אכן כן, עלינו לומר 'סלח לנו' מיוחד בסיום החגים על שאיננו מאמינים מספיק בכוחו של תשרי. תאמין שיש לך עכשיו כלים לישועות, לא רק בגשמיות, אלא גם ובעיקר ברוחניות. וכפי שהזכרנו לעיל, אור חדר לנשמתך. נשמתך מוכנת לקבל דברים חדשים, ליותר תורה, ליותר תשובה, ליותר בטחון, ליציאה מהרגלים, וכן הלאה.

זמן לעשיית בדק בית

כעת מוטל על האדם לעבור על סדר יומו, לעשות בדק בית, ולראות היכן

בתוספות והתייגע כל הלילה עד שנתגלה לו הפשט, ויהי בבוקר, הגיע אחד הבחורים ופלט את התשובה כלאחר יד. היתה לו לבית יוסף חלישות הדעת שכל-כך היה צריך להתייגע כדי להגיע אל הפשט, והנה מגיע עלם צעיר ואומר אותו כלאחר יד. אח"כ כשהגיע אליו המגיד מן השמים ללמוד אתו, אמר לו: אל תצטער על כך, כי אתה הורדת את החידוש לעולם, ואחרי שהורדת אותו, יכול גם בחור לכוון אליו.

חרב פיפיות בידי הצדיקים

באוהב ישראל שם מוסיף: "נמצא דכשהצדיק מתפלל לה' יתברך שיפלו שונאיו והקב"ה שומע תפילתו ועושה נקמה בהם, אז לא די זאת שהפעולה הזאת מועיל בשעת מעשה, רק שהנפילה שמפיל ה' יתברך את השונאים, נעשה כחרב לדורי דורות, ובכל עת שיצטרך זה הדבר לכלל ישראל, או אפילו לאיזה איש פרטי, אז בנקל לעורר נפילה הראשונה, שגם אז בכל דור ודור יגיע להם נפילה גדולה. ואם כן הנפילה הראשונה פועל שתי פעולות, בשעה זו ואחר-כך לדורות. וזה שאמר דוד המלך ע"ה 'וחרב פיפיות בידם'. רוצה לומר שיש לחרב שתי פיות, היינו שהורגת שתי פעמים. וזה שאמר הכתוב 'ונפלו אויביכם לפניכם', רוצה לומר, אותה הנפילה שיפלו השונאים, יהיה אצלכם 'לחרב', היינו שבכל עת שייצר לכם משונאים, אז תעוררו הנפילה הראשונה ותהיה נפילה הראשונה כחרב ויהרוג אותם וכן"ל, וכן יהי רצון אמן".

האמת היא, שאפשר לראות זאת גם באופן פרקטי כשהאדם חוטא שכיון ששנה בחטאו, נעשה לו כהיתר. השער היה חסום ומנעו מלעבור, וכיון ששנה בחטאו, נפתח השער, וכיון שנפתח - נפתח.

להם רבי זירא: נקבל על עצמנו תענית, וכשתבטל הגזירה - נתענה. והביא רביא מהפסוק **בספר דניאל**: ויאמר אלי אל תירא דניאל כי מן היום הראשון אשר נתת את לבך להבין ולהתענות לפני אלוֹקִיךְ נשמעו דבריך.

במדה מסוימת יש לכל אחד ענין זה עם ראש השנה ויו"כ. הוא נתן אל לבו לתקן את מעשיו וליישר את דרכיו, אך בשעת מעשה לא היה בידו להוציא את רצונו לפועל מחמת טרדת הזמן וטרדת המצוות, ו**כעת כאשר הוא נכנס לסדר יום קבוע, נפתחת לו ההזדמנות. קום בשמחה לשפר את הטעון שיפור והתפלל לה' שהשדלותך תהיה סיבה לישועתך** - זורע צדקות מצמיח ישועות. אני זורע דבר טוב והקב"ה יצמיח לי ישועה.

ובל הטרדות הממתינות לו לאדם, הלא הן מצוות. דורון הן מהקב"ה כדי שיוכל להתחיל את השנה החדשה עם עבודת ה' בכל מיני אופנים חדשים גם ישנים. **יעשה אותם האדם בשמחה ובחיות, ועשייתו תהיה כלי לישועתו.**

עד הנה עזרנו רחמיך

נקודה נוספת: **אחד מהדברים שצריכים למלא את האדם בבטחון** שתהיה לו שנת עלייה והצלחה, **וליתן לו את הכח והרצון להתקדם** בשמחה עצומה, הוא **ההסתכלות על ישועות העבר.** כך שח לי יהודי אחד שכל פעם שהוא אומר בנשמת 'עד הנה עזרנו רחמיך ואל תטשנו ה' אלוֹקִינוּ לנצח', הוא מתבונן ורואה שהקו המבדיל ביניהם התקדם עוד קצת, והנה עוד דברים נכנסו למסגרת הראשונה, וזה מה שמחזק אצלו הבטחון שהקב"ה יוסיף ויעזור לו ולא יטוש אותו לעולם.

מצויים מכשולות שצריך לתקנם. שים את לבך לשנים או שלושה המקומות הטעונים תיקון. כאן יש לך זמן שאתה הולך בו בטל ומגיע לידי חטא, כאן יש לך זמן שמביא אותך לידי כעס, כאן קשה לך ללכת לישון בזמן ובעקבות כך לקום בזמן. חזק ותתקן את הדברים הרעועים האלה המתגלים לך כבר במבט ראשון, ועשה אתערוּתא דלתתא. **קח את ההרגשים שהיו לך ועשה אתם שינוי.** לא שתעלה בדעתך שכיון שאתה מחליט לעשות שינוי, השינוי יישאר אצלך עד זיבולא בתרייתא, אלא **תעשה אותו כדי שיעמוד לך לזכות וכדי שעל-ידי אתערוּתא דלתתא תזכה לאתערוּתא דלעילא.**

הבה לא נרמה את עצמנו. החל מתחילת אמירת הסליחות ועד עתה, מבחינה מסוימת לא היתה לו לאדם היכולת להשתמש בעצות הנכונות ברוחניות, כי סדר יומו לא הניח לו, שהרי נשתבש ונהפך עליו ללא הרף. ובכן, **עכשיו הגיע הזמן שהאדם יכול לומר לעצמו: הנה אני חוזר לסדר היום, אעשה בו שינוי אחד.** היכן אני יכול להשחיל עוד תפילה שאזכה לסייעתא דשמיא בענין זה?

האדם הרי מחויב בזה, כי כך אומר הקב"ה: פתחו לי פתח כחודו של מחט, ואפתח לכם פתח כפתחו של אולם. התבונן במה שלפניך, עשה לך גדר וסייג, **ובוון במחשבתך שזה ישמש כסיבה לסייעתא דשמיא.**

זמן להוציא את הרצון לפועל

הבאנו כמה פעמים **ממסכת תענית** (ה), ב) שבתקופת רבי זירא יצאה גזירת שמד על ישראל ורבי זירא ביקש לצום לביטולה, אבל לא היה יכול, כי המלכות הרשעה התחכמה וגזרה כמו כן שלא יצומו. אמר

בושה וראה בעיניו שמדובר בפשיטת רגל, ומוזה הוא הגיע למסקנא שגם בשנה הבאה יהיה כך.

מגיע חבירו ברצותו לחזקו, נותן לו טפיחה על שכמו ואומר לו: מגיעה שנה נפלאה. והוא מתרגז וצועק: מה אתה מדבר שטויות? הייתי מצפה שתשתתף בצערי, או לכל הפחות תסכים אתי. הן אתה מתכבד בקלונך!

מדוע הוא מגיב כך? - כי השמיעה והראיה נלחמות זו בזו, וכך הוא נופל ביאוש. יש מי שנופל יותר עמוק ביאוש ויש מי שלא נופל כל-כך עמוק, הכל תלוי ברוב הציפייה שהיתה לו לאדם ובגודל האכזבה שבאה בעקבותיה.

הצלחה גוררת הצלחה

וזה מה שמפריע לנו בכניסתנו אל השנה החדשה. זה מפריע לנו להאמין שנצליח ברוחניות. **עלינו להאמין שנצליח להתקדם הלאה.** ניקח את ההצלחה שכבר היתה לנו בשנה החולפת ונרחיב אותה עוד יותר. בקמפיינים שעושים היום, כשמגיעים אל היעד, מוסיפים עוד עשרים אחוז ויוצרים יעד חדש, ואז עושים 'מצב' שלם - חבר'ה! זה כל-כך נפלא. לא תאמינו מה שקורה פה. מתוך רצון להשתלט על כל חושיהם של הנציגים, מכניסים אותם לחדר עם אורות וריחות וקולות של מוזיקה ומוכרים להם סיפורים ומשלים עד שמגיעים לידי שחרון חושים, ואז אומרים להם: המצב הפלא ופלא, יש לנו הצלחה מעבר למשוער, והנה אנו הולכים להצליח עוד יותר.

יש שהאדם מסובך בחובות כבר חמש עשרה שנה, וכשבאים ואומרים לו שהקב"ה יעזור ותהיה לו שנה טובה, הוא מרגיש

ובכן, **כשהאדם יוצא מחודש כזה, הוא צריך להאמין שהקב"ה עזר לו, הקב"ה כיבס לו את נשמתו.** תמיד צצות לו מחשבות במוחו של אדם שדברים לא הלכו במשך החודש כפי שרצה, תפילה פלונית לא היתה כפי שרצה, וסעודה פלונית לא היתה כפי שרצה, אבל תמיד יש גם דברים שהצליחו מאוד במשך החודש. וכיון שיתבונן היטב, יראה כי משנה לשנה הקב"ה נותן לו עוד ועוד הצלחות, ועושה לו ניסים שלא כדרך הטבע ברוחניות.

סתירה בין שמיעה לראיה

אחד מהדברים המונעים מן האדם להתחיל את השנה עם מלוא הבטחון, הוא הסתירה שבין השמיעה והראיה אשר כל אחד מתנסה בה. **חז"ל** הרי אומרים: לא תהא שמיעה גדולה מראיה. ופירושו שראיה מקשרת את הלב יותר מן השמיעה. אדם רואה בעיה וחבירו אומר לו: יהיה טוב. מיד הוא מתקומם: מה יהיה טוב? אתה מדבר ואני רואה בעיניים. וכאותו סיפור ידוע עם **ה'קדושת לוי'** זיע"א שכאשר חזר מרבו **המגיד ממעזריטש** זיע"א, שאל אותו חותנו מה למד שם, והשיב: למדתי שיש אלוקים בעולם. אמר לו חותנו: הלא את זאת גם השפחה יודעת! הוא קרא לשפחת הבית ושאל אותה אם יש אלוקים בעולם וענתה הן. אמר לו ה'קדושת לוי': היא אומרת, אני יודע.

הוי אומר: בכל מידע שנכנס למוח, הוא יכול להכנס בהרבה דרגות, ובזה יהיה תלוי כמה זה יצליח לכבוש את הלב ולגרום לו להאמין בכך. ובכן, ראיה היא דרגה גבוהה ושמיעה היא דרגה יותר נמוכה, וזה מה שמביא את האדם לידי יאוש, כי מוחו מספר לו סיפורים על פי מידע שקיבל בדרגה של ראיה. הוא חווה כשלון, הוא נחל

תורה, כשכולם היו מרוממים, טפח וטפחיים מעל הקרקע, ניגש אלי יהודי מבוגר, טפח לי על גבי ואמר לי: הסתכל, הסתכל היטב, כך נראה יהודי כשהוא טבעי. כשאתה רואה אותו מסובך ונוטה לדברים אחרים, אין זה אלא מפני שהיצר הרע הבא מבחוץ, שאור שבעיסה, מטריף לו את דעתו. **נצל את ההזדמנות לראות יהודים כפי שהם באופן טבעי.**

דרך אגב, האם אתם יודעים מי היו כל אלה שרקדו? הם היו אנשים עם בעיות. רק מה אתם חושבים? נדמה לכם שרק אנשים שיש להם תורה וגדולה רוקדים בבית הכנסת?! כל אלה שרקדו בבית הכנסת בכל כוחם, סוחבים גם סוחבים תיקים כבדים. לא ניתן בכלל לתאר מה הם סוחבים, אבל **הם יהודים, וההרגשים של היהודי בחודש תשרי מחוברים היו אל האמת.**

זה מה שהיה בחודש תשרי, ולכן הוא הרגיש את תשוקתו האמיתית. **הוא היה מחובר קצת אל ה'אני' האמיתי שלו, ולכן הוא הרגיש את תשוקתו הפנימית, ולכן הוא הרגיש מדי פעם קרבת אלוקים והתמלא אושר מזה שהוא נמנה על עם קרובו.** לא משנה כמה זמן זה היה, אבל **הוא היה מחובר אל עצמו, הוא היה מחובר אל האמת.**

חליפי חליפין אסורים

כשהאדם מחובר אל האמת, האמונה שהקב"ה יעזור, נהפכת אצלו לראיה, והזכרון מבעיותיו שצף לו באמצע, נהפך לשמיעה. כשהזכרון צף לו, הוא יוצא ממעגל הריקודים, שוקע בחלומות ביעותים, ואחרי כמה דקות הוא אומר לעצמו: נראה כבר אחרי יו"ט מה יהיה וחזר והשתלב במעגל. הוא לא התרגז אז על

שזורים לו מלח על פצעיו. מדוע הוא מרגיש כך? מדוע הוא חושב שגם השנה תהיה לו שנה קשה? כי הוא מסתמך על חזקה דמיונית. אך טעות גדולה היא אשר שורשה נעוץ בכך שהוא חושב שעליו לראות באופן ברור איך העניין יסודר. הוא מרגיש שהוא צריך לפחות שנתיים של הצלחה כדי שיוכל להאמין שאף השנה הבאה תהיה שנת הצלחה.

אבל האמת אינה כך. האמת היא **שדוקא מחשבה זו והרגשה הזו, הן אלה שמורידות את האדם לשאול תחתית.** לא הטבע, אלא המוח, כי מחשבה זו כפירה היא, והאמת הפוכה לחלוטין. **בחודש תשרי קיבלנו מחזור שלם, ובו למדנו שהקב"ה מנהל את העולם, וכיון שכן, האמונה בהשגחת ה' נעשית בדרגה של ראיה, והטבע נעשה שמועה רחוקה, עד שהאדם אומר: לא מעניין אותי איך אושע. דבר אחד אני יודע, שהקב"ה יושע אותי.** איך אני יודע? על-ידי ראיה. מתי ראיתי? חוויתי זאת בשמחת בית השואבה, חוויתי זאת כשרקדתי עם התורה בשמחת תורה, וכשאמרתי בשירה: אין סגולה כתורה, אין לומדיה כישראל, אין עוסקיה כישראל. דבוקים אנו בתורה. **איננו תלויים בסדרי הטבע, כי אם בהקב"ה לבדו. הקב"ה עזר לי עד כה, הוא עשה לי ניסים ונפלאות, אז מה אם איני יודע איך ובאיזה אופן זה יקרה? זה בכלל לא מעלה ומוריד.** מדובר בפרט כל-כך קטן שאינו גוגע כלל.

כך נראה יהודי כשהוא טבעי

עלינו להבין מהי הסיבה שלפעמים האדם עושה הפסק בין הימים הקדושים לימי חשון. הסיבה היא כי בימי אלול ותשרי הצליחו ההרגשים שלו להתקשר קצת אל האמת. בסוף ההקפות בשמחת

זאת לנסות להישאר עם הסדר ההגון של ראייה ושמיעה. וכה יאמר: היו לי זמנים שראיתי בעיניי את גדלות הבורא, ולא רק את גדלות הבורא, אלא גם את מעלת היהודי. זה מה שהיה לי. ראיתי מי אני באמת, ראיתי למה אני באמת משתוקק. תן לי לראות מה אני יכול לעשות כדי לזכור זאת.

אותו א-ל בכל המצבים

הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זיע"א כשראה את החסידים במוצאי יו"ט ופניהם עגומות, אמר להם: מה נראה לכם? האלוקים של אתה חוננתנו, הוא אותו אלוקים של אתה בחרתנו. הוי אומר: באתה בחרתנו הרגשת זאת. הקב"ה הקריא לך אגרת אהבה. ובכן, דע לך שהאלוקים נשאר כמו שהיה, היהודי נשאר כמו שהיה, הנהגת העולם היא כפי שהיתה. הכל נשאר אותו דבר גם בחודש חשון. שום דבר לא השתנה. עכשיו האדם רק צריך לעבוד להישאר עם האמונה בדרגת הראיה. ואם הוא נופל, הוא חוזר וקם.

כך פירש הרה"ק מרז'ין זיע"א לשון הפיוט יהא רעווא קמיה דתשרי על עמיה - שהרושם של חודש תשרי יישאר לכל השנה. במהלך השנה אין האדם יכול לקיים מצות לולב ואף לא מצות שופר, אבל הוא יכול לזכור מה שקיבל מאותן מצוות. בדרך כלל האדם זוכר את זה, אבל רק כשמועה רחוקה, ועל זה באים ואומרים לו: היזכר בניסים שעשה עמך הקב"ה ותוסיף לזכור את האמת באופן של ראייה.

הישועות באות טיפין טיפין

הנה רבינו בחיי כתב בפרשת בשלח בענין קריעת ים סוף שהוא לא נקרע כולו בבת אחת, אלא בכל מקום שדרכו כף

הסובבים אותו, כי כשהאמת היא בבחינת ראייה והשקר בבחינת שמיעה בלבד, יכול האדם להמשיך הלאה ולומר לעצמו: שמעתי מה שיש לך לומר, אבל יהודי אנכי, ואני שמח ורוצה להתקדם הלאה. ונהפוך הוא. הראייה והשמיעה התחלפו.

אח"כ כשהאדם נכנס לחודש חשון וחוזר אל בעיותיו, אומרים לו: אל תחליף בחזרה. אל תחליף, זה כל מה שאני מבקש ממך. לא אמרתי לך שהבעיות אינן קיימות יותר, אבל למה אתה צריך לעשות מהן ראייה? 'זוכרת את כל הדרך'. אתה זוכר כמה ניסים הקב"ה עשה לך? זה מה שצריך להיות אצלך בחינת ראייה. יש לזה פשט למה שהקב"ה עשה אתך? יש לזה הגיון? יש לזה מהלך בטבע בכלל?!

אמור לצרותיך כמה גדול ה'

לפני ההקפות לקח אותי יהודי הצדה וסיפר לי על ניסים ונפלאות שהקב"ה עשה עמו. הוא סיפר שהיה צריך לנסוע עם משפחתו בערב החג ונעשה עיכוב כזה שבדרך הטבע לא היתה לו שום אפשרות לנסוע, והקב"ה עשה לו ניסים, ממש סיפורי בעל שם. לא אלאה אתכם עם הפרטים שסיפר לי, אבל נעשו לו דברים שאין להם שום אחיזה במציאות, ועדיין הוא משתומם ואינו יכול להבין איך הם קרו. כשסיים, אמר לי: כשאתה הולך לרקוד, לפחות תדע שלפעמים הקב"ה מתגלה פשוטו כמשמעו.

הנה כי כן, הקב"ה מגלה את עצמו, גם לך וגם לך. ברור שכן. ובכן, זו צריכה להיות קבלתו של אדם, לזכור את הקנינים שקיבל בחודש תשרי, ואז לעשות שיפוך בסדר יומנו, בכל החלקים שהתקלות מצויות בהם, כפי שנתבאר בחלק הראשון, ועוד

צועדים עקב אחר אגודל

האדם טוען: אין לי מושג איך אני ממשיך מכאן הלאה. אני מסובך לגמרי. הוא שואל: מה אני עושה עכשיו? בסדר, עברתי את חודש תשרי, התפללתי וחבטתי את ההושענות ואמרתי יהי רצון, ועכשיו אני עומד כאן שוב. האם אתה יכול לומר לי לאן ללכת?

התשובה היא: כך בדיוק זה נראה אחרי שהתפילה מתקבלת. 'קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'". ועכשיו ברגע זה, עדיין קצת שמח, עדיין אסרו חג, יו"ט שני של גלויות. אתה קולט שכאשר אתה יושב כאן, אנשים עדיין רוקדים! - שמח עכשיו!!! ובכן, דע לך שבכל יום זה כך. יש עולם של ישועות, אשר בו שמחים בכל עת, 'עוז וחדוה במקומו'. אכן כן, כל יום יש שמחת תורה למעלה בשמים. הבחינה של שמיני עצרת קיימת בעולמות העליונים בכל עת. ואתה צריך להתקדם צעד אחר צעד, עקב לצד אגודל - תראה הקב"ה עוזר לי לעוד שעה ולעוד שעה...

יש שהאדם מרגיש שהפתרון האחרון נעלם ואתו פסה התקוה האחרונה, דוגמא לדבר: חשון בנים שהרופא אומר לו שיש עוד דבר אחד בלבד לנסות. ניסו והעלו חרס בידם. זהו זה. אין יותר תקוה. עוזב לך מכל ההבלים האלה! אתה בא עכשיו מחודש תשרי, נצל את ההזדמנות להחזיר בך את האמת יותר ויותר. כשרקדת עם התורה, הרגשת שהקב"ה עושה חדשות, בורא רפואות, נורא תהלות. התהילות של הקב"ה הן נורא נוראות. כל פעם זה מתגלה מחדש.

התורה והצרות הן ללא גבול

האדם חושב שזה שהתורה היא ללא

רגליהם של ישראל, נסו המים לאחוריהם. כך יש לו לאדם לדעת בהכנסו לשנה החדשה, שהתכנית לא היתה שאחרי שמחת תורה יגלה שכל הבעיות התבטלו כעפרא דארעא, ומעתה מוחו נקי מכל וכל ולבו חלל בקרב. לא זו היתה תפילתו ולא זו היתה התכנית. תפילתו היתה שהקב"ה יעזור לו, אבל לא בבת אחת, אלא שעה אחרי שעה. ותפילתו התקבלה. הקב"ה אומר לו: **כל הבעיות קיימות, אבל אני נותן לך כל פעם תרופה שמועילה לשעה אחת.**

האדם טוען: אני שרוי בבעיה גדולה. כל עוד פלוני אינו מתקשר אלי, אני יכול להסיח את דעתי מצרתי. אך כיון שהוא מתקשר אלי, אין לי מושג מה לענות לו. אומרים לו: הפלא ופלא! תפילתך התקבלה, **כי הנה אתה יודע להיות בשמחה ובאמונה בכל אותו זמן שפלוני טרם התקשר אליך.** שואל האדם: כן, אבל מה אעשה כשיתקשר אלי?

ובכן, זוהי טעותך. **עד שיתקשר אליך - תהיה עם הקב"ה, וכשהלה יתקשר אליך - תבקש מהקב"ה** עוד גלולה (פיל בלועזית) שיעזור לך לעוד שעה. הקב"ה יכניסו בפין תוך כדי שיחתך עמו וכך תצליח להתקדם עוד קצת. שואל האדם: מה, כל החיים אדחוף את זה? ועונים לו: לא-לא-לא! **כל החיים תחיה עם הקב"ה.** הן כך אמרו **חז"ל:** 'תמים תהיה עם ה' אלוקיך' - **אל תחקור אחר העתידות.** הלא 'געעהאלינער' [נושע] אתה! מה לך להתלונן? את הנחש הקב"ה קילל שמוזנו יהיה מצוי לו בכל מקום ובכל עת, העיקר שיהיה מרוחק ממנו. אבל אתה בהיותך **תלוי בהקב"ה,** מפני שאינך יודע מה ילד יום, **מוכרח אתה לדבר עם הקב"ה בכל עת ולהיות תלוי בו ללא הרף.**

אפשר להוסיף על פי זה שזהו הפירוש בחג נידונין על המים, היינו לראות כמה יוכל האדם להשוות עצמו למים. ושנא דווקא מפני כך נוטלים מן האדם את סדר יומו בחודש תשרי, לומר לו: בא נראה איך אתה זורם מבלי להיבהל. לא נבהלים, שמחים, גומלים חסד, לומדים, מתפללים, רוקדים כל הלילה בלי לראות שינה בעיניים, וחוזר חלילה.

עכשיו מגיע חודש חשון וחוזרים לסדר היום, ושוב האדם מתחיל לצייר במוחו את התמונה כפי שנדמה לו שהיא צריכה להיראות, ואומרים לו: למה אתה כל-כך נואש לפתרונות? **עליך לדעת שהצרות אין להן סוף משום שהתורה אין לה סוף, וכל מסע פותח עוד מסע.** ובכן, אתה יכול לבוא לטפל בצרות עצמן, לנסות למגר אותן, ואז תגלה שעם כל חבטה שאתה נותן, צצות עוד צרות, כמו במכת צפרדע, ותרגיש שכוחותיך אוזלים. ואתה יכול לומר לצרותיך: שלום ולא להתראות. אתן יכולות לעשות כטוב בעיניך, זה לא מעניין אותי. ואז **יפנה אל התורה אשר היא אין סופית.**

מתקשרים אליו מהבית - הר של צרות. הוא משתתף בצערם ואומר כדי להרגיעם: אוי, אני כבר חוזר הביתה. ואז הוא פונה אל התורה, כי **הוא יודע שהפתרונות האמיתיים נמצאים בתורה, ומאמין בלב שלם שהקב"ה יעזור.**

לך א-לי תשוקתי

זה מה שנתברר לו לאדם בחודש תשרי, וזה מה שקנה לעצמו. על האדם להקליט את עצמו בסוף החודש ולומר: **זה מה שקניתי לי. תשוקתי היא להיות יהודי אמיתי שיש לו יראה ואהבה,** ואם אירע דבר מה שלא כהוגן, אצחק על היצר ואף

גבול, נוגע ללמדנים. התורה היא באמת רחבה מיני ים ואין לה גבול ומדה. אבל אליו אין זה נוגע. מה שנוגע אליו, זה נושא אחר - הבעיות שאף פעם אינן באות אל קיצן. הוא מסיים עם מסע אחד, ומיד הוא יוצא למסע אחר. צרותיו אף פעם אינן נגמרות.

אך באמת דא ודא אחת היא, כי אם ירצה האדם ששמחתו תהיה תלויה בכך שיש לו פתרון לכל בעיות החיים, ילמד בדרך הקשה שהוא חי בטעות אחת גדולה. לא באנו לעולם למצוא פתרונות לבעיות. פתרונות באים מעולם הטבע. יהודי מזוכך אמר לי בשמחת תורה שהקב"ה האיר לו במחשבתו שעצבות היא מלשון 'עיצוב' - ציור, כמו בלשון **המשנה** 'אין מעצבין את הקטן', כי העצבות נובעת מכך שהאדם מצייר את צורת חייו באמרו במחשבתו: נעשה כך וכך ואז נעשה כך וכך, ואז חיי ייראו כך וכך. וכיון שהוא רואה שאין הדברים מתקדמים באופן זה, הוא נשבר ברוחו, ומתחיל לצעוק אל ה': אל תהרוס לי את התמונה, בדומה לילד שרואה שכל המגדל שבנה מאבני הלגו קרס והתמוטט.

סימן לשמחה שברון לב

אכן **בבית אהרן** איתא שהסימן ללב נשבר הוא שמחה, והביא ראייה לכך ממה שאמרו לגבי שמחת בית השואבה ששפכו לבם כמים, ובשם היה השמחה האמיתית. אמר לי היהודי הנ"ל סיבת הדבר, כי למים אין צורה. בכל מקום ששופכים אותן, הוא מתפשט ומחיה את כל סביבתו. שברון לב אינו שברון רוח. שברון לב פירושו שהאדם עושה עצמו כמים. **מה שהקב"ה יעשה - מקובל עלי.** וכיון שכן, **הוא מצמיח ישועה בכל מקום.**

לסיכום: האדם נוטל עמו את הקנינים של ההרגשים, והללו הופכים אותו לכלי מוכן לישועות ברוחניות ובגשמיות. בנוסף לכך, הוא מבין שישועה אין פירושו שכל הבעיות בטלות באחת, אלא הישועות באות לאט בדומה לקריעת ים סוף. הקב"ה עוזר לו שעה אחר שעה, וכל פעם שהוא נופל, הוא מתחזק והקב"ה ממחין לו. ובשביל לזכות לכך, צריך האדם להזכיר לעצמו ברגעי השמחה והרוממות ולעשות גדרים וסייגים בסדר יומו, וכך יוכל לעבור את הים ביבשה, ובוודאי יזכה לשנה טובה ברוחניות ובגשמיות.

אסטור לו. 'א פאטש פאר א פאטש'. הוא נתן לי סטירה, אתן לו שתיים כנגדה. אינני ירא ממנו, אתה יודע למה? כי הקב"ה אתי. כפי שכתב ה'אור החיים' הק' בפרשת שופטים. הקב"ה יודע מה זה כשלוך והוא גם יודע שתשוקתי האמיתית היא להיות ירא שמים אמיתי, נקי ושמוור וקרוב אליו באמת. כך האדם נכנס אל השנה החדשה, והקב"ה יעזור לו שעה אחרי שעה. אולי מפני כך משאירים את הלולב ושומרים אותו עד פסח, כדי שנוכל לראות אותו עד אז. מפסח כבר נתחזק עם יציאת מצרים.

ניתן להשיג את הקונטרס 'הבינוי' במוקדים הבאים:

ארה"ק

ירושלים	מרכז בעלזא	חדר ארונות, ארון מס 76
	חנות ספרים עין יעקב	עין יעקב 31 מול שטיבלאך מא"ש
	מקוה צאנז	רחוב זית רענן
	מקוה באיאן	רחוב מלכי ישראל
בית שמש	מקוה דושינסקי	שמואל הנביא
	מקוה שע"י ביהמ"ד המרכזי	רחוב בן איש חי 10 שכונת חפציבה
	ביהמ"ד תולדות אהרן	רח' בן איש חי 66 גבעת ירושלים
	ביהמ"ד בית גדליה	רמזה ב טל: 053-0944-317
	קיוסק שע"י מקוה פופנהיים	רחוב נהרדעא 18
בני ברק	ביהמ"ד הגדול וויזשניץ	רחוב רבי יהושע 18
	בית המדרש הגדול נדבורנה	קרית נדבורנה
	מקוה בית פנחס	רחוב יואל
	מקוה ויזניץ	רחוב רבינא
	מקוה בעלזא	רחוב בעלזא 5
אשדוד	ביהמ"ד זכרון רפאל	רחוב יצחק נסים פינת עוזיאל
	סופר מילר	רחוב אור החיים
	מעדניית יאפצ'ק	רחוב עזרא
	בית המדרש לעלוב	רחוב ברויער 27 שיכון ה'
	סאטמער מרקט	רחוב חזון איש 33
ביתר עילית	בית המדרש בית דוד שאול	רחוב ר' חגיגא בן דוסא רובע ז
	מאפיית הנשיא	רחוב יהודה הנשיא 8 רובע ז
	בית מדרש בעלזא מרכזי	רחוב חטיבת הנגב רובע ג
	מאפיית אנגל	מרכז מסחרי בעל הנס
	היכל שמחה בונים	רחוב האדמור מבבלזא רובע ג
חיפה	ביהמ"ד מאקווא	רחוב התלמוד 9
	ביהמ"ד בית ישי	רחוב חטיבת גבעתי 3
	בית המדרש 'בית אהרן'	רחוב פחד יצחק 5
	בית המדרש בעלזא	רחוב הרצוג 5 חדר ארונות ארון 59
	ביהמ"ד הגדול סערט ויזניץ	052-762-0720
פתח תקוה	חנות הופמאן	רחוב מיכאל 10
	שכונת הבעש"ט	052-760-0162
	מקוה בעש"ט	רחוב מנחם בגין 115 א
קריית גת	מקוה קרעטשניף	רחוב יתיבית שלום 2
	בית המדרש אמרי חיים ויזניץ	רחוב טרפון
	ביהמ"ד היכל שמואל אהרן צאנז	מתחם בתי הכנסת ברכפלד
גבעת זאב	בית מדרש באיאן	גרין פארק
	ביהמ"ד בעלזא	רחוב גור אריה
	ביהמ"ד לעלוב	רחוב ט"ז בסמוך למלון רימונים
טבריה	מקוה צאנז	052-7670873
תל אביב	ביהמ"ד דרכי איש	הדף היומי 8
נתניה	חנות ספרים טובים	קרית צאנז

אם ברצונך לקחת חלק ב**זיכוי הרבים** ולפתוח מוקד הפצה למכירת הקונטרס באזור מגוריך, ניתן לפנות ל'מכון הבינוי' בכתובת מייל Info@machonhavineini.com

ניתן להשיג את הקונטרס 'הבית' במקדים הבאים:

חול

4615 14th Avenue	ביהמ"ד זכרון מרדכי טאהש	בארא פארק
4909 13th Ave	Kosher Discount	
	ע"י המקוואות	מאגרא
50 Division Ave	Central Market	וויליאמסבורג
Phyllis Terrace 25	ספרים שאפע ווישניץ	מאנסי
5678 Park Ave	Zoubris	מונטריאל
5665 Park Ave	Copy BQ	
Lange Leemstraat 170A	בית המדרש אהל משה	אנטווערפן
Van Spangenstraat. 6	ביהמ"ד בעלזא מרכזי	
belgielei 80	בית הלל	
47 East Bank	בית המדרש סקווירא	לונדון
St Kildas Road	בית מסחר עולם הספר	
1 Belz Terrace	ביהמ"ד בעלזא	
18 Hildaville Drive	ביהמ"ד הגדול ישמח ישראל	וועסטקליף
105 Hamlet Court Road	ביהמ"ד מילואים לאפוד	
	בית המדרש מחזיקי הדת	מאנשטער
	מקוה מחזיקי הדת	
	ויואל משה דסאטמאר מקוה	
	געשעפט	

אויב ווילט איהר אנטייל נעמען אין דעם זיכוי הרבים, סיי פארקויפן אין אייער שוהל \
מקוה א.ד.ג. אדער נעמען א חלק אין די הוצאות, ביטע רופט: 718.387.1122

842106199482